I-L-22-3-1

I-L-22-3

1950
Jan-March
VIII

Gujarati Miscellaneous

અગત્યનો   શ્રી ગુજરાતના [illegible] |

([illegible])

પત્રવ્યવહાર | [illegible], [illegible]

[illegible]   [illegible] તા. ૨૦-૩-૫૦.

સરદાર શ્રી વલ્લભભાઈ પટેલ સાહેબ

ઠે. દિલ્હી

હું [illegible], અમદાવાદ, [illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

POST CARD

21 VII

ADDRESS ONLY

Delhi

Sardar Shree Hon'
Vallabhbhai Patel
Sahib
New Delhi

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ભારત. સરકાર ની. ઉદાર વ્રતી. ૨

ફક્ત. એકજ સીતા. ના હરણ. માટે. દસરથ ના બેટાઓ એ જગતમાં મોટો ઉલકાપાત જગાવી. બીચારા રાવણના આખાયે કુળનું નીકંદન કાઢી નાંખ્યું - છતાંયે પણ દુનીયાએ તેવા માંણસોને. ભગવાન નું બીરુદ. એ રંજન કરી. રામાયણ. ચીતરી - - - -

અને તેવીજ રીતે દ્રૌપદી. ના નીમીતે. કૃષ્ણ જેવાએ. પાંડવોને લડાવી. કૌરવ કુળનો નાસ કરાવ્યો છતાં જગતે. તેવા. નબળા મનના માંણસો ને ભગવાન નું બીરુદ આપી. મહાભારત રચ્યું.

એવીજ રીતે. સીસોદીયા-કુળના રાજપુતો એ એક પદ્મણી. માટે ઉલકાપાત. ઉભો કરી. લાખો માંણસોને. રણ મેદાન માં રોળાવી નાંખ્યાં

આને અમારી. ભારત. સરકાર ની વીસાળ ઉદારવ્રતી સામે - ભગવાન - રામચંદ્ર - કૃષ્ણ. વિગેરે મહાપુરુષો કેટલા. નબળા અને હલકા મનના કહેવાય. - કારણ. આજે પુર્વ પાકીસ્તાનમાં. હજારો અબળાઓનાં સીયળ લુટાણાં - હરણ થઈ ગયાં - ધર્મ પલટાવાયા. તે ઉપરાંત. કતલ - લુટ - આગ વગેરે અત્યાચારો ભજવાઈ ગયા. અને. ભજવાઈ રહ્યા છતાં અમારી. ભારત માતાના. ભડ વીરો ના એક રોમાવળીમાં પણ કંપ થયો નહી. છતાં પણ. ભારતની. હીન્દુ પ્રજા કદર કરતી નથી

કારણકે એટલું વીસાળ રાજ્ય ધારણ કરનાર ભડવી
રોને. પરમાત્મા. પદનું બીરૂદ આપી કોઈ અનોખી
ગાથા. રચવી જોઈએ.

ધન્ય છે. ધન્ય છે. ધન્ય છે. આવા ભારત સ
રકારના ભડવીરોની માતાને કે ભારતની પ્રજા
ને કે આવા. પુત્રો. ભેટ ધર્યા - તેના માટે
હીન્દુ જનતા. હમેસાં આભાર માનતી રહેશે

કારણ કે. ભારતમાં વસ્તી. પ્રજા. દરે
ક વાતે. સંપુર્ણ વાતે. સુખ. સમૃધ્ધી.
ભોગવી. રહીછે (વધારે સુખમાટે. સર્વેગનાં
દ્વાર પણ. પાકીસ્તાન. દવારા. ઉગાડી ગયાછે -

POST CARD
REPLY
ADDRESS ONLY

INDIA POSTAGE

KALBADEVI

MAR 50

શ્રી. સરદાર ના. ગ્રહ મંત્રીજી
સરદાર. વલ્લભભાઈ
(લોખંડી.)
દીલ્લી.

[redacted]

-: મહેસાણા :-

મેટ્રીક ક્લાસ,
ટી. જે. હાઈસ્કુલ,
મહેસાણા.
તા. ૨૩-૭-૫૦.

પૂજ્ય મણીબેન,

મહેસાણાથી લી. પ્રજાપતિ જોઈતારામ પ્રભુદાસ ના 'જયહિંદ'.

લખવાનું કે હાલ હું ટી. જે. હાઈસ્કુલમાં મેટ્રીકમાં અભ્યાસ કરું છું. મેટ્રીક પાસ થયા પછી હું પુનામાં આવેલ ખેડગવાસલામાં દાખલ થવા ઇચ્છું છું. તમારી આશીષ માગું છું.

એ સંસ્થાને લગતી હકીકત જણાવવા મહેરબાની કરશોજી.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

National

POST CARD

REPLY.

ADDRESS ONLY

INDIA POSTAGE 9 PS

New Delhi.

ગોયળ વાડા ક્વાર્ટર ૧૯૫

વલ્લભભાઈ પટેલ.

S V Bhan

નવી દિલ્હી

From. Tel. Khushi
Chunilal L. Shah
317 A Vadaremadi
Gokhle Road.
Poona 4

947 4

Date - 11 - 3 - 1950

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

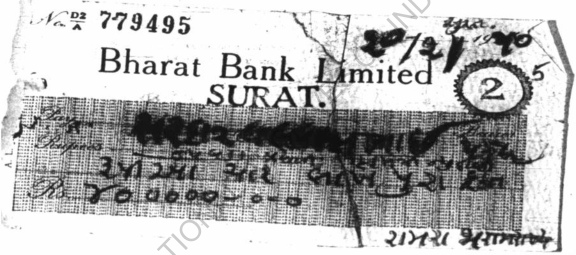
No. D2/A 779495

20/12/1940

Bharat Bank Limited

SURAT.

2

Pay ... or Bearer

Rupees

Rs. 80 0000-0-0

A. L.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

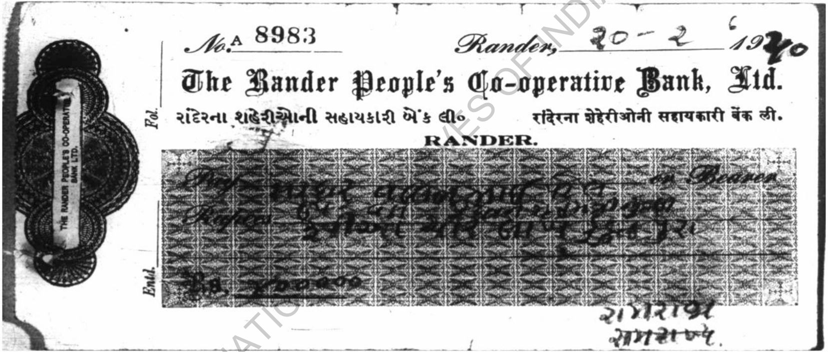

No. A 8983 Rander, 20-2 1940

The Rander People's Co-operative Bank, Ltd.

રાંદેરના શહેરીઓની સહાયકારી બેંક લી० रांदेरना शेहेरीओनी सहायकारी बेंक ली.

RANDER.

Fol.

Pay ... or Bearer

Rupees ...

Endd.

Rs. ...

THE RANDER PEOPLE'S CO-OPERATIVE BANK LTD.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

"ॐ" रामराम

No. 7

PAYMENT VOUCHER

The National Finance of India Ltd.

A/c. [illegible] 20-[illegible]-1940

DR.

[illegible]	Rs.	As.	Ps.
[illegible handwritten Gujarati text]	400000	0	0
[illegible handwritten Gujarati text]	200000	0	0
Total Rs. 600000 [illegible]	600000		

[illegible handwritten Gujarati text]

Cashier. [illegible] Accountant.

Managing Agents.

રામરામ

Received the sum of Rupees [illegible] in full and final payment of my dues. [illegible]

Signature.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

૭૦ સેવાર
[illegible]
પટેલ [illegible]
૬ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

લઘુમતિનો પ્રશ્ન-કાયમિ ઉકેલ

(મનુષ્ય રક્ષણ)

(૧) હિંદ પાકિસ્તાનમાં અને પાકિસ્તાન હિંદમાં પોતાની લઘુમતિની પૂર્ણ વિગત આપેની વસ્તી ગણત્રી કરે.

(૨) વસ્તી ગણત્રી તે તે મુલકોની સરકાર તથા સમિતિની (જેનો ઉલ્લેખ આગળ ઉપર છે) ની હાજરીમાં થાય અને તે તે સરકાર તેના સાચાપણા બાબત તેને સ્વીકાર કરે

(૩) વસ્તી ગણત્રી દરમ્યાન પ્રાંતવાર, જીલ્લાવાર અને ગામવાર, જુદા જુદા નંબર આપવામાં આવે. અને તે તે બેઉ સરકારો અને બેઉ સરકાર સંમત એવી સમિતિના પાસે રેકોર્ડ તરીકે રહે. અને આંતર સંસ્થાકિય મુસાફરી વખતે તે નંબર સાથે (પરવાનો) પરમીટ આપવામાં આવે. દરેક [illegible] લઘુમતીનંબરની ગણના પણ કરવામાં આવે. કુદરતી મૃત્યુની યોગ્ય અને કાળજીપૂર્વક નોંધ લેવામાં આવે તેજ રીત [illegible]

(મિલકત રક્ષણ)

વસ્તી સાથે માલ મિલકતની પણ યોગ્ય નોંધ લેવાય અને તે પણ બેઉ સરકારો દ્વારા સ્વીકાર્ય થાય. અને ત્યાર પછીથી જો તોફાન થાય તો દરેકે (દેશમાં જેટલું નુકશાન થયું હોય તેટલું ભરપાઈ કરવું અને તે અંગેની ખાત્રી, સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંસ્થા અથવા, રાષ્ટ્ર સમૂહના દેશો અથવા એશિયાઈ પરિષદના દેશોને લેખીત રીતે બેઉ દેશ આપે.

(તોફાન ટાળવાનો સાચો ઉપાય)

ઉપરનું કામ થયા પછી જ્યારે પણ તોફાન થાય ત્યારે જે જે માણસો મૃત્યુ પામ્યા હોય અથવા

ઈજા પામ્યા હોય તેમને (વસ્તી ગણત્રી પ્રમાણે આ સહેલાઈથી જાણી શકાય) આર્થિક વળતર આપવામાં આવે.

વળતર જે કોમના, જે ગામના, માણસો માર્યા ગયા હોય તેજ ગામના વિરુદ્ધ કોમ પાસેથી વસૂલ કરવામાં આવે અને વળતર સામાન્ય રીતે - ~~[illegible]~~ ભરપાઈ કરતાં હૃદયને ધોકો પહોંચે તેટલું હોવું જોઈએ. ~~[illegible]~~ વળતર જંગમ [illegible]

વળતર જે મૃત્યુ કે ઈજા પામેલાઓ કુટુંબીઓ જીવતા હોય તો તેમને નહિ તો તે ગામના અથવા [illegible] અથવા સમસ્ત લઘુમતી કોમને આપવામાં આવે.

~~[illegible]~~ ગુન્હેગારોને ~~[illegible]~~[illegible] પણે ગિરફતાર કરવા જોઈએ અને તેમને વિરુદ્ધ દેશની સરકાર અથવા ઉચ્ચ સરકારી પ્રતિનિધિ તેમજ લઘુમતિ કોમના આગેવાનોની હાજરીમાં મૃત્યુદંડ (ફાંસી) આપવામાં આવે.

(હવે એક આવશ્યકતા)

શક્ય છે કે કદાચ લઘુમતિ કોમ પોતા મેળે કદાચ તોફાન કરે તો તેવા સંજોગોમાં મુક્ત તપાસનો સંપૂર્ણ હક્ક આપવામાં આવે.

(હવે આ બધું અમલમાં મૂકવાની યોજના)

See last page (Page 16) also in this Connection

હિંદ અને પાકિસ્તાનના નામાંકિત બીન મઝહબી વિચારસરણી વાળા મનુષ્યોની એક સમિતિ રચવામાં આવે. એને મુખ્ય સમિતિ ગણવામાં આવે. બે સબ-સમિતિ એક હિંદ અને એક પાકિસ્તાને રચેલ

એમ છે ભાગ કરેલ પ્રજા સમિતિ હોય. અને ઉપર જે લખેલું લખવામાં આવેલું છે તે અંગેનું સંપૂર્ણ કાર્ય કરવાનું અને તેમના પાસે બધા રેકોર્ડ હોય. મુખ્ય સમિતિને મધ્યસ્થ ગણવામાં આવે. (ઝઘડાના પ્રશ્ન વખતે તો પણ (૨) બિનસરકારી રીતે એમના જે યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે (ન...) (સમિતિના બનાવેલ કેમ અમલ તે સંગઠન પ્રચારાત્મક ભાગ)

(કોમી એખલાસ)

હિંદના બધા પાકિસ્તાની મુસ્લિમોનું અને પાકિસ્તાનના બિન હિંદુ-મહાસભા વાદીઓનું (કોમ ઝનૂનથી સૂર્યાસ્ત પર હોય તેવા)નું એક મંડળ સામા દેશમાં પ્રચાર કાર્ય કરે. અને કશું અઘટિત ન થાય તે પૂરતું આ મંડળ ઉપર પ્રજા સમિતિઓ. (અમલમાં મૂકવાના યોજનાના શિષ્ટ દૃષ્ટિબિંદુ) પૂરતી નજર રાખે.

(નિરાશ્રિતો)

જો યોગ્ય અને શક્ય હોય તો જ્યારથી સંયુક્ત સરકાર રચાઈ (લોર્ડ માઉન્ટબેટનના હસ્તે) ત્યારથી લઈ આજ સુધી નહિ તો છેલ્લા તોફાનો દરમ્યાનનાં જે નિરાશ્રિતો પાછા ફરવા ઈચ્છતા હોય તેમને માનભરી રીતે તેમ કરવાની સગવડ આપવી. અને તે અંગે યોગ્ય વાતાવરણ સર્જવું. રહેતો પ્રેફરન્સ જેમનાં ઘરબાર ધંધા સલામત હોય તેમને આપવો અને બીજે ઠેકાણે (એને રહેઠાણ પણ સમય ...) યોગ્ય વ્યવસ્થા કરી આપવી.

(અ) ॥

જો ઉપરના ઠરાવનો કોઈ દેશ ભંગ કરે (અથવા ઠરાવનો સ્વીકાર કર્યા છતાં દેશ અમલ કરવામાં ઢીલ કરે) તો તેના ઉપર વિરુદ્ધ દેશ યોગ્ય દબાણ લાવી શકે તેટલા પૂરતું આ ઠરાવની (હિંદ-પાકિસ્તાનના સંયુક્ત સહીવાળી) એક સાથે નકલ બ્રિટિશ સરકાર, યુનાઈટેડ તથા રાષ્ટ્રસંઘના દેશોને મોકલવી. આ ઠરાવથી બંને દેશોને ... (કોંગ્રેસ-લીગ ...) ...

નહિ વાંચો તો પણ ચાલશે

((૧) કોઈ પણ સક્રિય યોજના હજુ સુધી અમલમાં મૂકી શકાઈ નથી એ અને આજ આખું પાકિસ્તાન (વિદેશોના મદદવાળું) હિટલરી પ્રચારથી હિંદને ગેરલાભ પહોંચાડે છે તે માટે. (૨) નિર્દોષ મનુષ્યોની કતલ અટકે અને માનવતાનું રક્ષણ થાય. એ હેતુથી પ્રેરાઈ આ ઠરાવ મોકલવાનું મેં ઉચિત ગણ્યું છે.)

ઘણું અગત્યનું
Important

(૩) પાકિસ્તાની વડાપ્રધાન જ્યારે દિલ્હી મંત્રણા માટે આવે છે. દુનિયાને પોતાના સાચા હૃદય વિશે ભ્રમમાં નાખવા ત્યારે આ ઠરાવ અત્યંત જરૂરનો છે. જો પાકિસ્તાન ખરેખર શાંતિ ચાહક હશે તો જરૂર સ્વીકારશે. નહિ તો એનું, આ ઠરાવનો અસ્વીકાર કરવાથી નગ્ન સ્વરૂપ ખુલ્લું પડી જશે. અને એ દ્વારા (૧) કાશ્મીરના પ્રશ્નને બળ મળશે (૨) પાકિસ્તાનની આંતરરાષ્ટ્રીય કીર્તિ હલકી પડશે. ...

જો શાંતિ લાવવાની હશે અથવા મેળવવાની હશે તો આ સિવાય બીજો કોઈ રસ્તો નથી.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

વળી આ વસ્તુનો (લઘુમતિના કાયમ
ઉકેલ) કાશ્મીરના પ્રશ્નનો કોઈ પણ
ઉકેલ આવે તે [પહેલાં હલ અથવા] અત્યારે જરૂરનું
છે નહિ તો કાશ્મીર-પરિણામ પછી
મને લાગે છે કે લઘુમતિનું નામ
નિશાન પણ કદાચ ન રહે. ક્યારે કેવા?
અને કેવા કેવા સંજોગોમાં પાકિસ્તાને
તોફાન કરાવ્યાં છે, [આ કેવા સંજોગોમાં ... કરાવશે?] તે સાથે મ્હારાથી
વિશેષ બુદ્ધિશાળી - ઉત્તમ? હોઈ જાણો
જ છો તો સમસ્ત ન લખું. ખોટી
ઉપદેશક? લખવાનું ગાંડુંડહાપણ? ન કરું.

કાશ્મીર

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~. અત્યારે આપની મન ખાતર
એટલું તો જરૂર લખું કે કાશ્મીર
અંગેનો મ્હારો અભિપ્રાય હું
~~[illegible]~~ પૂરી વિચારણા પછી મોકલી
આપીશ. એટલું કહેવાની તક
લઉં છું, કે જો મધ્યસ્થી દ્વારા
કાશ્મીરનું ભાવિ સુંદર પણ [એમ આપને લાગતું હોય]
~~[illegible]~~ જેમ માટે? હોય તો આપણે
ઉપર દોષ ન આવે તે રીતે
એને (મધ્યસ્થીને) હાથિયાર? ન
થવા દેવો. પણ આવું પગલું જો મ્હારા
કહેવાથી આપ ભરો તો તે [પહેલાં] મ્હારી કાર્યપદ્ધતિ શું છે
તે આપને યોગ્ય લાગે તો
જરૂર મંગાવી શકો છો. હું
યોગ્ય?, નહિ તો મારી ફરજ?
સમજી જરૂર મોડે વ્હેલે મોકલીશ.

આપને ગઈ કાલે તાર કર્યો હતો
તેમાં જે મહાત્માજીના એક સાધુને

[illegible] લખવું રહે તે માત્ર મ્હારા પત્ર ઉપર આપનું ધ્યાન ખેંચવા પૂરતું લખવું હતું. મુદ્દું લખવા [illegible] મ્હેં આપને અગત્યનું લાગ્યાથી માફ કરશો. (Page no 6) 13

જો આ પત્ર અત્યંત મોડો લખાયો છે તો માફ કરશો.

શ્રી-લિયાકત અલીખાન સાથેના મંત્રણા ચલાવતા પહેલાં આપ આ ઠરાવ ઉપર પૂરતા વિચારણા ચલાવી શકો એ માટે મ્હેં આપને ૧-૪-૫૦ના રોજ તાર કરેલ જે તે મતલબે તાર શ્રી. પંડીતજીને તથા શ્રી. રાજેન્દ્રપ્રસાદને કરેલ છે.

મ્હારા આ કાર્ય દ્વારા કદાચ (ઠરાવ મોકલવાનું અને આપને શ્રી. પંડીતજીને અને શ્રી. રાજેન્દ્રપ્રસાદને) આપને અયોગ્ય રીતે તસ્દી લાગે તો તે બદલ હું આપની અને તે દ્વારા કરેલી હિંદની કુસેવા બદલ અત્યંત દિલગીર છું. અને આ દ્વારા તે અંગે આપની અને હિંદની જનતાની જાહેરમાં ખુલ્લા માફી માગું છું.

આપનો કૃપાકાંક્ષી
ઈશ્વરલાલ ગાંધી
ગુલાનગર
મંગળવાડી-પૂર્વ
મુંબાઈ

For Page No.2.
૧. પાકિસ્તાનના મંત્રીમંડળમાં જે મધ્યસ્થ સમિતિ (કુટુંબ સમિતિ) બને છે તેમાં એશિયાઈ રાષ્ટ્રોના સભ્યો પણ રાખવા જોઈએ એમ મને લાગે છે. આ હું [illegible]

૧૧.૫. વખત ઘણો થોડો હતો અને તેથી જ ટુંકમાં મ્હારે મુદ્દા તાર કરવા પડ્યા છે. એટલે તે તારમાં (મ્હારા મત મુજબ) ઘણી અપૂરતતા છે. લખવું થોડું અવિચારી, આ કારણ પણ વધારે ન લખી શક્યો. આખરે આપ મ્હારી ઈચ્છા વિજય મેળવ્યો અને પત્ર લખ્યો.

14 પૂર્વ-જોગેશ્વરી
તા. ૧-૪-૫૦.

માનનીય વ્હાલા સરદાર સાહેબ,

હિંદને આજે અત્યંત મુંઝવી રહેલા પ્રશ્નોનો હું મારી બુદ્ધિ પ્રમાણેનો એક ઉકેલ આ સાથે બીડું છું. જેના ઉપર આપ યોગ્ય વિચારણા ચલાવશો.

હું આ સાથે તો માત્ર કાચો ખરડો, ટુંકમાં કહું તો માત્ર પૂર્વભૂમિકા જ મોકલાવું છું. જો તે યોગ્ય લાગે તો આપ એ ઉપરથી વિસ્તૃત ખરડો બનાવી શકશો અને એની સાથે સાથે અમલમાં મૂકવાની યોગ્ય પદ્ધતિનો પણ વિચાર કરી શકશો.

આપ અત્યંત મુત્સદ્દી છો તથા બુદ્ધિશાળી હોઈ વિશેષ લખવાની હું ધૃષ્ટતા નહિ કરું.

માત્ર આપને એટલીજ નમ્ર વિનંતી કે એ મ્હારી એ દિશામાં પ્રત્યક્ષ યા પરોક્ષ હાજરી અથવા સેવા આ સાથે જોડાયલાં છે એમ માની મ્હને ક્યારેય પણ આપ આપના [illegible] કરું તો જનતાની સેવામાં હાજર કરી શકશો.

સંપૂર્ણ સહૃદયતા અને વફાદારીથી,

હંમેશનો હિંદનો
ઈશ્વરલાલ
ત્રિવેદિ

તા.ક. શક્ય છે કે આપ એ અંગે કદાચ મ્હારી સાથે વધુ મંત્રણા ચલાવો, તો એ માટે મ્હારું સરનામું નીચે મુજબ છે. ઈશ્વરલાલ ત્રિવેદિ, ગુરુનગર, જોગેશ્વરી-પૂર્વ મુંબઈ

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

Bhai **Mathuradas Premji.** 15

General Merchants & Commission Agents.
Nizamganj AURANGABAD City (DN.)

ભાઈ મથુરાદાસ પ્રેમજી

જનરલ મર્ચંટ એન્ડ કમિશન એજન્ટ નીજામગંજ **ઔરંગાબાદ.**

Date ૧-૪-૪૦ 194 .

નામદાર સરદારશ્રી ના પવિત્ર હસ્તમાં.

[illegible]

આપશ્રીને મેં ગયા વર્ષે [illegible] પત્ર લખ્યાં હતાં. જેમાં મારા આર્થિક સ્થિતિ જણાવી હતી. [illegible] [illegible] [illegible]માં [illegible] છું. તેમાં [illegible] નાગપુર [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], અને [illegible] [illegible] છે, તે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] છે, હું [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] હતા ત્યારે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે, [illegible] [illegible] છે, ત્યાં [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે, અને [illegible] [illegible] છે, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] રહે, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] હતી, [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે, પણ તે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ૩૫૦૦ રૂપિયા [illegible] [illegible]. ૧૦૦૦-૧૫૦૦ [illegible]. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે,

આપશ્રીને [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] હતા. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. હું [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] છું. આર્થિક [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

લગ્ન જેવા માંગલિક પ્રસંગ માટે ગેરલાભ, અમારા સૌને ઉત્તમ દાખ. એ રીતે કહેવાય છે કે- " લગ્ન જેવું સુખ નથી- અને મરણ જેવું દુઃખ નથી" જ્યારે મારે માટે અત્યારે તેનાથી ઉલટું એટલે-

" લગ્ન જેવું દુઃખ નથી, અને મરણ જેવું સુખ નથી"

નામદાર સાહેબ મારા માટે એવા કપરા સંજોગો ઊભા થયા છે, મારી આખી જિંદગીમાં મેં આવું દુઃખ જોયું નથી, અનુભવ, બુદ્ધિ, શક્તિ, બહુ મર્યાદિત આર્થિક હાલતે નાનું બની ગયું છે, આર્થિક આંધીમાં એકલો ટટળી રહ્યો છું. જે જોતાં આપશ્રીની મદદ લેવાનું નક્કી કર્યું છે. તો મારી ગરીબાઈના આધારે નમ્ર પ્રાર્થના છે કે. ઇજ્જતને ખાતર મારી ઇજ્જત બચાવો, મારા કુટુંબને બરબાદ થતું બચાવો, અને મને પાંચ વરસના હપતા ભરવાથી લોન મળે તેમ આપ કરીને મંજુર કરાવો આપશ્રી તો મારી ઇજ્જત બચશે. અને નવું જીવન મળશે.

જો ભારત સરકાર અગાઉથી માંડી કેટલાય મંજુર કરી શકે છે તો એક નિર્દોષ આબરૂદાર કુટુંબની આબરૂ બચાવવા ખાતર ઉપરની લોન પાંચ વરસ માટે આપવાને શક્ય છે,

નામદાર હું મુશ્કેલીમાં ઘેરાયેલો છું. રાત દિવસ સુખ નથી. મારા ગરીબ ઉપર દયા કરીને મને મદદ તરીકે લોન મંજુર કરાવશો તો ઉપકાર થશે. આપ નામદાર શ્રી ના આશરાનો વળતર લઈ રહ્યો છું, કારણ આપશ્રી લોક કલ્યાણ કરી રહ્યા છો અને કરાવશો ખાસ અંતઃકરણ પ્રાર્થના કરું છું

લી. આપનો નમ્ર સેવક

પ્રેમજી ભાઈ ના શ. ચિત્રપટ

સરકાર કલ્યાણમાં મુકાયું

આપશ્રી સરકારીને બચાવ લેશો ... માં તો સહાય જેવા

રહેમ કામમાં થોડા પૈસાની ઉપયોગી થશે.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ૐ

મુંબઈ ૨૭/૩/૫૦ 16

વ્હાલા સરદારસાહેબ,

નમસ્કાર, [illegible] આજકાલ, [illegible] ૨૪ અને નિર્દોષ મનુષ્યોનાં [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

જીવો.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

પાઠકોને !

સ્વરાજ ભાષા પારિભાષિક

ઉર્દૂ હિંદી હિંદુસ્તાની

રાખું ભણવા કહ્યું

[illegible]

ગાંધીજીનાં [illegible] -
[illegible]
[illegible]

[illegible] -
[illegible]
[illegible] -
[illegible] -
[illegible]
[illegible]
[illegible].

[illegible] -
[illegible] -
[illegible] -
[illegible] -

[illegible] -
[illegible] -
[illegible] -
[illegible] -
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] - [illegible]
[illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] - [illegible] - [illegible] -
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible]
[illegible] -

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] + [illegible].
[illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —
[illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible]!
[illegible]? [illegible]. [illegible].
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -
[illegible] [illegible] -

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

૫

હિંદુ મુસલમાનોમાં [illegible] રહે તે માટે ચળવળ કરવી.
અ. ભા. ચ. સં. [illegible] મદદ કરવી. ગૃહ-ઉદ્યોગ-
[illegible]
[illegible].

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Telegram :—"SAMACHAR". [illegible] Telephone No. 22037. [illegible]

THE BOMBAY SAMACHAR LTD. [illegible]

Elphinstone Circle, Fort,

BOMBAY 1.

[illegible] [illegible] 19

[illegible]

જવાહીર સરદાર પર [illegible]
મું ગાંધીજી [illegible] તમામ
[illegible] પર [illegible]
પર [illegible]
[illegible] પરી [illegible]
[illegible] પર [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] પર [illegible]
[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ફિરકાપરસ્ત જોજીએ ખુશ નસીરતા ઇસ મુતાર
બદબખ્ત નંગે આવારા ફિરકો આબાદીઓનું શરીર
જાન સલામત મલુમ હો ગયા હૈ નામ
આબાદ રહે ભારત પર પાકિસ્તાન
ધાંધલ મચાનેવાલે સબ બદમાશો કા બદલા
પર મુસલમાનોકો ખબર મલૂમ હૈ અનેક
ઓર હોના ફિકર હોના હોગા, બહુત સી
પર જોર પડ ભારતી જ્યારે ફોજને
હોના શાનદાર ઇન્સાન દિવાલ ઇસ ખડી ગમ
ફિકર બેફીકરોં હુઝૂર રખના નમાજ
ન આબાદ રહેગા મુસલમાન પર પાકિસ્તાન
નાકિસ્તાન મુબારક કરો ઓર દુશ્મન સલામ
લાહોર જવાહર સરદાર પર લા[illegible]
રહમ ત્રીજું ગાંધીજી પર જુલ્મ હુવા હર સલામ

[illegible]

છોટાભાઈ મોતીભાઈ પટેલ
તંબાકુ મરચંટ એન્ડ કમીશન એજન્ટ
મુ. મહેળાવ વાયા આણંદ

छोटूभाई मोतीभाई पटेल २०
तंबाकू मरचंट, ऐन्ड कमीशन एजन्ट

[illegible]

नं. ता. १६-४-१९५० मु. महेळाव वाया आणंद

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

શ્રી

કડી બ વર્ગ સુધરાઇએ કરેલો

વચનભંગ

કડી કસ્બામાં ટોલ ટેક્ષ સુધરાઈ તરફથી હરરાજીથી ઇજારદારને ઉઘરાવવાનો કોન્ટ્રાકટ તા. ૩૧-૩-૫૦ સુધીનો આપેલો છે તેની મુદત પુરી થવાને હવે એક માસ બાકી છે.

પ્રથમ જ્યારે તા. ૧૪-૧-૪૯ ના રોજ મે. વડાપ્રધાન ડોકટર જીવરાજ મહેતા કડી કસ્બામાં રેસ્ટ હાઉસમાં મુકામ કરેલો તે વખતે, સદર ટોલટેક્ષ મુદત પુરી થયે રદ કરવા સુધરાઈ પ્રમુખ રામલાલભાઈ તેમજ બીજા સભાસદો રૂબરૂમાં કહેલું તેમજ તેઓ સાહેબે ધારાસભામાં પણ વડોદરા રાજ્યની બ વર્ગ સુધરાઈઓએ જે તે તાલુકાઓનાં ગામડાંમાંથી અનાજ, રૂ, મગફળી, એરંડા, સરસવ વીગેરે ઉપરથી જકાત લેવાની રદ કરવી અને રેલ્વે રસ્તે આવતી ઉપરની રકમોની જકાત લેવી.

ટોલ ટેક્ષ કડી તાલુકામાંથી સુધરાઈ હદ બહારથી અનાજ વગેરે લઈ આવનારાં વાહન અથવા ગધેડાં ઉપર કર લે છે પણ હવેથી તેમના જાનવરો ઉપર ટોલ ટેક્ષ (વેરો) લેવાશે નહી તેમજ લોકો ગધેડાં વાટે કાંકરી, ઇંટ, ચુનો માટી, રેતી વગેરે ભરીને સુધરાઇની હદમાં આવે તેના ઉપર ટોલ વેરો લેવાશે નહી તેવો ઠરાવ ધારાસભામાં પ્રમુખ મે. ડોકટર જીવરાજ મહેતા વડાપ્રધાને પાસ કરી જાહેરમાં અમલ જે તે કસ્બાની સુધરાઇએ તાકીદે કરવા જણાવેલું છે.

જ્યારે તે અમલનો અનાદર કરીને કડી સુધરાઇએ અંક ૬૫૦/૨ ૪૯–૫૦ ના જાહેરનામાથી બહાર પાડયું છે કડી બ વર્ગ સુધરાઈની હદમાં આવતા માલ ઉપર આમદાની જકાત ઉઘરાવવાનો

તથા કડી મ્યુનીસીપાલીટીની હદમાં આવતાં જતાં વાહનો ઉપર રસ્તા દસ્તુરી (ટોલ ટેક્ષ) કર ઉઘરાવવા માટે તા. ૧-૪-૫૦ થી તા. ૩૧-૩-૧૯૫૧ સુધીની મુદત માટે ઈજારો આપવાની હરરાજી તા. ૬-૩-૫૦ સોમવારની રાખેલી છે.

તેમાં ઉપરના હીતોને રક્ષણ આપવાનું જણાતું નથી તેથી કસ્બા મજકુરના વાહન માલીકો તેમજ ગામડાના ખેડુતોને તથા ગધેડાં ઉંટ વીગેરે જાનવર માલીકોના ઉપર અજાણતાંનો લાભ ઉઠાવવાની કોશીશ સુધરાઈના સમગ્ર સભાસદો તથા પ્રમુખ સાહેબની ઈચ્છા સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે.

જ્યારે કસ્બા મજકુરમાં નવા કરવેરા બીજા ઘણાજ નાખેલા છે. તેથી આવક પણ કડી બ વર્ગ સુધરાઈને ઘણીજ આવે છે.

તો જાહેર વીનંતી કરીએ છીએ કે કડી બ વર્ગ સુધરાઈના સભાસદો તથા પ્રમુખ સાહેબ આવા કર રદ કરવામાં સાથ આપે અને હરરાજી બંધ રાખી તેમાં સુધારો વધારો કરી નવું જાહેરનામું કાઢશે તો ગરીબ પ્રજામાં સંતોષની લાગણીથી પ્રજાનો આશીર્વાદ મેળવશે.

હરરાજી રાખનાર ભાઇ ઈજારદારોને વીનંતી કરીએ છીએ કે તેઓ પણ ટોલ ટેક્ષ તેમજ જકાતની હરરાજીમાં વીગતવાર જાહેરાત પબ્લીકમાં ના જાહેર કરે ત્યાં સુધી હરરાજીમાં સાથ આપે નહી.

અને એવા ધંધાથી પોતાનો લાભ નહી મેળવતાં બીજા અનેક ધંધામાં ચીત રાખશો એવી અમારી વીનંતી છે.

તા. ૨-૩-૧૯૫૦

અંબાલાલ આત્મારામ
મંત્રી, કડી તાલુકા ખેડુત મંડળ.

-- ભાસ્ક્ર પ્રે. કડી.

આ

કડી બ વર્ગ સુધરાઈએ કરેલો

વચનભંગ

કડી કસ્બામાં ટોલ ટેક્ષ સુધરાઈ તરફથી હરરાજીથી ઇજારદારને ઉઘરાવવાનો કોન્ટ્રાક્ટ તા. ૩૧-૩-૫૦ સુધીનો આપેલો છે તેની મુદત પુરી થવાને હવે એક માસ બાકી છે.

પ્રથમ જ્યારે તા. ૧૪-૧-૪૯ ના રોજ મે. વડાપ્રધાન ડોક્ટર જીવરાજ મહેતા કડી કસ્બામાં રેસ્ટ હાઉસમાં મુકામ કરેલો તે વખતે, સદર ટોલટેક્ષ મુદત પુરી થયે રદ કરવા સુધરાઈ પ્રમુખ રામલાલભાઈ તેમજ બીજા સભાસદો રૂબરૂમાં કહેલું તેમજ તેઓ સાહેબે ધારાસભામાં પણ વડોદરા રાજ્યની બ વર્ગ સુધરાઈઓએ જે તે તાલુકાઓનાં ગામડાંમાંથી અનાજ, રૂ, મગફળી, એરંડા, સરસવ વીગેરે ઉપરથી જકાત લેવાની રદ કરવી અને રેલ્વે રસ્તે આવતી ઉપરની રકમોની જકાત લેવી.

ટોલ ટેક્ષ કડી તાલુકામાંથી સુધરાઈ હદ બહારથી અનાજ વગેરે લઈ આવનારાં વાહન અથવા ગધેડાં ઉપર કર લે છે પણ હવેથી તેમના જાનવરો ઉપર ટોલ ટેક્ષ (વેરો) લેવાશે નહી તેમજ લોકો ગધેડાં વાટે કાંકરી, ઇંટ, ચુનો માટી, રેતી વગેરે ભરીને સુધરાઈની હદમાં આવે તેના ઉપર ટોલ વેરો લેવાશે નહી તેવો ઠરાવ ધારાસભામાં પ્રમુખ મે. ડોક્ટર જીવરાજ મહેતા વડાપ્રધાને પાસ કરી જાહેરમાં અમલ જે તે કસ્બાની સુધરાઈએ તાકીદે કરવા જણાવેલું છે.

જ્યારે તે અમલનો અનાદર કરીને કડી સુધરાઈએ અંક ૫૦।૨/૪૯-૫૦ ના જાહેરનામાથી બહાર પાડયું છે કડી બ વર્ગ સુધરાઈની હદમાં આવતા માલ ઉપર આમદાની જકાત ઉઘરાવવાનો

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

તથા કડી મ્યુનીસીપાલીટીની હદમાં આવતાં જતાં વાહનો ઉપર રસ્તા દસ્તુરી (ટોલ ટેક્ષ) કર ઉઘરાવવા માટે તા. ૧–૪–૫૦ થી તા. ૩૧–૩–૧૯૫૧ સુધીની મુદત માટે ઈજારો આપવાની હરરાજી તા. ૬–૩–૫૦ સોમવારની રાખેલી છે.

તેમાં ઉપરના હીતોને રક્ષણ આપવાનું જણાતું નથી તેથી કસ્બા મજકુરના વાહન માલીકો તેમજ ગામડાના ખેડુતોને તથા ગધેડાં ઉંટ વીગેરે જાનવર માલીકોના ઉપર અજાણુતાંના લાભ ઉઠાવવાની કોશીશ સુધરાઈના સમગ્ર સભાસદો તથા પ્રમુખ સાહેબની ઈચ્છા સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે.

જ્યારે કસ્બા મજકુરમાં નવા કરવેરા બીજા ઘણાજ નાખેલા છે. તેથી આવક પણ કડી બ વર્ગ સુધરાઈને ઘણીજ આવે છે.

તો જાહેર વીનંતી કરીએ છીએ કે કડી બ વર્ગ સુધરાઈના સભાસદો તથા પ્રમુખ સાહેબ આવા કર રદ કરવામાં સાથ આપે અને હરરાજી બંધ રાખી તેમાં સુધારો વધારો કરી નવું જાહેરનામું કાઢશે તો ગરીબ પ્રજામાં સંતોષની લાગણીથી પ્રજાનો આશીર્વાદ મેળવશે.

હરરાજી રાખનાર ભાઈ ઈજારદારોને વીનંતી કરીએ છીએ કે તેઓ પણ ટોલ ટેક્ષ તેમજ જકાતની હરરાજીમાં વીગતવાર જાહેરાત પબ્લીકમાં ના જાહેર કરે ત્યાં સુધી હરરાજીમાં સાથ આપે નહી.

અને એવા ધંધાથી પોતાનો લાભ નહી મેળવતાં બીજા અનેક ધંધામાં રીત રાખશો એવી અમારી વીનંતી છે.

તા. ૨–૩–૧૯૫૦

અંબાલાલ આત્મારામ
મંત્રી, કડી તાલુકા ખેડુત મંડળ.

બાન્ડ પ્રે. કડી.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

શ્રી

માનનીય વડા પ્રધાન સાહેબને વિનંતી

કુંડલા–ડીસા લાઇન બહુચરાજી સ્ટેશને જોડી આપવા બાબત.

કુંડલા બંદર મોટા પાયા ઉપર ખીલે છે કુંડલા અને ડીસા નવી લાઈન નંખાય છે. આ બંદરથી કુંડલા–ડીસા લાઇન આજુબાજુનો પ્રદેશ વેપાર રોજગારમાં સારા પાયે ખીલવવાનો છે.

બહુચરાજી એ રેલ્વે મથક છે. ત્યાંથી કુવારા ગામ સુધી લાઈન લંબાવી, કુંડલા–ડીસા લાઈન ઉપર કુવારા ગામ આજુબાજુ મેળવી આપવામાં રેલ્વેને માટે ખર્ચ થાય તેમ નથી.

બહુચરાજી એ યાત્રાનું ધામ છે. બહુચરાજીથી અમદાવાદ રેલ્વે લાઇન આજે છે. બીજા સ્થળ કરતાં બહુચરાજી–અમદાવાદ લાઇન કુંડલા–ડીસા લાઈનથી તદ્દન નજીક છે એટલે બહુચરાજીથી કુંડલા–ડીસા લાઇન જોડી આપવામાં આવે તો અમદાવાદ માલ સામાન લઈ જવામાં રેલ્વે નૂર ઘણુંજ કમી આવે.

વઢીઆર, ઝાલાવાડ, ચુંવાળ. બહુચરાજી, કટોસણ એરીઆ એ આજે ઘણોજ પછાત છે અને ચોરી, લુંટફાટ આ પ્રદેશ તરફ વિશેષ રહે છે. વેપારની ખીલવણી નથી. ખેતીની પણ ખીલવણી નથી. ઘણી જમીનો પડતર રહે છે. એટલે કુંડલા–ડીસા લાઇન અને બહુચરાજી સ્ટેશન વચ્ચે લાઈન નાખી જોડી આપવામાં આવે તો આ પ્રદેશને એક આશીર્વાદ મળે.

વીરમગામ–અમદાવાદ કડી અને ચરોતર પ્રદેશમાં કુંડલા બંદરનો માલ અવરજવર બહુચરાજી મથકથી ઘણોજ સુલભ પડે અને જો ના જોડી આપવામાં આવે તો માલ ડીસા થઈ મહેસાણા ઉપર થઈ કડી અને બીજા પ્રદેશને માલ ઘણોજ ફેરમાં આવે અને તે ખરેખર આજે વહેલી તકે વિચાર કરવા જેવો પ્રશ્ન છે.

રાધનપુર કે પાટણ જોડવાથી અંતર વિશેષ છે. બહુચરાજીથી લાઇન લંબાવી કુંડલા–ડીસા લાઇનને મેળવતાં સાતેક માઈલનું કમી અંતર છે એટલે માઇલે લાખ રૂ. પ્રમાણે ગણતાં સાત લાખનો ફાયદો થાય છે. બંદરનો ઘણોખરો માલ દક્ષિણ ગુજરાત અને મધ્ય ગુજરાત ખાવાનો એટલે અમદાવાદ તરફ માલનો મોટો અવરજવર રહેવાનો છે એટલે અમદાવાદથી બહુચરાજી મથક એ બધી રીતે સુલભ, નજીક અને સગવડતાભર્યુ છે અને તેથી ફરી લાગતા વળગતા અધિકારી સાહેબ તરફ આ બાબત ધ્યાનમાં લેવા રજુ કરી છે.

આ બાબત ઉપર પ્રમાણે કડી તાલુકા ખેડુત મંડળ આપ સાહેબને નમ્રતાપૂર્વક અરજ કરે છે.

ગાંધી અંબાલાલ આત્મારામ
મંત્રી,
કડી તાલુકા ખેડુત મંડળ.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

શ્રી

શ્રી. માનનીય મોરારજીભાઈ દેશાઇ

કડી તાલુકાની જનતાની માગણી.

૧. કડી કસ્બામાં તથા ગામડાઓમાં નીશાળોનાં મકાનોની ભારે અગવડ છે. કડી કસ્બા તળમાં ૫૦ હજાર રૂપીયાનું ફંડ ભેગુ કરેલું તે ફંડ યથાસ્થિત પડી રહેલ છે. વડોદરા રાજ્યમાં નીમાએલા નાયબ દિવાન સાહેબે કડીમાં કન્યા શાળા બાંધવા સારૂ જગો પાસ કરેલી તે જગાનો કબજો પણ લીધેલો છે પણ આ બાબતમાં મુંબઈ સરકારની મદદ નહી મળવાથી આ કામ પડી રહેલું છે તો આપ સાહેબને અમો અરજ કરીએ છીએ કે આ કામ વહેલી તકે થવા મહેરબાની કરશો.

૨. કડી કસ્બામાં ગુજરાતી નીશાળ છોકરાઓની ચાલે છે પણ તેમાં નીશાળના મકાનની અગવડતાને કારણે છોકરાઓને બે પાળી કરવી પડે છે. કારણ કે કડીમાં છોકરીઓની સંખ્યા વધુ છે એટલે અડધા છોકરાઓ સવારે ૭ થી ૧૧ અને બીજા અડધા છોકરાઓ ૧૧॥ થી ૫. આથી ઉનાળાની સીઝનમાં કુમળા બાળકોને તાપથી બહુજ તકલીફ સહન કરવી પડે છે. તો આ બાબત ધ્યાનમાં લઇને નીશાળના મકાનની માગણી મંજુર કરવા મે. કરશો.

૩. કડી કસ્બાનું તળાવ આશરે વીઘાં ૧૦૦થી ૧૨૫ નું છે. આ તળાવ પુરાઇ ગએલું હોઈ અંદર પાણી રહી શકતુ નથી અને લોકોને બહુજ તકલીફ સહન કરવી પડે છે. ઉનાળામાં ઢોરોને પાણી પીવા માટે અને લોકોને નહાવા ધોવા માટે તથા આજુબાજુના ખેડુતોને બહુજ તકલીફ તળાવ બાબતની પડે છે. તો આપ સાહેબ આ હકીકત ધ્યાનમાં લઈ તળાવ ખોદાવી આપવા મે. કરશો.

૪. કડીથી જોટાણા ફીડરરોડ બાંધવાથી જનતાને તેમજ વેપાર ખીલવણી થાય તેમ છે. કડીથી જોટાણા વચ્ચે ચોરી લુટફાટ બહુજ થાય છે. કડીથી જોટાણા નૂવ માઈલનું અંતર છે. તો આ ફીડરરોડ બાંધવાથી સરકારને તેમજ જનતાને બહુજ લાભદાયક છે. તો આપ સાહેબને આ રોડ બાંધી આપવા વિનંતી કરીએ છીએ.

૫. કડી કસ્બામાં બગીચો બાંધવા સારૂ જમીન મુકરર કરી જમીનનો કબજો લઈ બાંધકામ થએલું પણ છે તો તે અધુરૂ થયેલું બગીચાનું કામ પુરૂ કરવા સારૂ અમારી માગણી છે.

૬. કડી તાલૂકામાં ઘણા ખરા ઠેકાણે ગુજરાતી નીશાળો નહી હોવાથી ગામડાના છોકરાઓને બહુજ તકલીફ સહન કરવી પડે છે. કારણ કે કડી તાલુકાના ગામડાઓની પ્રજા ઘણી અજ્ઞાન છે. તો તે પ્રજાને તૈયાર કરવાની જરૂર છે તેથી ગામડાઓમાં નીશાળો શરૂ કરી જનતાને લાભ આપવા મે. થશે એવી અમારી માગણી છે

૭. કડી તાલૂકામાં ગામડાઓમાં ઘણા ખરા ઠેકાણે તળાવ ખોદાણ કામ કરાવેલું પણ ઘણાખરા ગામડે તળાવ ખોદાવેલાં નથી તે ગામડાઓમાં તળાવ ખોદાવી આપવાં જોઈએ એવી અમારી માગણી છે.

ઉપરની માગણીઓ અમો ઘણા ટાઈમથી કરતા આવ્યા છીએ પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવતી નથી તો અમારી માગણીનો યોગ્ય બંદોબસ્ત થવા આપ. સા. મે. ને અમારી નમ્ર વિનંતી છે. ૨૪-૪-૫૦

મ.શ્રી અંબાલાલ આત્મારામ

ગાંધી અંબાલાલ આત્મારામ

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

દેશ તથા પ્રજાનું અત્યાનાશ નોતરનારા ઝેરી અંકુશો
—: સત્વર દુર કરવાની પત્રીકા. :—

કદાચ આપણી અંધારામાં અટવાતી સરકાર અને જીવલેણુ અંકુશો દૂર કરવા લગભગ આખાદેશની એટલે ૨૫–૩૦ કરોડની વસ્તીની માગણી છતાં દુર ન થવાના કારણે અપ્રીય થતી સરકાર, મનમાં એમ માનતી હોય કે આવી માગણી કરતી જનતા સરકારની શું પરિસ્થીતિ છે તે બરાબર સમજતી નથી અને તેથી આવી માગણી કરે છે, તો હમો દ્રઢતાથી પ્રતિપાદન કરવા માગીએ છીએ કે સરકારની વર્તમાન પરિસ્થીતિનો બધો ખ્યાલ રાખીનેજ, દુઃખ હાડમારીઓ અને અસહ્ય મોંઘારતના ભારથી ગળે સુધી લાવનારા આ ઝેરી અંકુશો એક ક્ષણનો પણ વીલંબ કર્યા વીના દુર કરવા આજીજી અને કકળાટ ભરેલાં અંતરથી માગણી કરીએ છીએ. જેના સંપૂર્ણ સબળ કારણો નીચે મુજબના છે.

૧ માતૃભૂમિને નરકાગાર બનાવનાર અને કાપડ, અનાજ વીગેરે જીવનની રોજીંદા જરૂરીઆતની ચીજો માટે પ્રજાને લાચારી અને જુદી જુદી જાતની અસહ્ય હાડમારીઓમાં નાંખનાર તમામ અંકુશો દુર થવાથી, હીંદ સરકાર પ્રાંતીક સરકાર સહીત, ખર્ચાના અસાધારણ નકામા બોજામાંથી મુક્તી મેળવશે અને પ્રજાના આશીર્વાદ તેની ઉપર વરસશે અને સમસ્ત પ્રજા પોતાનો, જાણેકે ખરો ઉધ્ધાર થયો હોય તેમ માનશે; કારણુ આ બીન જરૂરી નકામા અંકુશોએ જેણે નાના વેપારીઓના અને નીચલા થરના લોકોના મોટા ભાગના ધંધા પાણીનો નાશ કર્યો છે, તે દુર થતાં આ લોકોનો વેપાર પુનર્જીવન પામશે અને સૌ પોત પોતાના ગજા સંપત વેપાર, અગાઉની પ્રણાલીકા મુજબ કરશે અને વેપારની હરિફાઇ થતાં અત્યારે જે ભાવો ટોચે પોંચ્યા છે અને હજુ વધારે વધે તેવું લાગે છે, તે અચુક પણે નીચે આવી શકશે. આ ખરી મહેનત કરનારો વર્ગ જે બેકાર છે, તે જ્યાં જ્યાં ઉંચા ભાવ હશે ત્યાં ત્યાં મોંઘી ચીજો બીજા ભાગમાંથી લાવી સસ્તી વેચશે. અલબત થોડા વખત તે ઉંચા ભાવ કદાચ લઇ શકશે પણુ તેમ થતાં બીજા ઘણા વેપારીઓ તેજ માલ બહારથી લાવી ઓછા ભાવે વેચી ભાવની નીચી સપાટી જાળવી રાખશે અને અત્યારે મુંઝવણમાં પડેલા મોટા વર્ગનો સળગતો પ્રશ્ન જે કોઇથી ઉકલી શકે તેમ નથી તે અનાયાસે ઉકલી જશે. તેમની અત્યાર સુધી સુસ્ત પડેલી હરીફાઇની શક્તી કામે લાગશે અને બજારોને નીચો જાળવી રાખવામાં મોટો ભાગ ભજવશે.

૨ ધીમે ધીમે કરવાના સુધારા બીન અનુભવને લીધે અને ભલે ઉચ્ચ ભાવનાના આવેશમાં આવીને ઉતાવળથી કરેલા સુધારાને લીધે પણુ નાણાંકીય સ્થીતિ અસંતોષકારક થવા પામી છે, તે પણુ દુર થતાં આર્થીક સ્થીતિ, આશરે ૩૦–૩૫ કરોડનો અંકુશની વ્યવસ્થાનો ખર્ચ નીકળી જતાં સુધરશે, તે કાંઇ નાની સુની રાહત નથી.

૩ શરૂઆતમાં અંકુશોની જરૂરત હતી તે વખતે પ્રજાએ વીરોધ કર્યો ન હતો. પણુ જરૂર વખતે વિશ્વવંદ્ય અને રાષ્ટ્રપિતા મહાત્માજીએ સબળ વિરોધ કરી તેને દૂર કરાવેલ. તે ખરેખર જનતાની તીવ્ર ઇચ્છા અને માગણીનો યથાર્થ પડઘોજ હતો; પણુ પછી માત્ર નહી જેવા ભાગમાં મોંઘારત થવાના બાના હેઠળ, આ કાળા ઝેરી અંકુશો સમસ્ત પ્રજાના માથે લદાયા, ત્યાર પછી તો સ્થીતી વધારેને વધારે બગડી; જો આવા વખતે મોંઘારતવાળી જગાએ ખાસ સગવડો કરી [છેવટે બહુજ જરૂર પ્રદેશમાં વીમાનથી અનાજ પોંચાડીને પણુ] અનાજ વીગેરે પહોંચાડવામાં આવ્યું હોત તો તે પરિસ્થીતિને ખુશીથી પહોંચી વળાત અને પ્રજાને ભયંકર યાતનાઓથી બચાવી શકાત; પણુ જે નોકર શાહીને આ વસ્તુજ [Decontrol] પસંદ નહોતી, તેમણે આંકડારૂપી ઈંદ્રજાળ ઉભી કરી અને તેમાં આપણા પુજ્ય મોટા નેતાઓને અંધારામાં અટવાવીને ફરીથી તદ્દન બીન જરૂરી કંટ્રોલો દાખલ કરાવ્યા. જેણે પરિસ્થાતિ ખુબજ અધોગત કરી.

૪ આ અંકુશોએ લાંચરૂશ્વતખોરીના પાપ, કાળા બજારો ઉત્પન્ન કર્યા. એટલુજ નહી પણુ પ્રથમ સારા ગણાતા કોંગ્રેસી કાર્યકરોમાં, પૈસાદાર વેપારી વર્ગમાં, તથા મોટા ભાગની નોકર શાહીની અંદર અનીતિ અને પાપ એવા ફેલાવ્યા કે જેથી પ્રજા ત્રાહી ત્રાહી પોકારી રહી છે.

૫ ભારે નવાઈ સાથે અસહ્ય દુઃખ અને ગ્લાની એટલા માટે થાય છે, કે આપણા દેશની ઘણી કોંગ્રેસ સમીતીઓ, ઘણી સુધરાઈઓ, અને ઘણા મોટા મોટા પાકટ નીઃસ્વાર્થ બુધ્ધિશાળી નેતાઓ, અરે ! જેમાં ખુદ પ્રજાકીય કોંગ્રેસના લોકપ્રીય વિદ્વાન પ્રમુખનો પણુ સમાવેશ થાય છે, તેવાઓનો પ્રચંડ વીરોધ છતાં, આ લોકશાહી સરકાર કેમ સમજતી નહી હોય ? શુ આ બધાને ખોટાજ માની તે કાંઇપણુ કરવા માગતી નથી ? જો એમજ હોય તો એ વાત ચોકકસ છે કે માત્ર આંકડા રૂપી ઇંદ્ર જાળ ઉપર મુસ્તાક રહેનાર સરકાર ભીંત ભુલે છે અને આખા ભારતને માથે અજાણ પણે પણુ દુઃખના છપનના પાટા નાંખે છે અને તેને મહત ખાડામાં અધોગત કરે છે. પૂજ્ય રાષ્ટ્રપિતાએ આ નખોદ અંકુશો દૂર કરાવી પ્રજાને મુક્ત કરેલ ત્યારે આંકડાની ઇન્દ્રજાળવાળા શાસ્ત્રીઓએ એવો વિરોધ જરૂર કરેલ કે મહાત્માજીને કાંઇ દેશની જરૂરતનો અભ્યાસ નથી તેથી તે આ બાબત સમજી શકે નહીં. પણુ તેને જડબાતોડ પણુ શાંતિ ભર્યો જવાબ આપવામાં આવ્યો કે "હું આંકડાની ઈંદ્રજાળને વશ નથી. હું તો નીચામા નીચા થરના લોકો

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

અને ઉંચી પંક્તીના લોકોના ગાઢ સંપર્કમાં આવ્યા કરૂં છુ અને તેની ખરી જરૂરત શું છે, તેમની સાથે છુટથી વાતચીત કરી જાણી લઉ છું અને તે ખરી જરૂરતજ પુરી પાડવા મારાથી બનતુ બધુ કરૂં છું. આનેજ હું ખરો અભ્યાસ કહું-છું. અરે ! એજ પ્રજાની ખરી નાડ સમજવાની ચાવી છે." આજે પણ તેમની હાજરી હોત તો ઘડીના ચોથા ભાગમાં, તે આંકડારૂપી ઇન્દ્રજાળને ફોડી તોડી તેના ભુકકા બોલાવી અંકુશોનો નીઃશેષ નાશ કરી ભારતની સમસ્ત પ્રજાને નરકાગારમાંથી નીઃસંશય બચાવી લેત અને હીંદની આર્થીક સ્થીતિ કદી પણ અસંતોષકારક ન જ થવા પામત; પણ હાય ! અત્યારે આપણા કમનસીબે આપણી વચ્ચે અત્યારે ખરા દુઃખ વખતે, તે પરદુઃખ ભંજન મહાત્માજીની હાજરી નથી. ખરેખર તેમની ગેરહાજરી કરોડોને રડાવી રહી છે. પણ આપણે તેથી નીરાશ કે નાહિંમત નહિ થતાં દઢતાપૂર્વક તમામ પુરૂષાર્થ કરવાનો છે. જેમાં તેમનો અમર આત્મા આપણને ગુપ્તપણે પણ અમુક સહાય કર્યા વીના નહીંજ રહે.

૬ ખરેખર ઉંડા ઉતરી વીચાર કરવામાં આવે, તો આ અંકુશોનું કામ સફળ રીતે પાર પાડવું તે ચોકકસ રીતે મોટા મહાસાગરને ઉલેચી નાંખવાના કામ જેવુંજ અશકય છે. તેમાં વળી તે પાર પાડવાના સાધનો, રૂસ્વત ખોરીવાળા અને અનીતિમાન અને પાપને ઉત્પન્ન કરનારા હોય ત્યારે તો તે ડબલ અશકય બને છે અને પ્રજાને માથે દુઃખ અને હાડમારીના ડુંગરો ખડકે છે અને પ્રજાને અનેક રીતે પાયમાલ કરે છે. અત્યારે બજારમાં હાલતો ચાલતો સામાન્ય માણસ બરાબર સમજી ગયો છે કે જે જે ચીજ ઉપર અંકુશ સરકાર નાખે છે તે ચીજના ભાવ તરતજ ઉછળી ઉંચા જાય છે અને દરેક પ્રજાની કઢણાઈ બેસી જાય છે. જેમકે ખાંડ ગુરૂં અને થોડીક અનાજની જાતમાં બન્યું પણ છે. આ પ્રત્યક્ષ નકર સત્ય આપણી સરકાર નહિ સમજવામાં પહાડ જેવડી અક્ષમ્ય ભુલ કરી પ્રજાની પાયમાલી નોતરી રહી છે. પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા તેમને આ સત્ય અને નકર વસ્તુ સમજવી દે તેવી અભ્યર્થના બે હાથ જોડી કરી વિરમું છું.

—: હવે છેવટના ઉપાય માટેની યોજના :—

થોડા ઘણા છાપાઓ વંચાય છે તે ઉપરથી તેમજ તમામ પ્રકારના લોકો સાથે વારંવાર થતી વાતચીત અને તેમની ખરી ઇચ્છાથી તો દીવા જેવું સ્પષ્ટ માલમ પડે છે, કે દેશની સમસ્ત જનતા આ અધોગત અને પાયમાલી કરનારા અંકુશોનો લઇ દઇને વીરોધ (લાચાર અને બહુ સજાગ ન હોવાથી અને પેટની ચીંતામાં પડયો હોવાથી) વાતચીતમાં પૂરતા જોશથી અને કકળાટ ભરેલો કરે છે. અને સરકાર ઉપર ભારે તીરસ્કાર ક્રોધ અને આવેગો પણ દર્શાવતા ચુકતા નથી. તેથી આપણે મોટા ભાગની પણ ...થાય તો એમ કરવું ઉચીત લાગે છે કે—ભારતના દરેક પ્રાંતોના પ્રત્યેક જીલ્લામાંથી (સાથે સાથે ... તેના અમુક મોટા તાલુકાઓમાંથી પણ) તે જીલ્લાઓ અને તાલુકાઓમાં જે મહાજનની સંસ્થા... તે સંસ્થાઓએ આપણે મુકકર કરેલ દીવસેજ, **દીલ્હીની વડી સરકાર ઉપર નીચેની મતલબ...** (બીજાઓને યોગ્ય લાગતા સુધારા વધારા સાથે) **એકી વખતે તાર કરવા :—**

આખા સમસ્ત ભારતની ૩૦—૩૨ કરોડની વસ્તીની ઇચ્છા, દેશનું રાજકીય, આર્થીક, સામાજીક, વ્યાપારીક, નૈતીક અને આધ્યાત્મીક દૃષ્ટિએ જડમુળ કાઢનારા અંકુશો, હમારા લાંબા વખતના વિરોધ છતાં અને જેનો પ્રચંડ સામનો ખુદ મરહુમ વિશ્વવંદ્ય રાષ્ટ્રપિતાએ કરીને કઢાવી નાંખ્યા હતા તેને હજુ દૂર આટઆટલા સમસ્ત પ્રજાના વિરોધ છતાં કરવામાં આવતાં નથી તેથી અને તેને લીધે સામાન્ય અબોધ જનતા પારાવાર યાતનાઓ સહન કરી રહી છે. તેથી અમોને અત્યંત દુઃખ થાય છે અને હૃદય સતત રડી રહ્યા છે. અમે જોઇ શકીએ છીએ કે અત્યાર સુધી માત્ર આંકડારૂપી ઈંદ્રજાળમાં અમારા પુજ્ય ઉચ્ચ નેતાઓ જાણે કે કેદમાં પુરાઈ ગયા છે, તેથી જનતાની ખરી આર્તભરી અને સાચી, હીંદને અને તેની પ્રજા બન્નેને અત્યંત હિતકર માગણી સંપૂર્ણ રીતે ઉંડા ઉતરી સ્વીકારી શકાતી નથી. તેથી ભારત અને તેની સમસ્ત પ્રજાના રાજકીય, સામાજીક, આર્થીક અને આધ્યાત્મીક ઉધ્ધાર માટે આ જીવલેણ અને કાળા ઝેરી અંકુશો, સત્વર—ક્ષણનાં પણ વીલંબ વીના—દૂર કરવા આર્તભર્યા હૃદયે આજીજી પૂર્વક માગણી કરીએ છીએ.

અમરેલી તા. ૧૫-૩-૧૯૫૦

લી૦

લલ્લુભાઇ જમનાદાસ પરીખ.

મિનરવા પ્રિન્ટરી—અમરેલી.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

POST CARD

9 PS 9 PS

INDIA POSTAGE

DELHI B.P.O.
DELY.
31 MAR 38
8 - AM

27 MAR.

ONLY

New Delhi

to. Saradar Vallavabhai Patel

At. Nayab Vada Pradhan.

Delhi

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

અમદાવાદ તા-૩૦-૩-૪૦

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

: અમદાવાદ

POST CARD

ADDRESS ONLY

INDIA

30 MAR

8 APR 50
8 A.M.

મુ- [illegible]

સરદાર વલ્લભભાઈ

S.V. Bhai Patel

પટેલ [illegible]

મુ- ન્યુ દીલ્હી

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

પારૈદ.

શ્રી. મહેરબાન. સા.રા. નાયબ બડા પ્રધાન. પાલણપુર સાહેબ

મુ: દીલ્હી.

અરજ દાર મોતી. ડુંગાભા ગામ. ગામ કુવા. તાલુકે. ભાભોર —

(રાજ પાયગા/પાલણપુર) જણાવે. જે ઉપર લખેલા રહેવાસી. ભાઈ. જેવા રાજ સાથે

ના નગરના ફેંસ. રહવાન. સાહેબ અરજ કે હું એક ગરીબ માણસ છું

મારા બાપ દાદા મુળ કુવા ગામના વતની/વસતી ના કરતા હતા એ નોકરી

સંગ. ભાગ પરબારી પરવાની હતી. મારા બાપ હમેશ. સરકાર મુકર.

ગુજરી ગયા. છે. મારો બાપ અજ વસલાત/આના નોકરી કરતા હતા

હતો અને આ નોકરી. હમારી સરકાર ઉપર ના લાભ લઈ. ગામ ના —

વતન ના. અમેજે ગામ ના ડુંગાભા દાર નો આદુ અપયુ રતનજી ના વતન

ના ના. ભાણીઓ બતાઈ. પરગણા ફેરલા ના નોકરીમાં દાખલ કરેલા

છે રાજ ફાટી વખત એમના દાદાએ ફેરવ્યા બાદ ફેરતા ગરીબ લોકો

છું. ઉફ ઘણુ કરતા હતા. તે ગામના સરકાર ના ભણા બહાર માટે હ કે

અને બાબત. બગાસ બહાર લખી બાબતો સાથે. તા. ૨૪-૧૦-૪૪ ને રોજ

મુંબઈ ગુજ પ્રધાન સાહેબ તરફ. તા. તા. ૪-૨૨-૪૪ ને રોજ મુંબઈ ગુજ પ્રધાન

સાહેબ તરફ. તા. ૩૧-૧-૪૦ ના રોજ મુંબઈ રાજ પ્રધાન સાહેબ તરફ. એ ઉપરાંત

ભણ્યુ અરજીઓ તા. ૧૮-૪-૪૪ રાજ પાયખા. મે. એજન્સી હજુર સાહેબ તરફ

તથા. તા. ૧-૩-૪૪. મે. રાજ પાયખા એજન્સી હજુર સાહેબ તરફ તથા તા. ૨૦-૪-૪૪

ને રોજ રાજ પાયખા. મે. એજન્સી હજુર સાહેબ તરફ તથા ગામના. ડુંગાભા દાર —

સાહેબ તરફ તા. ૨૨-૪-૪૪ ને રોજ અરજ મોકલી છે પણ મને ગરીબ ને આજ

સુધી કોઈ જવાબ મળ્યો. નથી હમારા કુટુંબમાં આ બાબતમાં ઘણા માણસ

પરવશ માણસ. ભોગવે છે. આ નોકરી મને મળવી જોઈએ હમારા કુટુંબ

માં કે મેં કોઈ બાબતનો ગુન્હો કર્યો નથી એવી આ રાજ માં અમે રહેતા આવ્યા

નોકરીઓ પોતાના કુટુંબ માં સરકાર આપતી આવી છે અને અમારે છે

તો હાલમાં મારે ગરીબને નોકરી આપવી તે મારો હક્ક છે ...

તથા મારે ગરીબ ઉપર દયા કરી મહેરબાની કરી નોકરી

રચાય છે. તે તેની પાસે [illegible] [illegible] [illegible]

વારંવાર ઉઠાવેલી આપણા [illegible] [illegible] [illegible]

દેખાડી તે ચળવળ ઊભી કરી છે. તે [illegible] [illegible] તેની [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] નથી [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] કરું છું [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] તા. ૨૨-૩-૪૦

[illegible] - રાયમલ - [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] કરી.

શ્રી-

યુનાઈટેડ ઈન્ડીઆનો સર્જક પ્રજાસત્તાકનો પ્રેસીડન્ટ.

સાર્વભૌમત્વ. અને ભારતનું વિધાન- તા.૨૨.૩.૧૯૫૦ ૨૦૦૧.

હીન્દના ભારતના નાયબ વડા પ્રધાન સરદાર વલ્લભભાઈ ઝવેરભાઈ પટેલ.
તથા મહાઅમાત્ય નરેન્દ્ર રાજેન્દ્ર પ્રસાદ શામળદાસ લક્ષ્મીદાસ ગાંધી. તથા કનૈ
યાલાલ માણેકલાલ મુનશી. મધ્યસ્થ ભારત. ભાગ ૨ ને સત્યની મહત્તાને
અશોક ચક્રવર્તી. શ્રી સોરઠની શોર તંબોળી. સંદુપંથી. કેશવજી ડાભજી
ગાંધીવાદ પછીનું નવું ભાવી ઘડનાર. એ ઉદ્ધ્યંત વલણ જુનાગઢ
સગાભાઈ. પોરબંદર મહાત્મા. પરીઆ ગયેલો છું પોલાદ ભાગ્યે ગાદીનાનું
નાના ધાંધલોરા તમામ ચોર અને કાળાં કર્મ કરનાર કલયુગમાં માનવ
સમાજના અંધા કુવાં ખરકથી છે ઓછે ભાવ રામને જવાબ આપશો કે
સ્વતંત્રસર્જકોને જુનાગઢ ઝંડા પ્રકરણ નું રજી ભરેલ છે હેતુસર [illegible]
સૌ ભણનાર રજુ સમજતાં નથી તેમજ ચરમા પહેરનાર અને ટેકો લઈને
ફેરનાર જાટોરા વાદની ચાલે ભારતની પ્રજા સમજશે નહીં તેનું ગીર
નાર ઉપર હલાવ્યમાં બેસીને સફળ વિશ્વને સાબિત કરી છે. ભારે
માતા સરસ્વતી પોતા સોમનાથ. ના ટુકડા કરનારનો જવાબ લઈશ.
તે તમોને હીન્દના ઘડતરમાં ભણ્યા મહેતલ છે વર્ષ ૧૯૦નું સ્થાપન.
અને સમાજ ભારતીય છે પરબ્રહ્મ પરમાત્મા ભારતીનાથ અલ્પાત્મા ગુપ્તાત્મા
મહાત્મા નામપનાર ઉત્કૃષ્ટનો મળવા જગત ઉપર જુદા શકુનો કેમ બ્રાહ્મ
ણ વૈશ્ય શૂદ્ર. અને વર્ણ કેમ પોતાનાં કર્મ સમજતી નથી ત્યાં પછી અશોક
ચક્રવર્તી. શ્રી કેશવજીને વકીલ બેરીસ્ટર પાર્લામેન્ટના કાર્ય કરણે ઈશ્વરનો ન્યાય
કરીને તો ઈશ્વરની આજ્ઞાનું પાલન કરે. જુનાગઢના નાગરો મેરૂં નામ
આપું ચલાવે છે તે બનાવ્યાનું તેને તથા મારા મોટા ભાઈ આને [illegible]
થયું જોઈએ નાગરો નોંધ કરીને ગમારા ભગવાને આપ્યું છે પણ આપનાર
શ્રી સ્વ પેટમાં તમોએ કેવા પ્રાદુર્ભાવ છે તે તંબોળી કેશવજી ડાભજી
બરસાંઈ મેરેલ અને મોરભાઈના જવાબ. પણ માગી શકશે અને ભણી
પરણાવશે તપસ્યાની અને સિંધી ભાષે તરજુમાન [illegible] સર્વસ્વ સળગાવી
તેમાંથી સળગેલ છે અને અમલદાર વર્ગ તેના [illegible] સાબિત
ભાવ અને હીન્દના નવસર્જન કરનારને કંઈ ભારતની પ્રજાએ અર્પણના
૧૯૫૦ થી ૨૦૦૧ સુધીનો ચાર્જ છોડવો ડાભા જુનાગઢથી તે તથા મહેતુંદુ
તા.૧૯-૨- ફેબ્રુઆરી ફેબ્રુઆરી ડાભા તથા મધ્ય ભારતની સેવા
ભાગીદારો આપો છો આ જગત ઉપર અમારો પવિત્ર સેવક છે તેના
જવાબ જનતા પાસેથી કાયદેસર લઈશ નહીં. લખ્યું થોડું વાંચજો

લિ. તાબે રાજના આશીર્વાદ. તા. ૨૨-૩-૧૯૫૦ સંયુક્ત સેવક
મધ્યસ્થ ભારત
સરદાર ના
આશીર્વાદ

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

From
B. K. Mehta
Khas Gharia Colliery Co. (1933) Ltd
P.O. Gharia E.I.R.

33

3p

[illegible]

[illegible]

કુટુંબ, સરકાર વગેરે. મુક્તિને [illegible] [illegible]?
અને સરકાર દુઃખ દેશે. તેમ [illegible] [illegible] [illegible]
તે [illegible]. કાઠિયાવાડ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] અને તેને [illegible] [illegible]
અને કંઈક [illegible] તે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
તો તે [illegible] ઉપર [illegible] [illegible] અને
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. કાઠિયાવાડ
આ [illegible] તે [illegible] [illegible] [illegible] છે. અને
કંઈ [illegible] તો તેને [illegible] [illegible] [illegible] કાઠિયાવાડ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ~~[illegible] [illegible]~~ [illegible]
[illegible] તેને [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. અને તેમાં [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] અને આ [illegible] [illegible] મુક્તિ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] તો તે અને
દુઃખ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] આ [illegible]
[illegible] [illegible] તે [illegible] તો [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] અને સરકાર
[illegible] છે. [illegible] [illegible], [illegible], [illegible]. અને
[illegible] [illegible] [illegible] આ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] આ [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
આ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [redacted]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ફિનીક્સ [illegible] [illegible] પરિવર્તન છે. ૩૨

[illegible] [illegible] [illegible] નો [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ફિનીક્સ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] આ ને [illegible] [illegible]
છે.

આપણા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] કે [illegible] [illegible]? આ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]? આ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] આ [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] હું [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ને
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

આ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] કે [illegible]
ફિનીક્સ [illegible] [illegible] ને [illegible] [illegible] છે [illegible]
[illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ને [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] નહિ. [illegible] [illegible] [illegible].
આ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ને
[illegible] [illegible] [illegible] ને [illegible] પરિવર્તન છે
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] છે
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

7 33

कांग्रेस बदनाम क्यों ?

संबंधित मंत्रीगणों के नाम खुला पत्र

★ बेदाग़ रंगे सियारों का स्वारभा क्यों नहीं होता ★

★ किसी भी स्वतंत्र देश के हर नागरिक को यह हक़ होता है कि वह किसी भी प्रकार के देश-द्रोही वर्ग, तबके, अथवा मनुष्य को फिर चाहे वह स्वतंत्र देश का मंत्री अथवा चोटी का नेता ही क्यों न हो, यदि वह देश के साथ गद्दारी करे अथवा जनता को भूल-भुलैया में डालकर अपना स्वार्थ सिद्ध करना चाहे, तो उसे जनता के समक्ष खड़ा कर दंडित कराये। आज जबकि सारा देश आर्थिक संकट में है, ये स्वयंसिद्ध नेता अपने स्वार्थ से प्रेरित होकर मौजूदा कांग्रेस-सरकार को गर्त में गिरा रहे हैं साथ ही इनके दूसरे साथी जो उच्चपद हथियाये बैठे हैं वे भी इसीलिये इनका विरोध नहीं करते कि वे अपनी कुर्सी पर चिपके रहना चाहते हैं और साथ ही खतरा भी है कि यदि उन्होंने अपने साथी सांप नाथों को छेड़ा तो उनका भी पर्दाफाश हो जायगा और वे डस लिये जायेंगे।

★ अब जनता और ईमानदार मंत्रीगणों को अन्दाज़ लगाना चाहिये कि जो व्यक्ति आज से कुछ वर्ष पूव या तो (५०) म्हह की नौकरो अथवा पंसारी की दुकान लगाता था, या सट्टा करता था, नीलाम करता था यदि वही आज लाखों का मालिक बना बैठा है तो कैसे ? साफ जाहिर है कि इसका कारण सन् ४२ में जेल जाकर अब उनका या तो कांग्रेस में उच्चासन या सरकार अथवा म्युनिसिपेल्टी में उच्च पद पर होना ही है। आज तो ऐसे व्यक्तियों का दबदबा छोटे से लेकर बड़े अधिकारी तक है, सभी पर पूर्ण आतंक है।

उपरोक्त आशय को लेकर ही मैं मध्य भागत ही नहीं, केंद्रीय सरकार व भारत की जनता के समक्ष ऐसे व्यक्तियों को ला रहा हूँ जो सिर्फ दोषी ही नहीं खादी के पवित्र चोले की आड़ में सब लोगों की आंखों में धूल झोंककर अपना स्वार्थ सिद्ध कर रहे हैं।

इन्दौर नगर कांग्रेस कमेटी के प्रेसीडेंट श्री कन्हैयालालजी खादीवाला, जो अपने को दूध का धुला साबित करनें के लिये अपने पद से स्तीफा भी दे चुके हैं, क्या बतायेंगे कि उन्होंने बद्रीलालजी सोडानी को, जो कि पहले भी अपने मौसेरे भाई खादीवाला की बदौलत म्यु. कौंसिलर रह चुके हैं, इन्दौर के प्रायः सभी प्रमुख मीलों के सेल्समेनों से अपने निजी लाभ, वैधानिक काला बाजार करने, व अपनी बदनामी से बचने के लिये परिचय कराकर मीलों से सोडानोजी के नाम से कई गाँठें लीं और

ब्लेक में बेची—तो क्यों ? इस घटना को कपड़े का हर व्यापारी जानता है कि 'ब्लेक' में नाम भले ही सोडानीजी का हो, 'व्हाइट' मे तो नाम खादीवालाजी का ही है। इस वर्ष भी सोडानीजी को म्यु. चुनाव में कंडिडेट के रूप में खड़ाकर प्रेसीडेंट साहब ने यह मिसाल चरितार्थ की कि "कुत्ता भोंके तो रोटी का टुकड़ा डाल देना चाहिये।"

★ उपरोक्त सारे प्रकरणों को दबाने के लिये ही खादीवालाजी ने सचमुच स्तीफे के साबुन से अपने दामन में छुपे दाग़ धोकर दूध का धुला साबित कर दिखाया। मगर उन्हें समझ लेना चाहिये कि जनता के सामने पर्दाफाश होते ही वे कभी भी माफ नहीं किये जायेंगे।

★ अभी मैंने नगराध्यक्षजी व नगर सेविका के सदस्य के बारे में एक उदाहरण रखा है, अब लीजिये सुनहरी टोली के बलपर बने हुए अवैधानिक नगर-पिता श्री बाबूलालजी पाटोदी को, जो सजे हुए प्लेट फार्म पर बेदाग़ स्त्री बंद कपड़े, और बेदाग़ चप्पलों में, बेदाग़ मस्तानी चाल से, बेदाग़ ही चढ़ते हैं, और अपने बेदाग़ लम्बे बलिष्ट हाथों के बेदाग़ हाव-भाव से बेदाग़ ही बोलते हुए अपने आपको बेदाग़ सिद्ध करते हैं। मगर वाहरी इन्दौर की प्रगतिशील जनता, क्या भूल गई कि सन् १९४८ में बेदाग़ पाटोदीजी ने कितना ब्लेक किया, कितनी धूल झोंकी सरकार की आंखों में ?

★ सन् १९४९ में बाबूलालजी पाटोदी क्लॉथ मर्चंट एण्ड विना लायसेंस कमीशन एजण्ट ने अपने साथी श्री मिश्रीलालजी के. बी. जो वर्षों से क्लॉथ मर्चंट असोसियेशन के मंत्री पद को अपनी जागीर समझ कर हथियाये हुए हैं, के साथ दी हुकमचंद मील्स लिमिटेड द्वारा अपनी दुकान के गुमास्ते के फ़र्जी नाम से कानपुर के एक व्यापारी को जो गाँठे बेची गयीं और झो जाने हुए अज्ञात कारण से कानपुर न जाते हुए मार्केट के एक व्यापारी मातादीन तुल्स्यान के यहां बेचने के लिये दी गयी थी। मगर जब सरकार ने माल पर १% से एडमिनस्ट्रेशन चार्ज मांगा व व्यापारी द्वारा देने से इंकार किये जाने पर जनप्रिय नगर पिता, जिनकी दिमाग़ व ताक़त का लोहा मानना पड़ेगा, ने अपने खम ठोककर सेल्स मेंन साहब से चेलेंज के साथ यह कहकर माल लिया कि देखते हैं, टैक्स टाइल विभाग कैसे हमसे एडमिनस्ट्रेशन चार्ज लेता है। और अन्त में उपरोक्त माल का ब्लेक कमीशन हजम भी कर गये।

न तो आज तक उन्होंने लायसंस ही लिया, जैसा कि कानून था और न एडमिनस्ट्रेशन चार्ज ही दिया।

★ हम जानते हैं कि उपरोक्त सारा प्रकरण टैक्स. टा. वि. तथा भू. पूर्व मंत्री जी अच्छी तरह जानते हुए भी चुप थे। क्या मजाल उनकी कि वे जरा भी चीं-चपड़ कर सकें। वे नगर पिता जो ठहरे। इसपर भी मिनीस्टर मेकर 'नई दुनिया' गिरोह

ऐसे हा अनेक देशद्रोही कार्य किये गये व संबंधित व्यापारी एवम् के. डाइंग असो. सियेंशन के मंत्रीजी द्वारा भी झूठे कागजात बनाये गये ।
के मुखिया, और पहुंच आला अफसरों तक और साथ ही तुर्रा यह कि आप टे. टाइल एडवाइजरी-बोर्ड के माननीय सदस्य हैं ताकि विभाग की हर सरगर्मी से पूर्णतया वाकिफ रहें।

यह जग उजागर है कि यदि इनके स्थान पर कोई अन्य व्यक्ति होता तो मध्य भारत का इंफोर्स मेंट विभाग अवश्य ही २४ ताड़ी गिनवाता जैसा कि वह पहले भी कर चुका है व अब भी छोटे मोटे व्यापारीयों को हवालात दिखाने के विचार में हैं।

आज इंदौर का हर व्यक्ति जो कपड़े के व्यापार से संबंधित हैं, पूछता है कि आखिर नगर पिता, असोसियेशत के मंत्री जी व सेल्स मेन साहब में क्या सांठ—गांठ है कि उपरोक्त कानपुर वाली गांठों के नाम से अन्य अच्छी गांठे भी उन्हें मिली ताकि इस अच्छे माल के साथ वे गांठे भी बिक सकें जब कि वे पहले ही बिक चुकी थीं व अच्छी गांठे बाद में ब्लेक में बेची गयीं।

कोई भी व्यक्ति यह तो नहीं कह सकता और न मान ही सकता है और न पाटोदीजी ही खम ठोंककर कह सकते हैं कि वे टेक्सटाइल से संबंधित कानूनों से अनभिज्ञ हैं। तो फिर क्यों उन्होंने एक (बोगस) व्यापारी के नाम से माल बेचकर अन्य व्यापारी जिसको माल बेचा गया (होल सेलर से रिटेलर) तक का नफा लिया।

इसी प्रकार कुछ समय पूर्व स्थानीय अखबारों में पाटोदीजी का एक और भव्य काला कारनामा आया कि उन्होंने एक बोगस नाम से करीब १० टन लोहा लियां और उसमें से आधा तिगुने भावों पर इंदौर में ही बेच खाया और बाकी का क्या हुआ पता नहीं। जबकि इसी सि. स. विभाग ने किसानों को धुरे, पाटे व चद्दर के लिये महीनों झिकाया व जब मंत्रीजी के यहां प्रदर्शन करने के बाद मिली भी तो दोनों ओर विभाग द्वारा निशान किये गये ताकि वे ब्लेक में न बेची जा सकें। और उपरोक्त प्रकार के सब कारनामों को दबाने के लिये ही तो 'नई दुनिया' पत्र भी चलाया जा रहा है।

★ ठीक ही किया विभाग ने, अन्नदाता किसान चोर ही हैं, साहुकार हैं तो सफेद पोश पद प्राप्त नेता ही।

इसी तरह कुछ समय पूर्व स्थानीय स्वदेशी मील ने धोती जोड़ों को अपनेमील में रंगा व केलेंडर करके केलिको डाइंग अशोसियेशन में कानून के मुताबिक स्टाम्पिंग करवाने लाये। समय पर लोगों द्वारा टेक्सटाइल इंसपेक्टरों को बुलाया गया व केस मुद्देमाल पकड़ा गया। जिसकी जानकारी तत्कालीन मंत्री श्री तोतलाजी को भी है। उपरोक्त केस में मिल द्वारा धोकादेही, झूठे कागजात बनाना, कानून भंग करना व

★ उपरोक्त केस को दबाने के लिये मुरलीधरजी सिंगी, मंत्री के डा. असोसियेशन व मिल-मालिक एवम् व्यापारी के अथक परिश्रम व तत्कालीन मंत्रीजी के हृदय सहयोग का ही फल था कि केस दब सका और उस पर इतना भारी व बोझिल वजन रख दिया गया कि उसकी फाइल आज तक न उठ सकी।

★ क्या अटल सिद्धांतवादी न्यायी और अपनी सारी प्रजा को एक नजर से देखनेवाले तत्कालीन सि. सप्लाय मंत्री श्री तोतलाजी से जनता जवाब तलब करेगी कि रायबहादुर राजकुमारसिंह के केस के चलान कर देने मात्र से ही वे सिद्धांतवादी और जनता के सच्चे रहनुमा हैं ?

★ क्या जनता विश्वास रखे कि जनप्रिय नाम से पहुँचे हुए लेजिस्लेटिव कौंसिल के मेम्बर मौजूदा मंत्री श्री गंगवालजी से असेम्बली के खुले जल्से में पूछेंगे कि माननीय मंत्री तोतलाजी के निकटस्थ पूज्यवर छावनीवाले मध्यभारत के काटन किंग रायसाहब सेठ जगन्नाथजी मालिक फर्म जगन्नाथ नारायण एंड कम्पनी व स्वदेशी मिल जो कि उनके समय में ही रुई के एक बड़े भारी केस में आ चुके हैं, जिसकी खबर अखबारों में भी आई थी और जो इस वर्ष भी मध्य भारत सरकार का करीब १ करोड़ रुपया धोखा देकर रुई में हड़प कर चुके हैं, को क्यों न अविलम्ब गिरफ्तार करके बम्बई के धन-कुबेर सेठ मुरारका की नजीर सामने रखकर सख्त सजा दिलाई जायें ?

मैंने उपरोक्त कुछ केस सि. स. विभाग के सामने प्रारम्भिक सूत्र के रूप में जांच के लिये रखे हैं। अब देखना है कि विभाग खुली जांच करके मामलों में कितनी प्रगति करता है।

मुझे पूरा विश्वास है कि जनता के नुमाइन्दे इन मामलों को असेम्बली के खुले जल्सों में पेश करके उचित निर्णय मांगेंगे और यदि यहां उचित निर्णय न हो सके तो केंद्रीय शासन के सुपुर्द करेंगे ताकि सेठ साहब व मंत्रीजी की आपसी सांठ-गांठ का भेद खुल सके। वर्ना इंदौर की प्रगतिशील जनता जो समय पर बागी होने से भी न झिझकेगी, कहीं ऐसा न हो कि उसे अपनी सरकार के खिलाफ़ ही जिहाद बोलना पड़े और इस सरमायेदार सरकार के स्थान पर खुद ही इन देशद्रोही नेता और पूँजीपतियों का फैसला करना पड़े।

जयहिंद

प्रार्थी
मनोहरलाल

★ कृपया फिर पढ़िए

૩૫

શ્રી ૨।

સ્વસ્તીશ્રી [illegible] મધ્યે પુજ્ય

[illegible] લાલભાઈ [illegible] ભાઈ [illegible]

ઇંદોર છાવણીથી લી૦ શા. ચુનીલાલ ગીરધરદાસ. [illegible]

ના જયગોપાલ વાંચજો જત તમારા

થી માલ ખરીદ કરી તમારા જોખમે રવાના કરેલ છે અને

આંકડો તપાસી જમા કરી જવાબ લખજો.

ભાવ બંગાલી મણ ૬) ની માણી ૧ ઉપર છે.

ઘઉં ચાલુવડ	જુવાર સફેદ	મરચાં
,, વચલોવડ	,, પીલી	મુંગ
,, મુંબઈ ટચ	,, ગજર	મેથી

આ સાથે એક પત્રીકા આપણી ભાષામાં [illegible]

[illegible]

રાજકોટ
તા. ૨૫-૩-૫.

પૂજ્ય [illegible] ભાઈ

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

38

SHAH JAMANADAS MADHAVJI,
PIECE GOODS MERCHANT.

SJM

TIRUPUR,

Date ૨૬. ૩. 19૪૦

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

SHAH JAMANADAS MADHAVJI,
PIECE GOODS MERCHANT.

SJM

TIRUPUR, ૩૭

Date 25-3 19[illegible]

(૨)

[illegible] તેનું [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] મારા મહાત્માજી [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] મહાત્મા ઉપર [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ઉપર [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ઉપર [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] મહાત્મા [illegible] [illegible]
[illegible] મારા મહાત્માજીની મારા [illegible] [illegible]
[illegible] મારૂં [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
મહાત્મા [illegible] [illegible] [illegible] ઉપર [illegible]
[illegible] મહાત્મા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] મહાત્માજીના [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

SHAH JAMANADAS MADHAVJI,
PIECE GOODS MERCHANT.

SJM

TIRUPUR,

Date..19 .

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

SHAH JAMANADAS MADHAVJI,
PIECE GOODS MERCHANT.

SJM

TIRUPUR.

Date..............................19 .

મજૂર મહાજન (અમદાવાદ) [illegible]
[illegible] દ્વારા [illegible] અમદાવાદના [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] રહ્યું છે
વધારે શું લખું? [illegible]
[illegible] કરશો

[illegible]
[illegible]
[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

મુ. ૩૯

૫૨

મરહુમ બાઇ
દીનબાઈ નવરોજી પંથકી.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

પ્યારે સાહેબાને

આપનો વર ? ઠીક

હાજીનું ગામ ફેરવવા

ઈરાદા મારા વિચાર છે

વાત ન કરવી. ના જાણે

મારે તો પ્રમાણુ જુઓ

બાકી ઘણા ઘર ઉપર

પાછો ફરી પણ કરવાનો

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible] [illegible] [illegible]

Telegram :—"SAMACHAR". Telephone No. 22037.

THE BOMBAY SAMACHAR LTD.

Elphinstone Circle, Fort,

BOMBAY 1.

[illegible] [illegible]

53

ગાંધીજીનું સરદારની પર [illegible]

[illegible] પયગામ

સરદાર સાહેબ આજ [illegible] આપ્યું [illegible]

પર [illegible] આપ્યું [illegible] પયગામ

[illegible]

પર [illegible]

[illegible]

પર [illegible] ~~[illegible]~~

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

Telegram:—"SAMACHAR". Telephone No. 22037.

THE BOMBAY SAMACHAR LTD.

Elphinstone Circle, Fort,

BOMBAY 1.

હાલ બજાર ઇન્કલાબ પર ગત રવિવારે માર્ક્સ [illegible]
ન. સ્ટાફ માનસ તુરમાની ઢંગ (SEM) [illegible]
ફ. રી. શાહને અનુપુર રવે ઉપર [illegible]
અને નવલોનો પુરા કિ [illegible] [illegible]
ગાંધીનું લખ મુક ઢંગ [illegible] [illegible] [illegible]
તમીલ અહલ અને [illegible] [illegible]
હાલ બજારમાં [illegible] [illegible] [illegible]
ન. સ્ટાફ માનસ દુખ હાથ ઢંગ (SEN) [illegible]
નવ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
પર નવ [illegible] પાસ કરતાં તુર [illegible]
બહેન [illegible] [illegible] [illegible] પધારો
અને [illegible] [illegible] ઢંગ [illegible] [illegible]
અણી [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Fazl [illegible] [illegible] [illegible]
પટેલ સાહેબ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ગાંધીનું [illegible] પર [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

મહેરબાન માનવંતા નાયબ વડા પ્રધાન ની આલી જનાબમાં :— 26-3-56

૫૫

સલામ બાદ તાબેદારની અતિ નમ્રતાપુર્વક અરજ એજ કે હું ધોળકા ગામનો રેહવાસી છું- મારૂં નામ કાન્તીલાલ ગીરધરલાલ શેઠ છે- અને મારી આપ નામદાર સાહેબને અતિ નમ્રતાપુર્વક અરજ છે કે નીચેની બીના તદ્દન સાચી લખી છે- અને ઈષ્ટદેવના સોગન ખાઈ હું આ અરજી લખી રહ્યો છો- આશા છે કે આપ નામદાર સાહેબ મારી સત્ય લખેલી બીના માટે જેમ બને તેમ સી- આઈ- ડી (C-I-D) મારફતે તાકીદે ઈન્કવાયરી કરાવશો એજ તાબેદારની અરજ છે- અને દરેક નીચે લખેલી ડિટેઈલ્સમાં લખેલી વાત ખરેખર સાચીજ પડશે એમ તાબેદારે વિશ્વાસપાત્ર જણાવે છે.

હું નીચે.. સહીકરનાર ધોળકાના રેહવાસી કાન્તીલાલ ગીરધર શેઠ ની અરજ કે ફોજદાર- ગુ. મુહંમદ- અબ્દુરેહમાન એ ભરૂચ જીલ્લાના ટાંસોટ ગામનો વતની છે. ટાંસોટ અંકલેશ્વર તાલુકામાં આવેલુ છે. ફોજદાર ગુ મહંમદ ટાંસોટ ગામમાં શેખવાડા ફળીયાં રહે છે- એ નાલાયક ફોજદાર ~~બ્રિટિશ ના વખતમાં~~ ગવર્નમેન્ટમાં ફક્ત ૬- ૭ વરસ નોકરી કરી હતી- પરંતુ એણે અતિશય જુલ્મ, ત્રાસ વર્તાવ્યો હતો. અને એણે પાવડે પૈસા ભેગા કર્યા હતા- એની ટુંક મુદતની મુદ્દતમાં એણે હદઉપરાંત કમાવી લીધુ છે- ~~અને~~ કે જેનું વર્ણન તાબેદાર કરી શકશે નથી. આજે (૧) એકર જમીનના ૮૦૦ રૂ. પડ છે. તો એણે તો લગભગ ૭૫- ૮૦ વીઘાં જમીન ખરીદી છે. અને તે ટાંસોટ નજીક પાલડી, આસ્તા, અને અંબેટા ગામે (જમીન) આવેલી છે. એણે એક નવું મકાન રૂ. ૩૦૦૦ કે ૪૦૦૦ માં શેખવાડા મુકામે આજે બે વરસ થયા ખરીદ્યું છે. બાકી એતો ઘરબાર વિનાનો હતો. વધુમાં એની બૈરીના હાથમાં સોળ સોનાની બંગડીઓ, લૉકેટ, સેમ્પલો ~~તથા~~ બીજા ઘરેણા પણ સોનાના ~~છે~~ છે એ મેં જાતે નજરોનજર જોયુ છે. એ ગુંડા ફોજદાર પાસે પહેલા કંઈ ન હતુ- તો ૬- ૭ વરસમાં આટલી બધી વસ્તુઓ કેવી રીતે ખરીદી અને પૈસા કયાંથી લાવ્યો એની રીતસરની તપાસ થવા આપ નામદારને મારી આખરી વિનંતી છે- એ ગુંડા ત્રાસિત ફોજદાર અમદાવાદ- પ્રાંતીજ- ધોળકા- વીરમગામ એ જગ્યાએ નોકરી કરી છે. આ ગુ. મહંમદ ફોજદારે ૧૯૪૬ થી સસ્પેન્ડ થયા હતા. ~~અને~~ પરંતુ એ માણસ ઘણોજ ભયંકર છે- એ માણસે સેન્ટ્રલ બેન્ક લુંટ કેસમાં સરકારને એક બાજુથી મદદ આપી હતી. જ્યારે ~~બીજી~~ બાજી બાજુએ લાંચ લઈ ગુનેહગારને નસાડી મુક્યો હતો. રેહ- સરમાવ આકુબ- બંનેને ફાંસીની સજા થઈ છે. જ્યારે ત્રીજો માણસ ઘોળા દિવસે નાસી ગયો હતો- તેમાં પણ એનો હાથ હતો. પોસ્ટલવાન લુંટકેસમાં પણ એણેજ અગત્યનો ભાગ ભજવ્યો હતો. પરંતુ પોતે ગુનેહગાર છતાં છટકી ગયો હતો. અને એણે પોસ્ટલ કેસમાં પણ સરકારને થોડી મદદ કરી હતી. પરંતુ એ માણસ ઘણો ઈન્ફલ્યુઅન્સીવ છે લાંચ- રૂશ્વત ગમે તે પ્રકારે આપી માણસને ફોડી દે છે- અને કાંઈ ખબર પડવા દેતો નથી. આજે બે દિવસ થયા એને ધોળકા મુકામે ફરી ફોજદારની ~~નોકરીની~~ ની નોકરી મળી છે. ઠાકરડાં બન્ને અમદાવાદની બેન્કો લુંટાયેલ્યુ માં એનોજ હાથ હતો- અને બીજી બાજુ સરકારનો ખબરપત્રી પણ એજ હતો-

P.T.O

N.B. મલેક ગુ. મુહંમદ અબ્દુરેહમાન પાકિસ્તાની સી-આઈ-ડી નો બાતમીદાર ઠાકરડાં બાબતમાં બધાં મુસલમાન ઓફિસરો પાકિસ્તાનમાં હિલચાલમાં છે. હાલ એ ધોળકા મુકામે નોકરી કરે છે

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

જેવી એના અનેક અવિચારી કૃત્યો છતાં અને ગુનેગાર છતાં એ માણસ છટકી જવા પામ્યો છે - ~~અને સરકારને~~ અને ગુનેગારોને હંમેશા મળતા રહેવુ અને સરકારને વફાદાર પણ રહેવુ - ~~અને~~ હવે આજ પ્રપંચી માણસને આપણી સરકારે ધોળકા મુકામે ફરી ફોજદારમાં નીમ્યો છે - આ વાત હું જાણતો ન હતો પરંતુ એની બેરી એજ બીજાને વાત કરેલી તે સાંભળી આપને ખરી સત્ય બીના લખી જણાવી છે. ~~૨~~ જો કે હું ધોળકાનો વતની છું છતાં મારે મારા એક મિત્રને ત્યાં ટાસોર ગામે આવવાનું થાય છે અને તેથીજ ટાસોરથી આ કાગળ લખેલો છે તે જાણશો. ફોજદાર ગુ. મહંમદની બેરી શું કહે છે એ સાહેબ! જરા ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો. મારો ભાઈ મુંબાઈમાં કલેક્ટર છે - જેનુ નામ ગુ. હુસેન અબ્દુલ્લા બાધા છે. મારા ભાઈ કલેક્ટરનો અને મોરારજીનો તેમની સાથે બાપ દીકરા જેવો નાતો છે. માટે અમે જો એકવાર આ સરકારના ~~સત્તા~~ રાજ્યમાં ખુન કરી નાંખીયે તોયે ~~[illegible]~~ અમે નિર્દોષ છુટીને આવી શકીયે એટલી આશામાં શક્તિ છે. અને મોરારજી અમારા હાથનો રમકડો છે. મારો ધણી ૧૯૪૯ થી સસ્પેન્ડ થયો હતો પરંતુ મારો ભાઈ કલેક્ટરની ~~ગ~~ મોરારજી સાથે સારે સારી લાગવગ હતી તેથીજ અમને ફરી ધોળકા મુકામે ~~આ~~ ફોજદારની નોકરી મળી છે. અને સરકારી કાઉન્સીલે બોલાવીને આપી છે. માટે ૬-૭-વરસમાં આટલા બધા પૈસા, સોનુ, જમીન એણે કેવી રીતે ખરીદી ક્યાંથી ખરીદી એવી રીતસરની તાકીદ પુછપરછ થવી જોઈએ - આ માણસ ડાયરેક્ટર આઈ-જી-સુધી પણ ઈરમાશા(?) ધરાવે છે. અને બધા એને ઓળખે છે. માટે ખરી હકીકત મેળવવી હોય તો પુના C-I-D. મારફતે ખાસ સ્પેશીયલ તપાસ થવી જોઈએ. ફોજદાર ગુ. મહંમદના શબ્દો હંમેશા આજ પ્રમાણે નિકળે છે કે ગાય તો હંમેશા કસાઈનેજ ઘેરે છે ~~એ~~ આપણે તો એક કાંકરે બે પક્ષીઓ મારવાના છે - એક પંથ ઔર દો કાજ - એક વરસમાં ૨૦૦ હિન્દુ કાફરનો નાશ કરવો અને તેમના ઉપર જુલમ - ત્રાસ વર્તાવવો એ ~~મારી~~ તો મારી ધાર્મિક ફરજ છે. ટાસોરમાં મારા મિત્રને ત્યાં મેહેમાન ગયો હતો - તેણે મને બધી વાત કરી હતી - હું કોઈની ઈર્ષ્યા કરતો નથી - છતાં આપણી આઝાદ સરકારના રાજમાં એક ગુંડો અને તે અસંખ્ય હિન્દુને આવી સ્વતંત્રતાના જમાનામાં હેરાન એ કેમ જોઈ શકાય? ફોજદાર ગુ. મહંમદ ~~સાહેબ~~ શું કરે છે એ સાહેબ, તેમને યાદ છે? મારા ~~ભાઈ~~ જ [illegible] શેખ હામદ મહંમદ એસ્સ(?)ની અમલમાં મોરારજી સાહેબને બારડોલી મુકામે બોલાવી હુકમ કર્યા હતા. અને તેનોજ હું મામો થાઉં છું પછી પુછવુંજ શું? અને હવે તો મને ફોજદારની નોકરી ધોળકા મુકામે મળી છે પરંતુ મને ક્યાં નોકરીની પડી છે. અંગ્રેજોની માફક ગામે તે પ્રકારે સામા માણસોને મુર્ખ બનાવી તકરાર કરાવી આપણું કામ કાઢી લેવું - ~~અને~~ મારો દીકરો મકરબ(?) શીખવે છે કે ગમે તે ઉપાયે ૨૦૦-૩૦૦ હિન્દુ કાફરોનો નાશ કરવો પૈસા એકઠા કરવા ખુબ કમાવુ હિન્દુઓ ઉપર ઔરંગઝેબની માફક જુલમ - ત્રાસ વર્તાવવો - અને આખર પૈસા લુંટી ભેગા કરી મહંમદ ગઝનીની માફક પાકિસ્તાન નાશી જવું એ મારી ધાર્મિક ફરજ છે અને ઈસ્લામ પણ એજ શીખવે છે. ~~માટે~~ માટે મારી આપ નામદારને ફરી એકવાર નમ્ર અરજ છે કે (ગુ. મહંમદ - અબ્દુરરેહમાન ફોજદાર - શેખવાડા - ટાંસોટ - જબ્બે તારચ(?)) ની ની આવકસરી(?) છુપી સ્પેશિયલ પુના સી-આઈ-ડી L-I-B. મારફતે થવી જોઈએ - અને આપ પ્રેમથી(?) સજા થવી જોઈએ - વધુ ઈન્કવાયરી ~~થશે~~ આપને બધી સત્ય હકીકત ~~[illegible]~~ સમજાશે.

લી. આપનો તાબેદાર નમ્ર સેવક:- કાન્તીલાલ ગાંધરલાલ(?)
ના પ્રણામ —

હાલમાં કલેક્ટર મુંબઈ(?) અમદાવાદ(?) રત્નાગિરિ(?) - [illegible] થઈ છે

પૂજ્ય ભાઈશ્રી: [illegible] અમદાવાદ [illegible]

[illegible]

જેવી એના અનેક અવિચારી કૃત્યો છતાં અને ગુનેગારે છતાં એ માણસ છટકી જ જાયો છે - અને ગુનેગારોને હંમેશા મળતા રેહવુ અને સરકારને વધારે પણ રેહવુ - હવે આજ પ્રપંચી માણસને આપણી સરકારે ધોળકા મુકામે ફરી ફોજદારીમાં નીમ્યો છે - આ વાત હુ જાણતો ન હતો પરંતુ એની બૈરીએ બીજાને વાત કરેલી તે સાંભળી આપને ખરી સત્ય વાત લખી જણાવી છે. જો કે હુ ધોળકાનો વતની છું છતાં મારે મારા એક મિત્રને ત્યાં ટાસોટ ગામે આવવાનું થાય છે અને તેથીજ ટાસોટથી આ કાગળ લખેલો છે તે જાણશો. ફોજદાર ગુ. મહંમદની બૈરી શું કહે છે એ સાહેબ! ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો. મારો ભાઈ મુંબાઈમાં કલેક્ટર છે - જેનુ નામ ગુ. હુશેન અબ્દુલ્લા છે. મારા ભાઈ કલેક્ટરનો અને મોરારજીનો તેમની સાથે બાપ દીકરા જેવો નાતો છે. માટે અમે જો એકવાર આ સરકારના રાજ્યમાં ખુન કરી નાંખીયે તોયે અમે નિર્દોષ છુટીને આવી શકીયે એટલી અમારામાં શકિત છે. અને મોરારજી અમારા હાથનો રમકડો છે. મારો ધણી ૧૯૪૬ થી સસ્પેન્ડ થયો હતો પરંતુ મારા ભાઈ કલેક્ટરની મોરારજી સાથે સારી સારી લાગવગ હતી તેથીજ અમને ફરી ધોળકા મુકામના ફોજદારની નોકરી મળી છે. અને સરકારી અઠુંસાથે બોલાવીને આપી છે. ૬-૭ વરસમાં આટલા બધા પૈસા, સોનુ, જમીન એ ક્યાંથી હવે ક્યાંથી ખરીદી ક્યાંથી ખરી એવી રીતસરની તાકીદે પુછપરછ થવી જોઈએ - આ માણસ ડાયરેક્ટ આઈ-જી - સુધી પણ હરામી ઘરાવે છે. અને બધા એને ઓળખે છે. માટે ખરી હકીકત મેળવવા તો પુના C-I-D. મારફતે ખાસ સ્પેશીયલ તપાસ થવી જોઈએ - ફોજદાર ગુ. મહંમદના શબ્દો હંમેશા આજ પ્રમાણે નિકળે છે કે ગાય તો હંમેશા કસાઈનેજ ઘારે છે ને અમે તો એક કાંકરે બે પક્ષીઓ મારવાના છે - એક પંથ ઔર દો કાજ - એક વરસમાં ૨૦૦ કાફરોનો નાશ કરવો અને તેમના ઉપર જુલમ - ત્રાસ વર્તાવવો એ મારી ધાર્મિક ફરજ છે. ટાસોટમાં મારા મિત્રને ત્યાં મેહમાન ગયો હતો - તેણે મને વાત કરી હતી - હુ કોઈની ઈર્ષ્યા કરતો નથી - છતાં આપણી આઝાદ સરકારના રાજ્યમાં એક ગુંડો અને તે અસંખ્ય હિન્દુને આવી સ્વતંત્રતાના જમાનામાં રંજાડે એ કેમ શકાય. ફોજદાર ગુ. મહંમદ શું કરે છે એ સાહેબ, તમને યાદ છે. મારા ભાઈજ શેખ હામદ મહંમદ કોમીની ચળવળમાં મોરારજી સાહેબને બારડોલી મુકામે બોલાવી ફટકાર્યા હતા. અને તેનોજ હુ મામો થાઉ છું પછી પુછવુંજ શું? હવે તો મને ફોજદારની નોકરી ધોળકા મુકામે મળી છે પરંતુ મને ક્યાં નોકરીની પડી છે. અંગ્રેજોની માફક ગમે તે પ્રકારે સામા માણસોને મુર્ખ બનાવી તકરાર કરાવી કામ કાઢી લેવુ - મારો દાવ મઝહબ શીખવે છે કે ગમે તે ઉપાયે ૨૦૦ હિન્દુ કાફરોનો નાશ કરવો પૈસા એકઠા કરવા ખુબ કમાવુ. હિન્દુ ઓરતને સૌરંગઝેબની માફક જુલમ - ત્રાસ વર્તાવવો - અને આખર પૈસા લુંટી ભેગા કરી મહંમદ ગઝની માફક પાકિસ્તાન નાશી જવું એ મારી ધાર્મિક ફરજ છે. ઈસ્લામ પણ એજ શીખવે છે. માટે મારી આપ નામદારને ફરી એકવાર નમ્ર અરજ છે કે (ગુ. મહંમદ - અબ્દુલરેહમાન ફોજદાર - શેખવાડા - ટાસોટ - જન્મ ભરૂચ) ની કાયદેસર છુપી સ્પેશિયલ પુના સી-આઈ-ડી L-I-B. મારફતે થવી જોઈએ - અને આપ પ્રમાણે સજા થવી જોઈએ - વધુ ઈન્કવાયરી આપને બધી સત્ય હકીકત સમજાશે.

લી. આપનો તાબેદાર નમ્ર સેવક :- કાન્તીલાલ ગાંધી ના પ્રણામ

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

પૂજ્ય બાપુ ની સેવામાં.   રામદાસભાઈ [illegible]

વલ્લભભાઈ [illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

40

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

નામદાર રા. રા. શ્રી રાજેન્દ્રપ્રસાદ ભારતના ગવર્નર જનરલ
" " શ્રી જવાહરલાલ નહેરુ ભારતના વડા પ્રધાન.
" " શ્રી વલ્લભભાઈ પટેલ ભારતના નાયબ વડા પ્રધાન.
" " શ્રી સેક્રેટરી ઓફ મીનીસ્ટ્રી ઓફ સ્ટેટસ
" " શ્રી ધારાસભાના સર્વે સભાસદો
મું. ન્યુ દીલ્હી.

વ્હાલા સાહેબો.

અરજદાર
મહેતા હીરાલાલ મગનલાલ ધોરાજીવાલા
પ્રમુખ.
અખીલ ભારત શ્રીવલ્લભી સેવાસમાજ
ઠે. શ્રી ગોકુલ રસ્તે.
શ્રીગોકુલ. જી. મથુરા. (યુ.પી.)

હું અખીલ ભારત શ્રી વલ્લભી સેવા સમાજ શ્રીગોકુલ જી. મથુરાનો પ્રમુખ હોઈ તા. ૨૭-૨-૫૦ ના રોજ શ્રીગોકુલ ખાતે બેઠકમાં શ્રી વૈષ્ણવ વલ્લભી સમાજ અને વૈષ્ણવ મહીલા સમાજના આશ્રયે વિચાર કરાવીને સર્વાનુમતે પ્રમુખનામે જે ઠરાવો સર્વાનુમતે પાસ કર્યા છે તે એમ જ્યાં ત્યાં મોકલી આપવા ના સભાએ સર્વાનુમતે ઠરાવેલી હોવાના કારણે આપસાહેબ [illegible] જાણીને તે તરફ ધ્યાન આપવા અને નામદાર [illegible] કરશો એવી મારી નમ્ર વિનંતી છે.

વિશેષમાં કોંગ્રેસ એ આપણી પ્રજાની સંસ્થા છે, ને અત્યાર સુધી પોતાની માની ભારતના વૈષ્ણવો એ પોતાથી બનતું કરી કોંગ્રેસને તન મન ધનથી દરેક પ્રકારની સહાયતા આપી પ્રબળ બનાવી છે ને હજુ પણ એજ ભાવના ચાલુ છે. છતાં હાલમાં ધર્મ બાબતમાં દખલગીરી કરી કોંગ્રેસીઓ હમો વૈષ્ણવોને દુઃખ પહોંચાડવાના પ્રયાસો ચાલુ રહ્યા છે તેથી બી.ને. પ્રાંતોમાં અંતરંગ પ્રવેશ બીલ ને અંતરંગ પુજાબીલ પાસ કરાવી અંદર અંદર ઝગડા ઉભા કરાવતાં રહ્યા છે. રાષ્ટ્રપિતા મહાત્મા ગાંધીજી ના સિદ્ધાંત વિરુદ્ધ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

અને એના બંધારણ વિરુદ્ધ એ તે જાહેરાતોમાં આ લડનારા ચાલતે પાસ કરાવી જનમાં અસંતોષ ફેલાવનાર ઉશ્કેરણી કરનારા કોંગ્રેસનું બદનામ કરનાર છે એ સંબંધમાં સંદેહ નથી.

અમો વૈષ્ણવો આખા ભારતમાં બહુ મોટી સંખ્યામાં છીએ અમો વૈષ્ણવો કોંગ્રેસના કાર્યમાં બિલકુલ ડખલગીરી કરવા ઈચ્છતા નથી. કોંગ્રેસના મતનાં સુધારા ખાસ કરી ધાર્મિક ધર્મ વિષયમાં કોંગ્રેસના દરેક કાર્યોને અમો વૈષ્ણવો વખાણતા નથી એ અમે ભારપૂર્વક જણાવવા રજા લઈએ એ અમારા (વૈષ્ણવોના) દરેકને આપનામદારો ના સાહેબીમાં રજુ કરવાની અમારી વિનંતી ને સ્વીકારી અમારા ડેપ્યુટેશન ને મુલાકાત આપી આભારી કરશોજી

અત્યારના સંજોગોમાં આપ નામદારો દેશને માટે ઘણું જ કરી રહ્યા છો તે અમો વૈષ્ણવ સમાજ સારી રીતે જાણીએ છીએ એથી જ આપનામદારોની અમુલ્ય દોલત બચાવવા અમો વૈષ્ણવો ઈચ્છતા નથી. જે તે ધંધાનો સદરહુ લડનારા ચાલતે પાસ, અમારા વૈષ્ણવ ધર્મ વિરુદ્ધ કર છે તે હાલના વાતાવરણમાં કોઈ જાતનો વિરોધ પણ નહિ ઉઠાવતાં મુંગે મોઢે સહન કરી રહ્યા છીએ, કારણકે હાલમાં દેશના કેટલાક ભાગોમાં અશાંતિ ચાલુ હોઈ તેવા વખતમાં કોઈ જાતની અડચણ ઉભી કરવા દેવાનો અમારો (વૈષ્ણવોનો) બિલકુલ મનસુબો નથી. છતાં નમ્રપણે અત્યારે અન્યાય ને જુલમો થાય ત્યારે અમારું ફરજ છે કે આપ નામદારો દેશના લોકસંચાલક નેતાઓ હોઈ આપનામદારોના સાહેબીમાં અમારા પર થતાં જુલમો ની વિરુદ્ધ ફરિયાદ કરવી જોઈએ જેથી દેશમાં વસતા વૈષ્ણવોમાં અસંતોષ ન ફેલાય એ હેતુથી અને અત્યારના સંજોગોમાં જે કાંઈ આપ નામદારો ના મગજ પર ભાર થઈ રહ્યો છે તેમાં ઉમેરો ન થાય માટે જેથી અમોને શાન્તિથી સાંભળી અમારા વૈષ્ણવ ધર્મનું રક્ષણ કરવા આપનામદારોને નમ્રતાપૂર્વક નમ્ર વિનંતિ કરીએ છીએ કે આસામની એસેમ્બલી સભાના ઠરાવોના પરિણામમાં મુકાયેલા ઠરાવો અમો વૈષ્ણવો ના સર્વાનુમતે પાસ થયેલા હોઈ તેઓને માન આપવા આપનામદારો ને વિનંતી કરી વિરમીએ છીએ)

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ભારત ના નવા બંધારણમાં દરેક ભારતવાસીને ધાર્મિક પુરી સ્વતંત્રતા આપવામાં આવી છે છતાં સમજાતું નથી કે આવા ધર્મ વિરુદ્ધના ઠરાવો શા માટે પાસ કરાવી જનતામાં અસંતોષ ફેલાવવામાં આવે છે?

ભારત નું ગૌરવ ધર્મ પર જ આધાર રાખે છે - જેથી દુનિયા ભારતનું ધર્મ. શ્રીગીતાજી. શ્રીમદ્ ભાગવત. રામાયણ. મહાભારત. વગેરે માને છે. ત્યારે મોટા મોટા નેતાઓ ધર્મ વિરુદ્ધ પગલાં ભરી શું સુખ મેળવવા ઈચ્છે છે?

ભારત ના વૈષ્ણવો આજ કોઈપણ ધર્મ વિરુદ્ધ વર્તન કરતા નથી. પોતાનો ધર્મ સેવા વગેરે પોતાના ભાવ પાળતાં બીજાને જરાય ડખલ કરતાં નથી. છતાં શા કારણથી આવા અન્યાયી કાયદાઓ પાસ કરી અસંતોષ ફેલાવે છે એ હાલના સંજોગો માં ઘણુંજ અસહ્ય કરવું પડશે તે આચાર્ય મહારાજો ના ધ્યાનમાં લાવવા વિનંતી સાથે પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

વિશેષમાં આચાર્ય મહારાજો ના સાંનિધ્યમાં અમારા ઉપદેશ અને આજ્ઞા તેમ વચનોથી સાંભળવા [illegible] આ આચાર્ય મહારાજો સમક્ષ અમારા ધર્મના વાતાવરણ [illegible] ની હકીકત દોરવા [illegible] વગેરે [illegible] અને તેમના વંશજો એ ધર્મને સેવા ભાવના ખાતર [illegible] કોઈપણ [illegible] પદ પ્રાપ્ત કર્યું છે.

આથી અમે વિનંતી આચાર્ય મહારાજો ના ચરણોમાં કરી હાલના સંજોગોમાં ધર્મ વિરુદ્ધના થતા કાયદા. અન્યાયી કાયદાઓ પાછા ખેંચાવવા લઈ અટકાવશો અમારાં વૈષ્ણવ મંદિરો ને સરકારના કાયદાઓ લાગુ ન પડે એવું જાહેર કરશો.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

50

વધારા કારણો, ઉપરના મારા અરજીમાં કોઈ જાતનું કોઈ પણ જાતનું વિરૂદ્ધતા દર્શાવતા હોય તો માફ કરશોજી.

આ અરજીની પરીસ્થાનો અરજી અરજીમાં જણાવેલા વિગતોના મેળવીને તેમ તાકીદનું ધ્યાન માં લઈ જવાબ આપશોજી અગર રૂબરૂ મુલાકાત આપવા કૃપા કરશોજી તા. ૧૯-૩-૫૦

આપનો વફાદાર સેવક

(સહી) મહેતા હીરાલાલ મગનલાલ મજુરદરવાજા.

[illegible]. મા. વંદેમાતરમ્

અખીલ ભારત [illegible] સેવા સમાજ

ઠે. [illegible] સામે. મું. [illegible]

श्रीमान रा.रा. श्री राजेंद्र प्रसादजी. भारत के गवर्नर जनरल साहेब

51-57

❀ श्रीवल्लभविजयते ❀

वैष्णवों का प्राण-समा श्रीनाथजी के मन्दिर में हरिजनों का प्रवेश और पूजा करने के अधिकार के विरुद्ध

श्री गोकुल के वैष्णवों का सख्त विरोध !

भारतवर्ष के प्रान्तों की सरकारों ने हरिजनों को वैष्णव मन्दिरोंमें प्रवेश और पूजा करने के लिये ओर्डीनेन्स पास किये हैं जिससे सारे देशभर वैष्णवों में भारी असन्तोश फैलाया है उसका विरोध करने के लिये अखिल भारत श्री वल्लभी सेवा समाज और वैशणव महिला समाज की तरफ से वैष्णवों की खुली (जाहिर) सभा श्रीमान् महेता हीरालाल मगनलाल बड़ोदा वाला की अध्यक्षता में श्रीगोकुल बड़ी बैठक ता० १७–२–५० शुक्रवार को हुई थी सभा में प्रमुख और भगवत् कृपा के दिगदर्शन के लेखक प० भ० रणछोरदास और अन्य व्यक्तियों ने प्रासंगिक भाषण किया था सर्वानुमति प्रस्तावों पास करके प्रमुख महोदय को अधिकार दिया जहां चाहे वहां भेज सकते हैं।

प्रमुख महोदय का भाषण और प्रस्ताव

हाल की कांग्रेस सरकार जिसको अपनी सरकार कही जाती है वह अपनी सहायता से सत्ता प्राप्त किया है नये वन्धारन में प्रत्येक भारत वासी को धार्मिक स्वतंत्रता दी गई है जिससे कोई भी सरकार और अधिकारी ऐसे धर्म विरुद्ध ओर्डीनेन्स करने का अधिकार नहीं है सो भी भारत के कितने प्रान्तों में ऐसे ओर्डीनेन्स निकाल के हिन्दू धर्म पालन करने वाली प्रजा पर असह्य जुलुम गुजार रहे हैं अपने हिन्दुओं के बल से कांग्रेस ने अंग्रेजों को भगा कर स्वाधीन हुई सत्ता मिलने से भान भूल गई आज के सरकार के कांग्रेस आगे वान अधिकार पद्स् लुभी गये है और विनास की तरफ जारहे हैं कारण हिन्दुस्तान में धर्म प्रधान है सारी दुनियां हिन्दुस्तान का गौरव धर्म से ही रहा है भारत पर चालू संकटों को भान भूले हुये सरकारो अधिकारियों बेपरवाह कर रहे हैं तब अपने प्राण–समा श्रीनाथ जी कांकरोली वगेरे मंन्दिरों में हरिजनों का प्रवेश करके पूजा कर सके ऐसे ओर्डीनेन्स निकाल कर धर्म भावना कू नाश करने में खुशी मानते हैं भारतवर्ष की हिन्दू प्रजा के लिये अत्यन्त अन्यायी कृत है सो ऐसे ओर्डीनेन्सों पीछे खेच लेने के लिये भारत के मुख्य नेताओं को विनती करता हूं और नीचे प्रस्ताव पेश करता हूं।

प्रस्ताव

१—श्रीनाथ जी श्री कांकरोली और भारतवर्ष के प्रत्येक भागों में आया हुआ वैष्णव मंदिरों श्री अखंड भूमंडलाचार्य जगतगुरु श्री वल्लभाचार्य वंशजों की मिलकियत है जिससे भारत की कोई भी सरकार मंन्दिरों के लिये कोई भी जातका ओर्डीनेन्सों निकाल ने का अधिकार नहीं है।

२—प्रस्ताव १ में जताया हुआ मंदिरों हमारे सर्वस्व मनाता श्रीवल्लभाचार्य जी वंशजो की आज्ञा–नुसार सर्वाधीन होइ सेवा विगैर भी तेओश्री की आज्ञा विना कर सकता नहीं जिससे जो–जो प्रान्तों में हरिजन प्रवेश और पूजा ओर्डीनेन्सों कायदे सर पास करें हैं सो हमारे वैशणव मंदिरों को लागू नहीं करना ऐसी नम्र प्रार्थना करते हैं।

३—प्रस्ताव २ में लिखित हमारे प्रार्थना कू स्वीकार नहीं करो तो धर्म विरोध कायदाओं जो–जो प्रान्तो की जो–जो सरकार चालू रखेगी तो ते–ते प्रान्तों की सरकार की सामने होने में धर्म भावना की रक्षा करने के लिये हम एक होयेंगे और प्राणों की परवाह नहीं करेंगे धर्म विरुद्ध ओर्डीनेन्सों को नष्ट कराने के लिये कटिबद्ध होयेंगे।

४—भारत में विराजते हुए गोस्वामी बालकों के चरणों में यह सभा नम्र निवेदन करती है के धर्म विरुद्ध जुलमी ओर्डीनेन्सों का बस नहीं होना चाहिये उसको नष्ट कराने के लिये हम तन मन धन से धर्म की रक्षा करने को तैयार हैं।

५—मार्ग भूलेली सरकार के सामने धर्म युद्ध करने में धन की जरूरत पड़ेगी तो धर्म वैष्णवों कूँ अपील करता हूं। अपना शक्ति अनुसार फाला नीचे के पता से भेजना।

महेता हीरालाल मगनलाल बड़ोदा वाला,

प्रमुख—

अखिल भारत श्री वल्लभी सेवा समाज, श्रीमद्गोकुल जिला मथुरा।

सुभाष प्रेस, मथुरा।

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

Bhai **Mathuradas Premji.**

General Merchants & Commission Agents.
Nizamganj AURANGABAD City (DN.)

ભાઈ મથુરાદાસ પ્રેમજી

જનરલ મર્ચંટ એન્ડ કમિશન એજન્ટ નીઝામગંજ ઔરંગાબાદ.

Date ૨૮-૨-૫૦ 194

પુજ્ય માનનીય શ્રી સરદાર શ્રી વલ્લભભાઈ પટેલની પવિત્ર સેવામાં

નવી દીલ્હી.

આપનો તા. ૨૨-૨-૫૦ નો તથા પેટ તા. ૨૪-૨-૫૦ ના મળ્યો. આપનો આભાર.

લોન- આપની શરત- એવું ફોર્મ કેસ આપના પાસે નથી એમ લખ્યું- તે જાણ્યું. કારણ મારા પ્રમાણે ફક્ત આપશ્રી પાસે નથી. પણ- મારી આર્થીક વાત પરીસ્થીતી બદલ આગાઉના વિનંતી પત્રમાં લખ્યું- તેથી આપના પત્રથી મારી પરીસ્થીતી કેવી થઈ છે- તે આપને કયા શબ્દોમાં લખું,

હજુ સુધી સારા વેપારી ભાઈઓમાં સરેઆમ રહેલી [illegible], શરમ સંબંધી, તેમ નાતી સમાજમાં બહુમાન રહેલી ઈજ્જત આબરૂ બધા સંબંધી, તે સ્થીતી રાખે, તેમ તેઓની મારા તરફ જે માનની નજરથી જુએ છે. તે નભી રહે, અને [illegible] લગભગ છોકરના છોકરાઓમાં તેમાં ફરક ન આવે એવી આશીર્વાદ આપ પુરું પાડી શકો [illegible] મારા આબરૂ નાણાંની ખુલ્લી કરી છે, આપ બચાવવા ધારો તો બચાવી શકો છો, એટલે અંતે ગરીબ પણ આબરૂદાર કુટુંબને બરબાદ થતું અટકાવી શકો છો.

તાજેતર બાદ, અને [illegible] મળેલી નબળું આવકને લઈ- તેમ તેમ મારી મુશ્કેલી વધતી ગઈ [illegible] માઠામાં [illegible] મળવામાં [illegible] અને [illegible] રહેવાને પુરતો નથી [illegible] નામ મોટું, આબરૂ શરમ, ત્યારે આર્થીક સ્થીતી એટલા બાર [illegible] રહી છું થઈ, આબરૂ કેમ બચાવવી. એક [illegible] હાથમાં [illegible] છું, પણ તેમાંથી આબરૂ બચાવવાની [illegible] ભાંગી [illegible] શ્રીમાન: [illegible]

[illegible] પાસે

ઉત્તેજન કરાશે. આપ શ્રીની મદદ મળવાથી હું મારો ધંધો વધારી
શકું તેમ બીજો રસ્તો નથી. 61

[illegible] પણ વેપારમાં ફાવટ છે. શહેરની મુખ્ય દરેક
વેપારની અનુકૂળતા છે. [illegible] જેવા પરચૂરણ [illegible]
મુસાફરી છું. [illegible] નોકરી ધંધા ચાલુ છે. દરેક જાતના ઉપર [illegible]
એટલે ધંધો [illegible] ફરનાર પાસે છે. સ્થાનિક [illegible]
પાકા મુકામોમાં ચાલુ રહે છે, એટલે મારા જેવા મધ્યમ સ્થિતિના
માણસ ફુરસદે [illegible] રહી શકે, તેથી વેપારની લાઈન વધારવા
શિવાય કોઈ રસ્તો નથી, અને આપશ્રી તરફથી લોન મળે તો
વેપારના ઊંચા ભાવોમાં જુદી લાઈન લઈ શકું. અને મારો [illegible]
ચલાવવા ઉપરાંત માસિક ૪૦૦-૫૦૦ રૂપિયા બચાવી શકું કે
જેથી પચીસ હજાર રૂપિયા પાંચ વરસમાં ભરપાઈ કરવાં છતાં
મારા પાસે મારા કુટુંબનું ગુજરાન ચલાવવા માટે બચત રહે,

એટલે આપ નામદારશ્રીને મારી નમ્ર પ્રાર્થના છે કે
લોન માટે કંઈ નહીં હોવા છતાં પાંચ વરસની મુદતની પચીસ
હજાર રૂપિયાની લોન મંજૂર કરાવી મને અને મારા કુટુંબને
[illegible] તો ઘણું [illegible], તેની બદલ
મારા જેવા ગરીબ માણસ તો શું આપી શકે, પણ [illegible]
તે બદલ [illegible] આપશે.

[illegible] હું આપશ્રીને
[illegible] કરવા માટે
[illegible]. કંઈ ન હોવા છતાં [illegible]
લોન મંજૂર કરાવશો. અને મને [illegible]
[illegible] આપશ્રી [illegible]
[illegible] આપ [illegible] મોટા કામના બોજા [illegible]
[illegible] આવા કામમાં આપશ્રીનો [illegible] મારી [illegible]
[illegible] દયા લાવીને મદદ કરશો. અને મારી અંતઃકરણપૂર્વક પ્રાર્થના છે.
[illegible] વિનંતી

લિ. આપનો સેવક
મથુરાદાસ [illegible]
[illegible]

[illegible] લોન [illegible]
[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ફરીથી પણ રાજ્યસત્તામાં બાહર બાબતો શિવાય હિંદ
સરકારે બધી બાબતો રાજ્યસત્તાને સોંપી છે. તેથી નામદાર મારો
અરજને જો લક્ષ કરતા હોય તો,

મારી આંખોની પાક બહુ મોટી થઈ છે. તેમજ આંખની
ફરી પાછી એવી જાત નથી કે જે અજવાળા-માફક હોય. વળી
~~[illegible]~~ ઉતાવળ મહેરબાની પરમાર સાહેબ નામદાર પાસે છે. જો
અહીંયા સ્ટેટ ની. આંખેલા સ્ટેટ બહાર મોકલવા શકું તેવું
ઈલાજ ખરચ પડશે પરમાર ત્યાંથી મોકલી શકાશે તેટલી-
તો ખોરાકની જરૂર રહેશે નહીં. ~~[illegible]~~ નામદાર પાસેના તાબેદાર મારી
લાજ રાખી છે. પણ તેવું પરમાર ત્યાંથી મોકલી શકાય કે કેમ. તે હું
જાણતો નથી. માટે શું લખવું.

લિ. સેવક. પ્રેમજીભા ચ. ત્રિવેદી વંદન

આ કાગળમાં ઘણા વધારે ~~લખ્યું~~ હોવાથી. ખુદા ઉપરથી
મારા આ પ્રાણના પાપના રસ્તો રસ્તે નારાજ થશો -

2/12/50

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

કોઈ પણ રાજ્યસત્તામાં આવેલ બાબતો શરૂઆત હોય
સરકારે બધી બાબતો રાજ્યસત્તાને સોંપી છે. તેથી આ બાબત મારી
આપને જો લખી શકતો હોત,

મારી આંગળીઓની પીડા બહુ સખત થાય છે. લેખન આપની
કોઈ ખાસ ઓછી સ્થિતિ નથી કે જે આપનાથી [illegible] હોય - પણ
~~[illegible]~~ કેટલાક પહેલાથી પ્રમાણે રાજ્યસત્તા [illegible] છે. જો
મારા સ્ટેટનો આપના સ્ટેટ બાબત [illegible] શકું તેવું
હજાર [illegible] પ્રમાણે [illegible] શકાશે હોય -
તો તેનો જવાબ દઈશ નહીં. [illegible] [illegible] મારા
લાગ આપ્યા છે. પણ તેવું પ્રમાણે [illegible] શકાય કે કેમ. તે હું
જાણતો નથી. માટે હું [illegible] શકું.

લિ. સેવક. [illegible]

આ કાગળમાં [illegible] પણ જણાવું [illegible]. [illegible]
[illegible] પ્રાર્થના [illegible] [illegible] [illegible] વાપરશો -

20/2/50

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૬૨

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

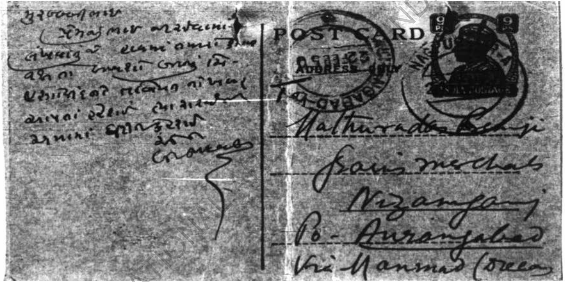
POST CARD

ADDRESS ONLY

To,
Mathuradas Punji
Grain merchant
Nizamganj
Po- Aurangabad
Via Manmad (Deccan)

NATIONAL ... INDIA

મુંબઈ 14-2-50

પૂ. શ્રી. [illegible] ભાઈ

(3)

સા. દંડવત

હું અહીં (મુંબઈ) ગઈ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

POST CARD

THE ANNEXED CARD IS INTENDED FOR THE ANSWER

ADDRESS ONLY

9 PS 9 PS

INDIA POSTAGE

Mathuradas Premjibhai

Grains merchants

Nizamganj

Via Po- Aurangabad

Mannad Deccan (Nizam State)

M/S THAKER BROTHERS RANGWALA

~~RESHAM BAZAR ROAD ITWARI,~~

~~NAGPUR CITY.~~

C/o S.K Kabbur Ltd

3, Bastion Road

Fort

Bombay 3

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

શ્રી નાગપુર. ૫૫

સોમવાર

શ્રી. બેન કમળા [illegible] ભાઈ હરગોવીંદ
ભા - અને આજ રોજ પીતા શ્રીનો કા
[illegible] [illegible] [illegible] કાગળ [illegible]
[illegible] કારણ [illegible] કર્યું છે [illegible]
[illegible] [illegible] કરી [illegible]
[illegible] ના [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ના [illegible] કર્યું [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] કરશો
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] આવ્યા
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ડો [illegible] લી. [illegible] સાકર

મસોગધાર રૂરૂ રૂ આજે ચીઠ્ઠી
સોગધાર છે લાડ અમૃત રૂગામ
રૂમ લખતો થી અગારીના લીધા
રુઆર છે આરલાઈ ને મારા આશી
રમ બકુને મારા આશીસ લાડ નીને
મારા નકુ રહેંમાત હામ ગરદાન
ઝીણ પુજય પોતા મ્હી ઈમાન
રમ બાળ ગાઉ રથી વાદાવરરના

AURANGABAD-DECCAN
6 JAN 50

POSTAGE 9 PS

[illegible]

Bhai **Mathuradas Premji.** 6

General Merchants & Commission Agents.
Nizamganj **AURANGABAD** City (DN.)

ભાઈ મથુરાદાસ પ્રેમજી

જનરલ મર્ચંટ એન્ડ કમિશન એજન્ટ નીજામગંજ **ઔરંગાબાદ.**

Date ______________ 194 .

આજે જુદા જુદા [illegible] ફિરકાઓમાં લગ્ન, સગપણ, અને દેશાવરના [illegible] [illegible] પૈકી [illegible] રિવાજ [illegible] તે જોવા માટે છે-

[illegible] આપને વિનંતી પત્ર લખેલ તેમ [illegible] પત્ર લખેલ [illegible] ~~[illegible]~~

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] / [illegible]

For Message

॥ ओ३म् ॥

પધારો ! પધારો !

વડોદરામાં ભવ્ય સાંસ્કૃતિક સમારંભ

૭૬ મો આર્યસમાજ સ્થાપનાદિન મહોત્સવ

પ્રખર વિદ્વાનોનાં થનારાં મનનીય ભાષણો

ગઢવી મેરુભાભાઈની વીરવાણી સાંભળવા ચૂકશો નહીં.

સ્થળઃ જ્યુબીલીબાગ વડોદરા. **સમયઃ** સાંજના પા|| વાગે, તા. ૧૯–૩–૫૦ રવિવાર

આધુનિક યુગના મહાન રાષ્ટ્રવિધાયક, ભારતની વિશુદ્ધ રાષ્ટ્રીય સ્વાધીનતાના પ્રથમ સંદેશવાહક, આર્ય સંસ્કૃતિના મહાન જ્યોતિર્ધર, રાષ્ટ્રીય શિક્ષાદીક્ષાના આદ્ય પ્રવર્તક **પ્રાતઃ સ્મરણીય મહર્ષિ દયાનંદ સરસ્વતીએ** સમસ્ત વિશ્વના કલ્યાણ અર્થે આર્ય સમાજની સ્થાપના કર્યાને તા. ૧૯–૩–૫૦ રવિવાર, સં. ૨૦૦૬ના ચૈત્ર સુદ પ્રતિપદાને દિવસે ૭૫ વર્ષ પૂરાં થાય છે.. તેથી આ પ્રસંગે ૭૬ મો આર્યસમાજ સ્થાપના દિન સમસ્ત ભારતવર્ષમાં ધામધૂમથી ઉજવાશે.

વડોદરાનાં પ્રજાજનોએ પણ આ સમારંભ સુંદર રીતે ઉજવવાનું નક્કી કર્યું છે. **તા. ૧૯–૩–૫૦ રવિવારે જ્યુબીલીબાગમાં સાંજના પા|| વાગે આ સમારંભની ઉજવણી થશે.**

આ પ્રસંગે પ્રમુખસ્થાન માટે સુપ્રસિદ્ધ ધુરંધર વિદ્વાન પં. શ્રીપાદ દામોદર સાતવળેકરજી, તેમજ વ્યાખ્યાતાઓ તરીકે આચાર્ય શ્રી. ચંદ્રકાન્તજી, વેદવાચસ્પતિ, ગુરૂકુલ, સૂપા, સ્નાતક શ્રી. સત્યવ્રતજી વેદવિશારદ (મુંબઈ), ભારતીય પાર્લામેન્ટના સભ્ય શ્રી. પ્રાણલાલ મુન્શી, ગૂજરાત કાઠીયાવાડને પોતાની વીર વાણીથી મુગ્ધ કરનાર ગઢવી શ્રી. મેરુભાભાઈ વિગેરેની ખાસ પધરામણી થનાર છે. છેલ્લી પોણી સદીના રાષ્ટ્રના જીવનમાં આર્યસમાજે દેશ માટે જે કાર્ય કર્યું છે, તેના ઉપર વકતાઓ પ્રકાશ નાખશે. આવા અપૂર્વ અવસરનો લાભ લેવા માટે વેળાસર પધારવા માટે જનતાને આગ્રહપૂર્વક વિનતિ છે.

નિવેદકો,

કારેલીબાગ,
વડોદરા

નાગજીભાઈ આર્ય,
રમેશચન્દ્ર ન. જોશી
સંયોજકો,
૭૬ મો આર્યસમાજ સ્થાપના દિન મહોત્સવ સમિતિ

લોકસેવા પ્રેસ–વડોદરા

॥ ઓરમ્ ॥

પધારો !   પધારો !

વડોદરામાં ભવ્ય સાંસ્કૃતિક સમારંભ

૭૬ મો આર્યસમાજ સ્થાપનાદિન મહોત્સવ

પ્રખર વિદ્વાનોનાં થનારાં મનનીય ભાષણો

ગઢવી મેરુભાભાઇની વીરવાણી સાંભળવા ચૂકશો નહીં.

સ્થળઃ જ્યુબીલીબાગ વડોદરા. **સમયઃ** સાંજના પા|| વાગે, તા. ૧૯–૩–૫૦ રવિવાર

આધુનિક યુગના મહાન રાષ્ટ્રવિધાયક, ભારતની વિશુદ્ધ રાષ્ટ્રીય સ્વાધીનતાના પ્રથમ સંદેશવાહક, આર્ય સંસ્કૃતિના મહાન જ્યોતિર્ધર, રાષ્ટ્રીય શિક્ષાદીક્ષાના આદ્ય પ્રવર્તક **પ્રાતઃ સ્મરણીય મહર્ષિ દયાનંદ સરસ્વતીએ** સમસ્ત વિશ્વના કલ્યાણ અર્થે આર્ય સમાજની સ્થાપના કર્યાને તા. ૧૯–૩–૫૦ રવિવાર, સં. ૨૦૦૬ના ચૈત્ર સુદ પ્રતિપદાને દિવસે ૭૫ વર્ષ પૂરાં થાય છે. તેથી આ પ્રસંગે ૭૬ મો આર્યસમાજ સ્થાપના દિન સમસ્ત ભારતવર્ષમાં ધામધૂમથી ઉજવાશે.

વડોદરાનાં પ્રજાજનોએ પણ આ સમારંભ સુંદર રીતે ઉજવવાનું નક્કી કર્યું છે. **તા. ૧૯–૩–૫૦ રવિવારે જ્યુબીલીબાગમાં સાંજના પા|| વાગે આ સમારંભની ઉજવણી થશે.**

આ પ્રસંગે પ્રમુખસ્થાન માટે સુપ્રસિદ્ધ ધુરંધર વિદ્વાન પં. શ્રીપાદ દામોદર સાતવળેકરજી, તેમજ વ્યાખ્યાતાઓ તરીકે આચાર્ય શ્રી. ચંદ્રકાન્તજી, વેદવાચસ્પતિ, ગુરૂકુલ, સૂપા, સ્નાતક શ્રી. સત્યવ્રતજી વેદવિશારદ (મુંબઇ), ભારતીય પાર્લામેન્ટના સભ્ય શ્રી. પ્રાણલાલ મુન્શી, ગૂજરાત કાઠીયાવાડને પોતાની વીર વાણીથી મુગ્ધ કરનાર ગઢવી શ્રી. મેરુભાભાઇ વિગેરેની ખાસ પધરામણી થનાર છે. છેલ્લી પોણી સદીના રાષ્ટ્રના જીવનમાં આર્યસમાજે દેશ માટે જે કાર્ય કર્યું છે, તેના ઉપર વક્તાઓ પ્રકાશ નાખશે. આવા અપૂર્વ અવસરનો લાભ લેવા માટે વેળાસર પધારવા માટે જનતાને આગ્રહપૂર્વક વિનંતિ છે.

નિવેદકો,

કારેલીબાગ,
વડોદરા

નાગજીભાઇ આર્ય,
રમેશચન્દ્ર ન. જોશી
સંયોજકો,
૭૬ મો આર્યસમાજ સ્થાપના દિન મહોત્સવ સમિતિ

લોકસેવા પ્રેસ–વડોદરા

"પ્રકાશ" કાર્યાલય,
[illegible]
[illegible] ૨-૨-૧૨.
[illegible]

File

68

[illegible],

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

POST CARD

ADDRESS ONLY

NEW DELHI 18 MAR 50

17 MAR BOMBAY 2

Sardar Vallabhbhai Patel

1 Aurangzeb Rd.

New Delhi

New DELHI

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

મારું ગામનું સરનામું	સુરતનું સરનામું 69
ઠા. ડાહ્યાભાઈ રણછોડજી	ઠા. ડાહ્યાભાઈ રણછોડજી
ગામ: છાપરાભાઠા	C/o. ડાહ્યાભાઈ ગોવિંદજી લાપસીવાળા [illegible?]
પોસ્ટ: અમરોલી	લાલદરવાજા મોટી શેરી
સ્ટેશન: ઉત્રાણ	સુરત.

ઉપલા બે સરનામા છે. પત્રવ્યવહાર માટે સુરતનું ઠેકાણું અનુકૂળ રહેશે.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

10

સુરત તા. ૨૪.૩.'૪૦.

વ્હાલા બેન શ્રીમીરાબેન.

પુ. બાપુજીની તથા આપની તબીયત સારી જ હશે. સાંભળ્યું છે કે બાપુજીની તબીયત ઠીક ન રહેતી હોવાથી કામકાજ વગેરેની સંભાળ આપ પોતે રાખી બાપુજીનો બોજો હલકો કરો છો અને એ ઠીક જ છે. મ. સાહેબે પત્ર બાપુજીને આપશો અને પત્ર વંચાવી શુભાશીષ મોકલાવશો તો મારા કાર્યનો મુખ્ય ધ્યેય એ છે કે :— બ્રહ્મદેશ કે જે દેશમાં હું ઘણા વર્ષો રહેલો છું તે દેશ, ત્યાંની પ્રજાની રીતભાત, રહેણીકરણી, રિવાજ, ધર્મ, ભાષા વગેરેનો તેમજ કઈ રીતથી એ લોકો પાસે આપણું ધાર્યું કરાવી શકાય તે બાબતનો સંપૂર્ણ અભ્યાસ કર્યો છું. તેથી ત્યાં જઈ પ્રચાર દ્વારા બ્રહ્મદેશની પ્રજાના દિલમાં - બ્રહ્મદેશને હિંદ સાથે જોડાઈ જવામાં પોતાનો લાભ દેખાય એવું વાતાવરણ પેદા કરવા માગું છું. આ કાર્ય કેટલાક વિચારકોથી જોતાં અઘરૂં લાગે, પણ મને સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ છે, કે આપ મને તક આપશો તો નજદીકના ભવિષ્યમાં બ્રહ્મદેશને હિંદ સાથે જોડવાની વિધિ બાપુજીના હાથે થશે.

પરદેશમાં આપણા એલચી ખાતાઓ કે જે હેતુઓને ખર્ચ કરી જોઈએ તેમ બજાવી શકતા નથી તે કામ હું એક સાધારણ ગામડાનો પુરવાર કરી બતાવીશ. રત્નો ઊંડી ખાણમાં પડેલા હોય છે ગમે તેટલાં મળતા નથી. બીજાઓની લખવા કરતા કાર્ય કરવામાં માનું છું. સાથે સિલોન-પાકી-સ્તાન વિષે પણ વિચારવાની જરૂર છે. સિવાય આગળ ઉપર વિશેષ કહેવું પડશે છે. આ કાર્યનું શુભ પરિણામ આવશે તે આપની જ કૃપા ફળ. એ પણ આપને ફુરસદે લખશો.

આપના સમયના ડરથી વધુ લખતો નથી પણ રૂબરૂ કહેવા યોગ્ય ધારું છું, તો જો આપ જણાવશો તો હું બાપુજીની મુલાકાત લઈ નિવેદન કરીશ. આપના યોગ્ય પ્રત્યુત્તરની રાહ જોઈ રહ્યો છું.

લી. ભાઈ ડાહ્યાભાઈના જયહિંદ.

સુરત. તા-૧૪-૩-'૫૦. 71

"આપણા દેશને માટે"

'આ જગત વિચાર માત્રનું પરિણામ છે.'

પૂજ્ય બાપુ તથી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની પવિત્ર સેવામાં.

લી. સુરત જીલ્લાનો એક પાટીદાર આપના પવિત્ર ચરણોમાં નમ્ર વિનંતિપૂર્વક અરજ કરે છે કે :— આજે આપણો સ્વતંત્ર દેશ કટોકટીના સમયમાંથી પસાર થઈ રહ્યો છે હિંદ-પાકીસ્તાન સંબંધ દિનપ્રતિદિન બગડતો જાય છે. હજારો દેશબાંધવો એકબીજાને દુશ્મન ગણે છે. પૈસાની લાગણી પર્વતી રહેલી છે. બીજી તરફ સામ્યવાદ સમાજવાદ-ના અપરાધો ફેલાય છે. ભૂખ ત્રાસ અને રોગચાળો ફેલાય છે. [illegible] ચાલી રહ્યા છે એવા આ વખતે કટોકટીના સમયમાં દેશ ઉન્નતિના પંથે પ્રગતિ કરે દુનિયાભરમાં હરેક વિષયમાં આપણો ભારતવર્ષ કે જે એક વખત સર્વોપરિ હતો તેવો ફરી થાય, તે માટે હું મારો મુઠીભર દેહ સેવાને અર્પણ કરવા માંગું છું.

આપના ઉપકારો વિના કંઈ જ કરી શકું નહિ. મારા ઉદરના વિચારો આપને જ આભારી છે. મેં આપના ઉંડે અભ્યાસી જીવનમાંથી જ ઉંચી પ્રેરણા મેળવી છે. બાપુએ સત્યાગ્રહ વખતે જે દુનિયામાં જે વિજયડંકો વગાડ્યો ત્યારથી તે આજદીન સુધી દેશ-પ્રદેશોમાં રહી થકો હું આપનો અનન્ય સેવક બની આપના જીવનમાંથી યોગ્ય માર્ગ મેળવતો રહ્યો છું. સમગ્ર દેશને માટે આપે જીવન અર્પી જે જે કાર્યો કર્યા, તે સર્વેનો અર્થપૂર્તિ અભ્યાસ કરી મનને ઘડ્યું. એ ઉન્નત વિચારો ઘણો કાળ મનમાં ઘોળાયા બાદ સ્થિરરૂપ થઈ આજની મંગળ પ્રભાતે આ પત્ર દ્વારા આપની સન્મુખ મૂકું છું થઈ આપના આશીર્વાદ લેવા ઈચ્છું છું.

મારો ઉદ્દેશ :— એકપણ લોહીનું ટીપું પાડ્યા વિના સર્વત્ર દેશમાં શાંતિ પ્રસરી ઉન્નતિ થાય, દેશ દુનિયાભરમાં સર્વો-પરિ બને ઉદ્યોગ, ધંધારોજગાર, વાહનવ્યવહાર વગેરે દરેકમાં સંપૂર્ણ સાધનોથી દેશ સુખી થાય. તે માટે

મારો કાર્યક્રમ :— દેશ પ્રદેશોમાં પ્રચાર.

આ મારો કાર્યક્રમ કે જેને આપના આશીર્વાદ રૂપે ચોક્કસ જાય અને પ્રચાર રૂપે શરૂઆતથી એક પણ [illegible] અમલમાં મૂકવા ચાહું છું. સ્વધર્મ પ્રમાણે [illegible] અને [illegible] પસંદ કરું છું કે જેમાંનો મને સારો અનુભવ છે. પ્રદેશ કે જે એક વખત આપણું અંગ હતું, પણ અંગ્રેજ લોકોએ ભાગલા પાડી એ દેશને અલગ કર્યો, ત્યાં [illegible]

એટલે યાદ કરજો કે જેનાથી એ દેશનો અજનો હાથફેલાવો થાય અને
આરપાર એટલે આફ્રિકાથી બંધુત્વભાવના ફેલાવી ઓતપ્રોત થઈ જાય.
પ્રદેશો હિંદ સાથે જોડાવા તત્પર થાય, પરિણામે આખુંય કાર્ય સિદ્ધ
થાય. બધો હાલની પ્રદેશોની ઇન્ટરલિંક હદ એટલાં ભાગલો સ્થપે
ઘણોય સમજુ કપછે.

આપણા મહાન પુરુષોના દાખલા ઇતિહાસમાં સંપ્રદાયબંધ
પડ્યા છે. મહાન ચક્રવર્તિ સમ્રાટ અશોકે એટલે ફરવા પોતાના પુત્રોને
તથા બુદ્ધ ભિક્ષુઓને ચીન, જાપાન, બ્રહ્મદેશ, સિયામ, લંકા, તિબેટ તથા
જાવામાં મોકલ્યા હતા અને બુદ્ધધર્મની સ્થાપના કરી ભારતવર્ષની
નામનાની વિજય મેળવ્યો હતો. ત્યારે હાલમાં લોર્ડ લોરેન્સ કે જેણે પૂર્વ
આરબી ભાષાનો અભ્યાસ કરી કૂફીરના લોકોમાં લુઈ પ્રજાના દિલ ફેરવી
ભારત અને જબરજસ્ત આંદોલન જગાડ્યું હતું. પ્રદેશોમાં લડાઈ ચલાવી
ઘણા શહેરોમાં જાપાનના બે માણસો - એક હાલનો ડૉક્ટર - બીજો ફોટો-
-ગ્રાફર - કામ કરતા. પુરી રીતે બધી માહિતી જાપાનને પૂરી પાડતા. છેલ્લામાં
છેલ્લી ખબરોથી માહિતગાર જાપાને મલાયા - મલાકા - સિયામ - ફ્રેન્ચ ઇન્ડોચીન
બ્રહ્મદેશ જેવા દેશો છેલ્લા યુદ્ધમાં બેતાલીસમાં આંચકી લીધા હતા. એ બધું
પ્રચારનું પરિણામ હતું. પ્રચારથી શું નથી થઈ શકતું? તે માટે જેમ વિદ્વાનથી
અજાણ નથી. ફક્ત પ્રચારની રીત યોગ્ય હોવી જોઈએ, તો પરિણામ સુંદર.
પ્રચારથીજ અંગ્રેજોએ દુનિયાભરમાં રાજ્ય સ્થાપ્યું સાતસમુદ્ર ઉપર
"દરિયાની રાણી"નું ગૌરવ મેળવ્યું. પ્રચારથી અંગ્રેજે છેલ્લા વિશ્વયુદ્ધમાં
બળવાન રશિયાને ચીનને સાથે ભીડાવી બંન્નેને નિર્બળ પાડી વિજેતા બની બેઠા.
વધારે શું કહું પણ ટુકડા કરીને તે પણ પ્રચારનેજ આભારી છે અને આ જુનો
હિંદ-પાકીસ્તાનનો ઝગડો તેને જેટલો સંબંધ પણ શું છે પ્રચારનોજ આભાર નથી?
પ્રચાર એ મહાન શસ્ત્ર છે. દેશની ઉથલપાથલ થાય છે દુનિયાનો નકશો ફેરવાઈ
જાય છે. તેથીજ સંપ, શાંતિ, ભાઈચારો, સદાચાર, જ્ઞાન, ઉન્નતિ થાય છે

<u>મારી યોગ્યતા</u> :— હું સુરત જીલ્લાના એક ખેડુતનો
દીકરો (ઉ.વ. ૪૦) પ્રાથમિક ગુજરાતી ભાષાનું તથા થોડું વ્યવહારિક અંગ્રેજીજ્ઞાન
મેળવી બાર વર્ષની વયે આફ્રિકાથી બ્રહ્મદેશ ગયેલો, ઝવેરાતનો ધંધો
કરતો દેશી પેઢીમાં સ્થાન મેળવ્યું. ટૂંક સમયમાં બર્મી ભાષા ઉપર અસાધારણ
કાબુ તથા ઝવેરાત પારખવાનું જ્ઞાન મેળવવાથી સાહસિકોની જરૂર મળી.
આજ ચોખા વેપારમાં જવાનું થયું ત્યારના મારા અનુભવો જણાવું છું,
કે મુંબઈ જેવી મોટી હતી મારી માતૃ પેઢીમાં બીજા પણ સાહસિકો હતા

જેમાં ઘણાતો વરસો જુના અને અનુભવી હતા પણ તેઓના મુકાબલે મારું
માલનું વેચાણ વધવા માંડ્યું. હું નવો છતાં જુનાઓથી આગળ આવેલો કારણ
તદ્દન સાદું હતું. હું જ્યાં જતો ત્યાં હું મને મારું ભૂલી જઈ ત્યાંના વતનીઓ
સાથે ઓતપ્રોત થઈ જતો, પરિણામે તે લોકો પરદેશી નહિ પણ પોતાનો
દેશબાંધવ સમજતા અને જે કાંઈ ખરીદ કરવું હોય તે મારા કહ્યા
મુજબ જ કરતા. મારા શેઠજી તો એમને આપેલી [illegible] હતો,
વધુમાં મારી બધી કાળજી રાખતા, ઘણાઓને કિંમતી માલ દરરોજ સાથે
રાખી ફરતો પણ ઈશ્વરકૃપાથી વાળ વાંકો થતો નહિ જ્યારે બીજા ઘણા
વેપારીઓના અંગ્રેજોના ચાકરો ચોરાઈ જતા, ખોવાઈ લૂંટાઈ જતા. મારું
સારું વેચાણ જોઈ હું જે વિભાગમાં જતો તે વિભાગમાં બીજા શેઠના બીજા
સેલ્સમેનો માંગણી કરતા, શેઠના માલીકો બીજાઓને સારો એ તક
આપતા પણ પરિણામે તેઓ વધુ માલ વેચી શકતા નહિ, કારણ તેઓ
ગ્રાહક આગળ મોટા વેપારી થઈને જતા હતા ત્યાંના વતનીઓથી અલગ
રહેતા હતા. મારા બ્રહ્મદેશના પંદર વર્ષના તથા સિયામના તેર વર્ષના
વસવાટના દરમિયાન સમયમાં ત્યાંની પ્રજાઓમાં પુરેપુરો ભળતો, તેઓના
સુખદુઃખમાં ભાગ લેતો, સર્વ વાતે તેઓનો થઈ રહેતો. બૌદ્ધ સાધુઓ કે
જેઓને ત્યાંની પ્રજા ઘણા જ પૂજ્યભાવથી જુએ છે, તેઓના મઠમાં જઈ
સંસર્ગમાં આવતો ધર્મચર્ચા કરતો "પાલી ભાષા" નો અભ્યાસ કરતો.
હિંદ-બહારના મથતા પણ [illegible] વિષે ઘણા પ્રેમથી વાતો કરતો ત્યારે
જાણવા મળતું કે એ લોકોના દિલમાં હિંદ વિષે કેટલો પ્રેમભાવ છે! હિંદ
એટલે બુદ્ધ, બુદ્ધ ભગવાનનો જન્મ હિંદમાં થએલો [illegible] સાથે હિંદુ
ધર્મનો પ્રચાર કરતા પાદરીઓ કે જેઓ રાજસત્તાના પીઠબળથી કેટકેટ
પોતાના અનુયાયી વધારી રહ્યા છે તે લોકોને પણ મળતો પરિણામે નિરા-
-શ થતો. બીજાભાગના હિંદીઓ તથા બીજી પ્રજાના ઝઘડા નિહાળી દુઃખી
થતો, અને વિચાર કરતો કે આપણે હિંદીઓ પરદેશોમાં સ્વદેશના [illegible]
-ને આપણું [illegible] બતાવી રહ્યા છીએ.

હવે ભારત સ્વતંત્ર થયું છે સમૃદ્ધિ મેળવ કરવી બાકી છે.
મારા આત્માનો અવાજ કહે છે કે "ઉઠ ઊભો થા બાપુના આશિષ લઈ
તારું વહાલું હથિયાર "[illegible]" લઈ રણસંગ્રામમાં [illegible] છે."
બાપુ આપના આશિષ હું એક બાબત મોટી બાથ ભીડવાનું સાહસ કરું તે
સૌ આપના જ પુરસ્કર્તાઓને આભારી છે. આ કામે મારે [illegible] આવી હોય
તો તેનું કારણ આ જ છે. એક હાથલો આવું તાજુંજ. વાત છે. હું સિયામમાં

ધંધાર્થે બેંગકોક (સીઆમ) ગયેલો, શિયામમાં વરસાદ વધુ, હવાફેરવાથી હોઈ મલેરિયા તાવનો ભોગ થઈ પડવાથી ડૉક્ટરની દવા લેવા ગયો, ડૉક્ટર ત્યાંનો વતની સિયામીસ હતો, શરીરતપાસી દવા આપી, શીશી ઉપર લેબલ લગાડી નોંધ કરવા નામ પૂછ્યું- મેં કહ્યું ડાહ્યાભાઈ આર. પટેલ. "પટેલ" શબ્દ સાંભળી ડૉક્ટર શીશી મુકી દઈ આનંદથી ભેટ્યા અને સાહેબજીથી બોલી ઉઠ્યા "PATEL" IRON MAN OF INDIA" ડૉક્ટરના શબ્દો સાંભળી હર્ષનાં આંસુથી આંખુંને ધારકરી. આપનું નામ આખા જગતમાં કેવું ઉચ્ચભાવથી બોલાય છે? સાથે મારા વિચારોને અનેક ઘણું બળ મળ્યું કે આ દેહ દેશની સેવામાં કામ આવશે ત્યારે સાચું મનાશે. પછીથી તે ડૉક્ટર બધા દર્દીઓને પડતા મૂકી વાતે વળ્યો. મારો હંમેશનો મિત્ર થઈ પડ્યો. તેના ઘરના બધાંજ મને તેના કુટુંબી જેવો ગણે છે. અત્યારસુધી એ ડૉક્ટર દૂર બેંગકોકનો વતની હોવે મને અવાર નવાર પત્ર દ્વારા તેની કુશલતાપૂર્વકની સદા મીઠી યાદ આપે છે. આપે મારા લાંબા સમયના વિચારોનું પરિણામ આપની સમક્ષ મૂર્ત કરી આપની શરણ મેળવી દેશને માટે પરદેશમાં જઈ મારું કાર્ય શરૂ કરવા એક પગે તૈયાર થઈ રહ્યો છું.

હું કોઈ ડીગ્રીધારી નથી, પણ ગરીબ માબાપના ઘેરે જન્મ લઈ અવાર નવાર દેશપરદેશોના ભારી અનુભવી જ્ઞાનના એકઠા પડાઈ-રીઢાઈ બજાવ પચેલો, પ્રમાણીકપણે દેશની સેવા માટે ધગશ રાખું છું. માતૃભાષા ગુજરાતીની માફકજ બધી ભાષા બોલી શકું છું. સીઆમીસ ભાષા, પારસી ભાષા વગેરેનો પણ સારો અનુભવ છે. અંગ્રેજી જરૂર પુરતું જાણું છું. હિંદિ પણ સારી છે. ધાર્મિકશ્રીના આધારે તથા અનુભવે કહી શકું છું કે:— મોટા મોટા રોગો મટાડી શકું છું અને વિશેષ પીઠબળ વડે ચાર રજી શકું એવી કુદરતી જડીબુટ્ટી ધરાવું છું. તો આપ આ સેવકને યોગ્ય માર્ગદર્શન કરાવી શુભાશીષ આપી આભારી કરશો આપવા કૃપા કરશોજી. બીજી કુશળ છે.

લી. આપનો દર્શનાભિલાષી

સેવક ડાહ્યાભાઈના પ્રણામ સ્વીકારશોજી.

from
Hajee O. A. Gotkoo
Post Panoli
B.B. & C.I. Railway
[illegible]

786

Panoli 10th march 1950

The minester Jevaharlal Naharoo and menester sir Vallabhbhai Patel [illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

Haji Dawood Suleman Gathoo
Post at Panoli
B.B. & C.I. Railway

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

પૂજ્ય. સરદારશ્રી ૧૪-૩-૪૦ [illegible] ૧૫

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

નિશ્ચિત. વસ્તાની આંદોલનની દુરદશા કરવા. આજ રાજદ્વારિક
ક્રિયા છે તો એ વિચાર કરાવે એવા ઘર રાજ તો નથી. [illegible]
આમાં રાજદ્રોહના આધારોની વાત. પ્રજાપક્ષના રાજદ્વારી
ધારા [illegible] મળે [illegible] પડશે. ભારતનાં [illegible] ચંદરનાં ઝગડાઓ,
જેમ ભારતનાં નિરંતર રાજ્યપરિવર્તન ચળવળમાં આંદોલનની
ઉપાધ્યાયો ઊભા કરવાનું રહ્યું [illegible] અને તેમનાં [illegible]
[illegible] બળવો [illegible] એમાં રાજી અને રાજા
[illegible] જે ઈશ્વરને મંજૂર હશે તે થશે.
હિન્દ [illegible] [illegible] તે [illegible]
[illegible] ગુજરાત [illegible] અને
[illegible]
[illegible] ફિરોજશાહનો [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] યુદ્ધનાં મોરચામાં [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] મોરચે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

આ બાબતે લખાણ કરવું છે. પણ કેમકે બાપલ બાબતમાં છે જેમના
આપણે હાલના ખોરાક જોઈ. બનાવ ગયા છે. એમનામાં તો ત્યાં 77
ગયેલા હુકમ અને તેઓ ત્યાં બાદ કરાય છે કે હુકમ માણસનો આ
વર્ગ તેવા ભારતમાં નકલ કરે, અને ફરજ હતા બુદ્ધિ શક્તિ શોધવું
જોઈ સ્થાનનું ત્યાં ગોળકેરો. ... ભાવનાઓના મદદ
ઉપયોગ કરાય છે અને તેમનાં ભોજુકાળો. ઇરાદાપૂર્વક અમેરિકાની
ફિલસૂફોમાં સ્વરાજ્ય માલિકીના પ્રચાર કરે ગયેલ
ઇરાનનાં શહેર. આ ... અમેરિકા વર્તમાનપત્રો સાથે.
ગયા ત્યાં બાબત. ગાંધીજીમાં આવ્યું છે. સાથે ઇરાદા પોતે
પોતાના મત ઉપર નહિ ઉભા રાખું એ તો અમેરિકાનાં પુસ્તકો.
ગોરાના બધાએ બોલના ગાંધીજી ગાયક. તે જમાનાં આવતાં
રહે સામાન્ય પુસ્તક કરાય છે. ઇચ્છા ફેરફાર બાબતમાં હુકમ કરી.
કરવો

૭૮

આ દસ્તાવેજના સારને [illegible] પરિવર્તનના પત્રે તેમને [illegible]
ઉતારવા આવ્યું. અને તેમને આ ખોટા કરવામાં આવ્યું છે.
પુનઃ પરિવર્તનામાં આ દસ્તાવેજના સારે. મુંબઈ સરકારની પાસે
કરી રહ્યું છે આ વાતો. મુંબઈના [illegible] [illegible]. આવું
અને બધા બાબતમાં કરવું જોઈએ [illegible] ઈતિહાસ ને [illegible] [illegible]
આ વાતો [illegible] કર્યો [illegible]. આ દસ્તાવેજના સારને [illegible]
[illegible] કે [illegible] ની [illegible] [illegible] આપ્યું છે અને [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ઉગાડ્યું છે તેને [illegible]
[illegible] [illegible]. અને દસ્તાવેજના સારે [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] કરવા. આ વાતો. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] આમ [illegible] [illegible] [illegible]

79

[illegible] પાકિસ્તાન [illegible]
[illegible] પાકિસ્તાનના [illegible] ૮ કરોડ [illegible]
[illegible] છે. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] છે. [illegible]
[illegible] છે. [illegible]
[illegible]
[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible] [illegible] છે. + [illegible] [illegible] [illegible] + [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] છે. અને [illegible] [illegible] [illegible] છે. અને [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] છે
અને [illegible] [illegible] છે જે [illegible] [illegible] [illegible] છે. + [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible] [illegible]
ઉપર [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible]
ઉપર [illegible] [illegible] ન [illegible] [illegible] + [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] છે [illegible] [illegible] [illegible] ઉપર [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] + [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

રહેવાદ છે. આપણાનું મારા તરફ ભલું [illegible] મારા રહે આ ૮૧
રહ્યા તેમના બધાને વખત બંધાર સાથ નહીં લાગ્યું રહ્યાર. ભાઈ.
રહેવામાં દુરસ્થ છું માનું છું. ભારત રાષ્ટ્ર આમાં રહું ભારતનાં
લાંબાણે દેશોનો સ્વમાન સાથે [illegible] પડતો તેમનાં
આમાં ...
સામર સુધા આપણાનાં દેશના મજબૂત સાથે ભાઈઓ પરદેશની
માનું છું રહેવાનું છે. આપણાએ [illegible] સ્વરાજમાં પાસે
તે દુઃખ આપણે પરમાત્માનો દુનિયાનાં રહેતે દેશો ભારતનાં
આપણા નેતાના સાહેબનો ભાઈ ભાગ સ્વરાજ્યના બદલામાં
ભારતને રહે તેમ મારા રહેવાનું નથી. ભાઈ રહે સાથે રહ્યું છે.
આપણે [illegible] દુનિયા. [illegible] છે સાથે
[illegible] સ્વરાજ્યનાં [illegible] રહે
[illegible] આપણા [illegible] [illegible] આપણા સાથે
[illegible] સ્વરાજ્યમાં [illegible]
રાષ્ટ્ર [illegible] પડશે. આ સ્વરાજ્યમાં [illegible] ભાષણો

59. Machhlimar Camp
Versova Road. Andheri.
Bombay. 6th Mar. 50.

[illegible]

ઉપરાંત મારી નાંખવાના પ્રયત્નો રાજદ્રોહ
બાબત ન મૂકાય, ડીરેક્ટર જનરલ તેમ
[illegible] ઉપરાંત રાખવાની
રચના [illegible] છે. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] છે. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] છે. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] છે તો [illegible]
[illegible]
[illegible] છે. [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

59. Machhlimar Camp
Versova Road
Andheri. Bombay
4th Mar 50.

પૂ. શ્રી. કાકાસાહેબ

આ લખાણ સાથે પૂ. શ્રી. બાપુ-
-જીના પત્રો પરત કરવા જણાવ્યું છે. [illegible]

[illegible]

ને મને લાગે છે [illegible] મહાદેવનાં [illegible]
મારી ઇચ્છા [illegible] છું.
સરદાર [illegible] છે. મારા આશ્રમનાં [illegible]
ને [illegible] મારા [illegible]
ને [illegible] મારી [illegible]
[illegible]
શકું [illegible] મદદથી મને
[illegible] રહ્યા છે. [illegible]
[illegible]
[illegible] છે. [illegible]
[illegible] મારા [illegible]
મદદના [illegible]. [illegible]
[illegible]
[illegible] મારી [illegible] મારા [illegible]
[illegible] માટે [illegible]
મદદ છે. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

B.T.B.

18/5/55

1071 No

SM

INDIAN POSTS AND TELEGRAPHS DEPARTMENT.

Recd. at H. M.	Sent at H. M.	Office Stamp
From	To	NEW DELHI
By 17/5/55	By	

X RL BOMBAY J 3-19 MANIBEN PATEL 1 AURANGZEB ROAD NEW DELHI =

PASHABHAI MYSELF ARRIVING TOMORROW MORNING AIRINDIA CAR NOT REQUIRED =

CHANDRAKANT =

File

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ફિનિક્સ તા. ૧૩-૩-૫૦ 96

પૂજ્ય સરદાર સાહેબ — નવી દિલ્હી.

સવિનય માલુમ કે —

હિંદી વેપારીઓની લાગણી કે જેના સંજોગો [illegible] આપણે ઊભરાયેલા સંજોગ પર ધ્યાન દઈને તેને જાહેર કરવા માટે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

1 હિંદી વેપારીઓની તરફ [illegible] [illegible] વેપારીઓને [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] જાહેર કરવા.

1 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] જાહેર કરવા

1 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] માટે સરકાર [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ઉત્તર.

[illegible]

તા. ૧૨/૩/૫૦ [illegible] Ahmedabad

સરદાર પટેલ નિવેદનો સાથે સવાલો

જવાબ. [illegible] [illegible] નહેરુમાં

૧) આપ હિન્દમાં લાખો મુસલમાનો [illegible] કરવા પાકિસ્તાનમાં મોકલે છે તે બાબતમાં શું ઇરાદો પટેલને [illegible] કરે છે કે હિન્દનું [illegible] છે?

૨) [illegible] સરદાર પાકિસ્તાનમાં આવશે તો તું સાથ કેવું કરે છે? તારી [illegible] [illegible] છું?

~~૩)~~ હિન્દમાં તારી [illegible] [illegible] કરવા [illegible] [illegible] [illegible] તારે [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ સરકાર [illegible] [illegible] પડશે

૪) હિન્દુસ્તાનમાં મુસલમાનો [illegible] રહેવા દેવાનું [illegible] શું [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] કરવા છે. માટે?

૫) તે પાકિસ્તાનમાં [illegible] તો તું શું તારી [illegible] [illegible] [illegible] રહે છે?

૬) જ્યારે તારા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

POST CARD

ADDRESS

14 MAR

P.M.

SARDAR PATEL

INDIA POSTAGE

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

No

64

SUNDARLAL NANALAL PARIKH.

સુંદરલાલ નાનાલાલ પરીખ.
ભુલેશ્વર રામજી મંદીરની ચાલ,
મુંબાઇ.

SNP

Bhuleswar Ramji Mandir's
Chawl.
Bombay 193

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

લિ. સેવક [illegible]
[illegible]
રવિશંકર [illegible] પ્રણામ

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

હિંદનો ત્રીસ કરોડ હિંદુ મુસલમાન [illegible]

[illegible] ને - ત્રીસ કરોડ હિંદુ મુસલમાનો [illegible]

[illegible] કોંગ્રેસ [illegible]

[illegible] મુસલમાન [illegible]

[illegible]

હિંદુ મુસલમાનો [illegible] મહાન [illegible]

[illegible] હિંદમાં [illegible] હિંદુ

[illegible] માટે [illegible]

[illegible] ૧૦૦૦ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] કોંગ્રેસ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] હિંદમાં [illegible]

[illegible] મુસલમાન [illegible]

હિંદમાં [illegible]

[illegible] કોંગ્રેસ [illegible]

[illegible]

[illegible]

DELHI
14 MAR. 50
11 30

[illegible]

INDIA POSTAGE
INDIA POSTAGE
INDIA POSTAGE

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

કે: નવજીવન મંડળ. [illegible]
મુ: હાટકેશ્વર ([illegible])
તા. ૧૦ - ૩ - ૫૦

૧૨

પૂજ્ય શ્રી સરદાર

[illegible]

૧ [illegible]

[illegible]

૨ [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible] 93

3 [illegible]

[illegible]

રંગૂન

સેવામાં:- [illegible]
[illegible]
તા૦ ૭/૩/૫૦ [illegible]

પરમ પૂજ્ય પિતાશ્રી રેવાશંકરભાઈના [illegible] -

૭૫

બહુ નમ્રતાપૂર્વક [illegible]

[illegible]

પૂ. રેવાશંકર [illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] રાખતા.
એ કાર્યકરે [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] કરતા.
એ કાર્યકરના મુખ્ય કાર્યક્ષેત્રો; [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] એ કાર્યકરના
[illegible]
[illegible]
[illegible]

96

મારા [illegible] ને [illegible] ને [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
મારા [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] છે. ૧૯૩૦ ની [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] છે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

— [illegible]

૧. [illegible]

૨. [illegible] Special Inquiry & Liaison Officer Responsible to Govt. of Indian Dominion. Deputy Prime Minister (Parliamentary).

૩. [illegible]

૪. [illegible]

૫. [illegible]

૬. [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

રજીસ્ટર્ડ નં. ૨૬૨૭ REGD. No. B. 2958

ગુજરાત સમાચાર

લોક પ્રકાશન લીમીટેડ વતી તંત્રી, મુદ્રક અને પ્રકાશક:- ઈન્દ્રવદન બળવંતરાય ઠાકોર :: પ્રજાબંધુ પ્રેસ, રેવડી બજાર, અમદાવાદ :: સહતંત્રી:- કપિલરાય મનવંતરાય મહેતા

વર્ષ ૧૯ :: અંક ૩૯ :: અમદાવાદ, શનિવાર સંવત ૨૦૦૬ ના મહા વદ ૯ :: તા. ૧૧ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૫૦ :: અંકનાં પાનાં ૧૨ :: મૂલ્ય ૨ આના

કલકત્તાની પ્રજાને તોફાનો બંધ કરવા સરદાર–જવાહરની અપીલ

બંગાળનો પ્રશ્ન હવે સમગ્ર ભારતનો બન્યો છે

(પી. ટી. આઈ.) ન્યુ દિલ્હી, તા. ૧૧

વડાપ્રધાન પંડિત નહેરૂએ આજે સાંજે એક નિવેદનમાં કલકત્તા અને પશ્ચિમ બંગાળની પ્રજા જેમાં પૂર્વ બંગાળમાંથી આવેલા નિર્વાસિતોનો પણ સમાવેશ થાય છે તેઓને એવી વિનંતી કરી છે કે તોફાની દેખાવોનો તાકીદે અંત લાવો અને કલકત્તાના મહાન શહેરમાં રોજીંદો વ્યવહાર ચાલુ રાખવા માટેના કાર્યમાં મદદ કરો.

પૂર્વ બંગાળમાં બનેલા બનાવો અને એનો પશ્ચિમ બંગાળમાં જે પડઘો પડયો છે તે પ્રત્યે ઊંડી ચિંતા વ્યક્ત કરતાં પંડિત નહેરૂ જણાવે છે કે આપણે કોઈપણ ગહાનાં [illegible] કોઈ લાગણીઓ અને ઝનૂનને તાબે ન થવું જોઈએ.

આ નિવેદન ઉમેરે છે કે પશ્ચિમ બંગાળનો પ્રશ્ન એ કેવળ પ્રાંતિક પ્રશ્ન જ નથી પણ એ અખિલ ભારતનો પ્રશ્ન છે. અને એનો ઉકેલ કરવાનું કામ સમગ્ર ભારત ઉપર છોડી દેવું જોઈએ.

ખુબ જ ચિંતા થઇ રહી છે

છેલ્લા કેટલાક વખતથી પુર્વ બંગાળના બનાવો અને પશ્ચિમ બંગાળ પર પડેલા એના પ્રત્યાઘાતોથી મને ખુબ જ ચિંતા થઇ રહી છે મોટી ચિંતાપુર્વક આ બનાવો વિષે હું સાંભળી રહ્યો છું, અને આ બાબતમાં સરકારમાંના મારા સાથીઓ પણ સંપૂર્ણ રીતે ભાગીદાર છે.

સંપૂર્ણ રીતે ભયજનક

પૂર્વ બંગાળમાંના બનાવોએ લોકોની મોટી સંખ્યા ઉપર દુઃખ અને વેદનાઓ વરસાવી છે. આમાંના ઘણા ખરાને તો સંયોગોને વશ થઈને પશ્ચિમ બંગાળમાં નાસી આવવું પડયું છે. આમાં જે માનવ યાતના ભરી પડી છે તેને બાજુએ મુકીએ તો પણ પરિસ્થિતિ સંપૂર્ણ રીતે ભયજનક છે.

પશ્ચિમ બંગાળની સરકાર અને ભારત સરકાર આ બધથી સંપૂર્ણ રીતે વાકેફ હોઇ પ્રસ્તુત પ્રશ્ન પર સાચી રીતે વિચારણા ચલાવી છે અને આ પરિસ્થિતિને પહોંચી વળવા માટે પગલાં લેવામાં આવ્યાં છે.

આપણે આપણી વાત સંભાળીએ

અનિવાર્ય રીતે પુર્વ બંગાળના બનાવો ઉપર આપણે કાબુ મુકી શકીએ નહિ સિવાય કે આપણે પાકિસ્તાનની મધ્યસ્થ સરકાર અને પુર્વ બંગાળની સરકાર સાથે મસલત ચલાવીએ.

સરહદની આપણી તરફની બાજુએ આપણે અલબત્ત સંપૂર્ણ રીતે જવાબદાર છીએ તેથી કરીને આપણી બાજુએ આપણે પગલાં લીધા છે અને આ પ્રશ્નો પરત્વે પાકીસ્તાન સરકાર સાથે આપણે સતત અને તાકીદની ચર્ચા ચલાવી રહ્યા છીએ.

મામલો ગંભીર બન્યો છે.

મુર્શિદાબાદ જીલ્લામાં જે કેટલાક પ્રત્યાઘાત પડયા છે તેને અંગે પશ્ચિમ બંગાળની સરકારે તાકીદનાં અને અસરકારક પગલાં લીધાં છે. દરમ્યાન કલકત્તાના કેટલાક ભાગોમાં બીજા બનાવો બન્યા છે અને એને કારણે પરિસ્થિતિની ગંભીરતામાં ઉમેરો થવા પામ્યો છે.

હું કલકત્તાના લોકોને એવી સહૃદય વિનંતી કરૂં છું કે પરિસ્થિતિને કાબુમાં લેવા માટે દરેક રીતે મદદ કરો.

આપણે અત્યારે જે પગલાં લઇએ અથવા તો હવે પછી લેવાનાં છીએ તેને

પાકિસ્તાનમાં સેંકડો હિંદુ અને શીખ મંદીરો ભ્રષ્ટ થયાની જાહેરાત

(પી. ટી. આઈ.) ન્યુ દિલ્હી, તા. ૧૦

આજે પુનર્વસવાટ ખાતાએ બહાર પાડેલી એક યાદી જણાવે છે કે પાકિસ્તાનમાં ૮૯૫ હિંદુ અને શીખ મંદિરોને ભ્રષ્ટ કરવામાં આવ્યા છે અને કરાંચીમાં એક શીખ ગુરૂદ્વારનો ઉપયોગ લીગના નેશનલ ગાર્ડોના મથક તરીકે કરવામાં આવે છે.

આ યાદી ઉમેરે છે કે ભારત સરકારનું ધ્યાન હમણાં પાકિસ્તાનની આંતર વહીવટ ખાતાની એક યાદી તરફ ગયું છે. એમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે, પાકિસ્તાનમાં બિન–મુસ્લિમોના મંદિરોને ભ્રષ્ટ કર્યા અંગેની ભારત સરકારે મોકલેલી ફરિયાદો અંગે તપાસ કરવામાં આવી છે અને એમને એવું જણાયું છે કે આ આક્ષેપો પાયા [illegible] છે અને એ મુજબ જરૂરી માહિતી ભારત સરકારને પહોંચાડવામાં આવી છે.

ભારત સરકારની યાદી ઉમેરે છે કે, પાકિસ્તાનનું આ નિવેદન સાચી હકીકતોથી વિરૂદ્ધ છે. આશરે ૮૦૦ જેટલાં મંદિરો ભ્રષ્ટ થયાનો અહેવાલ ૧૯૪૮ ના જુન–જુલાઇમાં પાકિસ્તાનને મોકલવામાં આવ્યો હતો એ પછીથી બીજા પણ સંખ્યાબંધ બનાવો બન્યા છે. વારંવાર યાદ દેવડાવ્યા છતાં અત્યાર સુધી ભારત સરકારને કોઇ જવાબ મળ્યો નથી.

[illegible] ના [illegible] પાકિસ્તાન ખાતેના ભારતના હાઈકમીશ્નરે બીજા ૯૫ મંદિરો ભ્રષ્ટ થયાની યાદી પાકિસ્તાન સરકાર પર મોકલી છે. આમાંથી ૭૪ કરાંચીમાં જ છે આનો પણ જવાબ નથી.

આમાંના કેટલાક બિન–મુસ્લીમ ધર્મિક સ્થાનો સેક્રેટરીએટ અને બીજી કચેરીઓની છેક જ લગોલગ આવેલાં છે અને હજુય એમાં ઉપયોગ નિર્વાસિતોના વસવાટ માટે અને બીજા હેતુઓ માટે થઇ રહ્યો છે.

નીચેના દાખલા બતાવી આપશે કે પાકિસ્તાનના મંદિરોનો ઉપયોગ કેવો કરાઈ રહ્યો છે.

(૧) કરાંચીમાં સેક્રેટરીએટ પોલીસ સ્ટેશનની પાછળનો શીખ ગુરૂદ્વાર મુસ્લીમ નેશનલ ગાર્ડના મથક તરીકે વપરાઈ રહ્યું છે અને એના મુખ્ય દરવાજા ઉપર અરબી વાકયો લખવામાં આવ્યા છે.

(૨) કરાંચીમાં ગાર્ડન પોલીસ સ્ટેશનની સામે ખાલસા દરબારનો ઉપયોગ મુસ્લીમ નિર્વાસિતોના વસવાટ માટે થાય છે.

૩. કરાંચીમાં લોરેન્સ રોડ પર અકાલબંગ શીખ દરબારમાં મુસ્લીમ નિર્વાસિતો રહે છે.

ભારત પર ફરી વળેલું ઠંડીનું મોજું

(પી. ટી. આઇ.) મુંબઈ, તા. ૧૦

મુંબઈનું ટેમ્પરેચર આજે ૬૦ અંશ હતું. આ [illegible] પાંચ વર્ષમાં [illegible]

ઘટાડો થશે

શાન્તાક્રુઝ વિમાની મથકના હવામાન [illegible] એવી આગાહી કરી [illegible] ઘટાડો થયો છે. જ્યારે કેટલાક સ્થળોએ ટેમ્પરેચર નોર્મલ કરતાં પણ ૧૭ અંશ નીચે ગયું છે.

મામલાની ભયજનક શકયતાનો ખ્યાલ કરો

(પી. ટી. આઈ.) ન્યુ દિલ્હી, તા. ૧૦

નાયબ વડાપ્રધાન સરદાર પટેલે પૂર્વ બંગાળની પરિસ્થિતિ અંગેના એક નિવેદનમાં અસર થએલા વિસ્તારોના લોકોને એવી વિનંતી કરી છે કે શાંતિ અને ઠરેલ નિર્ણય લેવામાં સરકારને મદદ કરો. ખામોશી રાખવાની પંડિત જવાહરલાલની વિનંતિને અપનાવતાં સરદાર પટેલે જણાવ્યું છે કે ગુસ્સા અને લાગણીના ક્ષણીક આવેશમાં આવી જઈને પગલાં લેવાં સહેલાં છે. એક ખોટું પગલું પાછું ખેંચવું અથવા તો એકવાર જે નુકશાન થાય તેને સુધારવું બહુ મુશ્કેલ છે.

આમાં જોખમો એવાં છે અને

મામલાની ભયજનક શકયતાઓ એટલી મોટી છે કે આપણે સાવધપણું કે સાવચેતી ને ઢીલી કરવી પાલવે તેમ નથી. વળી આપણે આફતગ્રસ્ત નિર્વાસિતો ઉપર જે દુઃખ આવી પડયું છે તે પ્રત્યે આપણે સક્રિય સહાનુભૂતિ બતાવ્યા સિવાય રહી શકીએ નહિ. ધાર્મિક ઝનુનીપણાનો ભોગ બનેલા આ લોકો સલામતી નીભાવના અને સંપૂર્ણ નાગરિક હકકો સાથે પાછા ફરે એ માટે આપણે આપણા પ્રયાસો કેન્દ્રિત કરીએ.

આપણા ભાઈ બહેનોને પુર્વ બંગાળમાં જે સહન કરવું પડયું છે તેનાથી બંગાળ અને ભારતનો બાકીનો ભાગ ક્રોધી ઉઠયો છે એમાં કોઈ શક નથી. આમજનતાં આપણા પોતાના હિત ખાતર તથા જુલ્મોના ભોગ બનેલાઓના હિત ખાતર તોફાનો સામે મક્કમ હાથે કામ લેવું જરૂરી છે.

ભયાનક જંગ પછી

સોનીયો ઝડપાયો

વધુ વિગતો માટે જુઓ પાનાં–૩ અને ૧૨

ઢાકામાં તોફાનો

(રોઇટર) ઢાકા, તા. ૧૦

આજે ઢાકામાં આગ અને લુંટના સાત બનાવો બન્યા હતા.

પૂર્વ બંગાળમાં [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ગુજરાત સમાચારનું વેપારપાનું શનિવાર, તા. ૧૧ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૫૦ વિક્રમ સં. ૨૦૦૬ ના મહા વદ ૯
મુંબઈ ઓફીસ: મેડાઝ સ્ટ્રીટ ફોર્ટ મુંબઇ ટે. નં. ૩૩૭૯૮ — વડોદરા ઓફીસ, લીમડા પોળ, વડોદરા — ઉત્તર ગુજરાત ઓફીસ પીલાજીગંજ મહેસાણા

એરંડામાં વાયદામાં ભાવ ખેંચવાની સમાજવિરોધી પ્રવૃત્તિ

નવા કામકાજના અભાવે અથડાતા શેરો

ચમકનાં ઉંચામાં ૯૬૫ના બંધાયેલા ભાવ :: સીમેન્ટ શેરોમાં નરમાઈ :: ચાંદીમાં ૧૫૦૦ પેટીની તેજીવાળાની વેચવાલી :: તેલીબીયાંમાં ચાલુ મજબુતાઈ

["ગુજરાત સમાચાર" કાર્યાલય — અમદાવાદ, શુક્રવાર

બજારોની હવા

શેર બજારમાં સદી હસ થઈ ગયો છે. ભદ્રી બગડ્યાની બાબતની ચર્ચાનો અંત આવતો જ નથી ને ફેબ્રુઆરીનું ઉત્પાદન ઓછું આવવાની માન્યતા વધતીજ જાય છે. બજેટ માથે આવે છે એટલે નવો વેપાર કરવાવાળા દાખલ થતા નથી તેમ થતાં જુના તેજીવાળાઓ પણ મક્કમ કહેવાય છે પરિણામે તારવણીવાળાઓના તથા જોબરોના કામકાજથી ટુંકી હેરફેરીએ બજારમાં દિવસો પસાર થાય છે ઉથલા કરનારાઓની તાકાત હાલમાં ઉથલા સીધા પડતા હોવાથી રોજ રોજ વધતી જાય છે એટલે તેઓ બેઉ બાજુએ સામા પડે છે. આ કારણથી આજે તાતા ડીફર્ડ ૧૬૨૭ાાના ભાવે ખુલી ૧૬૪૨ાા થઈ,૧૬૨૫ થઈ ફરી પાછો ૧૬૪૦ બંધ થયો છે. મારવાડી સર્કલ ઘટાડે લેવાલ હતું ને ઉંચામાં નબળા તેજીવાળાની વેચવાલી હતી. ઓર્ડીનરીમાં એકંદરે વેચવાલી રહે છે ને તેથી ખેલાડીઓ ડીફર્ડને બદલે ઓર્ડીનરી વેચવાનું પસંદ કરે છે, આમ છતાં ડીફર્ડની પાછળ ઓર્ડીનરી ૩૨૫ ખુલી ૩૨૬ાા બંધ થયો છે.

કલકત્તાની જાતોમાં ઈ. આયર્ન ઘટીને ૩૦ાાા તથા બંગાળ સ્ટીલ ૨૨)નો ભાવ રહ્યા છે.

મીલ શેરોમાં સરકાર કાપડના ભાવ વધારી આપશે નહિ તેવી હવા ફેલાતાં આજે તેજીવાળાની વેચવાલીથી નરમાઈ આવી હતી ને સ્ટીલ મજબુત હોવા છતાં મીલ શેરો નરમ રહ્યા છે. ડાઇંગ ૧૦૯૮ાાા, કોહીનુર ૩૦૪, સ્વદેશ ૨૭૦ાા ને ન્યુ એટ ૧૬૦ાા ના ભાવ રહ્યા છે. ડાઈંગમાં તેજીવાળાઓએ આજે જોરથી વેચ્યું છે.

સીમેન્ટનો કંટ્રોલ નીકળી જશે તેવી ધારણાથી સીમેન્ટ શેરોમાં વેચવાલી રહે છે ને આજે ભાવ ઘટીને ૧૪૬ાા નો રહ્યો છે તે સિવાય પરચુરણ શેરો તારવણીરૂપ કામકાજે એકંદર ટકેલાં રહ્યા છે. બેંક શેરો પડેલા હતા, જ્યારે સીક્યુરીટીઓ વેચવાલીથી આનો આનો નરમ હતી.

અમદાવાદના શેર બજારમાં આજે કેલીકોમાં તેજીવાળાની વેચવાલી હતી જ્યારે અરવિંદ અંબિકામાં ખાસ જાણવા જોગ કામકાજ નહોતું. રોકડાની જાતોમાં અમદાવાદમાં ભાવોમાં નરમાઈ રહે છે.

ચાંદીમાં ફક્ત ચાલુ વાયદામાં જ બોર્ડે ડીપોઝીટ દાખલ કરી છે. તેથી ઉપલા વાયદામાં તેમજ સોનામાં ચાલુ તથા ઉપલા વાયદામાં ડીપોઝીટ પ્રથા દાખલ કરવા સંબંધમાં આજે બોર્ડની મીટીંગ મળવાની હતી. તેથી ચાંદીમાં આજે તેજીવાળાઓ શરૂઆતથી વેચવાલ હતા. ને ૧૫૦૦ પેટી વેચી કહેવાતાં હતી પાછળથી ઘટાડે બાંધવામાં મારવાડી પાર્ટીની લેવાલી આવતાં આછા સોદે ભાવો ઝડપથી સુધરી હતા ને ૧૮૭ાા બંધ થઇ રાજકોટની મજબુતાઇથી ખાનગીમાં ૧૮૭ાાાના ભાવ બોલાતા હતા.

સોનામાં હાજર પાંચ આના નીચું હોવાથી ચોકસીઓની વેચવાલીથી ફાગણના ૧૧૭ થઇ ૧૧૭ાા બંધ થયા છે.

એરંડામાં કાળુપુર બજારમાં સદો નાનો છે પણ બજારના ધારાધોરણની પરિસ્થિતિનો લાભ ઉઠાવવાનો પ્રયાસ થાય છે એમ માનવામાં આવે છે, હાજર એરંડાના તલોદમાં ૧૦ાાા, વેરાવળમાં ૧૦ાા તથા જામખંભાળીયામાં હાલાના ભાર છે. આ ભાવો જુના માલના છે. પણ જુનો માલ ડીલીવરીમાં ચાલે છે. દેશમાં વ્યાજ બદલો કરવાવાળા અનેક માણસો, સુકવી છે. પરંતુ ગયા વરસે સરકારે એરંડા કાપવાથી હાજરવાળાઓને વાયદામાં નાણાં ચુકવી દેવા પડયા ને માલ ઘરમાં રાખવો પડયો તેથી આ વખતે હાજર લઇ વાયદો વેચતાં અચકાય છે. પરિણામે. વાયદામાં તેજીવાળાઓ જોર કરી શકે છે ને હાજર વાયદો છુટા પડી ગયા છે. આ પરિસ્થિતિમાં હાજર–વાયદા વચ્ચેનો સંબંધ જળવાઇ રહે ને બજાર તંદુરસ્ત રીતે ચાલી શકે તે બોર્ડે જોવું જોઈએ. ને તેમ જોવાની બોર્ડની ફરજ પણ છે કોઇપણ બજારની બોર્ડ કાગળ પેન્સીલના જોરે હાજરથી વાયદાને છુટો પાડીને બજાર ચલાવી શકે નહિ એટલે આ બાબતમાં બજારમાં થતાં વલણની રકમને બોર્ડમાં જ રાખવા જેવાં અથવા બીજા પ્રકારના અસરકારક પગલાં બોર્ડે લેવાં જોઇએ તેવો બજારવાળાઓનો અભિપ્રાય છે ને જો તેવું કાંઇ કરવામાં નહિ આવે તો વાયદાના બજારો ઉપર ખરાબ અસર પડશે ને તે બજારોમાં કામકાજ કરનારની શ્રદ્ધા ડગી જશે. તેજીવાળાઓ જો સાચેજ માલમાં તેજી બેસતી હોવાથી લેવાલ હોય તો તેઓને હાજર મળી શકે છે તે તેઓ લઇ શકે છે તે નહિ લેતાં ફક્ત વાયદો જ ખેંચવાનો તેઓ પ્રયત્ન કરે તો તે સમાજ વિરોધી પ્રવૃત્તિ લેખાવી જોઇએ.

હાલમાં પડતી સખત ઠંડીથી હીમ પડયું હશે તેવી અફવાથી એરંડા કોથળામાં આજે વેચાણો કપાયાં હતાં તે સાથે તેજીવાળાઓની પણ લેવાલી હતી તેથી કાળુપુર કોથળા બજાર ૧૧ાાાા થઇ ૧૧ાા બંધ થયો છે. પાટણથી મળતા સમાચારો જણાવે છે કે, ત્યાંના, વિભાગમાં હીમ પડયું નથી. કોથળા પાછળ અમેરિકન બજારમાં એરંડા ૧૪ાા થઇ ૧૩૯ાાાના ભાવ રહ્યા છે. વીજાપુર તરફ હીમથી એરંડાને નુકશાન થવાના સમાચાર મળ્યા છે.

ઠંડીના કારણે આજે મુંબઈમાં એરંડા મજબુત હતા ને હાજરના ૩૦ાના ભાવ રહ્યા છે. અળસીમાં ૧૫૦૦ ગુણી નિકાશ કરનારાઓએ લીધી છે. જ્યારે સીંગદાણામાં પણ નિકાશ કરનારાઓની પુછપરછ ચાલુ જ છે તેથી અળસી સીંગદાણા મજબુત છે. અમદાવાદમાં સીંગતેલનો ભાવ આજે ૩૩ાા – ૩૪ નો રહ્યો છે.

ચમકમાં સ્પેશીયલ વલણ પતી ગયાના સમાચાર મળ્યા છે. ચમકમાં બોર્ડે વાયદામાં ૯૬૫ નો ઉંચો ભાવ બાંધ્યો છે ને ઓળીયા સાંજ સુધીમાં માગ્યા છે તેથી આજે બજાર બંધ હતું ને ખાનગીમાં ૯૩૫ થઇ ૯૪૫ નો ભાવ બોલાતો હતો.

ડીસેમ્બર માસમાં ભારતમાંથી કુલ ૫૨ કરોડ રૂપીયાનો માલ નિકાશ થયો છે તેમાં ૭૧૭ લાખ રૂપીયાનું ૮૬૫ લાખ વાર કાપડ નિકાશ થયું છે. ડોલર વિસ્તાર ખાતે નિકાશ કુલે રૂા. ૧૦૯૨ લાખની દુર્લભ ચલણ વિસ્તાર ખાતે રૂા. ૫૯૬ લાખની અને સ્ટર્લીંગ વિસ્તાર ખાતે રૂા. ૩૪૧૩ની લાખ નિકાશ થઇ છે.

ડોલર તથા દુર્લભ ચલણ વિસ્તાર ખાતે મુખ્ય નિકાશ નીચે પ્રમાણે છે. જ્યુટની બનાવટો રૂા. ૬૬૫ લાખ, કાચું જ્યુટ ૧૧૯ લાખ, ચા ૧૮૨ લાખ, મસાલા ૧૬૪ લાખ, રૂ તથા વેસ્ટ ૧૨૭ લાખ, અબરખ ૮૩ લાખ, લાખ ૩૭ લાખ, ચામડા ૫૩ લાખ, મેંગેનીઝ ૨૯ લાખ તેલીબીયાં ૨૧ લાખ.

કલકત્તાનું બજાર આજે એકંદરે પડેલું અને કંઈક નરમ રહ્યું છે કોલશેરોમાં બરાકર ૧૨ાા તથા જ્યુટશેરોમાં હાવરા ૨૬ાાા રહ્યા છે.

મદ્રાસના શેર બજારમાં મીલશેરો, ને ચા તથા રબ્બરના શેરોમાં સારી ...

અમદાવાદ

પ્રોપ્રાયટરી હાઈસ્કુલ

જના વિદ્યાર્થીઓની સભા. રવિવાર તા. ૧૨–૨–૫૦ને રોજ ૪ વાગે શાળાના મકાનમાં મળશે.

હોમગાર્ડઝ બાળ વિભાગ

અમદાવાદ હોમગાર્ડઝ દળના બાળ વિભાગનું નવું તાલીમ સત્ર તા. ૧૨–૨–૫૦ના રોજથી શરૂ થાય છે તેમાં બાકી રહેલી જગ્યાઓ પુરવાની હોઇ દાખલ થવા ઇચ્છનારે તા. ૧૨–૨–૫૦ને રવીવારના રોજ સવારના ૭ વાગે હોમગાર્ડઝ પરેડ ગ્રાઉન્ડ લાલ દરવાજા ઉપર હાજર થવું.

જાહેર વ્યાખ્યાન

તા. ૧૧ તથા ૧૨–૨–૫૦ના રોજ રાત્રે ૮ વાગે શ્રી વેણીભાઇ ભટ્ટ મણીનગર થીઓસોફીકલ સોસાયટીના બંધુ આશ્રમમાં 'સંતોના લક્ષણો' એ વિષય ઉપર જાહેર વ્યાખ્યાન આપશે.

શોક સભા

શુદ્ધાદ્વૈત સંસદના મંત્રી શ્રી. મોહનલાલ વિઠ્ઠલદાસ ગાંધીના દુઃખદ અવસાનનો શોક પ્રદર્શિત કરવા વૈષ્ણવ શહેરીઓની એક સભા તા. ૧૨–૨–૫૦ દિવસે પાંચ વાગે લલ્લુભાઈ કરશનદાસ હોલમાં મળશે.

નવચેતન હાઈસ્કુલ

આજે શનિવારે ૩ાા વાગે શ્રેણી ૭ મી તરફથી 'વિદાય સમારંભ' યોજવામાં આવ્યો છે.

ચિત્ર દર્શન

ઉપર્યુક્ત સંસ્થા તરફથી આજે શનિવારે સાંજે ૭–૧૫ વાગે રાયપુર શામળાની પોળમાં કેળવણી વિષયક ફિલ્મો મફત બતાવવામાં આવશે.

ધી આર્યોદય સ્પીનીંગ એન્ડ વીવીંગ કંપની લીમીટેડ અમદાવાદ

જાહેર નોટીસ

અમારી કંપનીના શેરહોલ્ડર પ્રભાવતી ભીખાભાઇના નામ પર ચાલતા ઓર્ડીનરી શેર નંગ ૧ નં. ૫૧૩૬નું સર્ટીફીકેટ ગેરવલ્લે ગયું છે ...

(અનુસંધાન પાના છેલ્લાથી ચાલુ)

કહેવું છે?

જવાબ: હું મારૂં લેખિત નિવેદન અદાલત સમક્ષ પેશ કરૂં છું અને મારે મારા બચાવના પુરાવા આપવા નથી.

આપ નામદારને હું પ્રાર્થના કરૂં છું કે મને આ કેસમાં નિર્દોષ ઠરાવીને આબરૂભેર છોડી મુકવો જોઇએ.

આ પછી આરોપી નં. ૨ ફેરૂએ ન્યાયમૂર્તિએ પૂછેલા સવાલોના જવાબો આપતાં જણાવ્યું હતું કે મારૂં નામ ફેરૂમલ જસારામ સંગનાણી છે. મારૂં વતન જેકોકાબાદ છે અને હું જમીનદાર અને કોન્ટ્રેકટર છું.

ન્યાયમુર્તિશ્રી પાઠીવ:– તમારી સામે સાક્ષીઓએ અદાલતમાં આપેલી જુબાનીઓ તમે સાંભળી છે તે વિષે તમારે શું કહેવું છે?

જવાબ:—તે તદ્દન ખોટી અને બનાવટી વાતો છે.

લાલખાનને બચાવતાં ગોળી વાગી

સવાલ:–તા. ૨૬મી મેના રોજ સવારે ૧૦-૩૦ વાગે ડ્રાઇવર બીખા ખુશાલ અને હે. કો. લાલખાનના ગોળીબારથી થયેલા મોત માટે તમારે શું કહેવું છે?

જવાબ:–મેં મારી જીંદગીમાં ડ્રાઇવર બીખાને જોયો નથી. હા, હે. કો. લાલખાન મારી આંખ સમક્ષ ગોળી વાગવાથી મૃત્યુ પામ્યા હતા. આ ગોળી મારનાર કોઇ અજાણ્યો જ શખ્સ હતો. આ બનાવ કેવી રીતે બન્યો તે વાત હું આપ ન્યાયમૂર્તિને સવિસ્તાર જણાવવા માંગુ છું. તા. ૨૬ મી મેના રોજ સવારે પોણા અગીઆર વાગે હું મીરજાપુર રોડ પરથી ૨ ડી ૩૮ની મોટરને દોડીને પકડવા જતો હતો તેવામાં મેં એક અજાણ્યા આદમીને રસ્તા પરથી પીસ્તોલ ઉપાડતાં જોયો. (અલબત્ત હું પીસ્તોલ અને રીવોલ્વર વચ્ચેનો ભેદ જાણતો નથી પણ પીસ્તોલ બોલું છું) આ વેળા મેં હે. કો. લાલખાન અને તેની આગળ તેના એક સાથીદાર સુલેમાન હેસાબને જોયા. મારી નજર તેમના પર પડી તેવામાં જ ગોળીબારનો ધડાકો થયો અને તે ગોળી હે. કો. લાલખાનને વાગી અને તે ભોંય પર ઢળી પડયો. તરતજ પાછા ગોળીબારના બીજા બે અવાજો મેં સાંભળ્યા. હું જેવો ભોંય પર પડેલા હે. કો. લાલખાનને વાંકો વાળીને ઉઠાવવા જતો હતો તેવામાં ગોળીબારનો અવાજ થયો અને તે ગોળી સીધી મારા પેટમાં વાગી. આ ગોળી છોડનાર પણ એક અજાણ્યો જ માણસ હતો. પેટમાંથી લોહી વહેતુ જોઈ અને વધારે ગોળીબાર થવાના ભયથી હું પાસેની ગલીમાં ગયો અને ...

તેને ઇજા પહોંચાડી હતી અને આથી તમે છુટી જવા પામ્યા હતા?

જવાબ:– બનાવના દિવસે હું નોવેલ્ટી ટોકીઝના રસ્તે ગયો જ નથી, આરોપી લછમણને હું જેલમાં જ ઓળખતો થયો.

સવાલ:– સાયકલ લુંટવા માટે તમે સાક્ષી ઇન્દ્રવદન પર ગોળીબાર કર્યો હતો?

જવાબ:– તે તદ્દન જુદી વાત છે. મેં ગોળીબાર કર્યો જ નથી.

સવાલ:– તમે અને આરોપી નં. ૧ લછમણ સાથે સાયકલીંગ કરતાં કરતાં મીરજાપુર રોડ પર ગયા હતા?

જવાબ:– હું કોઈ સ્થળે સાયકલ પર ગયોજ નથી એટલે સાથે જવાનો સવાલ રહેતો નથી.

સવાલ:– તમે હે. કો. લાલખાન સાથે ઝપાઝપી કરતા હતા અને ત્યાં તમને હે. કો. તખતસીંહે તમારા માથામાં હંટરના બે ફટકા માર્યા હતા?

જવાબ:– મારે હે. કો. લાલખાન સાથે ઝપાઝપી થઇ નથી અને મેં હે. કો. તખતસીંહને જોયોજ નથી તેમ તેણે મને માર્યો નથી.

સવાલ: હે. કો. દુર્ગાશંકરે તમને પકડયા હતા તે વાત સાચી છે?

જવાબ: મને કોઇએ પકડયો નથી તેમજ મને કોઇએ પકડવા માટે સીટી પણ મારી નથી.

સવાલ: તમે ફેંકી દીધેલા ૧૨ કારતુસો અને બે રીવોલ્વરે પોલીસે કબજે લીધેલા છે તે વિષે તમારે શું કહેવાનું છે?

જવાબ: મારી પાસે કંઈ હતુંજ નહિ.

સવાલ: અદાલતમાં પડેલી વસ્તુઓ માટે તમારે શું કહેવું છે?

જવાબ: પીસ્તોલ, રીવોલ્વરો અને કારતુસો વિષે મારે કંઇજ કહેવાનું નથી હા, કપડાં મારાં છે.

ડાકુ જેવાં કપડાં પહેરાવ્યાં હતાં

સવાલ: ફોટા અને ઓળખ પરેડ માટે તમારે શું કહેવાનું છે?

જવાબ: ઓળખ પરેડ થતાં પહેલા મારો ફોટો લેવામાં આવ્યો હતો એ સામે મારો વિરોધ હતો. ઓળખ પરેડ વેળા હું તરત જ ઓળખાવુ તે માટે મને ડાકુ જેવાં કપડાં પહેરાવવામાં આવ્યા હતાં. આ માટે મેં ડે. પો. સુપ્રી. મી. સાળવીને કહ્યું કે આ તો ઓળખ પરેડ કરો છો તે તમારે માટે શરમજનક છે. બે પ્રમાણિક માણસોએ કહ્યું હતુ કે અહિંયા બેંકની લુંટ કરનાર કોઇ નથી મને ગોળા વાગ્યા હોતા ... ને ...

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

તા. ૬-૩-૫૦

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

Place:

Date.

To

The Camp Commander,
Mulund Camp,
Mulund,
B O M B A Y.

Respected Sir,

Being given to understand that the Government is to terminate the Free Supply of Rations from 1.8.1949, I must earnestly beg to state the following few lines for your kind and sympathetic consideration:

I, the undersigned Naraindas Tilumal Panis, entered Mulund Camp on 10th June,1948, with family and was not receiptent of Free Government Rations willingly, as I was employed in Ahmedabad Gaya & Co.,Reay Road, Bombay, for Rupees 90/- P.M.,only with which I was satisfied.

In the meanwhile, my pay was reduced to Rs.45/- P.M. in the same firm, as it was running a loss & also it had no sufficient Work as to continue my full time services, So I was forced to work on Rs.45/- P.M., being unable to get any other job.

It, then was absolutely impossible to maintain my family of four within such a meagre salary of Rs.45/- P.M. & as a result I was forced to utilise the Free Rations from you, from 1st December,1948.

Your recent notice has made the situation untolerable, because I cannot give up my present service, nor can I make both ends meet without Free Rations, as you can will realise. At the same time, I do not possess any amount & whatever I had, has been exhausted completely long before. Now if I were to put up at Kalyan Camp as has suggested by you, it becomes utterly impossible for me to attend my services in time. I am unable to make any decision, looking at the terrible situation to some. So I most earnestly request your Honour to continue the Free Supply of Rations at Mulund Camp, till I am well set up, financially, as planned by me as follows:

(CONTD.)

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

100

I have applied for a loan of Rs. 1000/- from Government, but instead of this amount of loan in my case may please be extended to 5000/- in four instalments to facilitate my expected business of Karianashop. I am hopeful to get [illegible] in near future. As soon as I am established in it, or in any other good job I shall not utilize Free Kitchens; in fact, it is never my intention and is never was or will be. Moreover, if I get sufficient help [illegible] direction Government in the [illegible] will be relieved automatically.

I own a property a building worth 20,000 Rupees, in the name of my wife [illegible] Narsidas [illegible], situated at Old [illegible] Quarter Lane, Plot [illegible] and a building worth [illegible] shops worth Rs. 6,000/- in the name of my father, Tilumal Kalumal [illegible], at Thatta (Sind).

The Building at Karachi is rented to Mr. [illegible] Karachi on 10th Feb, 1948, at Rs. 55/- P.M. As per agreement [illegible] received 11 months rent i.e. from 15-2-1948 to 15-1-1949, and then I received nothing [illegible]. I therefore, kindly request you to get me through [illegible] the pending rent dues from 15-1-1949 and an arrangement may be made so that I can [illegible] regularly.

I also request you to note that [illegible] my family, [illegible] the partner of Navalchand Prabhudas & Co., [illegible] Parbhat Mandir, [illegible] not in need to my [illegible] for rent. At the same time [illegible] Prabhudas is the partner of Mr. [illegible] Karachi. Therefore if suitable move is taken by the custodian officer, [illegible] shall be in a position to receive Rs. 55/- P.M. of Karachi [illegible] from Mr. [illegible] Prabhudas & Co., the partner of [illegible] [illegible].

If such arrangement is secured and [illegible] by the Government I no longer desire [illegible] of [illegible]

I have applied for a loan of Rs. 1000/- from Government but instead of the amount of loan in my case may please be extended to Rs. 5000/- in four instalments to facilitate my expected business of Karianashop. I am hopeful to get such a suitable shop, in near future. As soon as I am established in it, or in any other good job, I shall not utilise Free Rations, in fact, it is never my intention and it never was or will be. Morover, if I get sufficient help & direction Government in the following situation, my whole problem will be solved automatically.

I, own a property a building worth 20,000 Rupees, in the name of my wife Jamnabai Naraindas Pania, situated at Old Town Quarter, Khardar Lane, Plot No.OT 9/70,Karachi (Sind). I also possess another building, worth 22,000 & 16 cows worth Rs. 6,000/- in the name of my father. Tilumal Kakamal Pania, at Thaththa (Sind).

The Building at Karachi is rented to Mr. Suman Umar Memen of Karachi on 10th Feb.,1948, at Rs. 55/- P.M. As per agreement, I have received 11 months rent i.e. from 15-2-1948 to 15-1-1949, and since then I received nothing, in spite of my prolonged correspondence. I therefore, kindly request you to get me through Governmental means the pending rent dues from 15-1-1949 and an arrangement may please be made so that I can get my dues every month.

I also request you to note that Mr. Suleman Umar my tenant, is the partner of Nemichand Prabhudas & Co.,128, Narain Dhuree Street, Barbhai Moholla, Bombay No.3., who deals in Ready made clothes. He pays no heed to my frequent urge for rent. At the same time Mr.Nemichand Prabhudas is the partner of Mr. Suleman Umar's firm in Karachi. Therefore if suitable move is taken by the custodian officer, P.R.Naik, I shall be in a position to receive rent of Rs. 55/- P.M. of Karachi Bldg., in Bombay from Mr. Nemichand Prabhudas & Co., the partner of My.tenant, Suleman Umar.

If such an arrangement is assured and also an active move is taken by the Government I no longer desire Free Supply of Ration of existance.

(CONTD.)

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

In the end I hope that the Government with all her might, will save us from the issuing [illegible] disaster to my family who had everything but lost everything. My all the above Rupees may please be favourably considered.

Waiting an early reply and thanking you in anticipation,

Yours faithfully,

(NARAINDAS TILUMAH PAN[illegible])
BARACH NO.2 ,
MULUND CAMP, MULUND,
BOMBAY. DIST. THANA.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

POST CARD

INDIA POSTAGE 9 PS.

23 FEB 35
1 - P.M.

THE ADDRESS ONLY

[illegible]
New Delhi

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

103

માનનીય સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ

અમો નડીઆદ હિન્દુ હોટેલ એસોસીએશનના પ્રેસીડેન્ટ પટેલ છોટાભાઈ રણછોડભાઈના નમ્રતાપૂર્વક વિનંતિ કરીએ છીએ

આપનુ [illegible] રાજ્યમાં [illegible] અંકુશમાં [illegible] છે જે [illegible] હોટલના [illegible] મોસમનો પ્રતિબંધ ઉઠાવવા [illegible] ફરીથી પરત લઈ [illegible] નમ્ર વિનંતિ છે.

પુનઃ [illegible] [illegible] કંટ્રોલ ઉઠાવ [illegible] છતાં [illegible] કંટ્રોલો [illegible] આવે છે તે પુનઃ [illegible] ઉઠાવ [illegible]

[illegible] હોટલ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] કરેલું છે તે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] કરવુ પડતુ નથી.

એજ કૃપા વિનંતિ છે.

પટેલ છોટાભાઈ રણછોડભાઈ
પ્રેસીડેન્ટ
નડીઆદ હિન્દુ હોટેલ એસોસીએશન
7-3-50

File

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

105

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ગુજરાતપુરા
તાલુકા ...
તા. ૨-૩-૫૦

જનસેવા એજ પ્રભુસેવા

ઓનરેબલ માનનીય પૂ. શ્રી. સરદાર શ્રી વલ્લભ
ભાઈ પટેલની પવિત્ર સેવામાં -
(હિંદના નાયબ વડા પ્રધાન) મુ. નવી દિલ્હી 107

સવિનય [illegible] સાથે જણાવવાનું જે.
આપશ્રીને ન છૂટકે જ આપશ્રીની ઈશ્વરરૂપી કિંમતના ભોગે છું. આપશ્રીને આ પત્ર લખવાનો ઉમેદ નમ્રતા આપવાનું [illegible] આજે [illegible] જાણ્યા છે. તો દરગુજર કરશોજી.

૧. આપશ્રીને ખ્યાલ તો હશેજ કે - આપણા જીલ્લામાં તેમજ હવે તો ગુજરાતભરમાં પણ ગુજરાત ખેડુત સંઘ સ્થપાયો છે. અને તેની કારવાઈ કરનાર પણ જુના અને જાણીતા સેવકો- [illegible] પંડ્યાભાઈ દેસાઈ વાઘજીભાઈ [illegible] - શ્રી [illegible] (પ્રમુખ - ગુજરાત ખેડુત સંઘ) તથા શ્રી - ભાઈલાલભાઈ [illegible] (પ્રમુખ - ખેડા જીલ્લા ખેડુત સંઘ) વગેરે છે. અને ઘણા [illegible] ખેડુતો તો શું? પણ નાના ગામડાંના [illegible] અને [illegible] ખેડુતો તે સંઘમાં દાખલ થયા કોંગ્રેસના કાર્યકરોને પણ [illegible] કરવાનું ઉમેદ લાગે છે. અને તેમાંના કેટલાક [illegible] ગામે છે.

૨- શરૂઆતમાં - ખેડા જી. ખેડુત મંડળની સ્થાપના કરવા [illegible] શ્રી [illegible] મુ. [illegible] તા. મહેમદાવાદ [illegible] ભાઈલાલભાઈ [illegible] પટેલ (મુ. [illegible]) [illegible] શ્રી ઈશ્વરભાઈ [illegible] ખેડુત મંડળ [illegible] વિરોધ કરેલો. અને [illegible] નું બંધારણ સ્વતંત્ર રાખવા માટે [illegible] તા. ૧૫ [illegible] ગુજરાત પ્રાંતિક સમિતિ [illegible] બનાવેલો "ગ્રામ ખેડુત મંડળના બંધારણના નમુનો" સ્વીકારવા આગ્રહ કર્યો હતો. પણ [illegible] બંધારણ [illegible] મંજુર કર્યું [illegible] ઉપર બતાવ્યા મુજબ ગામડાં [illegible] પણ [illegible] ખેડુતો તેમજ કેટલાક કોંગ્રેસ કાર્યકરો [illegible] ઉપરથી આપશ્રી [illegible] શ્રી ગુજરાત ખેડુત સંઘનું બંધારણ, ગુજરાત ખેડુત સંઘનું નિવેદન, અને ખેડા જીલ્લા ખેડુત સંઘની [illegible] આ સાથે મોકલી આપું છું.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

૩. શાહઆલમમાં તથા બીજા ઠેકાણે ભાઈઓએ મુજબ ન
શાંતિ સમિતિના સંચાલકને આ બાબત યોગ્ય ખુલાસા કરવા
અરજ કરી આપના સેક્રેટરીના બંધારણ મુજબનાં મજૂર સં-
ઘનો રચવા માટે આગ્રહ કરેલો હતો. અને છેલ્લો પત્ર- મ-
આપઘાત-ના-સમિતિ મારફતે તથા શ્રી-રવિશંકર બંધુના તંત્રી ઉપર
"આપઘાત બાબત" નામનો પત્રો મોકલ્યા હતા પણ હજુ સુધી
તેનું કંઈ પરિણામ આવ્યું નથી. અને ગામડાંના મજૂરોને કઈ
ને કઈ રીતે આશ્વાસન, કરવાથી અને બાકીના મજૂર સંઘમાં
પણ જોડાઈ જવાનું યોગ્ય લાગે છે.

૪. આ મજૂર સંઘની પત્રિકાના પેરા ૩માં બતાવ્યા મુજબ
મોટા ભાગના, મોટા મજુરો, બીજા મજુરો વગેરે જુદા જુદા વર્ગ-
માં સ્વતંત્ર સંઘો રચી શકે છે અને મજૂરોને તેજ રીતે સ્વતંત્ર-
સંઘનો કેમ ન રચી શકે? એ બાબત તમારા તરફથી સ્પષ્ટ ખુલાસો
કરશો.

તો ઉપર વગેરે હકીકત આપ ધ્યાનમાં લઈને જે મારા
સમાજને પોતપોતાની દ્રષ્ટિએ જુદા જુદા અર્થ કરીને આ-
વાં સંઘને તમામ કામ કરવું એ યોગ્ય છે કે નહિ?
તે બાબત યોગ્ય ખુલાસો આપશ્રી તરફથી લઈને પણ
કરશોજી. તો તે સમાજને તેમજ દેશને યોગ્ય લા-
ગશે આપશ્રીજી. અને તેનો બધા ભાઈઓ યોગ્ય ઘડો
લેશો અને કઈ રીતે કામ કરવું તે પણ સમજાઈ જશે.

નામદાર. ઉપર બાબતો મુજબ આપણી કામ કરવાની
શક્તિ સંઘના અંદરના ઘર્ષણમાંજ ખરચાઈ જઈને સ-
ર્વોદયના બદલે અધિકારીને પંથે ખર્ચાઈ જશે. તો ચા-
લાવી કરવા ઈશ્વર આપશ્રીને સદ્‌બુદ્ધિ અને બળ આપો એ-
વી મારી નમ્ર અરજ છે. એજ નમ્ર વિનંતિ.

પત્રનો જવાબ આપશ્રી તો હું આપનો આભારી થ-
ઈશ.

તા૦ ૨૧-૭-૫૧

વિઠ્ઠલ ભાઈ મથુર ભાઈ પટેલના જ-ય-

(આપઘાત-ના-સમિતિ- કાર્યવાહક સભ્ય)

શ્રી ગુજરાત ખેડૂત સંઘ

બંધારણ

૧. **નામઃ**—આ સંસ્થાનું નામ-શ્રી ગુજરાત ખેડૂત સંઘ રહેશે.

૨. **કાર્યપ્રદેશઃ**-આ સંસ્થાનો કાર્યપ્રદેશ સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છ સહિત સમસ્ત ગુજરાતનો રહેશે.

૩. **સ્થળઃ**—આ સંસ્થાની મુખ્ય ઓફિસ મધ્યસ્થ કાર્યવાહક સમિતિ વખતોવખત નક્કી કરે તે સ્થળે રહેશે.

૪. **ઉદ્દેશઃ**—ખેડૂત તથા ખેતી સાથે સંકળાયેલા વર્ગનો સંપ, સહકાર અને સંગઠન દ્વારા ખેતીનો અને ગામડાંનો સર્વાંગી વિકાસ કરવો તથા તેઓના આર્થિક, નૈતિક અને સામાજીક વિગેરે ઉન્નતિના કાર્યો કરવાં અને તેઓના હિત અને હક્કોનું સંરક્ષણ કરવું.

૫ **પ્રવૃત્તિઃ**—ઉપરનો હેતુ સિદ્ધ કરવા સંસ્થા નીચેની પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરશે.

(૧) આધુનિક, વૈજ્ઞાનિક ઢબે સહકારી અથવા યોગ્ય જણાય તે ધોરણ ઉપર ખેતીનો, પશુ ઉછેરવાનો અને ગ્રામઉદ્યોગોના વિકાસ સાધવાના તથા ખીલવણી કરવાના ઉપાયો યોજવા.

(૨) માલ ખરીદ કરવા તથા વેચવા માટે સહકારી ધોરણે મંડળીઓ સ્થાપવી તથા ખેડૂતોને નાણાંની સવડ મળે એવી વ્યવસ્થા સહકારી ધોરણે કરવી.

(૩) ખેતી અને બીજા સંબંધ ધરાવતા બધા ધંધાઓની નડતી મુશ્કેલીઓ દૂર કરવી અને કરાવવી

(૪) ખેતીના પ્રશ્નનો અભ્યાસ કરવો અને કરાવવો તથા જરૂરી માહિતી અને સલાહ આપવી.

(૫) પીવાના પાણી માટે સગવડ કરવી, કરાવવી તથા ખેતી ઉપયોગી કૂવા, તળાવ તથા નહેરો થાય તેવો પ્રયત્ન કરવો.

(૬) ગામડાંની ઉન્નતિ માટે કેળવણી, આરોગ્ય, વૈદકીય રાહત, ગ્રામસફાઇ અને રસ્તાઓ વિગેરે ઉપયોગી પ્રવૃત્તિ હાથ ધરવી.

(૭) ખેડૂત તથા ખેતી સાથે સંકળાયેલા વર્ગનો સામાજીક દરજ્જો સ્થાપવા કોશિષ કરવી.

(૮) આ સંસ્થાના ધ્યેયને અનુરૂપ બીજા જરૂર જણાય એવાં કામો હાથ ધરવાં.

૬ **ભંડોળઃ**—આ સંસ્થા નીચેની રીતે નાણાં ઉભાં કરી શકશે.

(૧) સભાસદોના લવાજમના રકમથી.

(૨) દાન તથા બક્ષિસથી.

(૩) દેણગીથી (ટ્રસ્ટથી).

(૪) કરજથી (લોનથી).

૭ **સભાસદો** :—આ સંસ્થાના ઉદ્દેશો તથા નિયમો સ્વીકારનાર અઢાર વર્ષ ઉપરની ઉંમરનો નીચે જણાવેલ કોઈપણ સખસ આ સંસ્થાનો સભાસદ થઈ શકશે.

(અ) (૧) ખાતેદાર જે જાતે જમીન ખેડતો હોય
(૨) ખાતેદાર જેનો બાપોતી ધંધો ખેતીનો હોય
(૩) શખ્સ જે ભાગે અથવા ગણોતે ખેડતો હોય
(૪) શખ્સ કે જે પેટા કલમ (૧) (૨) અને (૩) નો સંયુકત કુટુંબનો સભ્ય હોય.

(બ) સંસ્થાના હિતને માટે જરૂરી જણાય તેવા સખસોને તાલુકાની કાર્યવાહક સમિતિની મંજૂરીથી સભાસદ તરીકે લઈ શકાશે.

૮. **સભાસદોના વર્ગ** :—આ સંસ્થાના સભાસદોના વર્ગ નીચે પ્રમાણે રહેશે.

(૧) **મુરબ્બી** (પેટ્રન) એકી વખતે રૂા. ૫૦૧) અથવા તેથી વધુ રકમ આપનાર મુરબ્બી સભાસદ ગણાશે.

(૨) **આશ્રયદાતા** :—એકી વખતે રૂા. ૨૫૧) અગર તેથી વધુ રકમ આપનાર આશ્રયદાતા સભાસદ ગણાશે.

(૩) **સહાયક** :—એકી વખતે રૂા ૧૦૧) અથવા તેથી વધારે રકમ આપનાર સહાયક સભાસદ ગણાશે.

(૪) **આજીવન સભ્ય** :—એકી વખતે રૂા. ૨૫) અગર તેથી વધારે રકમ આપનાર આજીવન સભાસદ ગણાશે.

(૫) **વાર્ષિક સભાસદ** :—વાર્ષિક ૦-૪-૦ આપનાર વાર્ષિક સભાસદ ગણાશે.

૯. **સભાસદ ફીની રકમની ફાળવણી** :—

(અ) આજીવન સભાસદો તથા વાર્ષિક સભાસદોની ફીની રકમમાંથી :—
(૧) તાલુકા ખેડૂત સંઘને કુલ ફીના ૫૦ ટકા મળશે.
(૨) જીલ્લા ખેડૂત સંઘને કુલ ફીના ૨૫ ટકા મળશે.
(૩) ગુજરાત ખેડૂત સંઘને કુલ ફીના ૨૫ ટકા મળશે.

(બ) મુરબ્બી, આશ્રયદાતા અને સહાયક સભ્યોની મળેલી લવાજમની રકમમાંથી :—
(૧) તાલુકા ખેડૂત સંઘને કુલ ફીના ૬૦ ટકા મળશે.
(૨) જીલ્લા ખેડૂત સંઘને કુલ ફીના ૨૦ ટકા મળશે
(૩) ગુજરાત ખેડૂત સંઘને કુલ ફીના ૨૦ ટકા મળશે.

૧૦. **સભાસદોના હક્કો** :— દરેક સભાસદને ગ્રામ ખેડૂત સંઘ તથા તાલુકા ખેડૂત સંઘની સમગ્ર સભામાં હાજર રહીને કામકાજમાં ભાગ લેવાનો તથા મત આપવાનો અધિકાર રહેશે.

૧૧. **સંસ્થાનું વર્ષ** :— આ સંસ્થાનું વર્ષ માર્ચની ૧લી તારીખથી ગણાશે.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

107

તાલુકા ખેડૂત સભા

૧૨. કોઇ પણ તાલુકામાં આ સંસ્થાના સો સભાસદ થાય એટલે તાલુકા ખેડૂત સંઘ અસ્તિત્વમાં આવશે.

૧૩. **તાલુકા ખેડૂત સંઘ :—** તાલુકામાં નોંધાયેલા સભાસદોનો તાલુકા ખેડૂત સંઘ ગણાશે.

૧૪. **સમગ્ર સભા :—** તાલુકાના સભાસદોની સમગ્ર સભા વર્ષ પુરૂં થયા પછી એક માસની અંદર તાલુકા સંઘના પ્રમુખ અને તેના અભાવે ઉપપ્રમુખ નક્કી કરે તે દિવસે અને સ્થળે મળશે અને તેમાં નીચે પ્રમાણેના કામો થશે.

(૧) દર ૨૫ સભાસદ સુધી એક પ્રતિનિધિ એ પ્રમાણે તાલુકા ખેડૂત સંઘના પ્રતિનિધિ સભાની ચૂંટણી કરશે.

(૨) મંડળનો વાર્ષિક અહેવાલ તથા હિસાબ મંજૂર કરશે.

(૩) ઓડીટરની નિમણુંક કરશે.

(૪) આવી સભા બોલાવવા માટે દશ દિવસની જાહેર ખબર આપવાની જરૂર રહેશે.

૧૫. **અસાધારણ સમગ્ર સભા :—** તાલુકા ખેડૂત સંઘના પ્રમુખને પોતાને જરૂર જણાય તો તેમજ જીલ્લા ખેડૂત સંઘના પ્રમુખ તથા ગુજરાત ખેડૂત સંઘના પ્રમુખની સૂચના ઉપરથી તથા તાલુકા ખેડૂત સંઘના કુલ સભાસદોની ૧/૬ સંખ્યાની કારણ જણાવી લેખી માગણી ઉપરથી ૭ દિવસની જાહેર ખબરથી અસાધારણ સભા બોલાવી શકાશે.

૧૬. કોરમઃ—સમગ્ર સભા તથા સાધારણ સભાનું કામકાજ હાજર સભ્યોથી થઇ શકશે.

૧૭. **પ્રતિનિધિ સભા તથા તેના કામો :—**

(૧) તાલુકા ખેડૂત સંઘની સમગ્ર સભાએ ચૂંટેલા પ્રતિનિધિઓ તથા ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓની પહેલી બેઠકમાં ૧૦ સુધી કો-ઓપ્ટ કરેલા સભ્યોની તાલુકા પ્રતિનિધિ સભા બનશે.

(૨) આ પ્રતિનિધિ સભા નીચે મુજબની ચૂંટણી કરશે.
(૧) પ્રમુખ ૧. (૨) ઉપ-પ્રમુખ ૨ સુધી. (૩) મંત્રીઓ ૨ સુધી. (૪) ખજાનચી ૧. (૫) કાર્યવાહક સમિતિના સભ્યો હોદ્દેદારો ઉપરાંત ૧૫ સુધી.

(૩) દર બસો સભાસદો સુધી એક પ્રતિનિધિ એ પ્રમાણે જીલ્લા ખેડૂત સંઘ માટે પ્રતિનિધિઓની ચૂંટણી કરશે.

(૪) બજેટ મંજૂર કરશે.

(૫) મંડળનો ઉદ્દેશ પાર પાડવા તથા બીજા કામકાજ અંગેનો કાર્યક્રમ મંજૂર કરશે.

(૬) પ્રતિનિધિ સભાની મીટીંગ ઓછામાં ઓછી દર ૭ માસે એક વખત મળશે.

(૭) પ્રતિનિધિ સભાનું કોરમ :— કુલ પ્રતિનિધિ સંખ્યાનો ૧/૩ અથવા ૧૫ એ પૈકી જે કમી હોય તે સંખ્યાની હાજરીથી કોરમ થયેલું ગણાશે. અને કોરમના અભાવે મુલતવી રહેલી મીટીંગ એક કલાક પછી તેજ દિવસે અને તેજ સ્થળે મળશે અને હાજર સંખ્યાથી પ્રથમથી નક્કી કરેલાં સૂચના પત્રમાં જણાવેલાંજ કામો કરી શકશે.

(૮) પ્રતિનિધિ સભા બોલાવવા સાત દિવસ અગાઉથી ખબર આપવાની રહેશે.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

૧૮. **કાર્યવાહક સમિતિ :—** તાલુકા ખેડુત સંઘ પ્રતિનિધિ સભાએ ચૂંટી કાઢેલી તાલુકા સંઘની કાર્યવાહક સમિતિ બનશે અને તે નીચે મુજબના કામો કરશે.

(૧) પ્રતિનિધિ સભાએ મંજૂર કરેલા કાર્યક્રમને અમલમાં મુકવાનું કાર્ય કરશે.

(૨) મંડળનો ઉદેશ પાર પાડવા માટેના તમામ કાર્યો કરશે.

(૩) જીલ્લા ખેડુત સંઘ તથા ગુજરાત ખેડુત સંઘ તરફથી આવેલી સૂચનાનો અમલ કરશે.

(૪) સંઘનો ઉદેશ બર લાવવા જરૂરી પગારદાર માણસો નીમશે તથા કમી કરશે કે બરતરફ કરશે.

(૫) દાન, બક્ષિસ, દેણગી (ટ્રસ્ટ)નો સ્વીકાર કરશે અને જરૂર પડે પોતાની જવાબદારી ઉપર કરજ લેશે.

(૬) સંઘની મિલકતનો વહીવટ કરશે.

(૭) સભાસદો નોંધવાની વ્યવસ્થા કરશે.

(૮) કલમ ૭ (બ) પ્રમાણે થનાર સભાસદોની મંજૂરી આપશે.

(૯) જરૂર જણાતાં ગ્રામ ખેડુત મંડળો સ્થાપશે.

(૧૦) સંઘનો ઉદેશ પાર પાડવાના તમામ કામકાજો કરશે તથા તે અંગે જરૂર પડે તો કાયદેસર પગલાં ભરવા અથવા તેમ કરવા અધિકાર આપશે.

(૧૧) ગ્રામ ખેડુત સંઘો ઉપર નિર્બંધ રાખશે.

(૧૨) કાર્યવાહક સમિતિ દર ત્રણ માસે નિદાન એક વખત મળશે.

(૧૩) કાર્યવાહક સમિતિની મીટીંગ બોલાવવા પાંચ દિવસ અગાઉથી ખબર આપવાની રહેશે.

(૧૪) તાત્કાલિક અગત્યની સભા પ્રમુખને જ્યારે જરૂર લાગે ત્યારે ટુંક સમયની નોટિસથી કાર્યવાહક સમિતિ બોલાવી શકશે.

(૧૫) કોરમ :— કાર્યવાહક સમિતિનું કોરમ ૩ સભ્યનું ગણાશે. કોરમના અભાવે મુલતવી રહેલી સભા એક કલાક પછી તેજ દિવસે અને તેજ સ્થળે મળશે. અને હાજર સભ્યોથી કામ કરી શકશે. પણ અગાઉથી જણાવેલા સૂચનાપત્રોમાં જણાવેલા વિષયો પુરતુંજ કામકાજ કરી શકશે.

જીલ્લા ખેડુત સંઘ

૧૯. **જીલ્લા ખેડુત સંઘ :—** દરેક બસો સભાસદો સુધી એક એ પ્રમાણે તાલુકા ખેડુત સંઘ તરફથી ચૂંટાઈ આવેલા પ્રતિનિધિઓ તથા એ પ્રતિનિધિઓએ પહેલી બેઠકમાં ૧૫ સભ્ય સુધી કો.-ઓપ્ટ કરેલાં સભ્યોનો જીલ્લા ખેડુત સંઘ બનશે.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

વાર્ષિક સભા :—જીલ્લા ખેડૂત સંઘની વાર્ષિક સભા વર્ષ પુરૂં થયા બાદ બે માસ સુધીમાં મળશે. અને તેમાં નીચેના કામો થશે.

(૧) કાર્યવાહક સમિતિ તથા હોદ્દેદારોની ચૂંટણી.
(૨) દર ૫૦૦ સભાસદો સુધી એક એ પ્રમાણે પણ તે જીલ્લાના તાલુકાની સંખ્યાથી કમી નહિ, એટલા પ્રતિનિધિઓની ગુજરાત ખેડૂત સંઘ માટે ચૂંટણી કરશે.
(૩) વાર્ષિક અહેવાલ તથા હિસાબ મંજૂર કરશે.
(૪) નવા વર્ષ માટેનું બજેટ તથા કાર્યક્રમ નક્કી કરશે.
(૫) ઓડીટરની નિમણુંક કરશે.
(૬) સભા બોલાવવા દશ દિવસની સૂચના આપવાની જરૂર રહેશે.
(૭) કોરમ :—કલમ ૧૭ (૭) પ્રમાણે.

અસાધારણ સભા :-જીલ્લા ખેડૂત સંઘના પ્રમુખ પોતે થઈને તેમજ ગુજરાત ખેડૂત સંઘના પ્રમુખની સૂચનાઓ ઉપરથી અથવા કુલ પ્રતિનિધિના ૧/૪ સંખ્યાની કારણ જણાવી લેખી માગણીથી અસાધારણ સભા સાત દિવસની નોટિસથી બોલાવી શકાશે.

કાર્યવાહક સમિતિ :-જીલ્લા ખેડૂત સંઘની કાર્યવાહક સમિતિ નીચે પ્રમાણે બનશે.
(૧) પ્રમુખ ૧ (૨) ઉપપ્રમુખ ૨ સુધી (૩) મંત્રીઓ ૨ સુધી (૪) ખજાનચી ૧ (૫) હોદ્દેદારો ઉપરાંત ૨૫ સુધી સભ્યો

કાર્યવાહક સમિતિનાં કાર્યો :-

(૧) તાલુકાના ખેડૂત સંઘો રચવા
(૨) જીલ્લા ખેડૂત સંઘની પ્રતિનિધિ સભાએ મંજૂર કરેલા કાર્યક્રમનો અમલ કરવો.
(૩) સંઘનો ઉદ્દેશ પાર પાડવા જરૂરી કામકાજોની ગોઠવણી કરવી.
(૪) પગારદારો માણસો નીમવા, રજા આપવી, બરતરફ કરવા કે શિક્ષા કરવી.
(૫) દાન બક્ષિસ દેણગી (ટ્રસ્ટ) નો સ્વીકાર કરવો તથા જરૂર પડે પોતાની જવાબદારી ઉપર કરજ લોન લેવું.
(૬) મંડળના હિત માટે કાયદેસર પગલાં ભરવાં અથવા તે માટે અધિકાર આપવો.
(૭) મિલકતનો વહીવટ કરવો.
(૮) તાલુકા ખેડૂત સંઘ તથા ગ્રામ ખેડૂત સંઘ ઉપર નિર્બંધ રાખવો.
(૯) દર ત્રણ માસે ઓછામાં ઓછી એક મીટીંગ બોલાવવી.
(૧૦) કોરમ ૧/૩ સભ્યોની હાજરીથી કોરમ થયેલું ગણાશે. પણ કોરમના અભાવે મુલતવી રહેલી સભા એક કલાક પછી તેજ દિવસે અને તેજ સ્થળે મળશે. અને હાજર સભ્યોથી કામકાજ કરી શકશે. તથા તે મીટીંગમાં અગાઉથી સૂચનાપત્રમાં જણાવેલા વિષયોનુંજ કામકાજ કરી શકશે.
(૧૧) મીટીંગ બોલાવવા ૫ દિવસની સૂચનાની જરૂર રહેશે.
(૧૨) ખાસ અગત્યની સભા પ્રમુખ જરૂરના પ્રસંગે કાર્યવાહક સમિતિની સભા ટુંક સમયની નોટિસથી બોલાવી શકશે.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ગુજરાત ખેડૂત સંઘ

૨૪. **ગુજરાત ખેડૂત સંઘ.** :–એની રચના નીચે પ્રમાણે થશે.

(૧) દરેક જીલ્લા ખેડૂત સંઘો તરફથી જીલ્લાના દર ૫૦૦ સભાસદો સુધી એક એ પ્રમાણે પણ જીલ્લાના તાલુકાની સંખ્યાથી ઓછા નહિ એટલા ચૂંટી ગાકલેલા પ્રતિનિધિઓ.

(૨) ઉપરના પ્રતિનિધિઓએ આ સંઘના હિતની દ્રષ્ટિએ જરૂરી લાગે એવા કાર્યસાધકતા માટે ૨૫ ની સંખ્યા સુધી કો–ઓપ્ટ કરેલા સભ્યો.

૨૫. **પ્રતિનિધિ સભા** :––કલમ ૨૪ પ્રમાણેના પ્રતિનિધિઓની બનેલી સભા ગુજરાત ખેડૂત-સંઘ પ્રતિનિધિ સભા ગણાશે અને તેની વાર્ષિક સભા વર્ષ પુરૂં થયા બાદ ત્રણ માસ સુધીમાં મળશે જેમાં નીચે મુજબના કામો થશે.

(૧) હોદ્દેદારોની ચૂંટણી કરશે.

(૨) કાર્યવાહક સમિતિ માટે જે તે જીલ્લાના હાજર સભ્યો એક એક સભ્ય ચુંટશે. બાકીના સભ્યોની નીમણુંક પ્રમુખ કરશે.

(૩) પાછલા વર્ષનો હિસાબ તથા અહેવાલ મંજૂર કરવો.

(૪) આગામી વર્ષનું બજેટ મંજુર કરવું તથા કાર્યક્રમ નક્કી કરવો.

(૫) સંસ્થાના ઉદેશો બર લાવવા માટેના તમામ પ્રકારના કામો નકકી કરવાં.

(૬) ઓડીટરની નિમણુંક કરવી.

(૭) આ સભા બોલવવા માટે દશ દિવસ અગાઉથી ખબર આપવાની રહેશે.

(૮) કોરમ :—કલમ ૧૭ (૭) પ્રમાણે

૨૬. **અસાધારણ સભા** :-પ્રમુખની સૂચનાથી અથવા કાર્યવાહક સમિતિના ઠરાવથી અથવા કુલ પ્રતિનિધિના ૧/૪ સંખ્યાની કારણ દર્શાવી કરેલી લેખી માગણીથી અસાધારણ પ્રતિનિધિ સભા સાત દિવસની નોટીસથી બોલાવી શકાશે.

કોરમ :—હાજર સભ્યોથી કામકાજ કરાશે.

૨૭. **મધ્યસ્થ કાર્યવાહક સમિતિ** :–નીચે મુજબની બનશે.

(૧) પ્રમુખ – ૧. (૨) ઉપ-પ્રમુખ ૩ સુધી. (૩) મંત્રીઓ ૩ સુધી. (૪) ખજાનચી ૧. (૫) સભ્યો હોદ્દેદારો ઉપરાંત ૨૫ સુધી.

આ સમિતિની ચૂંટણી પ્રતિનિધિ સભા કરશે.

૨૮. **કાર્યવાહક સમિતિનું કાર્ય** :–કાર્યવાહક સમિતિ નીચે મુજબનાં કામો કરશે.

(૧) જીલ્લા તથા તાલુકા ખેડૂત સંઘો સ્થાપવા.

(૨) સભાસદો નોંધવાની તજવીજ કરવી.

(૩) પ્રતિનિધિ સભાના ઠરાવોનો અમલ કરવો.

(૪) જીલ્લા સંઘો તથા તાલુકા સંઘો ઉપર નિબંધ રાખવો.

(૫) જીલ્લાઓમાં ખેડૂત સંઘો સ્થપાય ત્યાં સુધી કામ ચલાઉ સમિતિઓ સ્થાપવી જે જીલ્લા ખેડૂત સંઘના અધિકાર પ્રમાણે કામકાજ કરી શકશે.

(૬) પગારદાર માણસો નીમવા, રજા આપવી અગર બરતરફ કરવા.

(૭) દાન, બક્ષિસ, દેણગી (ટ્રસ્ટ) નો સ્વીકાર કરવો તથા જરૂર પડે પોતાની જવાબદારી ઉપર કરજ (લોન) લેવું.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

(૮) સંસ્થાના હિત માટે કાયદેસર પગલાં ભરવાં અથવા તેમ કરવા અધિકાર આપવો.
(૯) સંસ્થાના હિત વિરૂદ્ધ વર્તન કરનાર સભાસદને સભાસદપદમાંથી દૂર કરવો.
(૧૦) નાણાં તથા મિલકતનો વહીવટ કરશે.
(૧૧) આ સંસ્થાના ઉદ્દેશો બર આવે એવાં તમામ કામો કરવા અને કરાવવાં.
(૧૨) સંસ્થાની મુખ્ય ઓફીસનું સ્થળ નક્કી કરવું.
(૧૩) કાર્યવાહક સમિતિની બેઠક ઓછામાં ઓછી દર ત્રણ મહિને એક વખત બોલાવવી.
(૧૪) કાર્યવાહક સમિતિની બેઠક માટે સાત દિવસ અગાઉથી ખબર આપવાની જરૂર રહેશે.
(૧૫) પ્રમુખને જરૂર જણાય ત્યારે ટુંકા સમયના નોટીસથી કાર્યવાહક સમિતિની ખાસ મીટીંગ બોલાવી શકશે.
(૧૬) કોરમ —ૢ સભ્યોની હાજરીથી કોરમ થયેલું ગણાશે. કોરમના અભાવે મુલ્તવી રહેલી સભા એક કલાક પછી તેજ સ્થળે અને તેજ દિવસે મળશે અને હાજર સભ્યોથી કામકાજ કરી શકશે અને તે બાબતની નોટીસ બોર્ડ ઉપર મુકશે પણ તેમાં અગાઉથી સૂચનાપત્રમાં જણાવેલા વિષયો સિવાયના નવા પ્રશ્નો હાથ ઉપર લઇ શકશે નહિ.

ગ્રામ ખેડુત સંઘ

૨૯. **ગ્રામ ખેડુત સંઘ** :—જે તાલુકા ખેડુત સંઘને જરૂર જણાય તે પોતાના તાલુકામાં ગ્રામ ખેડુત સંઘો રચશે અને તેનો કામકાજના ધોરણો નક્કી કરી આપશે. એવાં ગ્રામ સંઘો આ સંસ્થાના અંગભુત ગણાશે તથા આ સંસ્થાના ઉદ્દેશ મુજબ તથા ઉપરી સંઘોની કાર્યવાહક સમિતિઓની સૂચના મુજબ કામ કરશે.

સામાન્ય.

૩૦ **પ્રમુખનાં કાર્યો** :—સમગ્ર સભાઓ તથા પ્રતિનિધિ સભા તથા કાર્યવાહક સમિતિના પ્રમુખસ્થાને બેસવું તથા તેનું નિયમન કરવું અને બહુમતી પ્રમાણે દરેક પ્રશ્નોનો નિર્ણય કરવો અને સરખા મત પડે ત્યારે નિર્ણયાત્મક મત આપવો.

૩૧. **ઉપ-પ્રમુખનું કાર્ય** :—પ્રમુખની ગેરહાજરીમાં ઉપ-પ્રમુખો અનુક્રમે પ્રમુખના અધિકાર ભોગવશે.

૩૨. **મંત્રીઓનાં કાર્યો** :—
(૧) બંધારણ અન્વયેની સભાઓ અને સમિતિઓની બેઠક બોલાવવી.
(૨) સભા તથા સમિતિઓના કામકાજની કાર્યવહી રાખવી.
(૩) સંસ્થા વતી પત્ર વ્યવહાર કરવો.
(૪) થયેલા ઠરાવોની અમલ બજાવણી કરવી.
(૫) અંદાજ પ્રમાણે ખર્ચ કરી તેનો હિસાબ રાખવો તથા ઓડીટર પાસે તપાસાવવો.
(૬) વાર્ષિક અહેવાલ તૈયાર કરવો.
(૭) પગારદાર માણસો ઉપર નિર્બંધ રાખવો.
(૮) કાર્યવાહક સમિતિ ઠરાવે તેટલી સિલક પોતાની પાસે હાથ ઉપર રાખી શકશે.

(૯) સંઘના ઉદ્દેશો પાર પાડવાના કામો નક્કી કરી તે સભા પાસે રજુ કરવાં.

(૧૦) કાર્યવાહક સમિતિએ નક્કી કરેલી બેન્કમાં અથવા નક્કી કરેલી જગ્યાએ સંસ્થાનાં નાણા મુકશે.

(૧૧) કાર્યવાહક સમિતિની સૂચના મુજબ કામકાજ કરશે,

૩૩. **ખજાનચીનાં કામો:**— સંસ્થાનાં નાણાંનો વહીવટ સંભાળવો તથા વધારાના નાણાં કાર્યવાહક સમિતિ ઠરાવે તે પ્રમાણે રોકવાં.

૩૪. **પેટા સમિતિઓ :**— સંસ્થાની સભાઓ તથા કાર્યવાહક સમિતિઓ કામકાજ માટે જરૂર પ્રમાણે પેટા સમિતિઓ નીમી શકશે તથા તેને કરવાના કામો ઠરાવી આપશે.

૩૫. પ્રતિનિધિ સભા તથા કાર્યવાહક સમિતિમાં લાગલાગટ ત્રણ મીટીંગમાં ગેરહાજર રહેનાર સભ્ય આપોઆપ સભાસદમાંથી મુક્ત થશે.

૩૬. **નિર્ણય :**— સંસ્થાની સભાઓ અને સમિતિઓમાં બહુમતિથી નિર્ણય લેવામાં આવશે.

૩૭. આ બંધારણ પ્રમાણેના સંઘો રચતાં સુધીને માટે આ સંસ્થા સાથે જોડાતાં જીલ્લા સંઘો તથા તાલુકા સંઘો આ બંધારણ પ્રમાણેના સંઘો ગણાશે.

૩૮. ગુજરાત ખેડુત સંઘ માટે આ બંધારણ અન્વયે પ્રતિનિધિઓ ચૂંટાઇ આવતા સુધી જલાલપોર મુકામે તા. ૨૯-૬-૧૯૪૯ ના રોજ મળેલી સભાએ કરેલા ઠરાવ મુજબ નિમાયલા પ્રતિનિધિઓની ગુજરાત ખેડુત સંઘ પ્રતિનિધિ સભા બનશે અને તારીખ ૩૧-૭-૧૯૪૯ ના રોજ વડોદરા મુકામે આ પ્રતિનિધિ સભાએ કરેલા ઠરાવ મુજબની નિમાયલી કાર્યવાહક સમિતિ તથા હોદ્દેદારો આ બંધારણ મુજબની કાર્યવાહક સમિતિ તથા હોદ્દેદારો ગણાશે.

૩૯. આમ, તાલુકા, જીલ્લા અને પ્રાંત ખેડુત સંઘો વિશિષ્ટ પ્રકારના કામો માટે પોતપોતાની રીતે સ્વતંત્ર ફંડો કરી શકશે.

૪૦. **ટ્રસ્ટી મંડળ :**—ગુજરાત ખેડુત સંઘની પ્રતિનિધિ સભા પાંચ ટ્રસ્ટીઓની નિમણુંક કરશે અને સંસ્થાની સ્થાવર મિલકતો અને વધારાની પુંજી ટ્રસ્ટીઓના નામે રહેશે. સંસ્થા ચલાવવાનું અશક્ય બને તેવા અસાધારણ સંજોગોમાં સંસ્થાને વિસર્જન કરવાની આ ટ્રસ્ટીઓને સત્તા રહેશે અને સંસ્થાનો તમામ વહીવટ પોતાના હાથમાં લેશે અને ૭ માસની અંદર બંધારણપૂર્વકની ફરીથી સંસ્થાની રચના કરવાની જવાબદારી તેમને શીર રહેશે.

૪૧. **લવાદ :**—ખેડુત અને ગણોતિયા વચ્ચે તેમજ ખેડુત અને મંત્રી સાથે સંકળાયેલો સભ્યો વચ્ચે કોઈપણ જાતનો ઝઘડો ઉભો થાય તો તે લવાદ દ્વારા કરાશે.

૪૨. **બંધારણમાં ફેરફાર :**— ગુજરાત ખેડુત સંઘની પ્રતિનિધિ સભા હાજર સભ્યોની ૩/૪ બહુમતીથી બંધારણમાં ફેરફાર કરી શકશે.

ગુજરાત ખેડુત સંઘના મંત્રી **શ્રી. ભાઈલાલભાઈ જે. પટેલ** દાંડીયા બઝાર, વડોદરા. તરફથી સંસ્થા માટે પ્રસિદ્ધ કર્યું :— [અરુણ પ્રિન્ટરી, નવાબજાર, વડોદરા.

ગુજરાત ખેડૂત સંઘ

નિવેદન

ખેડૂતોની આબાદીમાં દેશની આબાદી

આપણા દેશમાં ૮૦ ટકા વસ્તી ગામડામાં વસે છે, અને ગામડામાં વસતા લોકોનો મુખ્ય ધંધો ખેતીનો છે. ઉત્પાદન વધારી ખેતીને આબાદ કરવામાં આવે તો જ ગામડાઓ સમૃદ્ધ બની શકે ને ગામડાના ખેડૂતો આર્થિક રીતે પગભર થાય તો જ તેમની સાથે સંકળાયેલા વર્ગો–મજૂરો, કારીગરો વગેરે બધાનું જીવનધોરણ સુધારી શકાય ને દેશનું આર્થિક તંત્ર ઠામ પાડી શકાય. ખેડૂતો પોતે પરસ્પર સંગઠન સાધી બુદ્ધિપૂર્વક પુરુષાર્થ આદરે તો જ આ મહાભારત કામ બની શકે.

સંઘબળ માત્ર એક જ રસ્તો

રાજકીય આઝાદી પ્રાપ્ત કર્યા સિવાય આર્થિક આબાદી મેળવી શકાવાની નથી એ સમજથી ગુજરાતના ખેડૂતોએ કોંગ્રેસની સ્વરાજની આખી લડતમાં ભાગ લીધેલો ને હસતે મુખે અનેક બલિદાન આપેલાં. રાજકીય આઝાદી તો આવી. લોકહિતને માટે રાજ-તંત્રનો બધો બોજો કોંગ્રેસે ઉપાડી લીધો. પણ આપણા પ્રિય નેતાઓની પળેપળ દેશના ને દુનિયાના ડહોળાયેલા રાજકીય વાતાવરણને સ્વચ્છ રાખવાના પ્રયત્નમાં જ ખરચાઈ જવા લાગી. બધે જ એક સાંધે ને તેર તૂટે એવી સ્થિતિ હોય ત્યાં એકલા ખેડૂતોના પ્રશ્નને તેઓ પૂરતો સમય આપી શકયા નહિ. આ સંજોગોમાં પોતાની આઝાદી માટે પોતાના જ પગ પર ઊભા રહી સંગઠિત થવાની પ્રેરણા ખેડૂતોમાં સહજ પેદા થઈ. આઝાદીની લડતના અનુભવે એમનામાં આમ આત્મભાન તો જાગૃત થયું જ હતું. સંઘશક્તિનો પરચો પણ એમણે અનેક વાર અનુભવ્યો હતો. એટલે એમનામાં ચેતન આવવા લાગ્યું. પરિણામે ગુજરાતમાં ઠેકઠેકાણે ખેડૂત મંડળો સ્થાપવાની પ્રવૃત્તિ ચાલુ થઈ–પ્રત્યેક સ્વયંભૂ ને પ્રત્યેક સ્વતંત્ર.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ગણોતધારાએ ગુજરાતના ખેડૂતોને એક કર્યા

આ જ અરસામાં ગુજરાતભરના ખેડૂતોને ખળભળાવી મૂકનારો એક જબરો બનાવ બન્યો.

મુંબઈ સરકારે ગણોતધારો પસાર કર્યો ને ઈલાકાના રૈયતવારી પ્રદેશને પણ તે લાગુ પાડી દીધો. આ ધારાએ ગુજરાતના ખેડૂતોને ભારે ચિંતામાં નાખી દીધા. ખેડૂતો પોતાની પાસે જમીનરૂપી જે મૂડી છે તેનું શું થશે તેની મૂંઝવણમાં પડ્યા.

સુરત જિલ્લા ખેડૂત સંઘે આ પ્રશ્ન ઉપાડી લીધો. જાહેર ચળવળ કરી એ ધારાની કેટલીક કલમો વિષે સંઘે તીવ્ર અસંતોષ વ્યક્ત કર્યો. વર્તમાનપત્રોએ પણ ગણોતધારાની છણાવટ કરી ખેડૂતોનો પક્ષ લઈ તેમને અન્યાય થયો છે અને તેની દાદ મળવી જ જોઈએ એવા અગ્રલેખોમાં અભિપ્રાય દર્શાવ્યા. ગુજરાતમાં જ્યાં ત્યાં આ પ્રશ્ન પરત્વે સારા પ્રમાણમાં જાહેર મત ઉપસ્થિત થયો. તા. ૧૯–૧–૪૯ ને રોજ પૂ. સરદાર સાહેબ બારડોલી પધાર્યા ને તેમની આગળ આ પ્રકરણ રજૂ થયું. બધી હકીકત શાંતિથી સાંભળ્યા પછી તેઓશ્રીએ એવી સલાહ આપી કે આપણા રાષ્ટ્રપતિની જાહેર સૂચના મુજબ પ્રાંતિક સરકારો સામે પ્રજાને કશી ફરિયાદ હોય તો તે પ્રાંતિક સમિતિના પ્રમુખ મારફત રજૂ કરવી અને દાદ મેળવવી. સરદારશ્રીની આ સલાહ સંઘે માન્ય રાખી ને જિલ્લાઓમાં સભાઓ ભરી, ઠરાવો કરી ગણોતધારાનો વિરોધ કરવાની બધી પ્રવૃત્તિ મોકુફ રાખી–એ આશાથી કે પ્રાંતિક સમિતિના પ્રમુખ મારફત મહેસુલી પ્રધાન શ્રી. મોરારજીભાઈને મળી યોગ્ય સુધારા કરાવી શકાશે. પણ પ્રાંતિક સમિતિના પ્રમુખને મળવામાં જ લગભગ દેઢ માસ નીકળી ગયો ને તેમને મળ્યા પછી મહેસુલી પ્રધાન શ્રી. મોરારજીભાઈને મળવામાં પણ તેટલો જ સમય ગયો. જાહેર મંડળોના કાર્યકર્તાઓને સત્તા પર આરૂઢ થયેલા પ્રજા તરફથી ચૂંટાયેલા પ્રધાનને મળવા માટે ત્રણ ત્રણ માસનો સમય નીકળી જાય એ કેવી જાતનું પ્રજાશાસન કહેવાય? અત્રે ટૂંકમાં જ જણાવી દેવું જોઈએ કે સુરત જિલ્લા ખેડૂતસંઘના એ દિશાના સર્વ પ્રયત્નો નિષ્ફળ ગયા, અને મહેસુલી પ્રધાનનું વલણ પ્રથમના જેવું જ અક્કડ રહ્યું. આથી સંઘના સભ્યો થોડાક વખત તો ભારે વિમાસણમાં પડી ગયા. પણ તેથી તેઓ હતાશ થઈ બેસી રહ્યા નહિ. સુરત જિલ્લા સંઘની મળતી સભાઓમાં તેમણે ગુજરાતના બીજા જિલ્લાઓના ખેડૂત કાર્યકરોને વખતોવખત આમંત્રણ આપી વિચારણા ચાલુ રાખી. ગણોતધારાના વિરોધના પ્રશ્નમાં બધાની એકમતી જણાઈ. બધા કાર્યકરોની એવી લાગણી અને આગ્રહ હતા કે સમસ્ત ગુજરાતના ખેડૂતોનું એક મજબૂત સંગઠન સાધવાનો સમય હવે પાકી ગયો છે. પરિણામે ગુજરાત ખેડૂત સંઘની સ્થાપના કરવામાં આવી.

ગુજરાત ખેડૂત સંઘનો ઉદ્દેશ

ગુજરાતના ખેડૂત સંઘનો ઉદ્દેશ રાજકીય નથી એ હું અત્રે ભારપૂર્વક સ્પષ્ટ કરું છું. ગણોતધારા અંગે સંઘને ચળવળ ઉપાડવી પડી એ તો એના ઉપર આવી પડેલી

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

અણુધારેલી આફતનું જ પરિણામ છે. ખેડૂતોના હિત અને હક્કનું રક્ષણ કરવું એ સંઘના ઉદ્દેશમાં સમાએલું છે. ગુજરાત ખેડૂત સંઘે જે બંધારણ પસાર કર્યું છે તેમાં સંઘનો ઉદ્દેશ આ પ્રમાણે છે :

"ખેડૂત તથા ખેતી સાથે સંકળાએલા વર્ગના સંપ, સહકાર ને સંગઠન દ્વારા ખેતીનો અને ગામડાંનો સર્વાંગી વિકાસ કરવો તથા તેમનાં આર્થિક તેમજ સામાજિક વગેરે ઉન્નતિનાં કાર્યો હાથ ધરવાં અને તેઓના હિત ને હક્કનું રક્ષણ કરવું."

આ ઉદ્દેશ બર લાવવા માટે સંઘે કઈ કઈ પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવી એની પણ બંધારણમાં જોગવાઇ કરવામાં આવી છે.

જમીનદારોનો આ સંઘ નથી

કોઈ પણ નિષ્પક્ષપાત ને સમજદાર માણસ આ ઉદ્દેશ ઉપરથી જોઈ શકશે કે ગુજરાત ખેડૂત સંઘ એ કોઈ રાજકીય પક્ષ નથી-યા તો એ જમીનદારો, તાલુકદારો, જાગીરદારો, ઈનામદારો કે શાહુકારોનો સંઘ નથી પણ ગામડામાં વસતા લાખો નાના નાના જાતખેડૂતોનો બનેલો એક ધંધાદારી સંઘ છે. ને કોઈ પણ ધંધાદારી વર્ગને પોતાની સલામતી, સ્થિરતા ને પ્રગતિ માટે જરૂરી એવું અહિંસક સંઘબળ જમાવવાનો કુદરતી અધિકાર છે. એમાં રાજ્યનો કોઈ કાયદો આડે આવતો નથી. તેમ કોંગ્રેસબંધારણની કોઈ કલમ બાધા લાવતી નથી. કોંગ્રેસ તો કોંગ્રેસમાં માને તે બધાની જ છે. કોંગ્રેસ તો ખેડૂતોની માતૃસંસ્થા છે.

ગુજરાત ખેડૂતસંઘ અને કોંગ્રેસ

કોંગ્રેસની દોરવણી હેઠળની આઝાદીની આખી લડતમાં ગુજરાતના ખેડૂતોનું સ્થાન હંમેશાં મોખરે રહ્યું છે. એટલે ગુજરાતના ખેડૂતોને કોંગ્રેસ પ્રત્યેની ભક્તિના પાઠ ભણાવવાના ન હોય. ગુજરાત ખેડૂત સંઘના આગેવાન કાર્યકર્તાઓ કોઈ બેજવાબદાર માણસો નથી. એમનામાંના ઘણા તો કોંગ્રેસ પ્રત્યેની એમની સન્નિષ્ઠા માટે વર્ષોથી જાણીતા છે. એઓ બધા દૃઢપણે માને છે કે દુનિયાની આજની પરિસ્થિતિમાં દેશનું નાવ કોઇ સહીસલામત રીતે પાર ઉતારી શકે એમ હોય તો તે કોંગ્રેસ જ છે. છતાં ખેડૂતોનું સંગઠન વધતું જોઇને કેટલાક ટૂંકી દૃષ્ટિવાળાઓને કંઈક ભડક પેસી ગઈ હોય એમ દેખાય છે. વાતો એવી વહેતી મૂકવામાં આવે છે કે ખેડૂતમંડળોમાં જોડાનાર કોંગ્રેસીઓ સામે શિસ્તભંગના પગલાં ભરવામાં આવશે. આવા પ્રચારમાં નથી ડહાપણ, કે નથી દૂરંદેશી. ખેડૂત-મંડળો વિષે ભળતી વાતો ઉપજાવી કાઢીને ખેડૂતોમાં ખોટો બુદ્ધિભેદ ઉત્પન્ન કરનાર એ મિત્રોને હું નમ્રભાવે પૂછું કે આવી વાતો વડે કોંગ્રેસની કે દેશની કઈ સેવા સધાય છે ?

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

કોંગ્રેસ કાર્યકર્તાઓને નિમંત્રણ

ગુજરાતના કોંગ્રેસ કાર્યકર્તાઓને પ્રેમપૂર્વક નિમંત્રણ આપું છું કે અમારી સાથે ગામડામાં આવો ને ખેડૂતોની વાતો સાંભળવાની જરા તસ્દી લ્યો. ગણોતધારા અંગે તેમજ બીજા નીતનીત નવા નીકળતા કાયદાઓ અંગે ખેડુતોની લાગણી શું છે તે જાણવાની જરા દરકાર કરો. સ્વરાજ મેળવવાનું હતું ત્યારે ખેડૂતોનો તમને ખપ હતો. ત્યારે ખેડૂતોના અવાજની તમને કિંમત હતી. આજે એમને પૂછો તો ખરા કે તમારી મુંઝવણુ શી છે? તેઓ ખોટું સમજ્યા હોય તો ખરું શું છે તે તેમને સમજાવવા તો આવો.

રાષ્ટ્રપતિ તેમ જ વર્કિંગ કમિટીના સભ્યો જોગ ખેડૂતોની ધા

ગણોતધારા વિષે પૂ. સરદાર સાહેબની સલાહ અનુસાર ગુ. પ્રાંતિક સમિતિના પ્રમુખ મારફત મહેસુલી પ્રધાન શ્રી મોરારજીભાઈને અમે મળ્યા અને તેમાં નિષ્ફળતા મળી એ હકીકત મેં પૂ. સરદાર સાહેબને લખી જણાવી છે. આથી અમે નિરાશ થતા નથી. અમારી દૃષ્ટિ સત્ય અને અહિંસા તરફ રહેલી છે. બંધારણપૂર્વક જેટલું થઈ શકે તેટલું અમે કરીશું જ. ગુજરાત ખેડુત સંઘની પ્રતિનિધિસભાએ નિર્ણય કર્યો છે કે કોંગ્રેસની સર્વોપરી સત્તા પાસે પહોંચી ગુજરાતના ખેડૂતોની ધા તેમને સંભળાવવી. આ હેતુથી ગણોતધારા અંગે ખેડૂતોનું દૃષ્ટિબિંદુ રજુ કરતું એક વિસ્તૃત નિવેદન શ્રી રાષ્ટ્રપતિ તેમ જ વર્કિંગ કમિટીના સભ્યો સમક્ષ રજુ કરવામાં આવનાર છે. ગુજરાતના તેમ જ દેશના અગ્રગણ્ય વર્તમાનપત્રોને પણ એ મોકલવામાં આવશે. અમારી નેમ નિઃસ્વાર્થ વૃત્તિથી ખેડૂતોના હિતમાં કાર્ય કરતા રહેવું એ જ છે. પરિણામ તો ઈશ્વરના હાથમાં છે.

ગુજરાતના ખેડૂતોને વિનંતિ

ગુજરાતભરના તમામ ખેડુત ખાતેદારોને અને ગણોતિયા ખેડૂતોને મારી નમ્ર વિનંતિ છે કે પોતપોતાના ગામમાં, તાલુકામાં અને જિલ્લામાં તેઓ હજારોની સંખ્યામાં સંઘના સભાસદ બની જાય, જેથી એક મજબૂત ને સમજદાર સંગઠન દ્વારા ગુજરાત ખેડૂત સંઘ ખેડૂતોના હિતનાં સાચાં કાર્યો કરી શકે.

જલાલપોર,
સુરત
તા. ૫-૫-૪૯

લિ. સેવક,
પ્રાગજી ખંડુભાઈ દેશાઈ
પ્રમુખ-ગુજરાત ખેડુત સંઘ

મુદ્રક : નટવરલાલ મ. વીમાવાળા, માંડીર મુદ્રણાલય, હવાડિયો ચકલો, સુરત.
પ્રકાશક : પ્રાગજી ખંડુભાઇ દેસાઇ, પ્રમુખ-ગુજરાત ખેડુત સંઘ, જલાલપોર જિ. સુરત.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

खेडा जिल्ला खेडूत संघ

ખેડૂતો જાગો અને સંઘમાં જોડાઓ

ખેડૂત ભાઇઓ,

આપણા જિલ્લામાં ખેડુતોના અનેક જાતના પ્રશ્નો વિચારવા ખેડુતોનું સંઘબળ કેળવવા ગયાં બે વરસથી પ્રયત્નો શરૂ થયેલા છે. તેમાં વળી હવે તો **ગુજરાત ખેડૂત સંઘની સ્થાપના થઇ છે,** જેથી ખેડુતોનું સંઘબળ વધારે મજબૂત બન્યું છે.

લોકશાહીના સમયમાં સંઘબળ હોય તોજ કામ થાય એ ન્યાયે આપણે ખેડુતોએ, રાજકીય લડતો લડવા નહી પણ આપણા ખેતીના અને પશુપાલનના ધંધાની તેમજ આપણી પોતાની ઉન્નતિ સાધવા આપણે જાગૃત થઇ સંઘમાં જોડાઇ સંઘબળ કેળવવું જોઇએ.

સંઘબળથી કામ કરવા બીજા ધંધાવાળાઓ જેવા કે- મીલ માલીકો, મીલ મજુરો, બીજા મજુરો. જુદા જુદા વેપારના વેપારીઓ, કારખાનાંવાળા, છાપાંવાળા, વકીલો, ગુમાસ્તાઓ, ભાડુઆતો, મકાન માલીકો, વૈદો, શિક્ષકો, વિદ્યાર્થીઓ, રેલ્વે નોકરો, ટપાલીઓ, કારીગરો, બીજા નાનામોટા, ધંધાવાળાઓનાં મંડળો ચાલેજ છે ને! અરે! હવે તો સાધુઓનાં મંડળ પણ થયાં છે. બીજા દેશોમાં પણ ધંધાવાળાઓનાં અને ખેડુતોનાં મંડળો હોય છે તો શું! આપણે ખેડુતો સંઘબળનું મહત્વ નહીં સમજીએ? જરૂર સમજીએ અને એકેએક ખેડુતો ખેડુત સંઘમાં જોડાઇએ. ને તેના સભાસદ થઇએ.

આપણો ખેડુત સંઘ એ રાજકીય પક્ષ નથી પણ ખેડુતો અને ખેતીની ઉન્નતિ સાધવા માટેનો ધંધાર્થી સંઘ છે તો એ મહાસભા વિરોધી પક્ષ છે એમ માનવાની કોઇ ભૂલ ન કરે. દેશની સ્વતંત્રતાની મહાસભાની ચાલતી લડતોમાં ખેડુતો છેવટ સુધી મોખરે રહ્યા છે. અને આજે પણ મહાસભાની સાથેજ છે, તે ખેડુતો મહાસભા વિરોધી પક્ષ રચે? એ તદ્દન અસંભવિત છે, તે ખેડુત સંઘનું બંધારણ જોતાં ખાત્રી થાય તેમ છે.

આપણા જિલ્લામાં ખેડુત સંઘના ઓછામાં ઓછા પંદર હજાર સભાસદો નોંધવાનો નિર્ણય કરેલો છે. એ સંખ્યા જિલ્લાના હિસાબે ઘણીજ ઓછી છે. પણ શરૂઆત છે ને! તો ગામેગાંમથી ખેડુત ભાઇઓ જાગૃત થઇ મોટી સંખ્યામાં ખેડુત સંઘમાં સભાસદો નોંધાઇ જશે એવી આશા છે. **बहु तंतो बळवंता**

ખેડુત સંઘના બંધારણ મુજબ સભાસદો નોંધવાની છેલ્લી મુદત ફેબ્રુઆરી માસની આખર તારીખ સુધીની છે. તે દરમિયાન દરેક ખેડુત ભાઇ ખેડુત સંઘના સભાસદ થઇ જાય એવી વિનંતી છે.

ખેડુત સંઘનું નવું વરસ માર્ચ માસની ૧ લી તારીખથી શરૂ થશે, એટલે નવા વરસ માટે હાલ નોંધાએલા સભાસદોમાંથી તાલુકા ખેડુત સંઘો અને જિલ્લા ખેડુત સંઘ રચાશે ને બરાબર વ્યવસ્થિત કામ ચાલશે.

આપણે ખેડુતોએ બધું સરકાર પાસેજ કરાવવાનું છે ને આપણે કંઇજ કરવાનું નથી એવું

કોઇ ન માને. આપણે પણ ઘણું ઘણું કરવાનું હશે પણ હાલ તો ખેડૂત સંઘે નીચેની બાબતો જેવી કે:-

૧ ખેડૂતો અને ખેતીને લગતી બાબતોમાં સરકારથી જે પ્રયત્નો થાય તેમાં ખેડૂત સંઘની સલાહ લેવાય.

૨ ખેતી તેમજ પશુપાલનથી ઉત્પાદન થતા માલના ઉત્પાદન ખરચના હિસાબે પોસાતા વ્યાજબી ભાવ મળવા.

૩ તમામ પ્રકારના અંકુશો દૂર કરાવવા.

૪ જમીન મહેસુલના વધારાનો વિરોધ.

૫ ખેતીના પાકનું રક્ષણ થાય.

૬ ખેડૂતોને લગતા કાયદા—જેવા કે ગણોતધારો ઋણરાહતધારો વિગેરેમાં જરૂરી એવા યોગ્ય સુધારા કરાવવા.

૭ ખેડૂતોને થતા અન્યાય દૂર કરાવવા.

૮ ખેડૂતોમાં સામાજિક સુધારા કરાવવા વિગેરે.
જમીન મહેસુલના વધારાના વિરોધ બાબત જિલ્લા સમિતિએ ચર્ચા હાથ લીધી છે તો આપણે થોડી ધીરજ રાખવી જોઇએ.

છેવટમાં જિલ્લાના સો ખેડૂત ભાઇઓને ખેડૂત સંઘમાં મોટી સંખ્યામાં સભાસદ થવા અને સહકાર આપવા નમ્ર વિનંતિ કરું છું. તા. ૧–૧૨–૪૯

લિ. આપનો,
ભાઈલાલભાઈ ભીખાભાઈ
ના પ્રણામ
પ્રમુખ—ખેડા જિલ્લા ખેડૂત સંઘ
બોરીઆવી (તા. આણંદ થઇને)

ચરોતર પ્રેસ, આણંદ.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

117

THAKER BROTHERS

BRANCH :
23, Rupchandrai Street,
Burabazar, CALCUTTA.

Dealers in : DYES, CHEMICALS & OILS.
Distributors to:-
M/s. S. K. KABBUR Ltd., Bombay.

RESHAM BAZAR ROAD,
ITWARI,
NAGPUR City 2.

Dated ૨૬-૨-૫૦ 19

મુરબ્બી ભાઈશ્રી.

ભાઈ [illegible] ના સેવામાં

મુ. [illegible]

[illegible] તા. ૯-૨-૫૦ ના [illegible] તા. ૯-૨-૫૦ ના [illegible] તા. ૨૭-૨-૫૦ ના [illegible]

[illegible]

લી. [illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

POST CARD

9 PS — INDIA POSTAGE — 9 PS

ADDRESS ONLY

AURANGABAD DECCAN

20 FEB 50

[illegible]

Aurangabad

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

મુરબ્બી. ભાઈશ્રી. 117 નાગપુર. તા. ૧૯ ૧૨/૨૯

ભાઈ. [illegible] [illegible] મુ. [illegible]

આપ. [illegible] બે [illegible] [illegible]
તા.-૧૭-૧૨-૨૯ ના લખેલો મળ્યો. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ૨૦.૧૨
[illegible] તા.-૨૪.૧૨-૨૯ ના [illegible]. ભાઈ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ભાઈ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible]. [illegible]. ([illegible])
૨૮ [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] નાગપુર [illegible]. ભાઈ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] —

[illegible]

POST CARD

ADDRESS ONLY

INDIA POSTAGE

To Bhai Mathuradas
Premji Esqr.
Grain Merchant
Nizamganj
at Aurangabad.
(Dn)
N.S.Ry

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

118

R. Nandlal & Co.

222, Vadgadi. BOMBAY No. 3.

* આર. નંદલાલ એન્ડ કું૦ *

કેમીકલ મરચન્ટ એન્ડ કમીશન એજન્ટ.

૨૨૨, વડગાદી, મુંબઈ, નં. ૩.

મુંબઈ તા. ૧૧ [illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

POST CARD.

9 PS INDIA POSTAGE 9 PS

13 OCT 49

To. [illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ફલહુતા તારીખ ૪.૨.૪૦ 119

રુદરુ ● હરાર અને ચાર દીકરા ગાઠના
રહેવાસી એ ગામનું ફલહુતાથી તા. તારી
કારગર ગાળાની તે ગોળનું ચાલતું
વિરોધ ખેડવાનું છે. ગામની બેઘરી
ગામ ચોમાં ગામની ગામ ચારેન
પણ ખેડવામાં ચોખ્ખી છે અમુક એક
[illegible] સુલાનું ગામની ચાલી દરેક [illegible]
રાહિતે પરર તેનુ મુજબ વાઢીને
વળી ગારો નગરના [illegible] રહેતા
તેણે એક રાતે [illegible] ચાર ખેડવામાં ચોખ્ખી
છે તે [illegible] હવે ખેડવાનું
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
છે [illegible] રાખી કરે છે. [illegible]
તેમ [illegible] નો છે તેનાં [illegible]
[illegible] ગામનાં છે તેમનાં [illegible]
[illegible] છે પોતા [illegible] નગરનાં
[illegible] રહેવું નથી [illegible]
[illegible] ગાડી [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

POST CARD

THE ADDRESS ONLY TO BE WRITTEN ON THIS SIDE

AURANGABAD-DECCAN

8 FEB 50

CALCUTTA

INDIA POSTAGE

Bhai Mathuladas
Premji

NIZAMAGAIN

AURANGABAD city
(DN)

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

શ્રી ૐ   મુંબઈ. તા. ૨૪-૨-૫૦

[illegible]નશેઠ પ્રેમજીભાઈ વિશરામની

પરમાત્મા ચડતી કળા રાખે

મુ. ઔરંગાબાદ

તમારો પત્ર તા. ૬-૨-૫૦નો મળ્યો. આ

મારૂ રહેવાનું મુંબઈ તા. ૨-૩-૫૦

સુધી થશે. તમારી ભલામણ પત્ર

માટે અમોએ વિચાર કર્યો. અમને

છતાં ધ્યાન એ દીઠે આ [illegible] તો

જરૂર જણાવશું. તમારી તરફ ભા.

ભાઈ નરસીરામ ભાઈ. મથુરાદાસ

ભાઈ તથા શ્રી. ભાઈ રતીલાલ તથા

સૌ. બાઈ અમૃત [illegible] જેમને

આશીષ. ૫. સૌ. બહેનને [illegible]

અમારા. [illegible] તથા.

સર્વે બહેનોને પ્રણામ. અમૃત

[illegible]. લી. [illegible]

[illegible]
[illegible]

POST CARD
REPLY.
ADDRESS ONLY

AURANGABAD
DEC

POSTAGE
9 PS
INDIA

शेठ मथुरांदास प्रेमजी
नवा वगंज बजार
औरंगाबाद
[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

THA KESHAVJI MAVJI & CO.
STATION ROAD KALYAN (THANA) G.I.P. RY

[illegible] ૧૨

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

POST CARD

ADDRESS ONLY

INDIA

AURANGABAD DECCAN 18 FEB 50

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
P. Aurangabad
[illegible]
Hyderabad Deccan
N. S. Ry. [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

१४ ता ७।२।५०

श्रीमन श्री रावाद (खान्देश

श्री वोरहोवेह चंपालाल नागोरी

आगल तमारो नश्री ते लखवा आवे

तमारा त्यां करजीनो पाक मोहको छे

माल नो थ्याय डहोवालामो हशे

कापूत थाउ कालशुं छे ते लखवो जो

हमारे करजीवो रा ५००० तमारा त्या
१५००

कोठामाह दास्तान रास्तु छे ते जीपाज

र तथा कोट ज काड । व्यास काई

लागश रेखु लोरवाल रव जो

ढ़ीगोनो चांस हमो कजु कगमोनो

आपठोतो न्योहो भास सन चारे

स्यारा हिरताची पोण हमारी होवे
रहो

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

श्रीगमोतीलालना जुवार
मगलनो जबाब रखुले
सेपारलखो जे
अगर करजी भरवामाटे
बी जो ठीक होनु सारु
तमारे ध्यान माहयेतो
मेहरबानीकारीजे जी॥

POST CARD

ADDRESS ONLY

AURANGABAD-DECCAN 8 FEB 50

EAST KHANDESH

9 PS INDIA POSTAGE 9 PS

To
Bhai Mathuradas [illegible]anjee
C/o Nizamganj
at Post Aurangabad
Godavari Lan[illegible]
N.S.Rly.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

श्री मोतीलालना जुहार
मगनलालनो जबाब खुले
से पार लखवो जो
अगर करउ भरवा माटे
बीजो ठीकाणु सारो
हमारे ध्यानमां होवे तो
महेरबानी करी लखो।।

POST CARD

ADDRESS ONLY

9 PS INDIA POSTAGE 9 PS

[Postmark: ...ABAD-DECCAN 8 FEB 50]

[Postmark: ... KHANDESH]

To
Bhai Mathuradas Premjee
c/o Nizamganj
at Post Aurangabad
Godavari Lane
N. S. Rly.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

तारका पत्ता : LEADING. फोन : 20389.

LALJI UMARSHI & CO.,

RICE, GRAIN, SEEDS MERCHANTS & COMMISSION AGENTS.

278, Bhat Bazar, BOMBAY, 9.

लालजी उमरशी एन्ड कंपनी.

२७८, भात बजार, बम्बई, नं. ९.

S. T. BB 125. ता.

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

POST CARD

ADDRESS ONLY

9 PS

INDIA POSTAGE

CHINCH BANDAR
24 FEB
50
BOMBAY

25 DEC 50

श्री ... जी

मु॰ औरंगाबाद

दरबार

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible] 144

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

Subject to Bombay Jurisdiction

Tele. Add: KARMBHOOMY. Telephones: 22437, 21570

Shah Lalji Poonsey & Co.

RICE, GRAIN, SEEDS, OIL & OIL CAKE
MERCHANTS & COMMISSION AGENTS.

Branch: ADONI, (M. S. M. RLY.) P.P. Gram: AZAD Phone: 61

3, CHINCH BUNDER, POST BOX NO. 5064, BOMBAY No. 9.

~~Rate paid~~

POST CARD

ADDRESS ONLY

INDIA POSTAGE 9 Ps

25 SE 50

[illegible]

Aurangabad

N. S. Ry

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

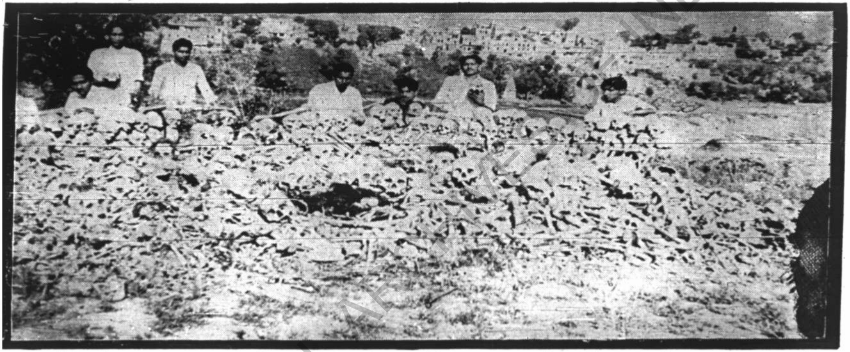

(પુ. ગાંધીજી કો સ્વ પં. નાથુરામ ગોડસે, આપટેને મૌત કે ઘાટ કયોં ઉતારા ? ઔર શહિદ કયોં હુવે ? એસે દ્રશ્ય નહિ દેખનેકે લીયે)

યહ દ્રશ્ય હય મુસલમાનોસે અપના સતિત્વ બચાનેકે લીયે રાજોરી (કાશમીર)મે ૪૦૦૦ હિંદુ શીખ લલનાએ જીંદા અગ્નિમેં ખાક હુઇ હય. ઉનકી હડ્ડીયાં ઔર ખોપરીઓંકા.–આજ ભી હજારો હિંદુ સ્ત્રી, પુરૂષ ઔર બચ્ચોંકો પુર્વ પાકિસ્તાન (બંગાલ)મેં મોતકે ઘાટ ઉતારે જા રહે હૈં ફીરભી તું ચુપ કયોં ?

સ્વાર્થમેં અંધે, હાનકે ફુટે ઔર લાચાર કે શુન્ય હિન્દુ ! એસે દ્રશ્યો કહાં તક દેખના હય ! તેરી મા, બહેનો ઔર બચ્ચોંકી નૃશંસ કત્લ કહાં તક હોને દેના હય ! પંજાબ, બંગાલ, સિંધ કયોં છોડા ! અમાનુષિક અત્યાચાર કયોં સહે ? કુત્તેકી તરહ તેરા જીવન કયોં બીતા રહા હય ? હિંદુ કે નાતેસે જીનેમેં તુજે કયા શર્મ હય ? તેરી ભુજાઓમેં ભીમકા બલ હય ધમનીઓમેં વીરોંકા ખુન ધબક રહા હય. તું કહાં પર હય. જહાં તેરીહી હિંદુ મા–બહેનો મુસલમાનોને ઘરમેં રખ્ખી હય ઉસ મુસલમાનોંકો કઠોર દંડ દેનેકી ઇશ્વરકો સાક્ષી રખકર પ્રતિજ્ઞા કર લે તેરે યહ શત્રુઓ કો તેરી શક્તિકા પરચા દે દે. નગર નગરમેં યહ પવિત્ર પુણ્યમય કાર્ય શરૂ હો રહા હય, ઇસમેંહી સચ્ચી ગૌરક્ષા, ધર્મરક્ષા, વીર પૂર્વજોંકા તર્પણ, ભારત માતાકા ઋણ ઔર અખંડ ભારતકી ઝાંખી હય. યહ ઇશ્વરીય કાર્ય હય અભીહી શરૂ કરો. જય હિંદુત્વ.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

CARD

ADDRESS ONLY

DELHI 28 FEB 50

N. GUJARAT

INDIA 9

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

127 2

BABAJI MULDAS PRAGDAS
P. O. KATRASGARH
DIST. MANBHUM

[illegible]

JI MULDAS PRAGDA

O. KATRASGARH

DIST. MANBHUM

128

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

BABAJI MULDAS PRAGDA[S]
P. O. KATRASGARH
DIST. MANBHUM

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ ગૃહ ખાતાના પ્રધાન ... (ઇ.ઇ.)

ગામ ...ના રહીશ [redacted] અરજ કરે છે કે

(૧) મંજપુર ગામમાં રહી ... સંવત ૨૦૦૪ના ... માસમાં ... ના કુવા ઉપર ડુંગરનું ઘર નામનું અને તે ઘર ... ભીખા ... આવ્યા તેમને ... અને ... ગાળો ... ભાળતાં

(૨) ... છોકરાનાં ખુન સંબંધી પોલીસ તપાસ માં ... દાનુભાઈ ... ના નામ લખાવ્યાં ... પણ ભરયા ... તે કેસ ચાલતો

(૩) પોલીસ ખાતાએ ... દાખલ ... પુરાવા ... તે કેસ ... આપનું ધ્યાન ખેંચવા માગુ છું કે રાત્રે જંગલમાં ગયા અને ત્યાં ... ભાગ ... ત્યાં ... ના પુરાવા ... માગે તે ... [illegible]

(૪) ... ના પુરાવા વગર ... ગામના ... ને ... ગામવાળાના ઘરે આવ્યા રાત્રે ... ને મારવા ... તેની ... પછી તે ઘરે ગયા અને ... ના તેના સગા ... અને ... ગામમાં ગયા તે ... પણ ... પુરાવો ... ત્યાં ખેતર માં ગયા ... મારવા ... તે ... ઉપરના ... [illegible]

(૫) ત્યાર પછી ... તે ... ને ... લઈ ગયા અને ... પર છુટા ... [illegible]

(૬) જ્યારે ... ઉપર ... ચાલ્યા ... ગામના ... મોટા ... તેની ... લઈ ગયા તેનો ... માલ ... લઈ ગયા તે ... પોલીસ ખાતાએ ... [illegible]

(૭) તમારે ... તેમ પોલીસ ખાતુ ... કે તમે અમોને પકડી આવ્યા અને ... છે

(૮) જ્યારે આ ... ને ... રાજ ... ત્યારે ... ના ... ગામોમાં ... ઘર ... ના ... અને ... ઘર ... ત્યાં ... કેમ ... સમજો છો

(૯) આપ ... હીન્દુસ્તાન ને સાચવવા તેમ ... દેશનું રક્ષણ કરવાનું ... હાથમાં ... તો ... દેશના ... છો. તે ... તમારે ... [illegible]

(૧૦) અમારી ... પોલીસ ... ખુન ... અને ... [illegible]

(૨૧) તમારે પણ એટલું ધ્યાન રાખવું [illegible] કે [illegible] સુધીમાં [illegible]
પુન શબ્દ તમો [illegible] ભાગે જે શું [illegible] છે [redacted] [illegible]
તમારે [illegible] [illegible] શું [illegible] પછી [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] તે આપ [illegible] [illegible]

(૨૨) આપે જો પોતાના [illegible] [illegible] [illegible] આવ્યા [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] આટો [illegible] [illegible] શબ્દ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

(૨૩) આ ઉપરના હકીકત ધ્યાનમાં લઈ ને તમારે જ કંઈ કરવું હોય તે કરશો એમ
તમો ને [illegible] [illegible] [illegible] ઉપાય કરો
ફિરંગી તમારા જેવા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] તો નથી પણ
આપ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] નારાય [illegible] [illegible]
[illegible] તમો [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] અને તો [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] તે તમો [illegible] [illegible] [illegible] ની [illegible]
સરકાર [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] તે તમારા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(૨૪) જ્યારે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] તો સરકાર [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] અગર [illegible] [illegible] તો [illegible]
[illegible] [illegible] ત્યાં [illegible] [illegible] [illegible] આરામ [illegible] અને તમો ત્યાં
રહીને રાજ્ય કરશો [illegible] [illegible]

(૨૫) [illegible] [illegible] [illegible] પણ હમો તો પુરા [illegible] [illegible] [illegible]
ફિરંગી [illegible] [illegible] છે કે આપણી સરકાર પણ તમોને એમ નથી
કે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
હમો જંગલમાં રહીએ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] શું [illegible] તે ભગવાન જાણે
પણ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] તો
શું [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ધ્યાનમાં રાખી [illegible] [illegible] આપણા પાસ
રાખી જે [illegible] [illegible] તે [illegible] [illegible] સાથે નહી પણ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

(૨૬) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

21/9 131

LIBERTARIAN SOCIALIST INSTITUTE

ARYA BHAVAN, 1st FLOOR,
Sandhurst Road, ... BOMBAY-4.

Ram Bag Devlali
Dated 2 - 3 - 1960

પરમસ્નેહી ભાઈ વલ્લભભાઈ

આજકાલમાં આપને આવી ગયા હશે. પણ ઘણા વિચાર કર્યા પછી દેશદાઝ તેમજ તેને આશા તમારો આ મુજબ વખત લઉં છું.

આપ પાકીસ્તાન સંબંધે છો. આજે તેમાં મુખ્યત્વે તેની કારભાર. કારભાર માંથી લીધા સાચી લેવાય તો કારભાર પાકીસ્તાનનો જ રહે તે સંદેહ છે. એ બાબ [illegible] પૂર્વ બંગાળ માં બને છે તે જુલ્મ કારભારના હિંદુઓ નું હશે. પાકીસ્તાન હિંદુસ્તાનને તેનુ મારામાં ગેર હુકમ નાખ્યા છે. હિંદુસ્તાન [illegible] છે ત્યારે પાકીસ્તાનના [illegible] છે. દેશમાં પાકીસ્તાન પરાધીન [illegible] કરે છે. [illegible] હિંદુસ્તાન [illegible] નહેરુ [illegible] કરે છે તેમના [illegible] હિંદુ [illegible] કરે છે [illegible] હું લખું છું. [illegible] હિંદુ [illegible] આપનું પ્રાચીન સંસ્કૃતિ [illegible] પ્રાચીન [illegible] કરીએ.

LIBERTARIAN SOCIALIST INSTITUTE
ARYA BHAVAN, 1st FLOOR,
Sandhurst Road
BOMBAY-4.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

two nations theory [illegible]

[illegible] alien

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] accede [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] alien [illegible]

[illegible] (rights) [illegible]

LIBERTARIAN SOCIALIST INSTITUTE

ARYA BHAVAN, 1st FLOOR,
Sandhurst Road, ... BOMBAY-4.

૨ (a)

Dated 194

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] colleagues [illegible]
[illegible] — — —

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

0

LIBERTARIAN SOCIALIST INSTITUTE

133

ARYA BHAVAN, 1st FLOOR,

Sandhurst Road, ... BOMBAY-4.

3

Dated ______ 194

[illegible]

[illegible] Real [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] socialism [illegible]

[illegible] free trade, free land and

free money [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] esperanto [illegible] કરવાનું.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] કરવાનું.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (militarily at least in manpower and ready to die) [illegible]
[illegible] self sufficient.
[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

LIBERTARIAN SOCIALIST INSTITUTE

ARYA BHAVAN, 1st FLOOR,
Sandhurst Road, ... BOMBAY-4.

2

Dated ____________ 194

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Christian state [illegible]

[illegible]

[illegible] R.S.S. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

પૂજ્ય. શ્રીયુત. વલ્લભભાઈ પટેલ. તા. ૨-૩-૪૦ 135

વર્ધા

સેવિકા અરજ કે આપના ગુજરાતી ભાઈઓને પણ ... ઘણું સહેજ
... ઘણા ખરાની (મુખ્ય ... ...
... ... આંકડો મોટો
નથી ... ... આપને માટે ... ... રહેશે

આપ ... ...
... ...
... ...
... ... ત્યારે ... ...
... ...

આપશ્રી ... ...
... ...
... ... તેની ... કીંમત નથી. આપશ્રી ... ... તેમ નથી
... ...
અગર આમારે ... ...

આપશ્રી ... ...
... ... (... ... આપશ્રી ... ...
... ...

પાલીતાણી સંગઠન બંધ કરો. બહુમત બેચાર ને કોઈ બદલે માટે બદલી લઈ
કેટલીક રકમમાં સંપૂર્ણ [illegible] થતી નથી

બહાર- સરકાર- [illegible]- [illegible]- પંચાયત. એ પછી
સરકારો ——— પાડ્યા બહારની પાયદળ બહાદૂર બળ

ચડશે પણ માટે પાકિસ્તાન સરકારની સાથે ઝઘડો તો પાર
નહિ રહે. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
બાબતો કરેલ છે. ને ઈશ્વરે આપણને [illegible].

આખા હિંદુસ્તાનમાં ૨૮મી ૩૧ સુધીની [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] થઈ. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] નહીં [illegible]. આ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
(માલુમ છે. [illegible] આવો [illegible] [illegible] તેના [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] રહ્યું છે [illegible] આંસુની પાડી છે. [illegible] અને
[illegible] [illegible] [illegible] રહ્યો છે.) [illegible] [illegible] [illegible]
કરો. ને [illegible] [illegible] સંયુક્ત નિયમન કરો. [illegible] [illegible]
કે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] તેના
માટે [illegible] નિયમો [illegible] [illegible] [illegible] આપણું
ઘરમાં [illegible] [illegible] નહીં તો [illegible] [illegible] ન [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

પૂજ્ય સરદાર બાપુ - ૧૯૯ ૩૬૨૫ - માગશર સુ. ૨૦૦૧. ૨૬ નવેમ્બર ૧૯૪૪

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]
32/[illegible]

[illegible]

BARODA

NEW DELHI
31 JAN 50
9 30

POST CARD
ADDRESS ONLY

POSTAGE
INDIA

BARODA

[illegible]

Sardar Patel
Home Minister [illegible]
New Delhi
South Block

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

137

સંતરામ મંદિર
વડોદરા.
તા. ૩૧-૧-૪૦

આત્મપ્રિય પૂજ્યશ્રી મહાત્માજી.

નમ્ર વિનંતિ.

હરદ્વાર જતાં તા. ૧૦મી લગભગ હું દિલ્હી આવવાનો છું. ત્યારે. શ્રી સરદાર સાહેબને મળવા માગું છું. ત્યાં આપશ્રી ત્યારે હાજર રહેશો. સરદાર સાહેબને મારાં વંદન કહેશો. સૌ આશ્રમવાસીઓને મારા નમોનારાયણ સારા હશો. સર્વ.

લી.

સ્વામી વિજ્ઞાનાનંદ ના
નારાયણ સ્મરણ.

POST CARD
REPLY.
ADDRESS ONLY

INDIA POSTAGE

BOMBAY

श्री सरदार पटेल.
१. औरंगजेब रोड
न्यु दिल्लि

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

124

શાન્તિલાલ બી. પટેલ
202A ભવાની શં. રોડ
મુંબઈ - દાદર
૮-૧-૪૦

પૂ[illegible]શ્રી,
સરદાર,

૯-૧૨-૩૯ ના પત્રના જવાબમાં જરૂર ન હોય તો પાછો મોકલવાની સૂચના રાખું છું. મુંબઈ સરકારને પણ તેજ હિસાબે મોકલ્યો છે.

લિ.
શાન્તિલાલના
જય હિન્દ.

POST CARD

THE ANNEXED CARD IS INTENDED FOR THE ANSWER

ADDRESS ONLY

INDIA POSTAGE

9 PS 9 PS

DADAR 8 JAN 5 PM 950 BOMBAY

Sardar Vallbhabhai
1, Aurangzeb Patel
Rd
New Delhi

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

POST CARD

THE ANNEXED CARD IS INTENDED FOR THE ANSWER

ADDRESS ONLY

DADAR
8 JAN
5 PM
1950
BOMBAY

9 PS 9 PS

INDIA POSTAGE

Sardar Vallbhabhai
1, Aurangzeb Patel
Rd
New Delhi

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

૨૪/૨૪ [illegible] રોડ,
[illegible] નવી [illegible], 131
કાનપુર તા. ૨૪/૧૨/૪૮

પરમ પૂજ્ય સરદાર શ્રી. વલ્લભભાઈ પટેલની સેવામાં
ન્યુદિલ્હી.

[illegible] રેડીઓ ઉપર [illegible] સાંભળ્યું. જાણ્યું કે સરકારે [illegible] છે. [illegible]

[illegible] સરકાર [illegible] છે. [illegible]

[illegible] સરકાર [illegible]

[illegible] સરદાર [illegible]

[illegible] છે. [illegible]

[illegible] ઉપર [illegible] નથી.

[illegible]

[illegible] સરકારની [illegible] છે.

[illegible] સરકાર [illegible] છે.

[illegible]

[illegible] સરકારની [illegible] નથી.

[illegible] સરકારનો [illegible] છે.

[illegible] ઉપર [illegible] નથી.

[illegible] નથી. [illegible]

[illegible] નથી, [illegible] સરકારે [illegible] સરકારની [illegible] થઈ ગઈ છે.

લી: [illegible]

ગૃહપ્રધાન વલ્લભભાઇ પટેલ,

દીલ્હી

અરજદારણ મા... ભાઇ કાશી તે પટેલ નાનાલાલ રણછોડદાસ ની વીધવા ઓરત છે, ગામ ઝાલાવડી, તાલુકે દસક્રોઇ, જીલ્લે અમદાવાદ.

આપ સાહેબને નમ્રતાપૂર્વક અરજ વિનંતી કે :-

અમો અરજદારણ વડીલ ગરીબ સ્ત્રી બીના વીધવા બાઇ માણસ છીએ અને જાતે ખેતી કરી અમારુ ગુજરાન ચલાવીએ છીએ ને જાતે ખેતી કરીએ છીએ.

૧. મોજે કઠવાડા તાલુકે દસક્રોઇના ગામની સીમમાંના સરવે નંબર ૩૬૨, વીઘા ૨-૯, ૩૬૫- ૧૦-૧૩, ૩૬૭- ૨-૧૩, ૩૬૮, ૧-૧૭, કુલ સાત એકર અને ૩૨ ગુંઠા જમીન તે વેળા માન અમો અરજદારણની માલકી કબજા ભોગવટાની છે.

૨. સને ૧૯૪૨ની સાલમાં ધી ટી-કરવાન કલર કેમીકલ એન્ડ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપનીએ આશરે ૮૩ વીઘા જમીનની શ્રી નવ સરકારે વળતરથી સંપાદન કરેલી અને તે જમીન કંપનીને અપાવેલા સદરહુ જમીનનો કંપનીને ફક્ત વેપાર ઉપયોગની ખીલવણી અર્થે સંપાદન કરી આપવા માગણી કરેલી અને તેમાં અમો અરજદાર વીધવા બાઇની જમીન ઉપર જણાવેલ નંબરો પણ લઇ લેવામાં આવેલ હતા.

૩. જ્યારથી સદરહુ કંપનીએ તે જમીનનો કબજો લીધો ત્યારથી તે કંપનીએ વેપાર ઉપયોગ અર્થે કામકાજ લીધેલ નથી અને તે જમીન ખેતી ઉપયોગમાં ... કામકાજ ચાલે છે.

અને આઠ વરસથી વાવેતર કરેછે અને ખેતીના ઉપયોગમા લેવામા આવેછે અને ઇરાદાપુરવક અમો ગરીબ વીધવા ખેડુત બાઇની તે જમીન કંપનીને પડાવી લેવાની ઇચ્છા હતી. અને તેમની ઇચ્છા તેમણે બર લાવી અમારા ખેતીની જમીન પડાવી લીધેલછે અને તે જમીનમા કંપની ખેતી જ કરેછે અને વહેપાર ઉધોગમા લીધેલ નથી અને તેમને તે જમીન-વેપાર ઉધોગમા લેવાની અને તેમ તે લેવાના પણ નથી. અને તેમના વેપાર ઉધોગમા જે જરૂરી જમીન હતી તે તેમને મળી ગયેલછે અને તેમને જરૂર પણ હમણાવી નથી અને તેમને જરૂર પણ નથી પરંતુ અમો વીધવા બાઇ માણસને હેરાન કરવાનો તેમનો ઇરાદોછે અને તે તેમનો ઇરાદો બર-લાવેછે.

૩. સદરહુ મોજે કઠવાડા ગામ પ્રથમ ગાયકવાડી રાજ્યમા હાલે ગામ તાલુકામા હતુ અને સદરહુ કંપનીના માલીક સદરહુ અમારા જમીનનો તથા બીજા ખેડુતોની જમીનનો વેપાર ઉધોગમા નહી વાપરતા હોવાથી તે સંબંધમા દહેગામ તાલુકાના મે. વહીવટદાર તથા વેપાર ઉધોગ ખાતામા તથા માપણી આકાર ખાતામા તથા તેમજ નામદાર દીવાનસાહેબને તેમજ બીજા યોગ્ય સ્થળે લખેલુછે પરંતુ સદરહુ ક્લાર કંપનીના મે. મેનેજ-ટર સાહેબે પૈસાપાત્ર તેમજ મીલમાલીક તેમજ મગરૂર ઉધોગપતિ તેમજ વડી ધારાસભાના સભ્યને આગેવાન કોંગ્રેસી હોઇ અમો ગરીબ વીધવા ખેડુત બાઇની અરજ કોઇએ ધ્યાનમા લીધેલ નથી અને જ્યારે મોટેરા રાજ્ય પ્રજાકીય પ્રધાનમંડળ-અસ્તીત્વમા આવ્યા પછી નામદાર દીવાન સાહેબ જે વખતે પાટણ તાલુકાના પ્રવાસ અર્થે નીકળેલા તે વખતે અમદાવાદના સ્ટેશન પર અમો અરજદારણ તથા બીજા

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

~~[illegible]~~ ખેડુતોની જમીનો લઇ લીધેલ તે તમામ જણા રૂબરૂ મળેલા. તેમજ તમામ ખેડુતોની લેખીત અરજ કરેલા અને તે અરજમા જણાવેલ કે અમારા મરજી વીરૂધ્ધ વળતરના વેપાર ઉધોગના બાના હેઠળ અમારી જમીનો લઇ લીધેલછે અને તે જમીનોનો ખેતીના ઉપયોગમા લેવાયછે અને આઠ વરસથી વહેપાર ઉધોગીક વીકાસમા નહી કારવો કરવ ગણોતથી ભાગે સાથે અમારી જમીનો બીજાઓને ખેડવા આપવામા આવેછે તેમજ ખેતી કરવામા આવેછે એથી અમારી જમીનો અમને તુરત પાછી મળવી જોઇએ તે બાબતના એમ પુરતા કારણોને પુરાવાઓ પણ પુરા પાડેલા છે. કે સદરહુ અમારી જમીનો ગણોતથી ભાગે સાથે બીજા ખેડુતોને ખેડવા આપેલે તે તમામ હકીકત પુરવાર કરી આપેલછે અને તેમા અમો વીપવાવાઇ સીવાયની બીજા ખેડુતોની જમીનો પાછી સોંપી દેવામા આવેલછે અને અમારીજ ઉપર જણાવેલા જમીન અમોને સોંપવામા આવેલ નથી તેમજ આપવાની પણ નથી અને ક્યા કારણોસર અમોને જમીન પાછી આપવામા આવતી નથી તેનીજ અમોને સમજ પડતી નથી અને બીજા ખેડુતોને જમીન પાછી મળેલી છે અને અમોને મળેલી નથી તેજ કારણ મહત્વનુ લાગેછે તો ઉપર જણાવેલા કારણોસર અમારા જમીનો અમોને પાછી મળે તેવો હુકમ તાકીદે થવા મારફે આ અરજછે.

૪.. તા. ૪ એપ્રીલ સને ૧૯૪૮ ના દીને તે વખતના પ્રધાન શ્રી છોટાભાઇ સુતરીઆ સાહેબ સદરહુ સ્થળ જાતે રૂબરૂ તપાસવા પધારેલા અને તેઓ શ્રીમાન પ્રધાનશ્રીએ નજરે જોઇ ખાત્રી કરીકે સદરહુ ઉપર લખેલી તમામ હકીકતો ખેડુતોના સાચીછે અને અમો ખેડુતોની માગણી સાચીછે અને ન્યાયીછે અને સદરહુ કંપની પાસે પોતાની માલકી કબજા વહેવટા

ની જમીન ૧૨૫ થી ૧૫૦ વીઘા જમીનછે અને તેટલી જમીન હોવા છતાં ખેડુતોની જમીનો વળતરથી લીધેલછે તે ખોટુંછે અને સદરહુ કંપનીએ બતાવેલ તમામ કારણો વ્યાજબી નથી તેમજ ગેરવ્યાજબી અને ગેરકાયદેસર બતાવી તમામ કારણો બનાવટી ઉભા કરી ઇરાદાપુર્વક ખેડુતોની જમીનો પડાવી લેવાની મેક આરકમે ઉભી કરીને જમીનો પડાવી લેવા બનાવટી કારણો ઉભા કરેલ છે.

૬. સદરહુ કંપની ફકત વીસ વીઘામાંછે અને તે સીવાયની બીજી તમામ જમીન ખેતીના ઉપયોગમાં લેવામાં આવેછે અને તે બીજા માણસોને ખેડવામાં આપવામાં આવેછે અને કંપનીને ફકત ૨૦ વીસ વીઘા જમીન સીવાયની જમીન વેપાર ઉપયોગમાં આવેલ નથી તેમજ છે પણ નહી. અને તે વહેપાર ઉપયોગમાં લેવામાં પણ આવેલ નથી.

સદરહુ શ્રીમાન પ્રધાન સુતરીયા સાહેબની તપાસ દરમ્યાન સદરહુ જમીન અમો ગરીબ ખેડુત વીધવા બાઇને - અમારી જમીન તા. ૨૯-૮- નારોજ શ્રીમંત સરકારે વડોદરા પ્રજાકીય સરકારે ઠરાવ કરયોછે કે જે જે ખેડુતોની જમીન આસરે ૮૩ વીઘા વળતરથી લીધેલીછે તે વળતરની રકમ ભરે તો તેજ ખેડુતોને જમીનો પાછી ખેડુતોને કબજે સોંપવી આ હુકમ અનુસાર સદરહુ ખેડુતો પૈકી અમો અરજદારોએ તા. ૧૧-૭-૪૯ નારોજ સદરહુ વળતરની રકમ તાલુકે ભરવાથી તે વખતના મહેરબાન વહીવટદાર સાહેબે સરકાલ ઇન્સ્પેકટર સાહેબે પંચોરવા અમો અરજદારોને ઉપર જણાવેલ અમારા સરવે નંબરો નો કબજો અમોને સોંપવાથી સદરહુ નંબરોમાં અમો અરજદારોએ તે જમીન ખેડીને વાવેતર કરેલુ અને બાકીના ખેડુતોને તે વખતે જમીન પાછી સોંપવાની ખબર આપેલી નહી અને તેમાં જાણવામાં

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

આવેલ નહી એથી સદરહુ બીજા ખેડુતોને વળતરની રકમો ભરેલી નહી એથી તે વખતે તેમને તેમની જમીનોનો કબજો મેલો નહી અને તેપછી તા. ૧૭-૭-૪૯ ના રોજ [illegible] સ્પેશીઅલ કમીશનર સાહેબે અમારા કબજે લઇ પાછો કબજાને આપવા હુકમ કર્યો અને તેવખતે બીજા ખાતેદારોને જમીનનો કબજો આપતા અટકાવેલો તેથી અમો અરજદારો તથા બીજા ખેડુતોએ તેવખતે વડોદરે જઇ ખાત્રી કરી મે. સ્પેશીઅલ કમીશ્નર સાહેબને અરજીઓ આપેલી અને અમોને થતો અન્યાય અટકાવવા માટે શ્રીમાન ઓનરેબલ પ્રધાન શ્રી જમીન મહેસુલાત ખાતાના મે. સેક્રેટરીએટ વોર્ડને તાર કરેલો અને રજીસ્ટર પોસ્ટથી તમામ વીગત સાથે અરજીઓ પણ કરેલીછે છતા અમોને કાઇજ ન્યાય મેલો નથી.

૧૨. નવાઇ જેવી હકીકત એછેકે પ્રજાકીય પ્રધાનમંડળના ઠરાવને અમલમા આવતા અટકાવવાનું ~~[struck out]~~ કારણ શું હોઇશકે અમો ગરીબ વીધવા બાઇને લાગેછેકે પુરતી લાગવગ તેમજ લાંચ કે બક્ષીસોનો આ એક તેનો સચોટ ને સાચો દેખીતો પુરાવોછે અને તે ખરેખર સાચી હકીકતછે અને ઉપર જણાવેલ તમામ હકીકત ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાઇ આવે તેમછે જાણવા જેવી તો એ હકીકત છેકે અમલદારો તત કેવી રીતે પ્રજાકીય પ્રધાનમંડળના ઠરાવના અવગણના કરી એક તરફી હુકમો કર્યા કરેછે અને વહન નારાપાર ખેડુતોને ખોવાના નીરવાહની જમીનો પડાવી લેવાના તેમજ હેરાનગતી કરીમુકવામા કોઇજ કચાસ રાખતી નથી એથી અમો ગરીબ વીધવા ખેડુતબાઇની (અરજ) કોઇએ ~~[struck out]~~ સાંભળેલ નથી અને અમોને ખોટી રીતે ગેરકાયદેસર અન્યાય થયેલછે.

૧૩. આ તાબાના પ્રજાકીય સરકાર વખતે પણ અમલદારો એકતરફી વલણો અખત્યાર કરતા અટકેલા નથી તો પહેલા કેવી રીતે વળતરથી લેવામાં આવ્યા ખેડુતોને અન્યાય થયેલો હશે

તેનો આપ ખ્યાલ લેસો કે એક બાજુ લાગવગ ધરાવનાર કંપની ના જેઓ એજન્ટ છે જે આખા હીંદના આગેવાન ઉપોગપતીઓ થાના એકછે જ્યારે બીજીબાજુ અન્યાય પામેલ ~~ઉપોગપતીઓ થાના એકછે જ્યારે બીજીબાજુ અન્યાય પામેલ~~ દલન ગરીબ બચ્ચી લીની વીધવા ખેડુતબાઇ માણસ તેમની સાથીને ન્યાયી માગણી કરેછે એમ ઉપરના હકીકતોની પુરેપુરી તપાસ જવા તેમજ અમો ગરીબ વીધવા બાઇને થતો અન્યાય અટકાવવો અને અમોને અમારી જમીનોનો અમોને પાછી સોપવામાં આવે તેવો હુકમ કરસોજી તેવી યોગ્ય અમો ગરીબ આપની પાસે આશા રાખીએ છીએ

૨૩. હાલના વધુ અનાજ વાવોના સમયે આ બાબત અગત્યની ધણી જરતજ હાથ પર લેસો ને સત્ય ને ન્યાય મુકે તે જરૂર આગળ લાવસો તે પુજ્ય બાપુજીના સીધાંતોને વીજયવંત બનાવસે એમ અમો ગરીબ વીધવા ખેડુત બાઇ ઇચ્છીએ છીએ.

૨૪. અમો ખેડુત વીધવા બાઇ માણસ છીએ અને અમારો ખેતી ઉપરજ આધાર રહેલોછે અને અમારી જે જમીનો લઇ લેવામાં આવેલછે તેના ઉપરજ અમારા ગુજરાનનો આધાર રહેલોછે અને ખેતી સીવાય અમારો કોઇજ આધાર નથી અમો ગરીબ વીધવા બાઇ ઉપર દયા લાવી સદરહુ હકીકત યોગ્ય સ્થળે તપાસ કરાવા દરેક ન્યાયી પગલા લેસો અને મોસમ પહેલા અમોને અમારી જમીન પાછીઆપે તેવુ તાત્કાલીક હુકમઉપર ધરસો કૃપા કરસો એજ આ ગરીબ વીધવાબાઇની અરજછે.

તા.

~~[illegible]~~
[illegible]
[illegible]

જય શ્રી શક્તિ. શ્રી શક્તિને નમઃ ઉ. ગુ.

[illegible] રંગુનવાળા. [illegible] પાટણ [illegible]

[illegible] લખ્યું પાટણ તા. ૨૨-૧૨-[illegible] પોષ સુદ ૨ બુધવાર

પોષ સુદ ૨ બુધવારે [illegible] ૧૯-૧-[illegible] અમારા [illegible]

[illegible] હિંદમાં [illegible] બનાવો [illegible] ૧૦૩

હિંદમાં બનાવો.

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

જય મા. શક્તિ. મા. શક્તિને નમઃ ઉ-જુ.

શા. વીરજી લખમશી. રંગુનવાળા. લીંબડાનો પાડો. પાટણ-રાજ્યેશ્વ

૯. જે. લખ્યું. પાટણ. તા. ૨૬. ૧૨. ૪૫- પોશ-શુદ-૨. બુધવાર

પોશ-શુદ-૨. બુધવાર ના. ૧૬૦૦ બુધવાર તા. ૧૯-૧-૧૯૫૦ આશરે

જો-સં. ૯. નો વરતારો- હીંદ માતે- દુનીયાંભરમાં બનનારા

બનાવોની મેં લખેલ બાના છાપામાં વાંચો.

~~હીંદમાં~~ બનાવો.

પંડીતજીના પ્રસંગે. ખાનગી-શાહ્યવાદ શાંરકારનો જોર-વાકાર. દક્ષીણ પ્રાંતો

માં-મોટી અશાંતી. તોફાનનું જોર-જુલમ. દક્ષીણ-રેલ્વેનું મોટું નુકશાન

થશે. છુટો. આગ. હાણ્યોગ. ધર્મના બાને તોફાન-મજુરોની

અશાંતી પણ તાલો-પત્રકારખાનાને નુકશાન-ઉતર-પશ્ચ

મ-માલો વાળા મુસદાનો હાણ્યોગ કરે. કાપડ. ખાંડ. શુગર-ગોળ

ની. દેશ બહાર મોકલવાના કાયદા ન ચલાવે. દેશનીગામા ઘણું

ઘોટાળો થાય- પ્રજાને ભારે વધે. દેશભરમાં. અમલદારોનું

જોર- અશાંતી વધે- બેંકો. વેપારી. માલ નાદીવાળા.

કોઈ ઠેકાણે પીમર ડે. કાશ્મીરનું પ્રશ્ન કામું નીવડશે હદનું

હીતન થાકરે. ઝગડો વધારશે. તબેટ બાલશાપયાલેનું

બનાવશે નેપાલ નેશાસ્ત્રદો ઉપર ઘણા તોફાન કરશે.

~~પરદેશો.~~

પાકીસ્તાન. અફઘાનીસ્તાન. પરદેશો-યુરોપ. U. S. S.

વાવા-ઝોડાથી-ઘણું નુકશાન. લડાઈ પણ ભડકવાથી આગ

થી મનુષ્ય-ધનમાલ. ઘસારાનું જોર. જાસુસ. ભાગ વધે.

ના મોટી તાગણતામાં ગાડીઓના બાનનું જોખમ.

શાહ્યવાદનું જોર વધુ દેખાય. ખાનગી શાહ્યવાદશાસ્ત્ર

રત્નોશ-વાકાર કરવાના દોડ ધામ વધે.

~~પાકીસ્તાનમાં~~ ઝગડો કરી. તોફાન. અશાંતી. લડાઈનું જોર.

દરેક દેશોમાં. ઓછા-વધતી- અશાંતી રહેશે.

અમલદારો.

એજન્ટોના રોજગાર-ખાતા. બીનાઅનુભવ. બાબત આવક તેથી

સાંખોમાં ઘણા. અમુલ્ય અનાજ ગરાસ્યાનાં પાકો ઉભેરવાડ્યા

ભાગ કે દોતેનાં કોઈને નુકસાન પણ- ૮૦) કારખાના ખાડના માલ ઉપર

યાને બજારમાં લુંટાય છે છતા પ્રજાને ખાંડ પુરી ના આપડોશરેમ

લોકોને પણ આસ્તે નુકશુ થાય છે. પ્રજાનું તણુ છતાં એ તો

લાગી નથી તોતેનું શું થાય છે.

બાજરા. ખાંડ. કાપડ-શુગર. શણ મેર. મોખડવાને ડુંગળી વધારે

રો. દેશ બહાર મોકલવાને. શુરકરો. કાળુનાણું બહાર

કાઢે. કાળુ નાણું જોતન રહી કરો તો. ગુનાઓ વધશે. કાળો

બજાર. હોટલો- પેન્ટ્રે બલ કારખાના- નામે. શોરો- દીમર-

ગાડી- ઘોડા- ગૌઉઓની કતલ પ્રજાના લાભાર્થે ત્રણ

તબંધ કરાવો. કોઈ બાબત- ભાગવારત્રાંતીએ દેશના

ટુકડા કરનારાને દેશને રાયમાલ કરશે તેને અટકાવો.

લી- શેવક શા. વી. લ. રંગુનવાળાના જય હીંદ

રજીસ્ટરલેટર

To

શરદારશ્રી વલ્લભભાઈ પટેલ સાહેબ

[illegible] ભારતના નાયબ વડાપ્રધાનસાહેબ

દિલ્લી

ફ્રોમ

શા. [illegible].

રંગુનવાળા

[illegible]

પાટણ

ઉ. ગુ.

156 AD

22-12

R PATAN 156

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible] ભાઈ [illegible] ભાઈ પટેલ
વકીલાત [illegible]
[illegible] બંગલો નં-૩
અમદાવાદ —
૨૫-૨-૫૦

વ્હાલા સરદાર પટેલ,

આપને વિનંતી સાથે [illegible] રજુઆત કરવાનું કે હવે એક રાજ્ય પાકિસ્તાન છે કે જે મુસલમાનોએ પાકિસ્તાન સ્થાપવા માં મદદ કરી હોય, તે લોકો જેઓ ધનાઢ્ય મુસલમાનો પાકિસ્તાની હાલના [illegible] ની [illegible] માં રહેલ, તેમની આજીવિકા ચલાવી શકે તેવી [illegible] સાથે [illegible] તમામ મિલકત [illegible] ફરજીયાત વહેંચી દેવી જોઈએ. તથા તેના મોટા ધંધા રોજગારમાં હિંદુ નિરાશ્રીતોને ફરજીયાત ભાગના [illegible] જોઈએ — તેમ આવા પાકિસ્તાનના તરફી [illegible] મુસલમાનોને [illegible] પડશે.

તે સાથે હિન્દુસ્તાન પાકિસ્તાન સરહદ ઉપર — આપણી બાજુમાં ૧૦ —

માર્શલની સાથે સરહદ નાગરીકોની
ની આખી કરાવી [illegible] મથકો
સ્થાપવાના જોઈએ - રાજે - દરરોજ
ખરડો પણ ગોઠવણી જોઈએ;
જેથી કરી ચોરી દુર કરી શકાય
નહિ - વધુ સાથે જેના લોકો
ના ફોજ બજાવે તો આપણી
નાગરીકે ફોજને [illegible] મદદરામાં દુર
કરી જવાનું કરવાની શકાય -
રઝાકારોમાં આખર [illegible] નાબુદ
જોઈએ.

→ [illegible] એમ વિચાર આવે છે કે
પાકિસ્તાની આપણી [illegible] —
[illegible] નિ[illegible]ની [illegible] સાથે
[illegible] કરી તેની આ[illegible] છે - [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] કરી શકાય
[illegible] [illegible] [illegible]
જોઈએ - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] છે.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

આપશ્રીને મારી સેવાઓ
ની જરૂર હશે તો - મારા [illegible]
ઘરનું સંચાલન કર તે ની
જવાબદારીઓ સાથે દુરસ્ત
આપના જવાબ [illegible] મળીશ-
અને [illegible] તો [illegible]
સાથે રહી દુરસ્ત - નિભાવીતો
વિષે રહું [illegible] તેમાં તે [illegible]-
મન એમ [illegible] કરે છે કે
ફિરોઝશા અને આ પ્રસંગ હિન્દુસ્તાન
પાકિસ્તાનનું [illegible] જ રહ્યું છે -
અને સાથે જ હિન્દુસ્તાન [illegible]
કર્યું છે [illegible] તેઓ [illegible] ઈશ્વરની
જાણે છે - આ [illegible] હાલત આ [illegible]
નાશ થાય - અને તેમ કરતાં ફિરોઝ
[illegible] ખબર થઈ શકે - સાથે
સાથે / [illegible] તેમાં તે પોતાની
[illegible] વધારી આપ [illegible] રાખી શકો.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

અને આમ કરવા જો ગાંધી ઉદ્દે
લખવાનું ચાલુ તો પાક-હિંદે
~~સરદાર ઉપર આ~~ નહિ મારા ચાલ
મહુવા ધોળકાડ લાઠી ભાવ-તો
આવો આવો જો એરીયા મહુવા
ઘાડવા પડે. તો તે પણ ધરાશે.
આ [illegible] કરવું સરખાવો ઘા-
આં [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] પાડાયેલા
દેશ દેવાવાળી [illegible] ઝુંબેશ માંથી
તે પોતે બચાવી [illegible] ભરવા
કરી શકશે. આવે આવે આપણી
મહુવા [illegible] [illegible]
ઉભી [illegible] આપણી [illegible]
[illegible] કરવા પડે - આપણા પર
[illegible] [illegible] કારણ [illegible]
ભાવ - તેમાંથી [illegible] [illegible]
[illegible] તે [illegible] [illegible].
લિ. સેવક
મો. ક. [illegible]

મહેરબાન રા. રા. નાયબ દીવાન પા. વલ્લભભાઈ ઝવેરભાઈ સાહેબ — મુ — દીલ્લી

લી. પા. મણીભાઈ ચતુરભાઈના જયશ્રીહરિ વાંચજો જાનું આપની તબીયત સારી હશે જાણું લખવા

કુંકે એક હકીકતની મને માહીતી મલીછે તે બાબત મુજબ ખુલાસે લખી જણાવું છું જેવી રીતે બોરસદ તાલુકામાં

એ ઇન્કમટેક્ષ ઇન્સપેક્ટર રા. [illegible]નો [illegible] તેવી રીતે પેટલાદમાં હાલમાં [illegible] છે તે [illegible]

એ ગરીબ પ્રજાના [illegible] રેસાને કરોડો રૂપીઆ [illegible] બરબાદ કરેલાછે. તે [illegible] કરવાની [illegible]

આ રેલ્વે [illegible] જમીન [illegible] લીધા છે તેમ વાડીમાં બંગલો બંધાવ્યો છે તેમ માર્યા

કુરાનમાં બંગલો બંધાવ્યો છે તેમ મલાવ ભાગમાં બંગલો બંધાવ્યો છે વળી રૂ. એક લાખમાં નવું થીએટર

[illegible] બંધાવ્યું છે. આવા મોટી રકમો [illegible] ખોટા ચોપડા તૈયાર કરાવેલાછે સને [illegible]માં

એક [illegible] ગરીબ વાણીઆના રાખે ચોપડા લખાવેલ છે થીએટરમાં સીમેન્ટ [illegible] રોડ બંધા

વા આપ્યું તેવું કરી કુદરાઈમાં [illegible] આપવાની કરી સરકાર પાસે [illegible] સીમેન્ટ લઈ

તે સીમેન્ટ થીએટરમાં વાપરી [illegible] અને ફેરબાર [illegible] કાળા બજારમાં વેચી નાખી અને રોડ બં

ધાવવા [illegible] [illegible] ઇન્કમટેક્ષ માં [illegible] ખોટા ચોપડા લખાવી અમલદારોને

લાંચ રૂશ્વત આપી તેમ પોતાની મોટર માં અમલદારોને [illegible] રૂ. [illegible] ઇન્કમટેક્ષ

મંજુર કરાવેલછે. રૂપીઆ થીએટર બંધાવેલું તેના પૈસા રૂ. ૩૫૦૦૦૦ [illegible] લાખ [illegible]

ગરીબ [illegible] પાસે [illegible] છે એટલે રૂ. [illegible] થીએટરમાં નફો કરવા માગે છે જાણું

સરકારને છેતરવા થીએટર [illegible] માં [illegible] છે. અને રૂ. ૩ લાખ [illegible] સં

[illegible] છે. વળી ૨૦૦૪ની સાલના ચોપડામાં [illegible] મોટી મોટી રકમો ખોટી જમે કરીછે

તે તમામ હકીકત સરકાર થી છાની રાખેલછે. તમામ અમલદારોને લાંચ આપી તેમ [illegible]

[illegible] ઇન્કમટેક્ષમાંથી છટકી જાયછે તો આપ નામદાર સાહેબને લખવાનું કે આપના તરફ

થી કોઈ લાયક અમલદાર પેટલાદ [illegible] મોકલી તેમના તમામ ચોપડા જપ્ત કરી તપાસ

કરાવશો તો ઇન્કમટેક્ષ રૂ. [illegible] લાખનો આપની સરકારને ફાયદો થશે અમલદાર લાંચ

[illegible] તેવો જોઈએ નહી અને એક દમ તેમના રેહવાના મકાનમાં [illegible]

[illegible] ચોપડા તમામ જપ્ત કરી તપાસ કરેતો બહું [illegible] આવી જાશે [illegible]

[illegible] છે [illegible] તેવો જરૂર [illegible] છાપો મારશો તો આપની સર

કારને ઘણોજ ફાયદો થશે કાળાબજારો ઘણોજ થઈ છે [illegible] તેમના તમામ

ચોપડા [illegible] તો આપને [illegible] અમલદારો ને તે [illegible] છટકી જાયછે [illegible]

[illegible] અમલદાર મોકલી તપાસ [illegible] કરાવશો વધું લખવા કરતાં ચોપડા તપા

સાવશો એટલે બધું પકડાઈ જશે માટે આ કેસ પકડવા જેવો છે. એજ લી. આપનો

તા. ૧૩-૨-૫૦ [illegible] આપશ્રીનો — મણીભાઈ ચતુરભાઈના જયશ્રીહરિ વાંચજો

150

[illegible] કુતાન [illegible] ધર્માદા [illegible]

[illegible] કાળાબજારો માં ફેરબાર [illegible] પેદા કરી છે.

તપાસ કરતાં આ બધી માહીતી મને મલીછે તેથી આપને લખ્યું છે. તે આ રેલ્વેમાં એ ૨૦૦ થી

[illegible] અને ચાર બંગલા અને થીએટર આ બધું [illegible] ધંધામાં પેદા કર્યું તે ખાસ તપાસ કરશો

વળી ચાર પાંચ [illegible] છે આ બધું કાળા બજાર થી પેદા કરી [illegible] છે ઇન્કમટેક્ષ [illegible]

તો તેમના રહેવાના મકાનમાં [illegible] ચોપડા તે [illegible] માં રાખેછે અને

[illegible] ચોપડા બહાર રાખેછે તે તમામ તપાસ કરવા જેવા છે. આ તમામ બધું [illegible] તપાસ કરવા

જેવી છે. તેમનું અસલ નામ સૈયદ મહમદ અમેરમદ હુસેન છે: મલાપ લાગણી મેરબાદ
તે પ્રમાણે, છે લોકોને લાચ રૂસ્તવ આપી ગેરવાજબી પેરવાહના મોતી મેળવી છે પેર મોહરૂ ગામી
નોકરી વિગેરે ઠાઠ ઘણોજ રાખે છે. જે અમલદાર આવે તેને ઉલટો તેમને ઘેર આવે છે.
અને હસવા ફરવા મોટર આપે છે. આ બધું કરવાનું કારણ પોતાની લુચ્ચાઈ છુપાવવા માટેનું છે
અને આગગાડી મેલ ટ્રેન અંગ્રેજ રેસીડેન્ટ અમલદારને તેમને ત્યાં જમવાની કરવા કોઈસ
શે આરામ જલદી અને ખાનગી થાય નહી તો તે બધું સંતાડી દેસે —
આ માણસે અમલદારોને હાથમાં લઈ સરકાર પાસે ચાંદ મેળવેલા છે. ગાયકવાડ પાસેથી
રાજ્ય રત્ન નો ઈલકાબ અંગ્રેજ પાસેથી ખાન બહાદુરનો ખેતાબ જે ચાંદો મેળવેલા છે માગ
રે ઘણોજ જરૂરી છે અને જાહેર છે તેમજ ——
ઓરડામાં મોટી મોટી રકમો વગેરે ——
લાવે જમે કરી છે અને તે ખોટી ખોટી દેવું બતાવવા કરી છે. જે આસામી નાના મોટા
જમે કરાવે છે તે આસામી અને ઓરડા મંગાવવા અને તે આસામી ઓ ફરીથી તેની
તપાસ કરાવવી જેથી બધું ઉઘાડું પડી જાસે ——

"જયહિંદ"

આબાદાર હિન્દના પ્યારા શુક્રવાર 151
સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ.

વિ. વિ. સાથે જણાવવાનું કે આપના સવાલના જવાબ વળતા પત્ર સાથે આપેલા મેટરબાબત કરશોજી.

પ્રશ્ન. (૧). કુંવરબાઈના મામેરા પછી કુંવરબાઈ કોની મદદે આવેલી નામ સહિત (પુત્રસાથી).

(૨). ડાકોરમાં રણછોડમાં આવતી મોઢ-મોડ કેળવણી સુધારણાના હેતુઓની શરત પ્રમાણે માં ખોટી છે યા ખરી.

(૩). બાબુજી. જવાહરલાલ નેહરૂ. અને સરદારજી એ બે કોના વારસદાર છે. અને એમને માતૃભૂમિ યા વતનનું નામ

(૪) કોંગ્રેસ, સમાજવાદી, અને સામ્યવાદી એટલે શું?

(૫) આ જગામાં શું રાજતંત્ર હોય તો જુદી પાર્ટીઓને સરખા બનાવે. નામ સહિત.

આ પ્રશ્નોના જવાબો આપવા ખાસ મહેરબાની કરશોજી. પ્રશ્ન: જાપુનો જ્યારે આપણી સામે જ્યારે ટક્કર ... ત્યારે જાપુનો પુછેલો પ્રશ્ન કે: "લક્ષ્મણની પત્નિનું નામ" આ પ્રશ્નો જવાબ જાપુનોએ ... છે. ... માટે આ પત્રનો જવાબ આપ જરૂર આપશો.

From
मगनभाई म. सीताराम मेवाडावाला
विद्यार्थी ९० च कलीसा
... दीवा
अंकलेश्वर
जी. भरुच.

POST CARD

ADDRESS ONLY

INDIA POSTAGE 9 PS

To.
नायब वडा प्रधान सरदार वल्लभभाई
[illegible]
पार्लामेन्ट ओफ इन्डीया
दील्ही. (न्युदील्ही).
Delhi

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

Registered 152

મહેરબાન કલેકટર સાહેબ અમદાવાદ.

જત વીનતી સાથે જણાવવાનુ કે અમોને એવા સમાચાર મલ્યા છે. અથવા મ્યુનીસીપાલીટીની ચલવળથી એવુ દેખાઇ આવે છે કે અમદાવાદ શહેરમાંના નીરાશ્રીતોની કાચી દુકાનો તથા કાચા રહેઠાણો મ્યુનીસીપાલીટીને સત્તાધીશોએ તોડી નાખવાનો નીશ્રય કર્યો છે. તો તે બાબતમાં આપ નામદાર સાહેબને અમો નીચેના પોઇન્ટસ તરફ ધ્યાન દોરીએ છીએ. અને અમોને આશા છે કે આપ સાહેબ યોગ્ય પગલાં ભારીને અમારા દુખોમાં વધારો કરશો નહીં. અને જે કાંઇ ન્યાયી અમારા હકો હોય તે અમોને આપવા અથવા અપાવવા કારજીથી બંદોબસ્ત કરશોજી.

1. દેશની આઝાદી ખાતર બાજા નાગરીકો કરતા અમારો ફાળો ઘણો મોટો ગણાય. કેમ કે તે ખાતર તો અમારૂ બધુ ફના થઇ ગયુ છે. અને અમારૂ જીવન આજતો મુસીબતોથી ભરપુર બની ગયુ છે.

2. સેન્ટ્રલ ગવરમેન્ટ તથા પ્રાંતીક ગવરમેન્ટોએ નીરાશ્રીતોને માટે પુનરવસવાટ કરવા તથા પગભાર થવા તથા તેની મુસીબતો ઓછી કરવા પુરી જવાબદારી લીધી છે. અને જયારે અમો બધી બાજુથી સાધન હીન છીએ. તો આવા કમજોર તથા દુખી માણસો માટે આ જાતનું કૃત્ય ઘાતકી ગણાય. કેમ કે અમો અમારી મજુરીથી તથા અમારા પરસેવાના પૈસાથી કાચા ઝુંપડા બાંધ્યા છે. તથા કાચી દુકાનો કરી છે. તો જયાં સુધી સરકાર તરફથી બીજુ કંઇ બંદોબસ્ત ના થાય તો ત્યાં સુધી આવા પગલાં મુલતવી રાખવા જોઇએ. એવુ અમો આપશ્રીને

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

વીનવીએ છીએ.

૩. જે લોકો પોતાની ક્રુર દશા અનુભવી રહ્યા હોય અને જેઓએ - ભરણ પોસણ માટે સખત મહેનત કરી રહ્યા હોય અને જેની ઇસ્થતી - નાણાંથી બહુ પછાત હોય. અને જે લોકોને, સરકારી ખાતાઓમાં કાંઇ લાગવગ ના હોય તથા તેમના ઉપર દુખોની અજ્ઞાનતા છવાયેલી હોય - એવા લોકો ઉપર મકાન ખાલી કરાવવાના કાયદા લાગુ પાડવા કેવી રીતે યોગ્ય ગણી શકાય. તે આપ નામદાર સાહેબને દયા દ્રસ્ટીથી અમારૂ - દુખ હલકુ કરવા વીચારવાનુ છે.

૪. અમો સરકારને દરેક બાબતમાં સહકાર આપવા માંગીએ છીએ અને - અમો આપને ખાતરી આપીએ છીએ કે અમો સાન્તીમય જીવન પસંદ કરીએ છીએ અને જયાં કાંઇ તોફાની [illegible] હોય તે સીવાયના બાકીના ઉપર - કોઇ જાતની બીરદયતાનો પગલાં ના ભરવા જોઇએ. તેવી અમો આપને વીનતી કરીએ છીએ.

૫:- પુનર વસવાટનુ કામ ઘણુ કપરૂ હોવાથી અમો આપ ઉપર કોઇ જાતનુ દબાણ લાવવા માંગતા નથી. અને નાંણાંની મદદ પણ અમો માંગતા નથી - પરંતુ કોઇ રીતે અમારૂ ભરણ પોસણ ચાલુ રહે અને સરકાર ઉપર વજન - ઓછુ થાય તેવુ અમો સાચા દીલથી ઇચ્છીએ છીએ. અને ભાડાની બાબતમાં જે ગવરમેન્ટને યોગ્ય લાગે તે તથા જે કાંઇ યોગ્ય આકણી કરી અથવા - કરાવે તે અમો આપવા કબુલ છીએ. અને વોટર ટેક્ષ અથવા મ્યુ. નો બીજો - કોઇ ટેક્ષ અમારા માથે જે યોગ્ય ગણાય તે પણ અમો આપવા કબુલ છીએ.

અમોને આશા છે કે આપ નામદાર અમારા ઉપર રહેમ નજર રાખીને યોગ્ય પગલાં ભરવા તથા અમારા જીવન નીરવાહની કોઇ જાતની - હાની ના પહોચે તેવુ કરવા આપ પગલાં ભરશો. અને સત્તાધીશોને અમારી આવી વીનંતીથી જરૂર જણાવતો જાણ કરશો.

લી. આપનો સેવક. Tulsidas Lachhmandas

સેક્રેટરી ફોર માધુપુરા સરણાર્થી વહેપારી

એશોશીએશન માધુપુરા.

[illegible]

તા. ૨૪-૨-૫૦.

કોપી રવાના.

[illegible]

૧. હોમ મીનીસ્ટર બોમ્બે ગવરમેન્ટ.

૨. હોમમીનીસ્ટર સેન્ટ્રલ ગવરમેન્ટ ન્યુ દીલ્હી.

૩. પ્રેસીડેન્ટ સાહેબ અમદાવાદ મ્યુનીસીપાલીટી.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

२२/ ૧૦

Bhai **Mathuradas Premji.**

General Merchants & Commission Agents.

Nizamganj AURANGABAD City (DN.)

ભાઈ મથુરાદાસ પ્રેમજી

જનરલ મર્ચંટ એન્ડ કમિશન એજન્ટ નીઝામગંજ **ઔરંગાબાદ.**

Date ____________ 194 .

નામદાર સરદાર સાહેબની સેવામાં. દાખલ

શ્રી. [illegible]. નમ્ર વિનંતી કે. આજ કાલ મધ્યમ વર્ગના વેપારીઓની
પરિસ્થિતિ એટલી ખરાબ થઈ ગઈ છે કે. તેઓને તેમનો વ્યાપાર
બંધ કરવો પડે છે. તેમ જાણીને. હું મારા કિસ્સાની બાબત આપને જણાવ
લખું છું.

વિભાગી બંધનથી આજે ૬૨ વરસની ઉમર સુધી બને ત્યાં
સુધી વ્યાપારીક રીતે જીવન નીભાવ્યું છે. [illegible] ખરાબ [illegible]
[illegible]

સંવત-૧૯૮૭ માં [illegible] કુટુંબ સાથે ફક્ત પંદરસો રૂપૈયા
લઈને અહીં આવી. ઉપરનાં નામથી કાપડનો ધંધો ચાલુ કર્યો. શરૂઆત
[illegible]
[illegible]
[illegible]

વ્યાપારીક [illegible] તેમ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૫૦૦-૨૦૦૦
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૨૧૫૦-૨૭૫ [illegible] ૨૦૭૫-૮૦ [illegible]
[illegible] સંવત ૨૦૦૦
[illegible] ૮૦૦-૧૦૦૦ [illegible] સંવત ૨૦૦૦ની
[illegible]
[illegible]

પ્રધાનપદે ફેરવેલ. તેમજ સરકાર [illegible] રાજુ કરેલ. [illegible]
તેમજ ટુરસદ આગળનાર ધગર માટે [illegible] રાજાના સરકાર મોકલતા હતા.
દર વખતના ગુનામાં જે માત્ર ૩૦૦ રૂપિયા દંડ [illegible] પાસે રહે. તેવું
સરકાર મોકલ તરફથી માલ [illegible] હતી. જ્યારે ઉપર જણાવ્યું તેમ
ફિરાદ ભાગ્યોને ધગર માટે સરકારી મહાત્મા, મારી ઉપર જુદા જુદા આરોપ
નાખ તરફ [illegible] થયું ગયું. મુંડા [illegible] રહ્યા. [illegible]
નાસિકવાળા (સરકારમાલ [illegible]) રાખ્યું છે. [illegible] જોઈએ આવ્યા.
રાજુ [illegible] ૨૦૦૬ ના ફારમ [illegible] સરકારના ગુના [illegible]
પાસામાં રૂ. ૭૦૦૦) [illegible]. [illegible] માસિક રૂ. ૩૦૦) છે
[illegible]. જ્યારે [illegible] ૧૯૦-૧૯૨ [illegible] સરકાર [illegible] રાજુ
[illegible]. જો માત્ર ૪-૭
[illegible] [illegible] નામંજૂર કરેલ છે. [illegible]
[illegible] ના [illegible]. તેઓ [illegible]
નામંજૂર માટે [illegible]. તેમને [illegible] આપતા હતા. [illegible]
[illegible] માત્ર [illegible] છે.

તેમાંથી [illegible] ઉપર [illegible] તેમાં [illegible]
[illegible] માટે [illegible] કરવા [illegible]
તે [illegible] [illegible]
આપી તો [illegible] ફરજ [illegible]. [illegible] છે.
[illegible] ગામમાં ગામમાં જે [illegible] આવ્યું [illegible]
[illegible]. તેમજ [illegible] આવ્યું [illegible]
[illegible] ગામમાં [illegible]
[illegible] ગુજરાત, [illegible]
[illegible] (રાજુ [illegible] આપેલ [illegible]
[illegible]) [illegible]
[illegible] છું. [illegible]
જ્યારે [illegible] માત્ર [illegible]
[illegible]

[illegible] રહ્યા બાદ બાપુ [illegible] આવ્યા હતા. હું ત્યારથી
[illegible] ઘેરાયો છું જે શબ્દોમાં લખી શકું તેમ નથી. 154

દરમ્યાનમાં [illegible] જે હજારો કુટુંબો ગયાં છે - ~~તેમાંનું~~
~~એક કુટુંબ~~ માંડ કુટુંબ પણ તેમાંનું બચ્યું છે. ત્યારેજ [illegible]
બે હજાર - અને બે હજારોમાંનાં બાળ હજાર [illegible] છે -
ત્રણ [illegible] નાગપુરનો સંબંધ પણ આપણે બતાવ્યું તેમ મોટેર
[illegible] સાધન [illegible] - હવે [illegible] થયેલ છે. તેનો સંબંધ પણ
[illegible] શહેર ઠેકાણે [illegible] તેમ મનુ પાસે [illegible].

હવે આપણે [illegible] - મને [illegible] રૂ. [illegible]
[illegible] આપ્યા હતા. [illegible] પહેલે [illegible]
[illegible] કે કુટુંબ [illegible] - [illegible]
[illegible] થઈ શકે. [illegible] મદદ [illegible]
[illegible] મદદ મળે તો [illegible] પાસેથી [illegible]
[illegible] ઉપર [illegible] થશે. ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] કરતા હતા. [illegible]
[illegible] નાગપુર [illegible] છે. તેથી
[illegible] પોતાના [illegible]
[illegible] કરવા [illegible]
[illegible] થશે. તેમાંથી હવે [illegible]
રૂ. ૩૨૫-૩૫૦ [illegible] રૂ. ૨૫૦ [illegible] રૂ. ૪૦૦-૫૦૦
રૂ. [illegible]. ત્યારે [illegible] રૂ. [illegible]
[illegible] નથી - [illegible]
[illegible] છું. [illegible] ૨૦૦ [illegible]
[illegible] રૂ. ૨૫૦ [illegible].
[illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] તેમ [illegible]

ૐ

[illegible] આપણે આ [illegible] છે. ખરેખર આપને આ જાણીને દુઃખ થશે. મારે આપને [illegible] ઘણા પ્રસંગ [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] છે. આપને યોગ્ય લાગે તેમ કરશો.

હું પ્રતિજ્ઞા પૂર્વક તેમ ઇશ્વરને [illegible] [illegible] [illegible] છે.

[illegible] આ [illegible] ઇશ્વર આપના અંતઃકરણ [illegible] સત્યાસત્યની પ્રેરણા કરે. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે.

લિ. આપનો નમ્ર સેવક

([illegible]) [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] માટે [illegible] [illegible] [illegible] હું [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] રૂ. ૧૦-૧૨ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ૮-૧૦ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] હું [illegible] [illegible] તેમ છું. [illegible] છે. [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] -

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

૧૫

ઉમરગામ-બલસાડ જીલ્લો
તા. ૫-૨-૧૯૫૦

પૂજ્ય પુરુષ સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની પવિત્ર સેવામાં:- મુ. દીલ્હી

ઉમરગામથી લી. ઠાકોરદાસ વલ્લભદાસ સંજાણવાળાના પ્રણામ. આ આપને માટે સમસ્ત દેશની દરેક બાબત દરરોજ આપ એ જ વસ્તુ આને સંભાળો નહિ તો સ્વાભાવિક છે એકની બરાબર અનાજ બાબતમાં મની જો મારા અલ્પ જ્ઞાનને આધારે જણાતી હકીકત આપને જણાવવા રજા લઉં છું.

(૧) આપણા સંબંધ દેશમાં અનાજની અછત બાબતમાં જે આંકડા રજુ કરવામાં આવે છે તે સદંતર ખોટા અને ઊંધે રસ્તે દોરનારા છે.

(૨) હિંદુસ્તાનમાં અનાજ ઓછું પાકે છે. અને પરદેશના મંગાવવામાં પૂરતું નથી એ વાત તદ્દન સત્ય છે. એટલા પૂરતા આંકડા બરાબર છે. પરંતુ કુદરતી અનાજની તૂટ છે તે વસ્તુ બાબત આપને અંધારામાં રાખવામાં આવ્યા છે.

(૩) દેશમાં મોટાભાગની વસ્તી સમસ્ત ખેડૂત લોક-મધ્યમાંનું

(૨) 157

બંગાળ-આસામ-ઓરીસ્સા-મદ્રાસ-ને લગભગ મુખ્યત્વે ચોખાનો ખોરાક ખાય છે. સીંધમાં ખોરાક તરીકે ઘઉં બાજરી-જુવાર ખાય છે. બાકી સંયુક્ત પ્રાંત-બિહાર ને પંજાબ. વગેરે પ્રાંતો ઘઉં-જુવાર-બાજરો મુખ્ય ખોરાક તરીકે વાપરે છે અને ચોખા સાઈડ ખોરાક તરીકે વાપરે છે. બ્રિટિશ હોસ્પિટલ હીંદમાં 2/3 લોકો ચોખાને મુખ્ય ખોરાક તરીકે વાપરે છે જ્યારે ફક્ત 1/3 ભાગ ચોખાને સાઈડ ખોરાક તરીકે વાપરે છે. બ્રિટિશ હીંદુસ્તાનમાં ઘઉં-બાજરો જુવાર ને 1/3 ભાગ મુખ્ય ખોરાક તરીકે વાપરે છે તેના કરતાં અને ચોખા ને 2/3 ભાગના વસ્તી વાપરે છે તેની અગત્ય છે. બ્રિટિશ હીંદમાં બીજે કોઈ બીજા અનાજની નથી. પણ ફક્ત ચોખાની જ છે. બ્રિટિશ હીંદમાં પહેલાં તો બધા અનાજની આયાત બંધ કરી ફક્ત ચોખાની આયાત રાખતા. અને તે પણ ફક્ત દસથી પંદર લાખ ટન ની હતી. કારણ લડાઈ અગાઉ હીંદમાં દર સાલ દસ ચોખાની આયાત બરમાથી થતી એ બીજી માહિતી બરમાના [illegible] [illegible] (શાહ્રીસ્ત [illegible]) પાસેથી મળેલ માહિતી છે.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

~~અમિત શાહ પાકીસ્તાનમાંથી [illegible]~~
ગોધરાકાંડનો હેતુ તે પુરો પડ્યો એટલે તેઓ [illegible]
તથા સાધુઓ, પંચમહાલ [illegible] નીરાશ્રીતો
જાતે બાબતે દિલ્હીમાં તેના તોફાનો વધુ માંડ
૧૫ ચંદર લાખ રૂ. [illegible] આપવા [illegible]
ના આપવાનું વચન [illegible]
બાબા [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
કરવા. કારણ ઉપર [illegible]
છે.

આ મુજબ ગોધરાકાંડ [illegible] તે બાબત
જાહેર કરવું તે યોગ્ય માનતો નથી હું માનું
છું. [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] પોતે ([illegible]) [illegible]
[illegible]
ને નથી. [illegible]
[illegible]

તેનાં જવાબ પછી [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] માં [illegible] મોકલતાં તેને [illegible]
કરશો. ([illegible] જાતે [illegible])
[illegible]
[illegible]
[illegible] Helping Hand [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] નથી. [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

અંગ્રેજોએ પોતાના ~~[illegible]~~ લાભ માટે બ્રિટિશ માલને [illegible]
રાખે એવી અમાનુષી [illegible] રાજ [illegible]
રાખેલી [illegible] ૩૨ છે

(૧) ધર્મની બાબતમાં [illegible] [illegible]
[illegible] - [illegible]
ને [illegible] છે

(૨) [illegible]
[illegible] માટે [illegible] પ્રયત્ન [illegible]

(૩) [illegible] - [illegible] - [illegible] [illegible]
ના [illegible] આપ્યા [illegible]. પણ [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible].

(૪) [illegible] ~~[illegible]~~ પરદેશી [illegible] પર [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible]
[illegible].

(૬) [illegible] - [illegible] - [illegible]
- [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

(૭) પરદેશી [illegible] - [illegible]
પર [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

૭-૨-૫૦

સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ
નવી દિલ્હી.

આ સાથે ઇમ્પોર્ટ
કંટ્રોલર જનરલ ઓફ ઇન્ડિયા
ને આપ પાસે મોકલેલ
રિપોર્ટ બેન્ક ઓફ મોકલાવી
આપવા સારુ
મને ખબર મળી કે
મોકલેલ રિપોર્ટ મિનિ[illegible]
જુલાઈ ૧૯૪૯ને તા[illegible]
લખાયેલ પોતે રજૂ નથી --

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ભાઈ કલ્યાણ

હવે આ પત્ર પહોંચાડ

એટલે લખીને પાછો મોકલ

આરાધ્યું- આપણું મોકલવું —

ગયા રવિવારે ટપાલમાં આવ્યું

લખવા [illegible] આવ્યો

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ભાઈ + [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

TELE. ADD:-"POSITIVE" PHONE No. 31160.

SHIVJEE LILADHAR

COLOUR MERCHANT.

VADGADI-POST NO. 3.

103

Bombay, 7th. Feb,1950. 194

To.
Legistative Assembly.
New Delhi.

Bear Sirs,

We are enclosing herewith the letters, which please put into action, and oblige.

Thanking you in advance,

Yours Faithfully,

Shivjee Liladhar

Enc. the papers.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

TRUE COPY.

164

6th February 1950

Honourable, K. C. Neogy. Esqr.
Minister of Commerce,
Government of India.
NEW DELHI.

Dear Sir,

We are enclosing herewith the copies of letters dated 24th and 28th January 1950 addressed to D.C.C.I. of Bombay for your kind consideration.

We also enclose letters dated 3rd February 1950. addressed to you along with the copy of the letter dated 1st Feb. 1950 addressed to DCCI Bombay and copy reply of DCC Bombay No. CD-378/50.

Herewith I am also enclosing copy of Public Notice No.907. My object in enclosing the above copies is to bring to your kind notice that fact that in spite of the above public notice regarding Income Tax verification certificate, so many Licenses have been issued since the date of the said Notice as well as Licenses are still being issued even now in this manner more licenses have been issued and are being issued now to in eligible parties than legitimate parties. As the effect of undesirable action of on the part of Licenses as well as on the part of Officers concerned can well be understood.

Under the circumstances I have to request you to be good enough to order out necessary enquiry in to above matter and oblige.

I am addressing this letter in public interest. In the meantime I have to earnestly request you to suspend Licenses already issued to Persons without Income Tax Certificate, and to instruct Delhi and Bombay Offices concerned not to issue any such Licenses at all.

Further unless investigation in cases of those persons referred to in my letter of 6th January 1950 is completed Licenses issued from Bombay and Delhi Offices should be stopped as such Licenses are still being issued.

Please instruct D.C.C.I. Bombay to issue us Licence for Germany for January/June 1949 period for which we are fully entitled and are fighting for.

Thanking you in anticipation.

Yours faithfully,

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

(True Copy)

105

SHIVJEE LILADHAR

Bombay 1st Feb. 1950.

The Deputy Chief Controller of Imports
Gulam Mohomed Bldg.
Ballard Estate
B O M B A Y

Dear Sir,

Re: Import of Dyes from Soft Currency areas against C.G.I. Confirmed orders.

It appears that according to the rules governing import of dyes from soft currency areas against open General Licence there is no strict stipulation to submit Incometax verification certificates along with application. This lacuna is very helpful for evaders of incometax and people not at all in the dyestuff trade.

I understand the controller of imports has discretion vested in him to grant licences after scrutiny and I would therefore, suggest to your goodself that non deserving parties do not obtain licence without submission of the necessary incometax and other proofs.

Although it may be presumed at the outset that I am going out of my way in writing these lines, my justification is that I am desirous of putting the trade in a moral footing for the good name of our own NATIONAL GOVERNMENT.

Thanking you.

Yours faithfully,

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

C O P Y.

108

SHIVJEE LILADHER.

Vadgadi, Bombay 24-1-1950.

The Deputy Chief Controller of Imports.
Ballard Estate.
Bombay.

Dear Sir,

Sub:- Import Licence for Coal Tar Dyes from Bizonia for January/June 1949 period.

With reference to my letter dated the 7th January 1950 addressed to the Chief Controller of Imports Delhi, I beg to give the following further information:-

1) M/s. Agarwal Iyengar & Co. Ltd.

a) Mr. Chiranjilal }
b) Mr. N.S.Rajan. }
c) Mr. N.R. Swami. } DIRECTORS.
d) Mr. R.S.Patel. }

e) Mr. N.T.Iyengar. Manager.

This concern was given Licences during the licensing period viz January/June 1949 as under;

12-2-1949	-	1,95,000.-.-
5-3-1949	-	2,25,000.-.-
25-5-1949	-	12,708.-.-
		4,32,708.-.-

2) The Alliance Colour Co.

The partners of this firm are merely the Directors of M/s. Agarwal Iyengar & Co. This supplementary concern of M/s. Agarwal Iyengar & Co.,Ltd. was given a licence of Rs.5,00,000/- on 14.5.1949

3) Chandyes Trading Co.

The partners of this concern was originally Mr.N.T. Iyengar the Manager of Ms. Agarwal Iyengar & Co. Ltd. Later on i.e. on 1-4-1949 Mr. N.S. Rajan and Mr. N.R.Swami Joined Chandyes Trading Co. These three gentlemen are brothers. They got licences as under;-

16-4-1949	-	1,78,150.-.-
23-4-1949	-	1,21,850.-.-
		3,00,000-0-0

4) Bombay Drug House.

The partner of this company is Mr. N. T. Iyengar. This concern got licences as under :-

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

12-3-1949	1,11,700-0-0
19-3-1949	3,28,000-0-0
	4,39,700-0-0

The above licences were endorsed to Messrs Chandyes Trading Co.

Finally the abovenamed four concerns which are merely diffetent in name for the same concerns referred to above in order to obtain licences who secured licences to the total amount of :-

1) 4,32,708-0-0
2) 5,00,000-0-0
3) 3,00,000-0-0
4) 4,39,700-0-0

16,72,408-0-0

Having given you the above facts I wish to inform you t that one of the staff member Mr. Kulkarni who was preparing the licences was working in close co-operation with these gentlemen.

During the licensing period it was definite rule that no one should be given licence beyond 5 lakhs, whereas with the convenience of Mr. Kulkarni the abovenamed concern working in the same interest under different names were able to secure more than 16 lakhs whereas I was not given even a licence for a rupee.

My object in writing this to you is (1) why people who are in clique with some one in the D.C.C.I office should not be placed in the black list for upsetting the Government's names and also disturbing selfishly the commercial moral code.

(2) Why a merchant like myself should not be given due justice when I have complied with all the regular formalities for obtaining licences.

Furthermore the following parties who are not at all regular colour merchants but came to the line merely to obtain licences have been given licences as under :-

1) Messrs Mata Lomi Co.	30-4-1949	3,00,000-0-0
2) T. M. Thakore & Co.	7-6-1949	8,715-0-0
	7-6-1949	1,31,900-0-0
3) Kantilal Sanghvi Co.	7-6-1949	15,000-0-0
	11-6-1949	2,00,000-0-0
	28-6-1949	9,500-0-0
4) Cosmos Trading Corp.	8-4-1949	2,10,000-0-0
5) N. Jivanlal & Co.	16-4-1949	2,81,957-0-0
	23-4-1949	847-0-0

I would like you to make an investigation how these concerns who know nothing of colour business were suddenly favoured by Government.

Yours faithfully,

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

157

COPY.

Bombay 28th January 1950.

The Dy. Chief Controller of Imports,
Gulam Mahomed Building.
Ballard Estate,
Fort,
B O M B A Y.

Dear Sir,

Sub: Import licence for Coal Tar Dyes from Bizonia for January/June 1949 period.

In continuation of my letter of the 24th instant I beg to give below the following further information.

Messers N. Jivanlal & Co.
The below mentioned firms is merely an allied concern of this firm.

1) United Trading Co. 2,00,000-0-0

Furthermore the following parties were also absolutely unknown to Dyestuff business and were merely newly started for securing licences.

1)	Columbia colour co.	3,00,000-0-0
2)	Chunilal Prabhudas	20,000-0-0
3)	Das and Co.	2,50,000-0-0

Please investigate how they gave proof of firm contracts with manufacturers from Bizonia.

I am giving these particulars to you to make your investigations quickly.

I am now looking forward with the least possible delay for grant of licence for Bizonia for me January/June 1949 against my application so long withheld.

Thanking you.

Yours faithfully,

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

158

VI/11916/2?6. S/2-49/432
Government of India.
OFFICE OF THE CHIEF CONTROLLER OF IMPORTS.

New Delhi, the 10th.January 1950

From:-

Chief Controller of Imports.

To,

Messrs. Shivjee Liladhar.
Vadgadi, Post No 3.
BOMBAY.

Sub:- Import of Coal T.R.Dyes from Bizonia.
Request for reconsideration:-

Gentlemen,

With reference to your letter dated the 10th November 1949, to this office and the letter dated the 16th December 1949 addressed to the Hon'ble the Commerce Minister, I write to say that your case has been reconsidered, but it is regretted that the decision communicated to you by the Deputy Chief Controller of Imports, Bombay on the 2nd August 1949 cannot be altered.

Your case should now be considered as finally closed.

Yours faithfully,

Sd/-

for Chief Controller of Imports.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

109

6th February 1950

Honourable, K. C. Neogy. Esqr.
Minister of Commerce,
Government of India.
NEW DELHI.

Dear Sir,

We are enclosing herewith the copies of letters dated 24th and 28th January 1950 addressed to D.C.C.I. of Bombay for your kind consideration.

We also enclose letters dated 3rd February 1950. addressed to you along with the copy of the letter dated 1st Feb. 1950 addressed to DCCI Bombay and copy reply of DCC Bombay No. CD-370/50.

Herewith I am also enclosing copy of Public Notice No.207. My object in enclosing the above copies is to bring to your kind notice that fact that in spite of the above public notice regarding Income Tax verification certificate, so many Licences have been issued since the date of the said Notice as well as Licences are still being issued even now in this manner were licenses have been issued and are being issued now to in eligible parties than legitimate parties. As the effect of undesirable action of on the part of Licensees as well as on the part of Officers concerned can well be understood.

Under the circumstances I have to request you to be good enough to order out necessary enquiry in to above matter and oblige.

I am addressing this letter in public interest. In the meantime I have to earnestly request you to suspend Licences already issued to Persons without Income Tax Certificate, and to instruct Delhi and Bombay Offices concerned not to issue any such Licences at all.

Further unless investigation in cases of these persons referred to in my letter of 6th January 1950 is completed Licences issued from Bombay and Delhi Offices should be stopped as such Licences are still being issued.

Please instruct D.C.C.I. Bombay to issue us Licence for Germany for January/June 1949 period for which we are fully entitled and are fighting for.

Thanking you in anticipation.

Yours faithfully,

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

17°

TRUE COPY.

No. Aps/12/C/50
New Delhi. 7th January 1950

Shri Shivjee Liladher,
Vadgadi, Post No. 3.
BOMBAY.

Dear Sir,

I am directed to acknowledge receipt of your letter of the 6th January 1950, to the Hon'ble Minister for Commerce, appealing against the rejection of your application for licence to import coal tar dyes from Bizonia, and to say that the matter is at present under investigation. You will be informed of the results of the investigation in due coures.

Yours Faithfully,

Sd/-
Private Secretary to the commere Minister.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

(TRUE COPY)

Hon'ble K.C. Neogy Esqr.
Minister of Commerce,
Government of India
NEW DELHI.

Bombay 6th Jan. 1950.

171

Respected Sir,

Sub: Our application dated 23/5/2949 for a Licence to Import Coal Tar Dyes from Bizonia for a value of Rs.5000000/- submitted to DCCI Bombay during the licensing period C.C.I. Ref. No. VI/11916/276-s/449 dated 7/11/49 and your ref. No. APS/746/c and APS/764/c dated 16th & 30th December 1949.

We beg you to please refer to your communication Nos. APS/746/c and APS 764/c 16th & 30th Dec. 49 acknowledging the receipt of our letters on the subject above.

In this connection, we have not been favoured with any reply to our two letters dated 16th and 30th Dec. addressed to your honour requesting in it to please call for the papers and investigate the case as to how we have been deprived of the Import Licence as applied for inspite of the fact that though our case being a genuine one, we are not granted the import Licence, while the others were favoured with the import licence, as and when they applied for including the new comers and also not established importers, by the DCCI Bombay. We then referred our case to the CCI Delhi and for a considerable long time we did not receive any information nor even the acknowledgement of ourrepeated letters to the authority concerned until we persistently wrote letters for consideration of our application, when we were informed by the CCI Delhi that our case has been reconsidered and that it was regretted for the decision already communicated to us by the DCCI Bombay could not be revised.

Under the circumstances we are at a loss to know as to whom we should approach in matters such as this, where a gross injustice is being done to us. We have therefore, approached your with a hope to take this matter up for necessary investigation so that the justice will be done and our case will be reconsidered for granting us the necessary Import Licence against licensing period Jan/June 1949 in accordance with the Public Notification dated 30th Dec. 1948 and later on as modified in Public Notices dated 3rd Feb. 49 on Licensing of Import from Bizonia and which continued to be in force till Jan/June 49 which Notification required suppliers letter or telegram in original aggreeing to supply the goods subject to Import Licence. This has all been done as required from time to time, inspite of all that our case has not be considered, worth the result we have been put to a very great loss of our business.

Thanking you and hoping to be favoured with your early compliance in the matter, we beg to remain sir,

Yours faithfully,

Copy forwarded for information & necessary action to:-
The Secretary, the Indian Merchants Chamber
Back Bay Reclamation. Fort Bombay.

This has reference to their letter No 26266-6 D. 30th Dec. 49 addressed to CCI New Delhi on the subject above.

TRUE COPY.

170

No. Aps/12/C/50
New Delhi. 7th January 1950

Shri Shivjee Liladher,
Vadgadi, Post No. 3.
BOMBAY.

Dear Sir,

I am directed to acknowledge receipt of your letter of the 6th January 1950, to the Hon'ble Minister for Commerce, appealing against the rejection of your application for licence to import coal tar dyes from Bizonia, and to say that the matter is at present under investigation. You will be informed of the results of the investigation in due course.

Yours Faithfully,

Sd/-
Private Secretary to the commerce Minister.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

(TRUE COPY)

Hon'ble K.C. Neogy Esqr.
Minister of Commerce,
Government of India
NEW DELHI.

Bombay 6th Jan. 1950.

177

Respected Sir,

Sub: Our application dated 23/5/2949 for a Licence to Import Coal Tar Dyes from Bizonia for a value of Rs.5000000/- submitted to DCCI Bombay during the licensing period C.C.I. Ref. No. VI/11916/276-s/449 dated 7/11/49 and your ref. No. APS/746/c and APS/764/c dated 16th & 30th December 1949.

We beg you to please refer to your communication Nos. APS/746/c and APS 764/c 16th & 30th Dec. 49 acknowledging the receipt of our letters on the subject above.

In this connection, we have not been favoured with any reply to our two letters dated 16th and 30th Dec. addressed to your honour requesting in it to please call for the papers and investigate the case as to how we have been deprived of the Import Licence as applied for inspite of the fact that though our case being a genuine one, we are not granted the import Licence, while the ~~our~~ others were favoured with the import licence, ~~xxxxx~~ as and when they applied for including the new comers and also not established importers, by the DCCI Bombay. We then referred our case to the CCI Delhi and for a considerable long time we did not receive any information nor even the acknowledgement of ourrepeated letters to the authority concerned until we persistently wrote letters for consideration of our application, when we were informed by the CCI Delhi that our case has been reconsidered and that it was regretted for the decision already communicated to us by the DCCI Bombay could not be revised.

Under the circumstances we are at a loss to know as to whom we should approach in matters such as this, where a gross injustice is being done to us. We have therefore, approached your with a hope to take this matter up for necessary investigation so that the justice will be done and our case will be reconsidered for granting us the necessary Import Licence against licensing period Jan/June 1949 in accordance with the Public Notification dated 30th Dec. 1948 and later on as modified in Public Notices dated 3rd Feb. 49 on Licensing of Import from Bizonia and which continued to be in force till Jan/June 49 which Notification required suppliers letter or telegram in original aggreeing to supply the goods subject to Import Licence. This has all been done as required from time to time, inspite of all that our case has not be considered, worth the result we have been put to a very great loss of our business.

Thanking you and hoping to be favoured with your early compliance in the matter, we beg to remain sir,

Yours faithfully,

Copy forwarded for information & necessary action to:-
The Secretary, the Indian Merchants Chamber
Back Bay Reclamation. Fort Bombay.

This has reference to their letter No 26265-6 D. 30th Dec. 49 addressed to CCI New Delhi on the subject above.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

172

NO. 915.

GOVERNMENT OF INDIA
MINISTRY OF COMMERCE

IMPORT TRADE CONTROL POLICY.
PUBLIC NOTICE.

The following Public Notice dated 4th February 1949, issued by the Chief Controller of Imports, New Delhi, is republished.

*Gopal.

R.K. Tandon.
DY.CHIEF CONTROLLER OF IMPORTS.

GULLAM MAHOMED BLDG,
BALLARD ESTATE, BOMBAY,
Dated the 8th February 1949.

PUBLIC NOTICE.No.2 -CCI/49.

It has been decided that goods covered by Open General Licence No. XI and originating from a country to which Open General Licence XI applies, will, if required to transit a hard currency country for shipment to India, be treated as falling under Open General Licence No. XI only if accompanied by the following certificates :-

(a) A certificate of origin by the manufacturers of producers of the goods in the country concerned, and

(b) a certificate of nonmanipulation issued by the Customs Authorities of the hard currency country of transit.

2. On production of such certificates, goods for example of Rodhesia or Switzerland origin and shipped from Portuguese East Africa or of Czechoslovak origin and shipped from Bizonia ports will be treated as covered by Open General Licence No. XI.

3. Such transactions will be allowed to be paid only in the currency of the country of the origin of the goods.

(G.R. Kamat.)
CHIEF CONTROLLER OF IMPORTS.

****

NO. 916.

GOVERNMENT OF INDIA
MINISTRY OF COMMERCE
IMPORT TRADE CONTROL POLICY.
PUBLIC NOTICE.

The following Public Notice dated the 3rd Feb. 1949, issued by the Chief Controller of Imports, New Delhi, is republished.

* Gopal.

R.K. Tandon.
DY.CHIEF CONTROLLER OF IMPORTS.

GULLAM MAHOMED BLDG,BALLARD ESTATE,
BOMBAY, the 8th Feb. 1949.

PUBLIC NOTICE No. 3- CCI/49.

Sub:-Licensing of Imports from Bizonia i.e.Anglo-American Occupied zone of Germany.

The export licensing procedure in Bizonia has been considerably relaxed and prior approval of Joint Export Import Agency is required only for a few commodities. The others can be exported without licence. It has, therefore, been decided that import licensing procedure notified in this office Public Notice dated the 30th December 1948 should be modified to the following extent:-

P.T.O.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

It will not be necessary for the ~~importers to state the open~~ Export licence number held by the exporters. They will, however, be required to produce evidence of the contracts made with the Bizonian suppliers. For this purpose, suppliers' letter or telegram in original agreeing to supply the goods subject to import licence should be sent. The firms should also produce evidence to show their standing in business and whether they are dealers in the line of trade for which they apply for licences.

(G.R. Kamat.)
CHIEF CONTROLLER OF IMPORTS.

****

NO. 917.

GOVERNMENT OF INDIA
MINISTRY OF COMMERCE

IMPORT TRADE CONTROL POLICY.
PUBLIC NOTICE.

The following Public Notice dated 3rd Feb. 1949, issued by the Chief Controller of Imports, New Delhi, is republished.

Gopal.

R.K. Tandon.
DY.CHIEF CONTROLLER OF IMPORTS.

Gullam-Mahomed Bldg,
Ballard Estate, Bombay, the 8th Feb. 1949.

PUBLIC NOTICE No. 4-CCI/49.

With reference to para 6 of this office Public Notice dated the 8th January 1949, regarding the production of Income-tax vertification certificates by applicants for import and export licences with effect from the licensing period January -June 1949, it is notified for general information that the Government of India have decided that applications for (i) import licences for goods which are liberally licensed for imports from any source (including Capital Goods and Heavy Electrical Plant)and (ii) export licences for goods for export to hard currency areas will be taken into consideration and sanctioned, if otherwise eligible, irrespective of whether the applicant has lodged his income-tax verification certificates. This decision has been taken to facilitate maximum possible imports of the liberally licensed commodities and the maximum possible exports to hard currency areas.

(G. R. Kamat.)
Joint Secretary to the Government of India.

(iv) For proprietory and partnership firms which have commenced business after 1st April 1948, it will be necessary to lodge certificates of income-tax verification with the Import and Export Licensing authorities mfxt for the proprietor or proprietors and for each of the partners, as the case may be.

(v) The certificate when obtained should be sent by the xxxxxx applicant or his authorised agent to the licensing authority concerned in a cover clearly superscribed "INCOME TAX VERIFICATION CERTIFICATE". Each certificate after receipt in the office of the licensig authority concerned will be registered and a registration number will be allotted in respect of it and communicated to the applicant who will quote the registration Number prominently on all applications for import and export licences made thereafter.xx

2. The following classes of applicants will be specifically exempt from the necessity of producing the Income-Tax Verification certificates.

a) Such Government and Semi Government Institutions as xxxxxx are not liable to incometax.

b) Firms, individuals or companies in Indian states where no income taxes levied and who have no place of business in Indian Provinces.

c) Companies, public or private, which are incorporated under the Indian Companies Act, after the 1st April 1948. Such companies should produce a certificate from the registerar of Companies concerned showing the date of their incorporation.

d) Other types of persons who are not otherwise liable to income tax under section 4(3) of the Indian Income Tax Act.

e) Firms and individuals claiming to be exempt from income tax should give particulars of their income and state fully the circumstances in which they claim to be exempted from the tax.

f) Applicants claiming xxxxx exemption from the production of Income Tax verification certificates will also be allotted registration Numbers in the same way as those /who are required to produce the Income Tax verification certificate ; but the allottment of registration Numbers to them will be done at the Headquarters Office of the Chief Controller of Imports, instead of by the respective licensing authorities, and requests for registration by such applicants should be addressed to that office at New Delhi, in a cover superscribed "EXEMPTION FROM INCOME-TAX VERIFICATION CERTIFICATE ". After their registration Number has been allotted and communicated to the applicant he should similarly quote that Number on his application for an import or export licence submitted to the proper licensing authority.

3) The Income Tax authorities concerned have made arrangements for the issue of these verification certificates from the 25th Jan. 1949. Arrangements have been made for the prompt issue of the verification certificates by the Income Tax authorities and for the registration of these certificates by the licensing authorities and for the communications of these registration Number to all the licensing officers.

4) Nothing stated in this Public Notice applies to applicants for import and export licences for small value not exceeding Rs. 5000/- in c.i.f. and F.O.B. values respectively.

5) Similarly in the case of persons, firms or companies who had their past import or export business or had been residing in what is now Pakistan and are therefore unable to comply with the requirement of this notice, applications for import or export licences will be considered without the production of the Income Tax verification certificate. They should, however, produce sufficient evidence to show that they had their place of business or had been resided in what is now Pakistan and are therefore unable to produce the verification certificates

6) Should Govt. decide from time to time to exempt any other classe s of individuals or firms from having to produce the certificate of Income-Tax verification, such decision will be duly announced.

G.R.Kamat.
Joint Secretary to Govt. of India.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

GOVERNMENT OF INDIA
MINISTRY OF COMMERCE

OFFICE OF THE DY.CHIEF CONTROLLER OF IMPORTS.

No. 907.

IMPORT TRADE CONTROL POLICY.

PUBLIC NOTICE.

The following Public Notice No.1(2) /ITC/49 dated the 8th January 1949 issued by the Ministry of Commerce, New Delhi is republished.

G.H. Hatalkar.
*Gopal. (Executive Officer)
for DY.CHIEF CONTROLLER OF IMPORTS.

GULLAM MAHOMED BLDG,
BALLARD ESTATE, BOMBAY, the 11th January 1949.

PUBLIC NOTICE.

The Government of India have decided that with effect from the licensing period January -June 1949 applications for import and export licences whether from quota holders, manufacturers, established importers or exporters or newcomers will not be considered unless the applicant has lodged certificates of Income-Tax verification in the prescribed form with such of the following licensing offices to which they make their applications for import or export licences:-

1. Chief Controller of Imports, New Delhi.
2. Chief Controller of Exports, New Delhi.
3. Deputy Chief Controller of Imports & Exports, Bombay.
4. Deputy Chief Controller of Imports & Exports, Calcutta.
5. Import Trade Controller, Madras.
6. Export Trade Controller, Madras and
7. Export Trade Controller, Amritsar.

(1) The certificates shall be in the form appended to this Notice. The applicant or his authorised agent should fill in the particulars as required in the form . on as many copies as are required , with one additional copy to be maintained by the Income-Tax Office and present them to the Income-Tax authority * will then verify the particulars from their record, subscribe the necessary verification certificates on all copies and return them to the applicant, leaving one copy for their record. * specified in (i) below. The Income-tax authority.

(ii) Except in the case of applicants assessed or assessable to tax in the cities of Bombay, Calcutta, Madras and Delhi, the form after being filled in should be sent by the applicant or by his authorised agent for verification to the Income-Tax Officer of the Circle, Ward or District where the applicant is assessed or assessable to income-tax. In the case of applicants from Bombay or Calcutta the form should be sent to the Headquarters Assistant Commissioner of Income-Tax in these cities and in the case of those from Madras and Delhi to the Inspecting Assistant Commissioner of Income-Tax.

(iii) It will be noticed that the certificates calls for particulars of assessable incomes and taxed paid for a period of last five years including the income tax year 1948- 49. This certificate once produced, will be regarded as valid for all applications for import and export licences made by the applicant throughout the callendar year 1949.

P.T.O.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

FORM OF CERTIFICATE OF INCOME- TAX ASSESSMENT TO BE PRODUCED BY AN APPLICANT FOR IMPORT AND EXPORT LICENCES.

(To be filled in by the applicant for import and / or export licences).

... business address of the applicant.

... in which the business was established.

...me and address in which the applicant is assessed to income-tax.

Whether the applicant is assessed to income-tax as :

(a) Individual.

(b) Hindu Undivided Family.

(c) Company.

(d) Firm, or

(e) Association of persons.

The Income Tax Circle/Ward /District in which the applicant is assessed to income-tax.

(a) Reference No. (or G.I.R.No.) of the assessment.

(b) Particulars of income -tax paid:-

...r of assessment for ...poses of Income-tax.	Income as assessed by the Income Tax Authority concerned.	Income-tax demanded by the Income Tax Authority concerned.	Income -Tax paid.
(1)	(2)	(3)	(4)
1944- 45			
1945- 46			
1946- 47			
1947- 48			
1948- 49			

P.T.O.

(Note:- Amounts of income -tax shown in Columns 3 and 4 above shou.d include all forms of tax, viz. Income Tax , Super Tax, (Capital gains tax), surcharge, Excess Profit Tax and Business Profit Tax.).

(c) If any income-tax as demanded remains unpaid, reasons for it should be clearly stated.

(d) Whether the Company or Firm or Hindu Undivided Family on which the assessment was made has been or is being liquidated, wound up, dissolved, partitioned, or being declared insolvent as the case may be.

7. In case there has been no income-tax assessment, whether returns submitted under section 22(1) or (2) and 18A (3) of the Indian Income Tax Act and if so the amount of income returned or tax paid for each of the five years mentioned in 6 (b) above.

8. The name and address of Branch~~ex~~(es) of the applicant.

I declare that the above information is correct and complete to the best of my information and belief.

Date. ....

Signature of the applicant.
or his authorised agent..........................

(TO BE FILLED IN BY INCOME TAX OFFICER)

In my opinion, the applicant mentioned above has been doing ~~everyth~~ everything possible to pay the tax demands promptly and regularly and to facilitate the completion of the pending or outstanding proceedings.

Date............

Signature of the Income Tax Officer..........

Seal............

Circle /Ward / District....................

Gopal.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

TRUE COPY.

175

11th. January [illegible].

Superintendent of Police.
Central Anti Corruption Department.
Manka Building, Outram Road.
Fort, BOMBAY.

Dear Sir,

I beg to enclose herewith copies of correspondence exchanged between the Ministry of Commerce and myself on the Subject of how import and export licences for Pakistan were secured. by the undermentioned firms.

Messrs. AGARWAL IYENGER & CO. BOMBAY.
Messrs. ALLIANCE COLOUR & CHEMICAL CO. Bombay allied concern of Agarwal Iyenger & Co. Ltd.
Messrs. CHEM DYES TRADING CO. Bombay.
Messrs. BOMBAY DRUG HOUSE LTD. Bombay.

One of the leading Director of Messrs. Agarwal Iyengar & co. Ltd. is Mr. Chiranjilal Agarwal who tried to violently assault me on the 9th inst at Wadgadi Street due to my being in correspondence with the Ministry of Commerce, with a view to stop malpractice and restore trade to honest and regular channels.

Kindly therefore arrange to investigate into the matter and give me protection into the matter to carry on honest trade. Also in this connection I beg to state that a case against Messrs. Agarwal Iyengar & Co. Ltd has been filed by the Textile Commissioner and this case is sub-judice.

Yours faithfully,

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

4

Having given you the above facts, I wish to inform you that one of the ~~employees~~ Staff Members (Mr. Kulkarni) ~~[illegible]~~ who was preparing the licences was working in close cooperation with these gentlemen.

During this licensing period it was a definite rule that no one should be given licences beyond Rs. 5 lakhs, whereas with the connivance of Mr. Kulkarni the above named concerns [illegible] some in [illegible] [illegible] were able to secure more than 16 lakhs licences. I was not given even a licence for a rupee.

My object in writing this to you [illegible]

(1) why people who are in clique with some one in the D.C.C.S. office should not be placed in the black list?

176

File

નાગપુર તા. ૨-૨-૫૦

પુજ્ય પટેલ સરદાર વલ્લભભાઈ ... ની સેવામાં

[illegible]

નાગપુર ... [illegible]

[illegible]

મદદ પોતાના રસ્તા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

કરવો છે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

શ્રી ગવર્નર જનરલ [illegible] [illegible] 177

શ્રી સરકાર [illegible] વલ્લભભાઈ પટેલ ના

પવિત્ર સેવામાં

વિશેષ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ગામડાના [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ગામડાંને [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] હિંદને [illegible] માટે [illegible]

હવે ગાંજા શરૂતોબાન બનાવ્યા વિના છુટકો નથી માટે ગાંજાના પ્રજાને ભારે
કાયમ નોકશાન થાયવાનું કારણ સમજવું જોઈએ શહેરી પ્રજા ઉપર સાધી નજરે રાખ
વો જોઈએ નહી શહેરના જુવાનોને રક્ષણ કરવા જો ઉત્કંઠા હોય તેમ ચરસ પણ આ નથી
સ્પષ્ટ જ આગળ પાછળ થવાથી ફરતા શરીર શરૂતોબાન હોવાથી માટે શહેરનો સાથે
ગાંજાના પ્રજાનું શેર જોર કરવું જોઈએ 178

રાત બાંધ ગાંજાને શરૂતોબાન બનાવાય તો કોઈ બાબત વર્ષે કાયદા રદ થતા સમજાવી ગાંજા
શકાય તેમ કરોડો માણસને બચાવ્યું કારણ પણ વાંધો હોવાથી નથી આવી શકાય
નહી. ભારત જનતું પાયરૂ બ્રાહ્મણ વૈશ્ય શુદ્ર નાબૂદ કરવાથી સાથ પણ નાબૂદ
છે માટે ગાંજાના પ્રજાને નશાકારક નોકશાન થાયવાનું કારણ સમજાવી રાત બાંધ
ગાંજા બનાવાય તેમ જોઈએ. ગાંજામાં સારી રીતનું કાંઈ કોઈ સાધન નથી હોવાથી
પર ગાંજુ લેનાર થઈ જશે નશાકારક બનાવવામાં કોઈ આવશે નહીં નશાકારકના સારો તો
કરનારો ~~સ્થળ~~ છુટકો જ છે જોઈએ ગાંજા ગાંજામાં જુવાર છુટકારો થશે તો ઠીક
કોઈનો બનાવી શકાય છે સરકારના રોકાણે કે સરકારને વધારે ~~સરકાર~~ ખર્ચ કરવાનો
નથી રસ્તા સ્ટેશન બજારમાં કોઈને રસ્તા રાત બાંધ ગાંજાને પરાંત બનાવે
કુદરત ફરજીયાત સહેજ કામ કાઢવો જોઈએ કે સરકાર સાહસ ઉપર રજુ કરેલ
ગાળાનું નશાકારક નોકશાન થાયવાનું કારણ લેવું

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 179

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

આપનો સેવક

[illegible]

[illegible]

મુ. [illegible] (સૌરાષ્ટ્ર)

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

ત્રિભુવનભાઈ કૃપાનાથભાઈ પટેલ,
મુ૦ પો૦ વાસણા.
તા. સંખેડા.
તા.૨૭-૭-૪૯

૧૮૧

શ્રી રા૦ રા૦ માનનીય નાયબ વડાપ્રધાન,

શ્રી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ,

દીલ્હી.

શ્રી માનનીય સરદાર સાહેબ ની સેવામાં.

વિ૦ વિ૦ સહ જણાવવાનું કે ~~મેં~~ હું ઘણા વખત મેટ્રીક ની પરિક્ષા આપી આપી ને કંટાળ્યો. છતાં હાર પકડી પાંચ પ્રયત્નો આપ્યા છતાં નિષ્ફળતા મેળવવી પડી, તો હવે મારે શું કાર્ય કરવું એ માટે તમારા જવાબ ની રાહ જોઈશ. બીજુ અધવચ ગયા પછી નહિ ઘરના કે ઘાટ ના જેવી થઈ ગઈ છે. તો મારે શું કરવું એ સૂઝતું નથી. અત્યારે સેવા કરવાના અર્થે વડોદરા જીલ્લાના કોંગ્રેસ સભાસદ તરીકે નામ નોંધાવ્યું પણ તેનો અર્થ શું સરશે? હું આવામાં સારૂ કાર્ય કરવાની જિજ્ઞાસા ધરાવતો, પણ નિષ્ફળ ગઈ એટલે કેટલાક લાંબા કાળ રડ્યા વિચાર કર્યો અને તમારા ઉપર પત્ર લખવાનો વિચાર સૂઝ્યો. પરંતુ મોટા માણસ પત્ર કેવી રીતે લખવો એ ડર લાગ્યો છતાં લખવા નો પ્રયત્ન કરી, જેમ તેમ લખી નાખ્યો (પાછળ)

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

તો ભૂલ થઈ હોયતો માફી ~~પહેલે~~ પહેલેથી
માગી લઉં છું.

લિ. આપનો સેવક,
ત્રિભુવનભાઈ દેગનાભાઈ પટેલ
જય હિંદ માન્ય કરશો.

——×——

શ્રી
૦ પૂજ્ય ગાંધીજીનો નિર્વાણ દિન 182

આશ્રમના કાર્યકરોએ ગાંધીજીનો નિર્વાણ દિન પાળ્યો હતો:-

૨૯-૧-૫૦

(૧) સાંજના ૪ વાગે પ્રાર્થના
(૨) ,, ૫-૦ વાગે અખંડ રેંટીયા શરૂ કરેલ તા. ૩૦-૧-૫૦ ના સાંજના ૫-૦ વાગ્યા સુધી ચાલુ રહેલ.

૩૦-૧-૫૦

(૧) સવારના ૪-૩૦ સમૂહ પ્રાર્થના
(૨) ,, ૬-૩૦ થી ૭-૪૫ રેંટીયા સેવાયજ્ઞ [illegible] શરૂ કરેલ જેમાં બે બહેનો સહિત માણસોએ ભાગ લીધેલ.
(૩) સાંજના ૩-૧૫ થી ૪-૧૫ સમૂહ કાંતણ જેમાં ૬૦ માણ-બહેનોએ ભાગ લીધેલ.
(૪) ,, ૫-૦ અખંડ રેંટીયાની પૂર્ણાહુતિ.
(૫) ,, ૫-૧૦ થી ૫-૩૦ સમૂહ પ્રાર્થના જેમાં ૫૦-૬૦ બહેનો અને ૨૦૦ માણસોએ ભાગ લીધેલ.
(૬) ,, ૫-૩૦ થી ૬-૩૦ ગામમાં [illegible]

[illegible] (signature)
મંત્રીશ્રી [illegible]
નાગુડા ઉદ્યોગ સમિતિ
[illegible]

૩૧-૧-૫૦

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

કાનજીભાઇને લખેલાં કાગળની કોપી.

<u>ખાનગી.</u>

મુરબ્બી શ્રી. પુજ્ય સરદારશ્રી

હું એક લાયક છું આપને આ બાબત લખવાને લાયક નથી પરંતુ મારા ઘણા વર્ષના અનુભવ પછી હું આજે પણ જે જોઇ રહ્યો છું અને સમજી શક્યો છું તે હું મારૂં અત્યારે નામ આપ્યા સિવાય આપને નીચેની વિગત જણાવું છું કદાચ હું ખોટો પડું તો મને તમો હૃદયથી માફ કરશો અને જો વાત સાચી પડશે તો જરૂર હું તમને કહીશ કે આ કાગળ મેં લખ્યો છે.

આપ કહો છો કે કોંગ્રેસ વર્કર સત્તાની મારામારી કરે છે તે સારૂ ન કહેવાય તે વાત પણ સાચી છે પરંતુ આપનીચેની વસ્તુ હું આપની ધ્યાન ઉપર લાવું છું તે ઉપરથી સમજી શકશો કે મોટા કાર્યકરોમા કેવો સત્તાનો લોભ ચાલી રહ્યો છે તેનીચેનું ષડયંત્ર રચાઇ રહ્યું છેતે ઉપરથી આપને સમજાશે.

૧.. આપ ગુજરાત પ્રાંતિક સમિતિના પ્રમુખ થયા પછી તમારૂં વર્ચસ્વ વધતું જતું હોવાથી તમને ત્યાંથી ઉખેડી સરદાર પછી ગુજરાતમાં પોતાનું વર્ચસ્વ વધે તે માટે એક કાવત્રુ નીચે મુજબ ઘડાઇ રહ્યું છે આપ એથી ચેતતા રહેશો તેવી મારી વિનંતી છે.

શ્રી મોરારજીભાઇ અને શ્રી ખંડુભાઇ મળીને આ કરી રહ્યા છે આપને વર્ચસ્વ સુરત જીલ્લામાંછેતે તોડવા ઠાકોરભાઇને નવજીવનમાંથી ખસેડીને રૂ. ૨૫૦. ના પગારથી સુરત જીલ્લામાં મોરારજીભાઇએ પોતાની લાગવગ વધારવા ત્યાં મુક્યા છે.

ખંડુભાઇની લાગવગ વધે અને એમને ગુજરાત ઉપર વર્ચસ્વ વધે તે માટે ખંડુભાઇને આ મ્યુ. કોરપોરેશનના પ્રથમ મેયર બનાવવાની ખટપટ ચાલી રહ્યો.

આપની ગુ. પ્ર. સમિતિના પ્રમુખ તરીકે નહી આવવા દેવા અને મુંબાઇ સરકારમા લઇને પ્રધાનપદું આપીને બાજુ પર મુકી દેવાની ખટપટ ચાલી રહી છે.

તો આપ ઉપરની વસ્તુ ઉપરથી સમજી શકશો કે હાલના વર્કરો

ગોંડલ. 184

તા. ૨૬-૧-૫૦-ગુરૂ.

from

V. K. PATEL.
LAXMI NIVAS.
BHOJRAJ PURA.
GONDAL.
Saurashtra.

સરદાર શ્રી વલ્લભભાઈ પટેલ.
હોમ મીનીસ્ટર સાહેબ
ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા
સેક્રેટરીએટ — ન્યુ દિલ્હી.

નામદાર શ્રી,

આજરોજ આપ નામદારના દિર્ઘાયુષ્યના— પ્રાર્થના સાથે ભારતવર્ષના સ્વાતંત્ર્યના શુભ દિવસની યાદ ગીરીમાં આ પત્ર લખું છું.

ભૂતકાળના ગુલામી વરસના ગાળામાં નહિ બનેલા બનાવનો આજનો દિવસ આપ નામદાર જેવા કર્મયોગીના આશિર્વાદની પ્રસાદી છે. અને તેથી વર્તમાન કાળના પલટાતા સંજોગોમાં આપને આ પત્ર દ્વારા તકલીફ આપવા ફરજ પડી છે માટે ક્ષમા.

સૌરાષ્ટ્ર સરકારના ખાતાઓમાં Community — question ઉપર સ્થળોમાં આવતો હોવાથી ભિન્ન ભાગવાળાના માણસો ગમે તેટલા અનુભવી હોય તો પણ તેમના માટે યોગ્ય સ્થાન મળતું નથી એટલુજ નહિ. પણ પછાત વર્ગ Backward class માટે તો બિલકુલ સ્થાન નથી. અને તેથી મારી આર્થિક સ્થિતિ કફોડી હોવાથી આજે સતત બે વરસ થયા પ્રયાસ કરવા છતાં મને રેવન્યુ ખાતાનો વિશાળ અનુભવ છતાં — નોકરીનો સવાલ [illegible] શક્યો નથી.

જુનાગઢ સ્ટેટમાં રેવન્યુ ખાતામાં સારી પોસ્ટ ઉપર મેં કામ કરેલું છે અને તેથી, ગુમાસ્તા, સર્વિંગ(?), ઓડિટ, તેમજ જમીનના મેજર ઉપરથી નિમણુક [illegible] એસેસમેન્ટ, ગામડાઓની સરસ્વતી(?) વિભાગના મહેસુલ કાયદા, ગ્રામ્ય પંચાયતની યોજના, વિગેરે કામનું સારૂ જ્ઞાન છે —

એટલુજ નહિ પણ આફ્રિકા જેવા પ્રદેશમાં — નામાંકિત પેઢીઓમાં માસિક ૭૦૦ — રૂપિયાના પગારથી મેનેજર તરીકે કામ કરેલ છે. જનરલ નોલેજનો — જનરલ સુપરવિઝન, હિસાબી(?), એકસપોર્ટ ઈમ્પોર્ટના બિઝનેસનો ઘણો જ સારો અનુભવ છે, અંગ્રેજી ૬ ઠા ધોરણ સુધીના અભ્યાસ સાથે, અંગ્રેજી, હિન્દી, ગુજરાતી — અને સ્વાહિલી ભાષાનું સુંદર જ્ઞાન છે. મારી ઉંમર — અત્યારે ૫૦ વરસની હોવાથી હિન્દનો કિનારો છોડી બહાર foreign Country માં જઈ શકું તેમ નથી અને

મારી આર્થિક સ્થિતિ દયાજનક થઈ જવાથી મારા કુટુંબના
પોષણ માટે સરકારમાં આપને બે વખત અરજ કરેલ
કરવા આવેલ છું, પણ હજુ [illegible] મારો [illegible] નથી.

મારા રાજ્યના સ્થિતિનું ધ્યાન મેં મુંબઈ પ્રાંત
[illegible] પટેલ તેમજ નડિયાદ રાવબહાદુર [illegible] પટેલને [illegible]
[illegible] પણ [illegible] આપવા કરેલું છે. પરંતુ મારા
પાસે [illegible] મકાનનું [illegible] હતાં તેના
ના ૨૫૦૦૦ રૂપિયાના રકમ ઉપર કોઈ [illegible] કરવું
નથી તેમજ મકાનના વેચાણ માટે કોઈ ગ્રાહક પણ મળતું
નથી. કુટુંબીઓ [illegible] પોતાના [illegible]
[illegible] પરિસ્થિતિ [illegible] મહિનાઓ [illegible]
[illegible] છેલ્લા [illegible] રહ્યા છીએ મારા ઉપર [illegible]
[illegible] માણસોનો નિભાવ છે તેમાં ઈશ્વર સિવાય કોઈ
સહાય કરનાર નથી.

આવા સ્થિતિમાં સ્થાનિક [illegible] બે
નામાંકિત વ્યક્તિઓને મારો [illegible] ઉગારવા લેવા
આમંત્રણ કરું છું હું [illegible] આપશો તો મહેરબાની.

મારા રાજ્ય એટલે [illegible] કરીને [illegible]
[illegible] માં આપના [illegible] કર્યા મારા પિતા [illegible] —
[illegible] રૂપિયા [illegible] માટે માટે
[illegible] મારા [illegible] —
૧૫-૮-૦ ના રકમ [illegible] કરી [illegible]
[illegible] મારા [illegible] ઓને આ [illegible]
[illegible] પડશે પરંતુ કોઈ [illegible] હું [illegible]
તેમ નથી.

મારા માટે હું આપ નામદારને [illegible]
ના [illegible] આપવા [illegible] નથી [illegible] આપ નામદાર
[illegible] માટે [illegible]
આપવા [illegible] માટે [illegible]

આપ નામદાર [illegible] કુટુંબને ઈશ્વર
[illegible] આપો તેમ પરમાત્મા [illegible]
[illegible] છીએ એવી વિનંતિ. લિ.

આપ નામદાર [illegible] દાસ.
[illegible] પટેલ.
ના જયહિન્દ.

ઉજમશી મુળજી ઠક્કર
૬ દરાસ્થળ ગલી
ખત્રાણી ગલ્લી
મુંબઈ નં. ૩

Register

મુંબઈ તા. ૬-૧-૧૯૫૦

પરમ પુજ્ય હિંદના પિતા મુલ્ય શ્રી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ
મુ. દિલ્હી.

આ સાથે તા. ૨૧.૧.૫૦નો વંદેમાતરમનો એક લેખ આપને બીડ્યો છે, જેમાં હિંદ અને ગુજરાતના મધ્યમ વર્ગના કુટુંબના બેહાલીનો ચિતાર છે તો જરૂર તે વાંચવા જેવો છે.

આજે આપણે સ્વતંત્રતા મેળવ્યા પછી, અમારા પ્રધાનો અમારી સરકારે આવ્યા પછી મધ્યમ વર્ગની કફોડી હાલત થઈ છે અને થતી જાય છે.

આ લેખમાં એક મધ્યમ વર્ગના ભાઈબહેનોના એવું કરૂણ ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે અને તે પણ સાચોજ છે અને આધારે અમારા નજરે મુંબઈમાં આવા કાગળ વીણી ગુજરાન ચલાવનારા બાળકો જોતા રહ્યા છે. હિંદની દેવી મુલ્ય ગણાતી અને ગરીબોના ગૃહલક્ષ્મીઓ પોતાના ઘરના અને બચ્ચાના પેટ ભરવા માટે પોતાનું શિયળ રૂપે વેચી રહી છે. હિંદના નવજુવાનો આજે બેકાર બનતા રહ્યા છે તે આપણા રાજ્યના પ્રધાનોની બેકારી બાબતમાં અને વહીવટી અણઆવડતને આધીન, જો આપને ઉપરની બાબતની ખાત્રી કરવી હોય તો કોઈ યોગ્ય વ્યક્તિને નિમણુક કરો તો એમો મારફત ઉપરની બાબત પુરવાર કરાવી શકશો.

આ બાબતમાં યોગ્ય પગલા તાત્કાલિક લઈ લેવાય તો આપણા લોકો અને દીકરીઓ હજુ પણ આ રસ્તે વધુ જતા અટકશે અને [illegible] સ્વતંત્ર હિંદનું ગૌરવ જળવાશે, જેથી આપને ખાસ નમ્ર વિનંતી છે કે આ બાબતમાં ખાસ વધુ ધ્યાન આપવા વિનંતી છે.

બીજી બાબત પણ આજે દશ માસ થયા બંધ છે તે બાબતમાં આપના પાસે તા. ૨૩.૮.૪૯ એક મેમોરેન્ડમ આ અમારે આપ્યું હતું ત્યારબાદ તા. ૧૦.૧૦.૪૯ના પણ એક પત્ર લખ્યો હતો અને હિંદુસ્તાન આપ મુંબઈ આવ્યા ત્યારે એક તાર પણ આપને કર્યો હતો છતાં આજ લગણ જવાબ હજુ સુધી આવ્યો નથી અને પચાસ હજાર માણસો બેકાર બેઠા છે. આ પણ અમારા પ્રધાનોના કુનેહનો નમુનો છે. આજે હિંદના નાના રાજ્યોનું એકીકરણ બે માસમાં થયું ત્યારે આ બાબતનું એકીકરણ દશ માસ થયા હજુ થતું નથી.

લી. આપના સેવક
ઉજમશી મુળજી ઠક્કર

[illegible]

પાકિસ્તાન સાથે મક્કમ છતાં સમાધાનભર્યું વર્તન રાખવું છે

નવી દિલ્હી, ફેબ્રુઆરી, તા. ૩

'પાકિસ્તાન પ્રત્યે ભારતની નીતિ દ્રઢ પણ સમાધાનની ભાવનાવાળી રહેશે, એમ પંતપ્રધાન પંડિત નેહરૂએ આજે ભારતીય સંસદમાં કહ્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું હતું: આપણે કેટલા મજબૂત છીએ તે આપણે બરાબર જાણીએ છીએ; અને કેટલી મર્યાદા સુધી એક વસ્તુને આગળ વધવા દેવી તે પણ આપણે જાણીએ છીએ. જો આપણે, નશાકારક શબ્દો વડે જુસ્સો પેદા કરીને અમુક સપાટી જાળવી રાખવા માગતા હોઇએ અને એવા નશા વિના જો આપણે તૂટી ના પડવાના હોઇએ, તો તો પછી એક યા બીજે વખતે આપણે તૂટી પડવાના જ છીએ. એટલા માટે તો સારૂં એ છે કે, દ્રઢ ને મક્કમ રહેવું, પણ એની સાથે સમાધાન ઉત્સુક પણ રહેવું. પંતપ્રધાને વધુમાં ઉમેર્યું હતું કે, આપણે સિધ્ધાંતના પ્રશ્ન પર સમાધાન કરશું નહિ કે ધમકીઓને વશ થશું નહિ.

'પાકિસ્તાન પ્રત્યેની અને અંકુશો વિશેની નીતિ અંગે નેહરૂનો મત

આજે સંસદની બેઠકમાં, રાષ્ટ્રપતિના પ્રવચનમાં જાહેર થયેલી નીતિ અંગેનો શ્રી. મુનશીનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. વડા પ્રધાને આજે, ગયા બે દિવસો સુધી સંસદમાં ચાલેલી અનેકવિધ પ્રશ્નોની ચર્ચાના જવાબો એક કલાક સુધી વાળ્યા હતા. હાસ્યની છોળો વચ્ચે તેમણે કહ્યું કે, ૧૯૫૧ના અંત સુધીમાં ખોરાક વિષયમાં સ્વાવલંબી થઇ જવા અંગે સરકાર પૂર્ણ વિશ્વાસ ધરાવે છે. આ વર્ષની અન્નઆયાતો, ગયા વર્ષના અર્ધ-વર્ષની આયાતો કરતાં પણ ઠીકઠીક પ્રમાણમાં ઓછી હશે. તેમણે વધુમાં, ખાંડ પરનો 'ટેરીફ બોર્ડ'નો અહેવાલ સરકારને મળ્યો હોવાની પણ જાહેરાત કરી હતી.

પંડિત નેહરૂએ અંકુશો કાઢી નાખવા અંગેની બે વર્ષ પહેલાં અખત્યાર કરવામાં આવેલી નીતિ એ એક 'ભુલ' હતી એમ નિખાલસપણે કબુલ્યું હતું. તેમણે કહ્યું હતું કે, જો અંકુશો ચાલુ રાખવામાં આવ્યા હોત તો આપણી સ્થિતિ આજે અતિ વધુ સારી હોત. અલબત્ત, કેટલાંક અંકુશો દૂર કરી શકાય, પણ જીવનની કેટલીક આવશ્યકતાઓ અને અન્ન જેવી વસ્તુઓના ભાવો સાથે રમત રમવી એ સરકાર માટે ભયજનક નીવડી રહે.

ભારત લબાડ નહિ થાય

રાષ્ટ્રસમૂહ સાથેના ભારતના સંબંધો ફાયદાકારક હોવાની તથા કોઇપણ સત્તાધારી જૂથ સાથે નહિ ભળવાની હિંદની નીતિ યોગ્ય હતી તેનો પંડિત નેહરૂએ પુનરૂચ્ચાર કર્યો હતો. પાકિસ્તાનની ભારત તરફની નીતિનો ઉલ્લેખ પંડિત નેહરૂ કરતા હતા ત્યારે તેમને વારંવાર તાળીઓના ગડગડાટથી વધાવી લેવાયા હતા. કેટલાક ટીકાકારોએ પ્રસંગોપાત ડખલ પણ કરી હતી. પંડિત નેહરૂએ કહ્યું હતું: પાકિસ્તાનની નીતિ ગમે તે હોય પણ ભારત લબાડ નીતિ અખત્યાર કરનાર નથી. હિંદુ મહાસભા જેવી કોમીવાદી સંસ્થાઓ પાકિસ્તાન વિષે જે ઉચ્ચારણો કરે છે તે 'મુર્ખતમ' છે અને એ ઉચ્ચારો 'લબાડ ભેજામાંથી' ઉદ્ભવે છે.

અંધાધૂંધી ઉભી કરનારા

સામ્યવાદીઓ, સમ જવિરોધી વિનાશાત્મક નીતિ અખત્યાર કરી રહ્યા છે. અને એમ કરીને તેઓ અંધાધૂંધી ઉભી કરી રહ્યા છે.

ભારત-પાકિસ્તાનના સંબંધોનો વધુ ઉલ્લેખ કરતાં પંડિત નેહરૂએ કહ્યું હતું કે, 'આપણે પાકિસ્તાન તરફ ઉદાર રહ્યા છીએ' એવો ગૃહના સભ્યોનો નિર્દેશ સાચો છે, પણ એ છતાંયે, આપણે નિઃશંક રીતે મજબૂત રહ્યા છીએ અને રહીશું જ.

શું આપણે પણ એવા થઇએ ?

હું તો એટલું જ કહીશ કે, અઢી વર્ષના ગાળા દરમ્યાન, પાકિસ્તાન અને ભારત વચ્ચેના સંબંધો અંગે ગમે તે બનવા પામ્યું હોય, પણ જે નીતિ આપણે અખત્યાર કરી છે તે સાચી છે અને એની સમગ્ર જવાબદારી લેવાની મારી તૈયારી છે.

પંડિત નેહરૂએ કહ્યું: ગૃહના માનનીય સભ્યો એમ કહેશે કે, પાકિસ્તાન જે નીતિ અખત્યાર કરી રહ્યું છે તે નીતિ આપણે પણ અખત્યાર કરવી. મને આનો સીધો જ જવાબ જોઇએ છીએ. પાકિસ્તાન ગમે તે નીતિ ધારણ કરે, પણ આપણે એ નીતિને માર્ગે જનાર જ નથી.

ગુરૂ પાસે શીખ્યો છું

પંડિત નેહરૂએ આગળ ચાલતાં કહ્યું: ગયા ૩૦ થી ૪૦ વર્ષો દરમ્યાનની મારી રાજદ્વારી કારકીર્દીમાંથી મેં કંઇ પણ પ્રાપ્ત કર્યું હોય, આપણા ગુરૂ પાસેથી હું કંઇ પણ પાઠ શીખ્યો હોઉં તો તે આ છે: આપણે વેરનો બદલો વેરથી લેવો નહિ. સંભવ છે કે, એને પરિણામે તત્કાલિક આપણને નિષ્ફળતા સાંપડે! પણ અંતને આખરે તો આપણી જ જીત થવા પામશે.

પાકિસ્તાન પ્રત્યેની નીતિ

પંડિત લક્ષ્મીકાંત મૈત્ર: આજે દેશ માટે વળતો જવાબ આપવાની નીતિની જરૂર છે.

પંડિત નેહરૂ: તમારી દલીલની સબળતા હું સમજું છું. પણ મને ખાતરી છે કે, એ ખરાબ નીતિ છે. એટલે, સરકાર તે નીતિને નહિ અનુસરે.

પૂર્વ બંગાળમાંથી પશ્ચિમ બંગાળમાં મોટા પ્રમાણમાં નિરાશ્રિતોના વહી રહેલા પ્રવાહનો ઉલ્લેખ કરીને પંડિત નેહરૂએ કહ્યું હતું કે, સરકાર આ પરિસ્થિતિની ગંભીરતાને પિછાને છે. પણ સરકાર એવું કાંઇ કરી શકે નહિ જેનાં પરિણામો વધુ મુસ્કેલીઓ ઉભી કરી જાય.

કાશ્મીરનો પ્રશ્ન

કશ્મીરનો પ્રશ્ન સલામતી સમિતિ સમક્ષ હોવાથી આ પળે તે વિષે હું વધુ નહિ કહું, હું આ પ્રશ્ન સાથે ગાઢ રીતે સંકળાએલો છું. અને મને ખાતરી છે કે, આ પ્રશ્ન પરત્વે હિંદ સરકારે અખત્યાર કરેલું વલણ વાજબી છે.

અંકુશો વિષે બોલતાં વડાપ્રધાને કહ્યું કે, અંકુશોને લીધે અગવડ ઉભી થાય છે, ને રૂશવતખોરી થાય છે એ સાચું પણ ગઇ વખતે અંકુશ દૂર કરાતાં ઉભી થયેલી આપત્તિકારક પરિસ્થિતિ તરફ કોઇ જવાબદાર સરકાર દુર્લક્ષ કરી શકે નહિ. જો બે વર્ષો પહેલાં સરકારે અંકુશો રદ કરવાનું પગલું ન લીધું હોત તો આજે દેશની સ્થિતિ વધુ સારી હોત એમ હું માનું છું.

દરખાસ્તનો સ્વીકાર

ત્યાર પછી શ્રી. કનૈયાલાલ મુનશીની દરખાસ્તનો સ્વીકાર થયો હતો. રાષ્ટ્રપતિના પ્રવચન પરના સુધારાઓ, પાછા ખેંચી લેવાયા હતા, અથવા મતદાન થતાં તે ઉડી ગયા હતા. ત્યાર પછી વેપારસચિવ શ્રી. નિયોગીએ વીમા ધારા (સુધારો) ખરડાને વિશિષ્ટ સમિતિ આવતા માર્ચની તા૦ ૧ લી સુધીમાં રજૂ કરી શકશે એવી દરખાસ્ત કરી હતી, ને સંસદે તેનો સ્વીકાર કર્યો હતો.—હિં. પ્રે. ઇ.

બી. બી. એન્ડ સી. આઇ. રેલવેનો સમારંભ

પ્રજાસત્તાક ઉત્સવને અંગે બી. બી. એન્ડ સી. આઇ. રેલવેના જનરલ મેનેજર તરફથી યોજાયેલા સમારંભમાં હાજર રહેલા કેટલાક મહેમાનો.

અંકુશો કાઢવામાં ભૂલ થઇ હતી: એવી ભૂલ હવે હાલ કરવી નથી

૨૫૦૦ વર્ષના પુરાણા ઘઉં!

લંડન, ફેબ્રુઆરી, તા. ૩

લંડનની એક અખબારી સંસ્થાનો હેવાલ બોલે છે કે, બ્રિટનના પુરાતત્ત્વ મંડળના સભ્યોએ સસકસમાંથી ૨૫૦૦ વર્ષ પુરાણા ઘઉંનો એક ભંડાર શોધી કાઢયો છે. કાંસાયુગના આ ઘઉં ૧૧॥ રતલ છે ને તે ભૂગર્ભમાં એક કોઠીમાં દાટેલા હતા. ડેન્માર્કમાં તેનો નમૂનો નિષ્ણાતની તપાસ માટે મોકલાયો છે: તે પરથી નિષ્ણાત તે ઘઉંની બીજી જાત જ નહિ, પરંતુ દક્ષિણ ઇંગ્લંડમાં તે કાળે કયા છોડ થતા હતા તે પણ શોધી શકશે. અસલના ત્યાંના લોકો જાડા કપડાં પહેરતાં હતાં એ પુરવાર કરતી સુતરની પૂણીઓ પણ મળી આવી છે.
—હિં. યુ. પ્રેસ

શ્રી મલાડ કપોળ મંડળની અધિકારીઓની થયેલી ચૂંટણી

શ્રી મલાડ કપોળ મંડળની વાર્ષિક સામાન્ય સભા તા૦ ૨૪-૧૨-૪૯ ના રોજ મળી હતી જેમાં નીચે મુજબના હોદ્દેદારોને ચૂંટવામા આવ્યાં હતા. પ્રમુખ: શ્રી. કેશુરદાસ વિઠ્ઠલદાસ વોરા; ઉપ-પ્રમુખ: શ્રી. હરજીવનદાસ કમળશી ધ્રુવ; મંત્રીઓ શ્રી. છોટાલાલ વિઠ્ઠલદાસ મહેતા ને શ્રી. રમણીકલાલ ખીમજી ગાંધી ખજાનચી: શ્રી. બાબુભાઇ આત્મારામ કાણકીયા: કારોબારી સમિતિ: શ્રી. શાન્તીલાલ કરસનજી મહેતા, શ્રી. જીતેન્દ્ર મોહનલાલ સંઘવી, શ્રી જયંતિલાલ લક્ષ્મીદાસ મહેતા શ્રી. હિંમતલાલ છગનલાલ ગાંધી.

ભારતના પ્રથમ પ્રજાસત્તાક દિનની ઉજવણીની યાદમાં દરેક સભ્યને પ્યાલા-રકાબીની ભેટ આપવામાં આવી હતી.

કાશીમાં થયેલું ચિદાનંદ સંસ્કૃત વિદ્યાલયનું ઉદ્ઘાટન

કાશી, ફેબ્રુઆરી, તા૦ ૨

કાશીમાં વસંતપંચમીને રોજે બિરલા કોલેજના આચાર્ય શ્રી. સતાપતિજીના શુભ હસ્તે ૨૧ જેઠાભાઇ ધનજી વિશ્વનાથ ભવનમાં "ચિદાનન્દ સંસ્કૃત વિદ્યાલય" નું ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું છે. આ કાર્યમાં ટ્રસ્ટીઓ પૈકી શ્રી. ભગત શામજીભાઇએ સારી સહાયતા કરી છે. વિદ્યાલયનું સંચાલન કાશી ગુર્જર બ્રાહ્મ સમિતિના મંત્રી પં. સુરેન્દ્રનાથ શાસ્ત્રી કરવાના છે.

કાશીના ચિદાનન્દ વિદ્યાલયમાં પં. સુરેન્દ્રનાથ શાસ્ત્રીના શુભ હસ્તે ભારત પ્રજાસત્તાક દિવસ ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

હાસ્યની છોળો વચ્ચે તેમણે કહ્યું કે, ૧૯૫૧ના અંત સુધીમાં ખોરાક વિષયમાં સ્વાવલંબી થઇ જવા અંગે સરકાર પૂર્ણ વિશ્વાસ ધરાવે છે. આ વર્ષની અન્નઆયાતો, ગયા વર્ષના અર્ધ–વર્ષની આયાતો કરતાં પણ ઠીકઠીક પ્રમાણમાં ઓછી હશે. તેમણે વધુમાં ખાંડ પરનો 'ટેરીફ બોર્ડ'નો અહેવાલ સરકારને મળ્યો હોવાની પણ જાહેરાત કરી હતી.

પંડિત નેહરૂએ અંકુશો કાઢી નાખવા અંગેની બે વર્ષ પહેલાં અખત્યાર કરવામાં આવેલી નીતિ એ એક 'ભૂલ' હતી એમ નિખાલસપણે કબૂલ્યું હતું. તેમણે કહ્યું હતું કે, જો અંકુશો ચાલુ રાખવામાં આવ્યા હોત તો આપણી સ્થિતિ આજે અતિ વધુ સારી હોત. અલબત્ત, કેટલાંક અંકુશો દૂર કરી શકાય, પણ જીવનની કેટલીક આવશ્યકતાઓ અને અન્ન જેવી વસ્તુઓના ભાવો સાથે રમત રમી એ સરકાર માટે ભયજનક નીવડી રહે.

ભારત લબાડ નહિ થાય

રાષ્ટ્રસમૂહ સાથેના ભારતના સંબંધો ફાયદાકારક હોવાની તથા કોઇપણ સત્તાધારી જૂથ સાથે નહિ ભળવાની હિંદની નીતિ યોગ્ય હતી તેનો પંડિત નેહરૂએ પુનરૂચ્ચાર કર્યો હતો. પાકિસ્તાનની ભારત તરફની નીતિનો ઉલ્લેખ પંડિત નેહરૂ કરતા હતા ત્યારે તેમને વારંવાર તાળીઓના ગડગડાટથી વધાવી લેવાયા હતા. કેટલાક ટીકાકારોએ પ્રસંગોપાત ડખલ પણ કરી હતી. પંડિત નેહરૂએ કહ્યું હતું: પાકિસ્તાનની નીતિ ગમે તે હોય પણ ભારત લબાડ નીતિ અખત્યાર કરનાર નથી. હિંદુ મહાસભા જેવી કોમીવાદી સંસ્થાઓ પાકિસ્તાન વિષે જે ઉચ્ચારણો કરે છે તે 'મુર્ખતમ' છે અને એ ઉચ્ચારો 'લબાડ ભેજાંમાંથી' ઉદ્‌ભવે છે.

અંધાધૂંધી ઉભી કરનારા

સામ્યવાદીઓ, સમ જવિરોધી વિનાશાત્મક નીતિ અખત્યાર કરી રહ્યા છે. અને એમ કરીને તેઓ અંધાધૂંધી ઉભી કરી રહ્યા છે.

ભારત–પાકિસ્તાનના સંબંધોનો વધુ ઉલ્લેખ કરતાં પંડિત નેહરૂએ કહ્યું હતું કે, 'આપણે પાકિસ્તાન તરફ ઉદાર રહ્યા છીએ' એવો ગૃહના સભ્યોનો નિર્દેશ સાચો છે, પણ એ છતાંયે, આપણે નિઃશંક રીતે મજબૂત રહ્યા છીએ અને રહીશું જ.

શું આપણે પણ એવા થઇએ ?

હું તો એટલું જ કહીશ કે, અઢી વર્ષના ગાળા દરમ્યાન, પાકિસ્તાન અને ભારત વચ્ચેના સંબંધો અંગે ગમે તે બનવા પામ્યું હોય, પણ જે નીતિ આપણે અખત્યાર કરી છે તે સાચી છે અને એની સમગ્ર જવાબદારી લેવાની મારી તૈયારી છે.

પંડિત નેહરૂએ કહ્યુ: ગૃહના માનનીય સભ્યો એમ કહેશે કે, પાકિસ્તાન જે નીતિ અખત્યાર કરી રહ્યું છે તે નીતિ આપણે પણ અખત્યાર કરવી. મને આનો સીધો જ જવાબ જોઇએ છીએ. પાકિસ્તાન ગમે તે નીતિ ધારણ કરે, પણ આપણે એ નીતિને માર્ગે જનાર જ નથી.

ગુરૂ પાસે શીખ્યો છું

પંડિત નેહરૂએ આગળ ચાલતાં કહ્યું; ગયા ૩૦ થી ૪૦ વર્ષો દરમ્યાનની મારી રાજદ્વારી કારકીર્દીમાંથી મેં કંઇ પણ પ્રાપ્ત કર્યું હોય, આપણા ગુરૂ પાસેથી હું કંઇ પણ પાઠ શીખ્યો હોઉં તો તે આ છે: આપણે વૈરનો બદલો વૈરથી લેવો નહિ. સંભવ છે કે, એને પરિણામે તત્કાલિક આપણને નિષ્ફળતા સાંપડે ! પણ અંતને આખરે તો આપણી જ જીત થવા પામશે.

પાકિસ્તાન પ્રત્યેની નીતિ

પંડિત લક્ષ્મીકાંત મૈત્ર: આજે દેશ માટે વળતો જવાબ આપવાની નીતિની જરૂર છે.

પંડિત નેહરૂ: તમારી દલીલની સબળતા હું સમજું છું. પણ મને ખાતરી છે કે, એ ખરાબ નીતિ છે. એટલે, સરકાર તે નીતિને નહિ અનુસરે.

પૂર્વ બંગાળમાંથી પશ્ચિમ બંગાળમાં મોટા પ્રમાણમાં નિરાશ્રિતોના વહી રહેલા પ્રવાહનો ઉલ્લેખ કરીને પંડિત નેહરૂએ કહ્યું હતું કે, સરકાર આ પરિસ્થિતિની ગંભીરતાને પિછાને છે. પણ સરકાર એવું કાંઇ કરી શકે નહિ જેનાં પરિણામો વધુ મુશ્કેલીઓ ઉભી કરી જાય.

કાશ્મીરનો પ્રશ્ન

કાશ્મીરનો પ્રશ્ન સલામતી સમિતિ સમક્ષ હોવાથી આ પળે તે વિષે હું વધુ નહિ કહું, હું આ પ્રશ્ન સાથે ગાઢ રીતે સંકળાએલો છું. અને મને ખાતરી છે કે, આ પ્રશ્ન પરત્વે હિંદ સરકારે અખત્યાર કરેલું વલણ વાજબી છે.

અંકુશો વિષે બોલતાં વડાપ્રધાને કહ્યું કે, અંકુશોને લીધે અગવડ ઉભી થાય છે, ને રૂશવતખોરી થાય છે એ સાચું પણ ગઇ વખતે અંકુશ દૂર કરાતાં ઉભી થયેલી આપત્તિકારક પરિસ્થિતિ તરફ કોઇ જવાબદાર સરકાર દુર્લક્ષ કરી શકે નહિ. જો બે વર્ષો પહેલાં સરકારે અંકુશો રદ કરવાનું પગલું ન લીધું હોત તો આજે દેશની સ્થિતિ વધુ સારી હોત એમ હું માનું છું.

દરખાસ્તનો સ્વીકાર

ત્યાર પછી શ્રી. કનઇયાલાલ દેનશીની દરખાસ્તનો સ્વીકાર થયો હતો. રાષ્ટ્રપતિના પ્રવચન પરના સુધારાઓ, પાછા ખેંચી લેવાયા હતા, અથવા મતદાન થતાં તે ઉડી ગયા હતા. ત્યાર પછી વેપારસચિવ શ્રી. નિયોગીએ વીમા ધારા (સુધારા) ખરડાને વિશિષ્ટ સમિતિ આવતા માર્ચની તા૦ ૧ લી સુધીમાં રજૂ કરી શકશે એવી દરખાસ્ત કરી હતી, ને સંસદે તેનો સ્વીકાર કર્યો હતો.—હિં. પ્રે. ટ્ર.

[illegible] ચૂંટણી

શ્રી મલાડ કપોળ મંડળની વાર્ષિક સામાન્ય સભા તા૦ ૨૪–૧૨–૪૯ ના રોજ મળી હતી જેમાં નીચે મુજબના હોદ્દેદારોને ચૂંટવામા આવ્યા હતા. પ્રમુખ: શ્રી. કેશુરદાસ વિઠ્ઠલદાસ વોરા; ઉપપ્રમુખ: શ્રી. હરજીવનદાસ કમળશી ભુવા; મંત્રીઓ શ્રી છોટાલાલ વિઠ્ઠલદાસ મહેતા ને શ્રી. રમણીકલાલ ખીમજી ગાંધી ખજાનચી: શ્રી. બાબુભાઇ આત્મારામ કાણુકીયા: કારોબારી સમિતિ: શ્રી. શાન્તીલાલ કરસનજી મહેતા, શ્રી. જીતેન્દ્ર મોહનલાલ સંઘવી, શ્રી જયંતિલાલ લક્ષ્મીદાસ મહેતા શ્રી. હિંમતલાલ છગનલાલ ગાંધી.

ભારતના પ્રથમ પ્રજાસત્તાક દિનની ઉજવણીની યાદમાં દરેક સભ્યને પ્યાલા–રકાબીની ભેટ આપવામાં આવી હતી.

કાશીમાં થયેલું ચિદાનંદ સંસ્કૃત વિદ્યાલયનું ઉદ્‌ઘાટન

કાશી, ફેબ્રુઆરી, તા૦ ૨

કાશીમાં વસંતપંચમીને રોજ બિરલા કોલેજના આચાર્ય શ્રી. સતાપતિજીના શુભ હસ્તે સ્વ જેઠાભાઇ ધનજી વિશ્વનાથ ભવનમાં "ચિદાનન્દ સંસ્કૃત વિદ્યાલય" નું ઉદ્‌ઘાટન કરવામાં આવ્યું છે. આ કાર્યમાં ટ્રસ્ટીઓ પૈકી શ્રી. ભગત શામજીભાઇએ સારી સહાયતા કરી છે. વિદ્યાલયનુ સંચાલન કાશી ગુર્જર છાત્ર સમિતિના મંત્રી પં. સુરેન્દ્રનાથ શાસ્ત્રી કરવાના છે.

કાશીના ચિદનન્દ વિદ્યાલયમાં પં. સુરેન્દ્રનાથ શાસ્ત્રીના શુભ હસ્તે ભારત પ્રજાસત્તાક દિવસ ખુબ ઉત્સાહપૂર્વક ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

ફ્લેક્ષ
રેલેજ બ્રાન્ડ
ઓક્સફર્ડ શુઝ
આ લોકપ્રીય ઓક્સફર્ડ ડીઝાઇન હવેથી આકર્ષક, નવી ક્વોલીટીમાં, ખરુ ઘટાડેલા ભાવે મળી શકે છે. સુંદર, સુંવાળો બહારનો ભાગ અને સારાં તળીયાં.
રૂ. ૧૩/૧૧ થી વધુ

ફ્લેક્ષ
પામ બ્રાન્ડ
ઓક્સફર્ડ શુઝ
લોકપ્રિય સ્ટાઇલમાં, નવા ફ્લેક્ષ ઓક્સફર્ડ શુઝ. સુંદર, ટકાઉ, સ્કોચ–ગ્રેઇન્ડ લેધરમાં ઉપરનો ભાગ. ખાસ ઓફર.
રૂ. ૧૨/૧૧ થી વધુ

ફ્લેક્ષના મુખ્ય એજન્ટ
ધી બાલા શુ કું.
મેસ્ટન રોડ, કાનપુર.

એક માત્ર બનાવનાર
ધી નોર્થ વેસ્ટ ટેનરી કંપની, કાનપુર, યુ. પી.

મુંબઇના ફ્લેક્ષના એજન્ટો:
જે. જે. એન્ડ સન્સ
મંગળદાસ રોડ, લુહારચાલ, પ્રાર્થનાસમાજ, ટ્રામ જંક્શન, કુંભાર ટુકડા, ભૂલેશ્વર રોડ, વિઠ્ઠલભાઇ પટેલ રોડ, મુંબઇ, ૪.

કોઢ

દવા જગતમાં મહાન શોધ
જુના — જાણીતા — અનુભવસિધ્ધ
"કોઢના સ્પેશીઆલીસ્ટ"
આ ચેપી ભયંકર, કિંમતી જીવન બરબાદ કરતા દર્દ "કોઢ" વર્ષોની જહેમત બાદ શોધેલા અનુભવસિધ્ધ આંતરિક ઉપચારથી તદ્દન જડમુળથી નાબુદ કરીએ છીએ.
[Internal Treatment]
[સારવાર ઘેરબેઠાં લઇ શકાય છે]
—: વિગત માટે લખો :—
"લ્યુકોડરમા ક્લીનીક"
(કોઢનું દવાખાનું)
જનરલ હોસ્પીટાલ સામે–વડોદરા
(અસંખ્ય પ્રમાણપત્રો મોજુદ છે.)

એકને આંગણે ફુલ વેરે
બીજાને આંગણે કાંટા વેરે
એવા ભાગ્યનો અણુસાર આ ચિત્રમાં ભર્યો છે:

પારસ

જેના સ્પર્શે મુંબઇનું દિલ સોનાનું બને છે

: દિગ્દર્શક :
અનંત ઠાકુર
: નિર્માતા :
પી. એન. અરોરા
પાત્રો–શાલિની કૌશલ, મુલોચના ચેટરજી, રહેમાન, સપ્રુ, ગોપ, કકુ અને મધુબાલા

રોજ: ૩–૩૦, ૬–૩૦, ૯–૩૦
રવિ: ૧૨–૩૦, વાગે મેટીની
એડવાન્સ બુકીંગ:
૧૦ થી ૧૨: ૪ થી ૬
ઇમ્પીરીઅલ
○ ફેમસ રીલીઝ ○

નજીવી કિંમતમાં સંપૂર્ણ સંતોષ

કેપીટલ સીગારેટ અતિ મોટી કદની [illegible] અને તેમાં પુષ્કળ તમાકુ સમાય છે. [illegible] તમે લાંબા વખત સુધી તેની લીજ્જત [illegible] શકો છો. કેપીટલ ખરીદીને તમે તમારાં [illegible] નાણાનું સંપૂર્ણ વળતર મેળવી શકો છો.

૧૦ના ૫ આના ● ૧ના ૨ પૈસા

કેપીટલ
સીગારેટ

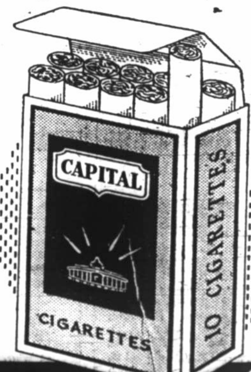

બજારમાં મળતી
મોટામાં મોટી સીગારેટ

હંસરાજ મોરારજી પબ્લિક સ્કૂલ

નવગુજરાત, અંધેરી, — ટેલીફોન: ૮૬૪૬૭
તારનું સરનામું: 'રાજહંસ'

દિવાન બહાદુર કૃષ્ણલાલ મો. ઝવેરી, શ્રી. કનઇયાલાલ મા. મુનશી, શ્રી. મુલજી રણછોડદાસ, શ્રી. ધરમસી મુલરાજ ખટાઉ અને શ્રી. ચત્રભુદાસ મેગજી.

બાઇ કબીબાઇ ચેરીટી ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટીઓ

એમની દેખરેખ હેઠળ ચાલતી આદર્શ છાત્રાલયવાળી આ શાળા

નવા સત્ર માટે તા૦ ૬ ઠ્ઠી માર્ચથી ઉઘડશે

અનુભવી, કાર્યકુશળ અને વિદેશીય વિદ્યાપીઠોની શિક્ષણવિષયક ઉપાધિ પ્રાપ્ત કરેલા શિક્ષકો: પૂરેપૂરી સગવડોવાળા યોજનાપૂર્વક બંધાએલાં સુંદર અને વિશાળ મકાનો: વિદ્યાર્થી પર વ્યક્તિગત દેખરેખ: અનુકૂળ અને સુંદર વાતાવરણ: શારીરિક, બૌધ્ધિક અને નૈતિક વિકાસ પ્રત્યે લક્ષ: વિવિધ પ્રગતિકારક પ્રવૃત્તિઓ.

એ આ શાળાની વિશિષ્ટતાઓ છે

કોઇ પણ કોમના વિદ્યાર્થીને પ્રાથમિકથી અગિયારમાં ધોરણ સુધીના કોઇ પણ વર્ગમાં દાખલ કરી શકાશે. પ્રાથમિક વિભાગના બાળકો તરફ બાળશિક્ષણ નિષ્ણાત શિક્ષક અને અનુભવી મેટ્રનની ખાસ દેખરેખ. બહુ થોડી–જગ્યાઓ ખાલી છે.

પ્રવેશ પરીક્ષામાં પાસ થનાર વિદ્યાર્થીઓને જ દાખલ કરવામાં આવશે.

સર્વ ખર્ચના સમાવેશ સાથે વર્ષની ફી રૂા. ૧૫૦૦ છે. શિષ્યવૃત્તિ માટેની પરીક્ષામાં બહુ ઉંચા નંબરે ઉત્તીર્ણ થનાર હોંશિયાર, લાયક વિદ્યાર્થીને માસિક રૂા. ૨૫) થી રૂા. ૧૨૫) સુધીની શિષ્યવૃત્તિઓ.

પ્રોસ્પેક્ટસ અને અન્ય માહીતિ માટે લખો યા મળો:—

પ્રિન્સિપાલ: ડૉ. ધીરેન્દ્ર ડી. મહેતા
સિધ્ધાંતાલંકાર, પીએચ. ડી. (મ્યુનિચ–જર્મની)

14. Exclusively For SARDAR VALLABHBHAI PATEL

જનતા, જનાર્દન, સ્વરાજ અને સુરાજ્યને માટે

વંદેમાતરમ્

શનિવાર, સંવત ૨૦૦૬, મહા વદ ૨

સળગતી સરહદ

ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચેની સરહદ વધુ ગંભીર, અતિ વધુ સબળ અને સતત જાગતી તકેદારીની અતિ આકરી માગણી કરે છે.

આ સરહદ પર, ઠેરઠેર, ફેલાતા તણખાઓ અને ચેતતા નાનામોટા ભડકાઓને લગતા કંપાવતા સમાચારો વધુ ને વધુ ઠેકાણાંઓ પરથી આવતા રહે છે.

સરહદ પર વસતાં માનવીઓને આ સમાચારો ભયગ્રસ્ત કરે. સ્વાભાવિક રીતે જ, હિંદુસ્તાનની આખી કાયામાં પણ, આકરી ચિંતા એથી સંચરી રહે.

પૂર્વ પાકિસ્તાન સામેની ત્રિપુરા રિયાસતની લાંબી સરહદને લગતા સળગતા સમાચારો કોઈ સામાન્ય વાત કરતા નથી. એ સરહદ ભેદીને પાકિસ્તાની ટોળાંઓ ભારતના પ્રદેશમાં આવી ગયાં.

અને આ ટોળાંના માનવીઓની સંખ્યા બે-પાંચ અથવા સો બસો-પાંચસોની નહિ, પણ આઠ હજારના વિરાટ આંકડા જેટલી માલૂમ પડી!

આ 'ટોળું' ત્રિપુરાની એક પોલીસચોકી પર ત્રાટકી રહ્યું. તહેસીલની કચેરી પર ટોળાંએ આક્રમણ કર્યું. ચોકી અને કચેરીને લૂંટ્યા પછી પણ, અધૂરી રહેલી અઘોર લાલસાને સંતોષવા ખાતર, આ બંને જગાઓને આગથી તારાજ કરીને ટોળું ચાલ્યું ગયું.

ત્રિપુરા રિયાસતનાં બતનબારી અને આશાબારી ગામો પર પણ પાકિસ્તાની ધાડાંઓએ હલ્લો કર્યો. કલમચોરા અને કમાલપુરને માથે પણ આ 'ધાડપાડુઓ'ના ભીષણ અત્યાચારો ગુજરી ગયા.

આખી સરહદ પર ૧૯૪૭ના નવખલી સમું સામ્રાજ્ય આજે પ્રસરેલું મનાય છે. અને ત્રાસેલી હિંદુ જનતાનાં ઝૂમખાંઓની કતારો, પશ્ચિમ પાકિસ્તાન ભણી આશરો શોધવાને, રોજ ને રોજ, ઉપડતી જણાય છે.

આ ધાડાંઓ કેમ બને છે? કોણ એ ધાડાંઓની પ્રેરણા કરે છે? રે, એ ધાડાંઓમાં તો પાકિસ્તાનની હથિયારબંધ પોલીસના પોતાના માનવીઓ પણ સામેલ બને છે!

અને ભારતની સરહદ પરનાં પાકિસ્તાની આક્રમણના આ કાળા સમાચારો હિંદી જનતાને આ પહેલી જવાર સાંભળવા મળતા નથી. સુઇગામની દિશા આજ પહેલાં, છૂટીછવાઈ ભડકી હતી, અને કચ્છની સરહદને પણ વધુ સમાલવાની વાત હિંદ સરકારને, એકથી વધુ વાર, વિચારવી પડેલી હતી.

અને ત્રિપુરાની સળગેલી સરહદ પછીથી, જોધપુરથી સાંપડેલા તાજા સમાચારો તો એમ પણ કહે છે કે, ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચેની એ દિશાની સરહદ પર બનેલા કેટલાક બનાવોને કારણે ભારતની લશ્કરી ટુકડીઓ સરહદ ભણી ઉપડી રહી છે.

'ક્યાં જોધપુર! ક્યાં ત્રિપુરા! અને ક્યાં કચ્છ!

આપણી સરહદો સળગાવવાની પાકિસ્તાની મુરાદની વ્યવસ્થિત યોજના તો નથી ને? અને ભારતની સરહદને પાકિસ્તાન 'ઉધાડું ખેતર' તો માનતું નથી ને?

ઉદાર, સજ્જન, સંયમી, સુસંસ્કૃત અને સમજુ એવી આપણી સરકાર સરહદ પર [illegible]

સંસારી સમાજનો એક યુવાન કહે છે---

કાળી બળતરાની એક સાચી કથા

મધ્યમવર્ગની આંતરવ્યથાની હીબકતી તસ્વીર

શરીર પરના શણગારો વેચાઈ ગયા પછીથી થતી આત્માના શણગારની અધમ માગણી!

આ છે આપણા સંસારી સમાજની આજની દશાનો દારૂણ ચિત્કાર

સાધારણ રીતે હાથમાં કલમ લઈને લેખો લખવાની મને આદત નથી. પણ તા૦ ૨૬ મી જાન્યુઆરીના 'વંદેમાતરમ્'માં, જે તંત્રીલેખ લખાયો છે, એ લેખ માત્ર શાહીમાં બોળીને લખાયો નથી. પણ, આજે સાવ અણમાનીતા થઈ ગયેલા મધ્યમવર્ગનાં આંસુઓમાં બોળાઈને, એ બહાર આવ્યો છે, એ ખાતર હું આ લખવાની લાગણી અનુભવી રહ્યો છું.

મધ્યમવર્ગના જખમ ઉપર નિમક છાંટનારાઓનો, આજે તોટો નથી. સરકારનાં ફરમાનો, બિલાડીના ટોપાની જેમ વારેઘડીએ ઉગી નીકળે છે, એમાં મધ્યમવર્ગની રાહત માટેનો એક પણ બોલ વંચાતો નથી. ગાડાના બેલની આજે દશા કરનારો આ મધ્યમવર્ગ, ૨૬ મી જાન્યુઆરીના 'તંત્રીલેખ' દ્વારા જાગ્યો છે. એનાં પહેલાં કિરણોમાં આજે, અમે, અમારી વ્યથા વચ્ચે પણ આનંદ પામીએ છીએ.

અમારા હાથ, પગ અને લમણાંની. સમાજ સતત માગણી કર્યા કરે છે, પણ અમારા નિશ્વાસને માટે, આજના તંત્રના એક ખૂણામાં ય જગ્યા નથી. [illegible]

ઉઠો! જાગો! ઉધ્ધારનો અવાજ ઉભો કરો!

પેટ ભરવા માટે, હાથ ઉપરથી ઉતરીને હાટમાં જાય ત્યારે, કેવી વ્યથા થાય, એ બીજાઓથી સમજી નહિ શકાય.

બાળકો સહિતનું ઘર ચલાવવું કેવી રીતે? જરૂરીઆતની વસ્તુઓ ખરીદવી કેવી રીતે? શરીરને ઢાંકવા માટે, કુટુંબ માટેનાં વસ્ત્રો લાવવાં કેવી રીતે? બાળકોને ભણાવવાં કેવી રીતે? અને બે ટંક જમવું કેવી રીતે?

તંત્રીલેખમાં લખવામાં આવ્યું છે એ રીતે ઘરવખરી વેચવાનો વારો આવ્યો છે. એ પણ હવે કેટલા દિવસ ચાલશે? અને તો ય અમારો મધ્યમવર્ગ અખબાર વાંચે છે, રાજકારણના પ્રશ્નોની ચર્ચા કરે છે, સભાઓમાં હાજરી આપે છે અને પ્રજાસત્તાકને દિવસે પરાણે મોં હસતું રાખી, હરેફરે છે. મધ્યમવર્ગનાં દિલમાં ગાઢ અંધકાર છે તો ય, દેશના દીવા જોવાનો એ પરિશ્રમ ઉઠાવે છે. મારા જેવાને તો રોશનીનો આ એકએક દીવો, અમારા એકએક જખમ જેવો લાગે છે.

પ્રધાનો ભલે મંગળદિને સવારી કાઢે! અમારી વણજાર તો ભૂખમરાની સરહદ ભણી લંબાતી પડી છે. સભા અને પ્રવચનો, પ્રાર્થના અને ધ્વજવંદનો અમારે માણવાં છે પણ આ જે તો આ જલસાઓ અમારી છાતીઓમાં ચૂંક ભોંકી મારે છે. પ્રજાસત્તાકની તસ્વીર સરસ છે; પણ એ તસ્વીરની બાજુ જરા નજર કરો. કર્મમાં આવશે, મારા ભાઈ!

શરમને પણ ક્યારેક શીખવું પડે છે. [illegible]

નારીદેહ ઉપર આજના બૂરા જમાનાની મેલી નજર પડી છે.

શરમની વાત કહેતાં મારી કલમ ધ્રુજવાનું હવે ભૂલી ગઈ છે. મધ્યમવર્ગના મારા એક મિત્રના કુટુંબની એક સત્ય ઘટના કહી દઉં. મિત્રના ઘરમાં ત્રણ જુવાન સ્ત્રીઓ છે. તેમના ઘરની અંદરનો 'કચરો' પણ તેમણે વેચી દીધો છે. આ સંજોગોની, કુટુંબના એક ધનવાન ઓળખીતાને જાણ છે. એ ધનવાને એની રૂપિયાની કોથળીનું મુખ ખોલી આપવાની વાત કરી છે પણ એક જ શરતે—નારીદેહ એ ખરીદવા માગે છે! અજાણી નજર હાજર હોય તો, એનાથી કોચવાઈ જાય એવી આ બહેનોનું શિયળ રૂપિયા, આના અને પાઈ, લૂંટવા ચાહે છે!

આ બહેનોને આવી લંપટ માગણીની જાણ થઈ છે. પરાયા પુરૂષના સ્પર્શનો વિચાર, બહેનોને પારેવીના કરતાં ય કંપતી હાલતમાં મુકી દે છે. એક સ્ત્રીથી બોલાઈ જવાય છે: 'હવે તો કંઈક કરો. તમે તો અંગ્રેજોની સામેના તોફાનમાં લાઠીઓ ખાધી છે. તમે દેશનાં કામમાં તમારો ફાળો આપ્યો છે. અરેરે! સ્ત્રીની ઇજ્જત બચાવવાની મામુલી સગવડ પણ તમને આ મોટા માણસો પાસેથી નહિ મળે?'

આનો જવાબ આપવાની હિંમત છે? આ બહેનો પોતાના સંસ્કારો વેચવા માગતી નથી. અને સંસ્કાર સિવાયની કોઈ વસ્તુ હવે ઘરમાં રહી નથી. ભૂખમરાની બીતો પાછળ વસતી આ બહેનોને જવાબ [illegible]

વહી હોય તેની 'જે' પછી ભલે બોલાવો! ભાવિ ચૂંટણીજંગની ગરમી અપનાવવી હોય તો અપનાવો! ભાવિની વાત પડતી મેલો! આજની વાત હાથ પર ધરોને! સંસારી સમાજની આ હાલત છે! નારીદેહના શ્વાસોશ્વાસ લગી મોંઘવારી પૂગી છે! આભૂષણો ઉતરી ગયાં, હવે આત્માનાં ઘરેણાં ઉતરી લેવાની ઘડી આવી છે!

એટલે, મધ્યમવર્ગની આજની વ્યથાનો નિશ્વાસ લઈને, 'વંદેમાતરમે' જે 'તંત્રીલેખ' લખ્યો છે, એનાથી અમને એમ લાગ્યું છે કે, આજના ફૂલદડો રમનારાઓ વચ્ચે, કાંટા વેરનારો એક બુલંદ, વાસ્તવિક, વહેવારૂ અવાજ બહાર નીકળ્યો છે.

અવાજ ઉપડયો છે. એ અવાજમાં પ્રજાનો અવાજ ભળજો. અવાજ સત્તાધિશોનાં બારણાં ખખડાવવા ગયો છે, પ્રજાનો ધ્વનિ એની સાથે હજો. અવાજ હકૂમતની પોર નીંદરમાં પડેલ ઓને ઢંઢોળવા ગયો છે, સંસારી સમાજના આશીર્વાદ એની સાથે રહેજો. મધ્યમવર્ગનું કોઈ નથી, એવી ઉદાસવૃત્તિ હવે ફેંકી દેજો. પ્રજાસત્તાકમાં પ્રજાએ બહેલું બોલવાનું છે.

પ્રજાની સત્તા પહેલી કે સત્તાની સેના પહેલી? આપણે મૂંગા રહેશું તો, આપણી બરબાદી નોતરી થશે. આપણે બીચારા થશું તો, આપણો સંસાર ઉપટી જશે. આપણે ઓશિયાળી જિંદગી ગુજારશું, તો, સત્તાવાળાઓ આપણને પાયમાલ કરતાં વધુ ને વધુ ફરમાનો બહાર પાડશે. ખામીખાતાં થઈને પણ આપણે આપણો અવાજ જીવતો કરવો છે. આપણે [illegible]

'વંદેમાતરમ્'ની પ્રજાસત્તાક પૂર્તિમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા તંત્રીલેખ પછીથી, 'વંદેમાતરમ્'ને પ્રાપ્ત થયેલા અનેક પત્રોમાંના એક બળતા પત્રમાંથી, આ કથા આ પાનાને માટે, ખાસ તૈયાર કરી છે. પત્રમાંની આખી વસ્તુ, અને પત્રનું આખું હાર્દ અકબંધ રાખીને, માત્ર થોડાક શાબ્દિક ફેરફારો જ કર્યા છે. આ કથા જેવાં દારૂણ દ્રશ્યો આજના સંસારી સમાજ વચ્ચે કોણ જાણે કેટલાયે ભજવાતા હશે. સૌને લાગે છે કે, આપણા સમાજદેહના કરોડરજ્જુસમા મધ્યમવર્ગના માનવીની આજની અત્યંત કારમી અવદશા ફેડવાના ચમત્કારિક ઉપાયો શોધ્યા સિવાય, રાષ્ટ્રને સાંપડેલી આઝાદીની ખરી રંગત તો, જામવાની જ નથી.

ઉઘાડી બારી

ચર્ચાપત્રીઓને પોતાની વાત સંક્ષિપ્તમાં કહેવાની વિનંતી છે. ચર્ચાપત્રીઓના વિચાર સાથે તંત્રી સંમત છે એમ માનવાની આવશ્યકતા નથી. અંગત આક્ષેપવાળાં ચર્ચાપત્રોને સ્થાન આપવામાં આવતું નથી.—તંત્રી

સૌરાષ્ટ્રની પ્રજાના જાનમાલની રક્ષા કરો!

તંત્રીશ્રી, 'વંદેમાતરમ્',

સૌરાષ્ટ્રના પોલીસ ખાતાનાં અત્યાચારો, બળાત્કારો ને બળજબરી ને જુલમના અનેક બનાવો બની રહ્યાના હેવાલો ઘણા કેટલાક સમયથી અખબારોમાં પ્રસિદ્ધ થાય છે. સૌરાષ્ટ્ર સરકારની સ્થાપના થયા પછી ભાગ્યે જ એવો કોઈ મહિનો ગયો હશે જ્યારે સૌરાષ્ટ્રની પોલીસનાં કૃત્યો સામે બૂમ ન ઉઠી હોય. તાજેતરના જુનાગઢ ને માણાવદરમાં બનેલા કિસ્સાઓ અતિ ભયંકર છે. આ ઉપરાંત સૌરાષ્ટ્રના પોલીસ ખાતાની શિથિલતાના બનાવો. પ્રજાને ધાડપાડુઓ અને લુટારાઓ તરફથી થતી કનડગત ને પ્રજાના જાનમાલની ગિનસલામતી આ બધું શું સૂચવે છે? જેતપુર શહેરના મધ્યચોકમાં બે ત્રણ ધાડપાડુઓ ગોળીબાર કરીને લુટફાટ કેમ કરી શકે? આવા બનાવો ઘટવાને બદલે ઉત્તરોત્તર વધી કેમ રહ્યા છે? મને તો લાગે છે કે, અત્યારનું સૌરાષ્ટ્રનું પોલીસ તંત્ર દિવસે-દિવસે નિરંકુશ બની રહ્યું છે. જો આ પોલીસ તંત્રને સુધારવા માટે સત્વર યોગ્ય પગલાં નહિ લેવાય તો આ પોલીસો પ્રજાના જાનમાલ ને પ્રતિષ્ઠાના રક્ષક બનવાને બદલે ભક્ષક બની રહેશે અને તેનું પરિણામ વર્તમાન રાજતંત્રને સહન કરવું પડશે. સૌરાષ્ટ્રનું પોલીસ ખાતું આમ જ્યાં લક્ષ આપવાની ખૂબ જરૂર છે ત્યાં બેદરકાર રહીને પોરબંદર જેવા શહેરના પ્રતિષ્ઠિત વેપારીઓની ધરપકડ કરી પોતાની બહાદુરીનું પ્રદર્શન કરતી જણાય છે. સૌરાષ્ટ્રની પ્રજા આ બધું મૂંગે મોઢે [illegible] ઉચકવાની તૈયારી કરે તે પહેલાં આ પરિસ્થિતિને ખાળવાના પ્રયત્નો સત્તાધીશોએ આરંભવા જોઈએ. નહિતર પ્રજાના અસંતોષ કેવું જાણે કેવાં પરિણામો લાવી મૂકશે.

'હરિદાસ ચોટાઈ'

મુંબઈ : તા૦ ૨-૨-'૫૦

પરીક્ષા આવી પહોંચી પણ પુસ્તક મળતું નથી!

તંત્રીશ્રી, 'વંદેમાતરમ્',

શાળાંત પરીક્ષામાં બીજી ભાષા તરીકે અર્ધમાગધી ભાષા લેતા વિદ્યાર્થીઓ માટે 'એસ. એસ. સી. બોર્ડ' તરફથી અર્ધમાગધી 'સિલેક્શન'ના પુસ્તકની પસંદગી થઈ છે. પણ આ પુસ્તક અત્યારે ક્યાંય મળી શકતું નથી. અનેક પ્રકાશકો ને પુસ્તકવિક્રેતાઓને લખેલી પૂછપરછનો જવાબ નકારમાં જ મળે છે. આથી અર્ધમાગધી ભાષા લેનાર ખૂબ પરેશાની વેઠી રહ્યા છે. શાળાંત પરીક્ષા વિદ્યાર્થીઓ નજીક આવી રહી છે. આ પરિસ્થિતિ જોતાં 'એસ. એસ. સી. બોર્ડ' તરફથી યોગ્ય પગલાં લેવાય, ને વિદ્યાર્થીઓને આ પુસ્તક મળે [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

...પણ, અધૂરી રહેલી અધાર લાલસાને સંતોષવા ખાતર, આ બંને જગાઓને આગથી તારાજ કરીને ટોળું ચાલ્યું ગયું.

ત્રિપુરા રિયાસતનાં બતનબાદી અને આશાબારી ગામો પર પણ પાકિસ્તાની ધાડાંઓએ હલ્લો કર્યો. કલમચોરા અને કમાલપુરને માથે પણ આ 'ધાડપાડુઓ'ના ભીષણ અત્યાચારો ગુજરી ગયા.

આખી સરહદ પર ૧૯૪૭ના નવખલી સમું સામ્રાજ્ય આજે પ્રસરેલું મનાય છે. અને ત્રાસેલી હિંદુ જનતાનાં ઝુમખાંઓની કતારો, પશ્ચિમ પાકિસ્તાન ભણી આશરો શોધવાને, રોજ ને રોજ, ઉપડતી જણાય છે.

આ ધાડાંઓ કેમ બને છે? કોણ એ ધાડાંઓની પ્રેરણા કરે છે? રે, એ ધાડાંઓમાં તો પાકિસ્તાનની હથિયારબંધ પોલીસના પોતાના માનવીઓ પણ સામેલ બને છે!

અને ભારતની સરહદ પરનાં પાકિસ્તાની આક્રમણના આ કાળા સમાચારો હિંદી જનતાને આ પહેલી જ વાર સાંભળવા મળતા નથી. સુઇગામની દિશા આજ પહેલાં, છૂટીછવાઇ ભડકી હતી, અને કચ્છની સરહદને પણ વધુ સમાલવાની વાત હિંદ સરકારને, એકથી વધુ વાર, વિચારવી પડેલી હતી.

અને ત્રિપુરાની સળગેલી સરહદ પછીથી, જોધપુરથી સાંપડેલા તાજા સમાચારો તો એમ પણ કહે છે કે, ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચેની એ દિશાની સરહદ પર બનેલા કેટલાક બનાવોને કારણે ભારતની લશ્કરી ટુકડીઓ સરહદ ભણી ઉપડી રહી છે.

ક્યાં જોધપુર! ક્યાં ત્રિપુરા! અને ક્યાં કચ્છ!

આપણી સરહદો સળગાવવાની પાકિસ્તાની મુરાદની વ્યવસ્થિત યોજના તો નથી ને? અને ભારતની સરહદને પાકિસ્તાન 'ઉઘાડું ખેતર' તો માનતું નથી ને?

ઉદાર, સજ્જન, સંયમી, સુસંસ્કૃત અને સભ્ય એવી આપણી સરકાર સરહદ પર બનતા આ અતિસૂચક અને વ્યવસ્થિત બનાવોને 'કોમી છમકલાં'ઓ માનવા પૂરતી ચિંતા જ માત્ર સેવે નહિ.

'કોમી' તો છે જ, પણ આ રીતસર ચલાવાતાં છમકલાંઓ ભેદી પણ હશે. એ છમકલાંઓની મેલી મુરાદનો આખો મેલ આપણી આંખમાં સત્વર વસવો ઘટે.

આવા અત્યાચારોની નૈતિક અસર કેવી પડે? અને કેવાં અને કેટલાં અન્ય ભયાનક પરિણામો પણ એમાંથી નીપજી શકે?

ઇતિહાસ કહે છે કે, નિરનિરાળાં રાષ્ટ્રો વચ્ચે યાદવાસ્થળીઓ સળગાવી રહેલા પહેલા બનાવો તો લાગતાંવળગતાં રાષ્ટ્રોની લાંબી સરહદોને માથે વેરાઇ રહેલા આવા છૂટાછવાયા તણખાઓ દ્વારા જ પ્રકટયા હતા. આગ તણખામાં વસે છે અને તણખો મહત્ત્વાકાંક્ષાઓથી ભરેલાં માનવીઓનાં હૃદયમાં વસે છે.

સરહદ પરના આ બધા અત્યાચારોને લગતા જવાબની પાકિસ્તાન સરકાર પાસેથી ભારત સરકારે માગણી કરી છે.

આ માગણી સંયમ ભલે રાખે, પણ સત્ય પરથી આંખ ભારત સરકાર જરાય ઉઠાવે નહિ. પાકિસ્તાનને પણ હિંદની સરહદ પ્રત્યેની તેની ફરજ ચૂકવા આપણી સરકારથી જરાય દેવાય નહિ. ભારતનું રજેરજ નુકસાન પાકિસ્તાને ભરપાઇ કરવું ઘટે, અને સરહદ પરના વધુ અનિચ્છનીય બનાવો ન બનવાને લગતી સાફ બાંહેધરી પાકિસ્તાન ભારતને અર્પણ કરે.

એ સિવાય મૈત્રીનો અર્થ ક્યાંય રહેનાર નથી: પરસ્પરના બંધુભાવની સુગંધ પણ ક્યાંયથી મળનાર નથી.

જોજો! મકટેલાં પ્રજાસત્તાકની પ્રજા, એક નાનકડે ખૂણે પણ, અંધારાંમાં પીટાય નહિ!

'વંદેમાતરમ્'ની પ્રજાસત્તાક પૂર્તિમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા તંત્રીલેખ પછીથી, 'વંદેમાતરમ્'ને પ્રાપ્ત થયેલા અનેક પત્રોમાંના એક બળતા પત્રમાંથી, આ કથા આ પાનાને માટે, ખાસ તૈયાર કરી છે. પત્રમાંની આખી વસ્તુ, અને પત્રનું આખું હાર્દ અકબંધ રાખીને, માત્ર થોડાક શાબ્દિક ફેરફારો જ કર્યા છે. આ કથા જેવાં દારૂણ દશ્યો આજના સંસારી સમાજ વચ્ચે કોણ જાણે કેટલાંયે ભજવાતાં હશે. સૌને લાગે છે કે, આપણા સમાજદેહના કરોડરજ્જુસમા મધ્યમવર્ગના માનવીની આજની અત્યંત કારમી અવદશા ફેડવાના ચમત્કારિક ઉપાયો શોધ્યા સિવાય, રાષ્ટ્રને સાંપડેલી આઝાદીની ખરી રંગત તો, જામવાની જ નથી.

સાધારણ રીતે હાથમાં કલમ લઇને લેખો લખવાની મને આદત નથી. પણ તા. ૨૬ મી જાન્યુઆરીના 'વંદેમાતરમ્'માં, જે તંત્રીલેખ લખાયો છે, એ લેખ માત્ર શાહીમાં બોળીને લખાયો નથી. પણ, આજે સાવ અણમાનીતા થઇ ગયેલા, મધ્યમવર્ગનાં આંસુઓમાં બોળાઇને, એ બહાર આવ્યો છે, એ ખાતરે હું આ લખવાની લાગણી અનુભવી રહ્યો છું.

મધ્યમવર્ગના જખમ ઉપર નિમક છાંટનારાઓનો, આજે તોટો નથી. સરકારનાં ફરમાનો, બિલાડીના ટોપાની જેમ વારેઘડીએ ઉગી નીકળે છે, એમાં મધ્યમવર્ગની રાહત માટેનો એક પણ બોલ વંચાતો નથી. ગાડાના બેલની આજે દયા કરનારો આ મધ્યમવર્ગ, ૨૬ મી જાન્યુઆરીના 'તંત્રીલેખ' દ્વારા ઝબકયો છે. એનાં પહેલાં કિરણોમાં આજે, અમે, અમારી વ્યથા વચ્ચે પણ આનંદ પામીએ છીએ.

અમારા હાથ, પગ અને લમણાંની. સમાજ સતત માગણી કર્યા કરે છે, પણ અમારા નિશ્વાસને માટે, આજના તંત્રના એક ખૂણામાં ય જગ્યા નથી. આનો અફસોસ કરવાનું પણ અમે તો ભૂલી ગયા હતા. કારણ કે, અમારો અફસોસ એક મશ્કરીમાં ફેરવાતો, અમને લાગ્યો હતો. પરંતુ હવે, અમારાં અંધારા વચ્ચે આપે અમને યાદ કર્યા છે એટલે, લાજ આવે એવી થોડી હકીકત પણ રજૂ કરી દઉં છું.

હું પોતે, મુંબઇમાં વર્ષોથી નોકરી કરું છું. મને ઠીકઠીક પગાર મળે છે. પણ આજની મોંઘવારીએ રાક્ષસનું રૂપ લીધું હોઇને, મારો ઠીક કહેવા જેવો પગાર મામૂલી ઠરે છે. તે છતાં, સંસારી સમાજને ઘર ચલાવવા માટે જે કાંઇ કરવું પડે છે, જે વહેવાર ઉકેલવો પડે છે, એ બધી વાતોને મેં દાદ દીધી નથી. આંખની શરમ હજુય છોડાતી નથી.

છેલ્લા ત્રણ મહિનાથી હું એવી હાલતમાં આવી ગયો છું કે, મારી પત્નીનાં લગ્નજીવનનાં સંભારણાં જેવાં ઘરેણાં હું વેચી બેઠો છું. સંસારી સમાજની ગૃહિણીઓ માત્ર ટાપટીપ માટે, ઘરેણાં પહેરતી નથી. પણ પિયર અને સાસરાનાં સંભારણાં, ગૃહિણીઓનાં કંકણમાં વાગતાં રહે છે. 'મારી માની આ બંગડીઓ', આ સોનાની ભાષા નથી પણ હેતની બોલી છે.

જેની પાસે ઘરેણાંઓની મખમલની પેટીઓ ભરી છે, એમને નહિ સમજાય પણ, આવી બંગડીઓ જ્યારે કુટુંબનું ...

... ફરી રીતે?

તંત્રીલેખમાં લખવામાં આવ્યું છે એ રીતે ઘરવખરી વેચવાનો વારો આવ્યો છે. એ પંચું હવે કેટલા દિવસ ચાલશે? અને તોય અમારો મધ્યમવર્ગ અખબાર વાંચે છે, રાજકારણના પ્રશ્નોની ચર્ચા કરે છે, સભાઓમાં હાજરી આપે છે અને પ્રજાસત્તાકને દિવસે પરાણે મોં હસતું રાખી. હરેફરે છે. મધ્યમવર્ગનાં દિલમાં ગાઢ અંધકાર છે તોય, દેશના દીવા જોવાનો એ પરિશ્રમ ઉઠાવે છે. મારા જેવાને તો રોશનીનો આ એકએક દીવો, અમારા એકએક જખમ જેવો લાગે છે.

પ્રધાનો ભલે મંગળદિને સવારી કાઢે! અમારી વણજાર તો ભૂખમરાની સરહદ ભણી લંબાતી પડી છે. સભા અને પ્રવચનો, પ્રાર્થના અને ધ્વજવંદનો અમારે માણવાં છે પણ આ જે તો આ જલસાઓ, અમારી છાતીએમાં ચૂંક ખોડીને ... મારે છે. પ્રજાસત્તાકની છબી ... સરસ છે; પણ એ તસ્વીરની ... જરા નજર કરો. કામમાં આવશે, મારા ભાઇ!

શરમને પણ ક્યાંક મેલવું પડે છે. મધ્યમવર્ગ, ઘરવખરી વેચતો થઇ ગયો છે, એ બિના હજુય સાચી છે. પણ ... આવ્યા છે. તેમના ઘરની અંદરનો 'કચરો' પણ તેમણે વેચી દીધો છે. આ સંજોગોની, કુટુંબના એક ધનવાન ઓળખીતાને જાણ છે. એ ધનવાને એની રૂપિયાની કોથળીનું મુખ ખોલી આપવાની વાત કરી છે પણ એક જ શરતે—નારીદેહ એ ખરીદવા માગે છે! અજાણી નજર હાજર હોય તો, એનાથી કોચવાઇ જાય એવી આ બહેનોનું શિયળ રૂપિયા, આના અને પાઇ, લૂંટવા ચાહે છે!

આ બહેનોને આવી લંપટ માગણીની જાણ થઇ છે. પરાયા પુરુષના સ્પર્શનો વિચાર, બહેનોને પારેવીના કરતાંય કંપતી હાલતમાં મૂકી દે છે. એક આથી બોલાઇ જવાય છે: 'હવે તો કંઇક કરો. તમે તો અંગ્રેજોની સામેના તોફાનમાં લાઠીઓ ખાધી છે. તમે દેશનાં કામમાં તમારો ફાળો આપ્યો છે. અરેરે! આની ઇજ્જત બચાવવાની મામૂલી સગવડ પણ તમને આ મોટા માણસો પાસેથી નહિ મળે?'

આનો જવાબ આપવાની હિંમત છે? આ બહેનો પોતાના સંસ્કારો વેચવા માગતી નથી. અને સંસ્કાર સિવાયની કોઇ વસ્તુ હવે ઘરમાં રહી નથી. ભૂખમરાની ભીંતો પાછળ વસતી આ બહેનોને જવાબ આપી દો! આ સંકટમાંથી માર્ગ બતાવી દો! સ્વરાજ્ય, પ્રજાસત્તાક, જેની 'જે' બોલા...

એટલે, મધ્યમવર્ગની આજની વ્યથાનો નિશ્વાસ લઇને, 'વંદેમાતરમે' જે 'તંત્રીલેખ' લખ્યો છે, એનાથી અમને એમ લાગ્યું છે કે, આજના ફૂલદડો રમનારાઓ વચ્ચે, કાંટા વેરનારો એક બુલંદ, વાસ્તવિક, વહેવારૂ અવાજ બહાર નીકળ્યો છે.

અવાજ ઉપડયો છે. એ અવાજમાં પ્રજાનો અવાજ ભળજો. અવાજ સત્તાધિશોનાં બારણાં ખખડાવવા ગયો છે, પ્રજાનો ધ્વનિ એની સાથે હજો. અત્ર જ હકૂમતની ઘોર નીંદરમાં પડેલ ઓને ઢંઢોળવા ગયો છે, સંસારી સમાજના આશીર્વાદ એની સાથે રહેજો. મધ્યમવર્ગનું કોઇ નથી, એવી ઉદાસવૃત્તિ હવે ફેંકી દેજો. પ્રજાસત્તાકમાં પ્રજાએ પહેલું બોલવાનું છે.

પ્રજાની સત્તા પહેલી કે સત્તાની સેના પહેલી? આપણે મૂંગા રહેશું તો, આપણી બરબાદી બોલતી થશે. આપણે બીચારા થશું તો, આપણો સંસાર ઉપટી જશે. આપણે ઓશિયાળી જિંદગી ગુજારશું, તો, સત્તાવાળાઓ આપણને પામમાલ કરતાં વધુ ને વધુ ફરમાનો બહાર પાડશે. ખાખીબાવા થઇને પણ આપણે આપણો અવાજ જીવતો કરવો છે. આપણે જીવવું છે; આખી દુનિયાની નામરજી હશે તો ય, આપણે જીવવું છે અને એ પણ ઉંચે મોઢે!

... સૌરાષ્ટ્રની પોલીસનાં કૃત્યો સામે બૂમ ન ઉઠી હોય. તાજેતરના જૂનાગઢ ને માણાવદરમાં બનેલા કિસ્સાઓ અતિ ભયંકર છે. આ ઉપરાંત સૌરાષ્ટ્રના પોલીસ ખાતાની શિથિલતાના બનાવો: પ્રજાને ધાડપાડુઓ અને લૂંટારાઓ તરફથી થતી કનડગત ને પ્રજાના જાનમાલની ગેરસલામતી આ બધું શું સૂચવે છે? જેતપુર શહેરના મધ્યચોકમાં બે ત્રણ ધાડપાડુઓ મોલીબાર કરીને લૂંટફાટ કેમ કરી શકે? આવા બનાવો ઘટવાને બદલે ઉત્તરોત્તર વધી કેમ રહ્યા છે? મને તો લાગે છે કે, અત્યારનું સૌરાષ્ટ્રનું પોલીસ તંત્ર દિવસેદિવસે નિરંકુશ બની રહ્યું છે. જો આ પોલીસ તંત્રને સુધારવા માટે સત્વર યોગ્ય પગલાં નહિ લેવાય તો આ પોલીસો પ્રજાના જાનમાલ ને પ્રતિષ્ઠાના રક્ષક બનવાને બદલે ભક્ષક બની રહેશે અને તેનું પરિણામ વર્તમાન રાજતંત્રને સહન કરવું પડશે. સૌરાષ્ટ્રનું પોલીસ ખાતું આમ જ્યાં લક્ષ આપવાની ખૂબ જરૂર છે ત્યાં બિરદાસ્ત સાથે મોરારજી જેવા શહેરના પ્રતિષ્ઠિત વેપારીઓની ધરપકડ કરી પોતાની બહાદુરીનું પ્રદર્શન કરતી જણાય છે. સૌરાષ્ટ્રની પ્રજા આ બધું મૂંગે મોઢે ... ઉકળવાની તૈયારી કરે તે પહેલાં આ પરિસ્થિતિને બદલવાના પ્રયત્નો સત્તાધીશોએ આરંભવા જોઇએ. નહિતર પ્રજાના અસંતોષ કેવું જાણે કેવાં પરિણામો લાવી મૂકશે.

'હરિદાસ ચોટાઇ'

મુંબઇ: તા૦ ૨-૨-'૫૦

પરીક્ષા આવી પહોંચી પણ પુસ્તક મળતું નથી!

તંત્રીશ્રી, 'વંદેમાતરમ',

શાળાંત પરીક્ષામાં બીજી ભાષા તરીકે અર્ધમાગધી ભાષા લેતા વિદ્યાર્થીઓ માટે 'એસ. એસ. સી. બોર્ડ' તરફથી અર્ધમાગધી 'સિલેક્શન'ના પુસ્તકની પસંદગી થઇ છે. પણ આ પુસ્તક અત્યારે ક્યાંય મળી શકતું નથી. અનેક પ્રકાશકો ને પુસ્તકવિક્રેતાઓને થયેલી પૂછપરછનો જવાબ નકારમાં જ મળે છે. આથી અર્ધમાગધી ભાષા લેનાર ખૂબ પરેશાની વેઠી રહ્યા છે. શાળાંત પરીક્ષા વિદ્યાર્થીઓ નજીક આવી રહી છે. આ પરિસ્થિતિ જોતાં 'એસ. એસ. સી. બોર્ડ' તરફથી યોગ્ય પગલાં લેવાય, ને વિદ્યાર્થીઓને આ પુસ્તક મળે અથવા બીજી છૂટ મળે એવી આશા રાખીએ.

'એક વિદ્યાર્થી'

મુંબઇ: તા૦ ૨-૨-'૫૦

જીવનના કૃષ્ણને પ્રકૃતિની બંસી બજાવવા દેજો

'વંદેમાતરમ્' માટે ખાસ

આલમની અજાયબી, અવનવું, તમે જાણો છો? માનો યા ન માનો... આવાં મથાળાં હેઠળ દુનિયાના ખૂણામાં સંતાયેલી અજાયબીને વાચા આપવામાં આવે છે. વાચકોને આ હકીકત જાણવામાં રસ પડે છે. પણ તેમનો રસ, આ વાચન પછી તરત જ સુકાઇ જતો લાગે છે. આપણી આ પૃથ્વી, આપણું આ જીવન. માનવીઓના અનુભવો સંબંધો, લાગણી અને બુદ્ધિની રંગીયામણી ગૂંથણી, માનસનો નકશો, હૃદયનું તંત્ર, હવામાન... આ બધી અજાયબીઓ છે અને આપણે એમની વચ્ચે જીવીએ છીએ. એટલે, એમાંથી મોહક મજારી મેળવવાનો ઉત્સાહ આપણે ગુમાવી બેઠા છીએ. પરિણામે અજાયબીની સામેની મનોરંજનની આરસીને આપણે ઉદાસ કરીએ છીએ.

પ્રભાતનાં સોનેરી કિરણોનું કુદરતી ગૂંથણકામ નજર સામે આકાર પામતું હોય, એ વખતે આપણે ફરવા નીકળીએ છીએ ખરા, એ વખતે પણ આપણે જે વાતો કરીએ છીએ, એ વાતો મોટે ભાગે વહેવારની, સ્વાર્થની બનેલી હોય છે. એટલે, વનસ્પતિ ઉપરની તડકાની રમત, આપણે માટે નકામી ઠરે છે. આના ઉપર કોઇવાર આપણે મન ખિલવીએ તો, આ અનુભવ આપણી જિંદગીને શ્રીમંત બનાવે.

આપણી આ પૃથ્વી ભરીભરી છે; આમ કહેતાંની સાથે, તમારી કલ્પનામાં મોલથી ઝૂલતાં ખેતરો ચળકી જશે. ફળોથી લચી પડતાં ઝાડો ઝૂલી જશે. અને છતાં, તમે ધરતીના ખોળાનો મહિમા ગાવાના નથી, માણસ જે જાતના અનાજના કોઠારો બનાવે છે, એના કરતાં કુદરત પૃથ્વી ઉપર જ્યારે સમૃદ્ધિના કોઠારો ઉભા કરે છે અને એનું તમને ભાન થાય છે ત્યારે તમને સમજાય છે કે, પૃથ્વી એક ગરવી અન્નપૂર્ણા છે.

આજના કેટલાક વૈજ્ઞાનિકો જાહેર કરે છે કે, ધરતીનું ધાવણ સુકાવા માંડયું છે. માનવીઓ ધરતીનું ધાવણ ઝડપથી ખુટાડી રહ્યા છે; અને બદલામાં ધરતીને ધાવણ આવે એવું તત્ત્વ ઉમેરતા નથી. ધરતી પાસેથી માણસો ઘણુંઘણું મેળવી રહ્યા છે પણ એ ધરતીને તેઓ તો ભૂખી રાખે છે, તરસી રાખે છે. પરિણામે, જમીનની હેઠળનો સ્વાભાવિક રસકસ પૂરો થવા આવ્યો છે.

એક કવિની અદાથી તમે પૃથ્વીનું સૌંદર્ય જરૂર માણો. પણ સાથેસાથ પૃથ્વીની આ હકીકતમાં પણ તમને રસ હોવો જોઇએ. અજાયબીના આશકોએ, ધરતીમાતાના ખોળાને બરાબર સમજવો જોઇએ. આજના આનંદમાં, જમીન સાથેની આ દિલ્લગીનો સમાવેશ થતો જ નથી. પરિણામે સરસમાં સરસ મજારીથી આપણે આઘા પડીએ છીએ.

જીવનને તમે નાવ સાથે ઘણીવાર સરખાવો છો. તો પછી, આ નાવ કઇ દિશા ભણી જઇ રહ્યું છે એને માટે તમે વિચાર કરો છો ખરા? તમારા હાથ હેઠા પડે છે ત્યારે તમે તમારી આ નૈયાને પ્રભુને આશરે છોડી દો છો. બગડેલા ખેલને સુધારી દેવા માટે, તમે પ્રાર્થના કરો છો. પરંતુ તમારા જીવનનો ખેલ તમારા હાથમાં હોય છે ત્યારે તમે ગંભીરપણે એનો વિચાર કરો છો ખરા? વિચાર વિના, યોજના વિના, તમે તો બાજી જીતવા માટે તમારા હાથમાંથી પાનું ફેંકો છો અને એ પાનું ઉતર્યા પછી, તમને તમારી ભૂલ સમજાય છે. પણ ત્યારે બહુ મોડું થઇ ગયું હોય છે.

ઘરની અંદર હો ત્યારે.. વહેવારની ગૂંચ જરૂર ઉકેલો, ઘર વચ્ચેની જવાબદારી પાર પાડો, અને ઘરની બહાર નીકળીને, તમારા કામને વળગો ત્યારે એના ઉપર મન રોકો, મગજ રોકો. પણ આ બધું પૂરું થાય અને તમે બહાર આવો ત્યારે તમારા જીવનને તમે થનગનવા માટેની તક આપો. તમને કુદરત પાસેથી આવો થનગનાટ જરૂર ભેટ મળશે.

પ્રકૃતિની ગોદમાં લપાઇને, અમેરિકા ભલે હાઇડ્રોજન બોંબ ગોતી લાવે. કુદરતની 'ખાનગી' વાત ભલે તેઓ વેચી નાખે. કુદરત સાથે નેહ કરીને તેઓ ભલે એ નેહને દગો દે. તેમની બીકને સંતાડવા, તેઓ ભલે આ વિનાશના બોંયરામાં મોઢું સંતાડે. પ્રકૃતિ સાથેની સ્વાર્થવિહોણી મીઠી મૈત્રી દિલને હરિયાળું બનાવે છે. તમારો થાક, એ ઉતારી નાખે છે, અને તાજગીનો ટહુકો તમારા દેહમાં એ રણકારે છે.

આલમની અજાયબીની નોંધ રાખતા હો તો, એમાં આ સ્વાભાવિક અજાયબીને ટપકાવી લેજો. એટલું જ નહિ, પણ તમારા જીવનના કૃષ્ણને પ્રકૃતિની આ બંસી બજાવવા દેજો.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

(૬)

[illegible] - ૩

હું ગેદાંભાઈ દલાભાઈ આજ રૂબરૂ પૂછવાથી - હાજર થઈ લખાવું છું કે :-- હું ગામ વલ્લભપુરાનો રહીશ - આજ લખાવું છું કે સને ૧૯૪૨ - ૧૯૪૩ના અરસામાં - આ ગામમાં આશરે ૩૦થી ૪૦, ઘરની વસ્તી હતી. આ - અરસામાં નડીઆદના રહેવાશી ભાયુત જશભાઈ પુરૂષોત્તમ દેસાઈ (કેરાળું ડાકોરભાડ.) ઉપર લખ્યા મુજબ ગામ વલ્લભપુરા- માં તેમના ખેતરની તપાસમાં આવ્યા હતા. તે સમયે તેમની - પોતાની માલીકીની જમીન આશરે ૧૩ થી ૧૪ વીઘાં જમીન હતી. જમીનનું સારૂ વાવેતર થાય તે હેતુથી તેમના ખેતરની - અંદર કે જ્યાં કુવો છે, તેમાં એન્જીન મૂકયું હતું. આ ખેતરની - જમીનમાં કાંઈપણ જાતની વાડ અથવા હદ બાંધેલી નહતી. આ જમીન હું સાંથે ખેડતો હતો અને હું તેમને સાંથનાં રૂપીઆ - ૧૨૦) એકે રૂપીઆ એક સોવીસ બાર મહીને આપતો હતો. આ - ધણને જોવામાટે જશાભાઈ પાસે બે બળદ, એક ગાડું એક હળ, બે ભેંસો સ્યાર રહેવામાટે મારૂં પોતાનું મકાન આ [illegible] - જશાભાઈ પાસે હતી. આ જમીન જે આશરે ૪૨થી ૪૩, બાસાસ- પહેલાં ૧૫થી ૧૭ વર્ષ સુધી જે ખેડી હતી. આ અરસામાં કેટલાક કાયદાઓ ઉપર મુજબના ભાઈશ્રી જશાભાઈ દેસાઈએ, ખેડૂત - બદલ્યો. પરંતુ તેમની પાસે ન ફાવવાથી તથા જમીનની - બરાબર દેખભાળ ન કરી શકવાથી નવા ખેડૂતને રજા આપી જશને પાછો બોલાવી આ જમીન સાંથે ઉપર મુજબની કિંમત રૂા-૧૨૦) એ ફરી પાછી આપી હતી. આ નવા ખેડૂત - આવ્યા પહેલાં હું અર્ધે ભાગે ખેડતો હતો. આ નવા - ખેડૂત સાથે નહીં ફાવવાથી જશને જે એમની જમીન સાંથે - આપેલી તે એવી શરતે કે જ્યારે એમની જમીન આપું કે - વર્ષ મારે સાંથે ખેડવી. એટલે કે લગભગ પાંચ વર્ષ સુધી - આ સમય પસાર થઈ જાય તો ~~[illegible]~~ દરમ્યાન તેમના - ખેતરમાં તૈયાર કરેલા કુવા ઉપર પાણી માટેનું એન્જીન - મૂકી દીધું હતું. જશાભાઈ આ પાંચ વર્ષની મુદત બાદ પણ એક વર્ષ વધારે મેં ભાગે ખેતી કરી હતી. અર્ધભાગે ખેતી - કરવામાં જે ખેતરમાં ઘઉં, બાજરી, તુવેરો, કોદરા - બાવટો, જુવાર તથા ઉપરાંતમાં મરચાં, ચોળા, રીંગણી, ભીંડી, વિગેરે અનાજ જે પકવ્યું હતું અને તે પાકમાંથી - અરધો હિસ્સો ભાગ પણ આપતો હતો. હવે જે [illegible]

(P-T-O)

— હવે જે મરમ, રાજેશ, ગંગાજુન ત્યા બાંડી વાપોલ તેમાં —
બનાવવાના પૈસા પુરા અમારી પાસે ન લેવામાં આવ્યા હતા.
કારણ કે તેમણે તેમના પંપનું પાણી આપ્યું હતું - (૧). આ
પાક તૈયાર થયા પછીથી બે ભાગ રૂા - ૯૦૦) સુધીનો ઇંગ્રેજ
થયો હતો. અને એમાંથી રૂા - ૪૫૦) એકે રૂપિયા ચારસો પચાસ
જમીને આપવામાં આવ્યા હતા. આ પાક માટે તેમણે -
પોતાની અને બીજાઓનો વિચાર કર્યો હતો. અને -
અમને કહેવામાં આવ્યું કે તમો હવે ખેતર ખેડવાનું બંધ કરો. અને
એ તમારે ખેડવું હોય તો આ જગ્યાની જમીન અંદર મધ્ય-
ભાગમાં આવેલો બે ભાગ પાંચ વાંધાનો ટુકડો ખેડો. આથી
મેં મારા દિલને ઘણું લાગ્યું હતું તથા મારી ફરજ અને -
પ્રમાણિકપણા ઉપર વધારે પડતી અસર થવાને લીધે મેં એમનું
એ ખેતર ખેડવાનું નાકબૂલ કર્યું. આ સાથે મારે એટલું
જણાવવું જોઈએ કે મારી પાસે સરકારી આ જમીન આશરે
પંદર વાંધાની હતી. જે જમીન હું અને મારા છોકરાઓ
ખેડતા હતા. તે જમીન વધારે સારી રીતે ખેડી સારો પાક
ઉતારવાનો વિચાર કર્યો. આ વખતે મેં એમની જમીન
છોડી ત્યારે મારા પાસે રૂા - ૨૦૦) ની તેમના ઉપર -
બાકી નીકળતી હતી. મને હજુ પણ સમજણ નથી પડતી કે -
આ રૂા - ૨૦૦) ક્યાંથી અને કઈ રીતે બાકી નીકળ્યા.
આ રકમ બાબત મારે (૨૦૦) કોઈ બાકી રહેતું હોય તેમ મારી -
બેદરકારીથી મારા પાસે એક ચાર વાંધાનો -
કોઈ વાળો ટુકડો આપવા માટે કહ્યું અને કહ્યું કે જ્યારે
આ બાકી નીકળતા રૂા - ૧૦૦) આપી જઈશ ત્યારે તને
આ ટુકડો પાછો આપીશ. અને આથી મેં મારા આ -
પૈસા આપવાનો બંદોબસ્ત કર્યો અને તે પછી જ્યારે
આ રૂપિયા - ૧૦૦) આપવા માંડ્યા ત્યારે તેઓ લેવાની
અને જમીન પાછી આપવાની ના પાડી. આ બાબતનું
કોઈપણ જાતનું લખાણ કરવામાં આવ્યું નથી. આ રીતે -
તેમણે મારી ચાર વાંધાનો ટુકડો બળજબરીથી ખેડવાનો -
શરૂ કર્યો. અને મેં આ બાબતમાં મામલતદાર સાહેબને
દબાવતા, દુઃખ સહન કર્યું. એમણે ત્યાર બાદ મને એટલે -
સુધી ધમકી આપી હતી કે મેં આ ચાર વાંધાના ટુકડામાં
પગ મૂક્યો છે તો તારા ટાંટિયા ભાંગી નાંખશે. અને -
ગાળો દઈને "ગધેડાનું ..."
આવા માણસ ...

(P.T.O.)

એ હિસાબે જે કંઈ કશું સાંભળવાનું ... નહિ, અને લખું
ચર્ચ તો પણ જાણું કશું બનવાનું હતું નહિ કારણ કે તે ઘણી-
આગલા ગાળાના ધરાવનારા હતા- આખરે ગામ લોકોને આબાદ
ત્રાસથી તેમને ગામ છોડવાની ફરજ પડી- ગામલોકો
છોરોની કોઈપણ જાતની સલામતી રહી નહિ, ગામે તે વખતે-
તે બંધૂકને પોતાનો કાયદો માની વરાહમાંડી, છેકસુધી
અને માલની સુધાપણ મેળવેલા દો હજાર રાખ્યા-
બેઠા હતા- આ બાબતમાં જે ત્યા રાજે વધ ઘણા-
લોકો હેરાન થઈ જવાથી અરજઓ આપેલનું અમારું-
ગરીબ ખેડૂતોનું કોઈ અમલદારોએ સાંભળ્યું નહિ. અને-
આ વારે જે આપની પાસે અરજ ખેડૂતની ફિકર એ અમારી-
જીંદગી તમારે ખાટે ધરી બેસાર્યા જોઈએ છે અમારો-
આ સ્વરાજ્યના દિવસોમાં, પ્રજાકિ સરકારમાં અમારું-
ખેડૂત તરીકેનું જીવન અમર રહે. ઉપર જણાવેલી હકીકત સાચી છે,
જે લખાણ છે, અને તે જૂને બરાબર સમજાવી ખૂંટ આ સંભળાવ્યા છે
અને ત્યાર બાદ જે મારી સહી અંગૂઠો અ... છે

[redacted] [illegible]

Balubhai Chaudulal

To,

✓ માનનીય વલ્લભભાઈ પટેલ.
હિંદના નાયબ વડાપ્રધાન,
મુંબઈ.

Copy Respectfully Submitted to.

(1) શ્રી. મોરારજીભાઈ દેસાઈ.
રેવન્યુ મિનિસ્ટર, મુંબઈ.

(2) શ્રી. બા. ગ. ખેર.
વડાપ્રધાન, મુંબઈ.

(3) રેવન્યુ મિનિસ્ટર, મુંબઈ.

(4) આ. આરસંદાળા.
રેવન્યુ કમીશનર એન. ડી. અમદાવાદ.

(5) શ્રી. સેક્રેટરી.
કોંગ્રેસ પ્રાંતિય સમિતિ. પ્રાર્થનાસમાજ. મુંબઈ.

(6) શ્રી. સેક્રેટરી.
[illegible] જીલ્લા કોંગ્રેસ કમીટી. નડીઆદ.

(7) શ્રી. મહારાજસીંગ.
નામદાર ગવર્નર સાહેબ.
મુંબઈ.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible] તા. ૨/૧૦

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ઉ[illegible]

[illegible]

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible]

[illegible] ૬-૨-૧૯૫૦
([illegible])

[illegible] પટેલ

૧૯૦ [illegible]

[illegible]

શ્રી

13/11/48

શ્રી ગણેશાય નમઃ

191

શ્રીયુત, રા. રા. મુરબ્બી,

સરદાર વલ્લભભાઈની પવિત્ર સેવામાં:-

સાષ્ટાંગ વિનંતી સાથે લખવાનું કે આપની પાસે થોડી હકીકતો મૂકવાની પ્રેરણા થવાથી આ પત્રદ્વારા તે વાતો રજુ કરું છું; વાંચી-વિચારી ને ધ્યાનમાં લઈ તેનો ઉકેલ લાવવા આપ જરૂર પ્રયાસ કરશો એવી મને આપનામાં પૂરી શ્રદ્ધા છે.

અખિલ ભારતવર્ષને સ્વતંત્રતા મળે ગયા જાનેવારી માસની ૧૫મી તારીખે બે વર્ષો પૂરાં થયાં; ભારતવર્ષ સ્વતંત્ર થયો, એટલે તે દેશના વસ્તીના મનુષ્યો પણ સ્વતંત્ર થયા એમ ગણાય; આ સ્વતંત્રતાનું માન તો જરૂર આપને તથા દેવતુલ્ય પૂજ્ય બાપુ ગાંધીજીને જાય છે; તેઓએ લોકોને જે ત્રાસ, કંટ્રોલ, રેશનીંગ હતો તે ગમે તેમ કરીને દૂર કરાવ્યો હતો. લોકોના હૃદયમાં બાપુ જેવા મહાત્મા રહેતા તે વખતથી ઘણી શાન્તિ અને નિરાંત થઈ હતી. જેવી પ્રાર્થના દેશમાં આવું આ જાતનું કાર્ય શાન્તિ અને નિરાંત થઈ હતી. છતાં શું કામ થવું જોઈએ એમ પૂજ્ય બાપુજી સમજીને સાચી ભાવના હતી. છતાં ફરી પાછળથી કંટ્રોલ-રેશનીંગ પાછું ફરી અમલમાં આવ્યું તે સમજી શકાતું નથી. કંટ્રોલ-રેશનીંગ પાછું ફરી અમલમાં આવ્યું તે બધું શેનાથી થાય છે અને દેશની વ્યાપારી પૂરી રીતે વેપારીઓ દેશ-પરદેશથી માલ મંગાવી શકે છે અને દેશની જરૂરીઆતો જરૂર પૂરી પાડી શકે છે. ભાંગ-શોખની વસ્તુઓ જેવી કે દારૂ, ગાંજો, હેરોઈન, સીગરેટ, દારૂ પાઉં, ચોર બજારમાં, બાસ્કીટ, ટોર્ચ લાઈટ વગેરે વગેરે ચીજો, સીગરેટ, દારૂ, ભાંગ, ચોરબજારના, બાસ્કીટ, ટોર્ચ વગેરે જે આ જાતના વેપારની પૂર આયાત છે તો પછી દેશને પરદેશથી આવી શકે છે અને તે જાતના વેપારની પૂર આયાત છે તો એજ દેશને પરદેશથી આવી શકે? ભાંગ દેશમાં પૂષ્કળ જરૂરની વસ્તુ "ભાંગ" પરદેશથી શું કામ ન આવી શકે? ભાંગ દેશોમાં પૂષ્કળ જરૂરની વસ્તુ પરદેશથી મંગાવી સમસ્ત હિંદની પ્રજાને ભાંગનો સ્વાદ હોય છે. આ વસ્તુ પરદેશથી મંગાવી સમસ્ત હિંદની પ્રજાને "ભાંગ"ની જરૂરીઆતમાંથી બચાવવા આપ જરૂર મહેનત લેશો અને તે બાબતનો ઉકેલ પહેલી તકે આપ લાવશો એવી મારી નમ્ર વિનંતી છે;

મુંબઈમાં-આખા ગુજરાતમાં અને સૌરાષ્ટ્રમાં જ્યાં જોઈએ ત્યાં લોકો ભાંગના અધિકારીઓ પાસેથી ભાંગ માટે કલાકોના કલાકો રેશન શોપ પાસે ઉભા રહી-ઝાંઝાં તો ભાંગ લઈ "રાશી" એવા શબ્દ સાથે ઘેર આવે છે; ખરેખર આ સ્થિતિ આપને દયાજનક નથી લાગતી? તેજ રીતે અનાજની વસ્તુઓ લઈ બજારો વગેરે ત્યાં પણ તેજ પ્રકાર કલાકો ભાગવા પડે છે; આવી જાતની પરિસ્થિતિ લોકોની છે, તે સ્વતંત્રતા ગણી શકાય કે કેમ તે શાંતિને માન છે એમ મારી અલ્પ બુદ્ધિ કહે છે. તેજ બાબતમાં પાકેલા અને ગામડાંમાંથી અને મનુષ્યને દેશ લઈ કે બચાવી લાવનાર હોય તો તેને માટે પરવાનગી જોઈએ, આવા જાતની લોકોની સ્થિતિ છે તે ખરી સ્વતંત્રતા તો નજ ગણાય પણ પરાધિનતા

મહાત્મા!

[illegible] ૧૯૫૪માં જે વર્ષે પૂરાં કરશો. ભાવનગરની પ્રજાએ [illegible] માં [illegible] રાજ્ય અને માનવું કે [illegible] વર્ષમાં પરિસ્થિતિ સુધરશે, પણ [illegible] મારા તો જે વસ્તુ સ્થિતિ [illegible] અમલદારો-રાજ્યાધિકારીઓ અને [illegible] વગેરે [illegible] વધતી ગઈ છે અને વધતી જાય છે; લોકોનાં [illegible] કહેવાય છે કે "સ્વાતંત્ર્યનાં [illegible]" [illegible] રસ્તા! [illegible] નિર્વાસિત લોકોની [illegible] - [illegible] છે, [illegible] છે અને [illegible] મુશ્કેલ [illegible] છે; [illegible] પણ [illegible] છે; [illegible] નથી, [illegible] ભાવનગરમાં [illegible] છે;

લોકો [illegible] છે, પણ [illegible] કરે છે તો [illegible] કરે છે કે [illegible] કરવામાં આવે છે કે નિર્વાસિત છે [illegible] પણ [illegible]! [illegible] શું કરે અને ભાવનગરના [illegible] પણ [illegible] કરે કે નિર્વાસિત [illegible] છે તો [illegible] ભાવનગર [illegible], [illegible] રહે છે. [illegible] છે.

[illegible] લોકો [illegible] કરે જાય છે. [illegible] "[illegible]" ના પરિસ્થિતિ [illegible] [illegible] છે [illegible] [illegible] [illegible] છે [illegible]! [illegible] કરવામાં આવે છે કે "[illegible]" [illegible] પણ કરે કે "[illegible]!" [illegible] સમજાતું નથી. મારી [illegible] છે કે [illegible] [illegible] તો [illegible] હું [illegible] કે [illegible] છે. [illegible].

લિ.

[illegible] ભાવનગરી [illegible].

[illegible] સર્વસેવા સંઘ, [illegible] રેંટિયા સંઘ, ગ્રામોદ્યોગ સંઘ, [illegible] પૂ. ગાંધીજીના [illegible] જન્મેલું [illegible] કરતી – [illegible] – અને સર્વોદયના હિતમાં [illegible] કરી રહેલ કે [illegible] સંસ્થાઓ [illegible] કરી રહી છે અને [illegible] યોજનાઓ [illegible] તે બધાંને સર્વોદય [illegible] અને એમ લાગ્યા કરે છે કે ઉપરોક્ત સંસ્થાઓએ સર્વોદય [illegible] યોજનાઓ [illegible] રચનાત્મક કાર્યકરો અને જાહેર જનતા પાસે મૂકવા જોઈએ.

[illegible] સર્વોદય યોજના [illegible] વિચાર [illegible] વિચાર કરવા [illegible] યોજના [illegible] સંસ્થાઓને [illegible]

સર્વોદય ઇચ્છનારે સં– ર. ર. ભાઈએ [illegible] પ્રકારના [illegible] એટલા સુયોગ્ય, કાર્યકર્તા મેળવવા તૈયાર કરવા જોઈએ.

[illegible] રીતે [illegible] પૂ. [illegible] યોજનાઓનું [illegible] લઈ [illegible] જોઈએ. આમ [illegible] છે.

[illegible] અને [illegible] યોજના [illegible] છું તે [illegible] કરવા

[illegible] સત્ય અને અહિંસાનો, સમગ્ર ગ્રા[illegible] સમજાવવા ઈ.નો સંદેશ હિંદ અને [illegible] મન અને તનના દુઃખો [illegible] જરૂરત કે જ આજે મુશ્કેલીઓમાં [illegible] સ્થિતિનો અર્થ સમજવા અને તેઓ આ[illegible] કરવા આતુર છે, તેને પ્રોત્સાહન [illegible] કાર્યકરો કે જેઓ પોતાના ઉદાર સુધારી [સાદા [illegible] (અંતઃકરણ અને [illegible])] [illegible] બનાવવાં જોઈએ કે જેથી [illegible] અને [illegible] તેઓ [illegible] ઉપયોગી થઈ શકે.

કોંગ્રેસમાં અને રચનાત્મક કાર્યક્રમમાં [illegible] પડેલાં સેવક [illegible] કાર્યકરોમાંથી અને જાહેર જનતામાંથી [illegible] ચારિત્ર્ય, સત્યનિષ્ઠ અને [illegible] કાર્યકરનાં આ કાર્યમાં [illegible] જોડાવા જોઈએ. આવા કાર્યકરોના આર્થિક [illegible] પૂરતાં હોવાં જોઈએ. તેમને નિભાવ, તેમનાં બાળકોના (તાલીમ) કેળવણી, સામાજિક (અસ્વાસ્થ્ય) ખર્ચ અને કૌટુંબિક ખર્ચ ઉપાડી શકે એટલો પગાર તેમને ([illegible] રૂપમાં) આપવો જોઈએ. કાર્યકરોને જુદાં જુદાં કેન્દ્રમાં [illegible] સમગ્ર તાલીમ પૂરી પાડવા સાથે આપવી જોઈએ. તાલીમ [illegible] રહેવાની સગવડો, [illegible] ખર્ચ સાથે આપવા જોઈએ કે નિયમાનુસાર [illegible] તેઓ ત્યાં રહી શકે.

રચનાત્મક કાર્યકરો કે જેમના ઉપર ગૃહસ્થજીવનનો બોજો છે અને પૂ. ગાંધીજીએ બતાવેલાં [illegible] મુજબ [illegible] કાર્ય જેઓ કરી રહ્યા છે, [illegible] તેમને [illegible] આર્થિક મુશ્કેલી [illegible] જોઈએ કે જેથી તેઓ રચનાત્મક કાર્યમાં [illegible] થઈ શકે, રચનાત્મક કાર્યકરોએ ખૂબજ આર્થિક મુશ્કેલી ભોગવી છે અને આજે ભોગવી રહ્યાં છે. તેઓના ભરણપોષણ [illegible] દૃષ્ટિએ [illegible] બનતું કરવું જોઈએ.

ખ્રિસ્તી ધર્મના [illegible] અને [illegible] મિશન [illegible] પ્રચારકોને [illegible] ઉત્તમ [illegible] ઉત્તમ [illegible] બનાવવાને [illegible] સગવડો આપી ખ્રિસ્તી ધર્મનો સંદેશ દુનિયાના જગતમાં સારી રીતે [illegible] શક્યો હતો અને છે. પૂ. ગાંધીજીનો સંદેશ સર્વધર્મ સમભાવના દૃષ્ટિએ હિંદ અને દુનિયાને પહોંચાડવા [illegible] જવાબદારી ભરી તાલીમ પામેલા કાર્યકરોની જરૂર છે, તેથી ખ્રિસ્તી ધર્મનો પ્રચાર કરવામાં [illegible] યોજનાઓનો અભ્યાસ કરી [illegible] ઉપયોગી કાર્યકરોને [illegible] કરવા જોઈએ. ખ્રિ-ધર્મના પ્રચારકો કરતાં આ કાર્યકરો [illegible] તાલીમબદ્ધ હોવા જરૂરી છે.

શ્રી સર્વસેવા સંઘ, શ્રી ગાંધી સ્મારક નિધિ, શ્રી કસ્તુરબા સ્મારક નિધિ, પૂ. ગાંધીજીના આદર્શ જીવનનું જતન કરતી — સર્વોદય વિચાર — સંસ્થાઓ, અને સર્વોદયના હિતમાં પ્રયાસ કરી રહેલ કે કરનારી તરીકે સંસ્થાઓ જેમાંની કેટલીક ઘણી યોજનાઓ પ્રમાણે કામ કરી રહી છે અને કેટલીક યોજનાઓ વિચારી રહી છે, તે બધાંને સર્વોદય તરફ આકર્ષાયેલા એમ લાગ્યા કરે છે કે ઉપરોક્ત સંસ્થાઓએ સર્વોદય અંગેના યોજનાઓ દેશમાં પથરાયેલા રચનાત્મક કાર્યકરો અને જાહેર જનતા પાસે મંગાવવા જોઈએ.

એક પાકી આવનારી સર્વોદય યોજના માટે ઈનામ રખાય ત્યારે સારા વિચાર તરફ ઘણાઓને વિચાર કરતા કરવાનું શ્રેય યોજના મંગાવનાર સંસ્થાઓને મળે.

સર્વોદયને વધુ સારી રીતે સમજતા પૂ. વિનોબાજી જેવા તત્ત્વજ્ઞાનીઓની એક સમિતિ બનાવવી, આવનારી યોજનાઓનું તેમના પાસે સંપાદન કરાવવું, આવેલી યોજનાઓમાંથી લેવા યોગ્ય લઈ સમિતિ પોતાની આખરી યોજના બનાવે અને એના ઉપર અમલ થવા જોઈએ. આમ કરવાથી યોજના વધુ મૂલ્યવાન થવાનો સંભવ છે.

આ સાથે મારી પહેલાની અને આવનારી યોજના (અમુક રીતે આ દેશના તરીકે) ... મોકલું છું તે બદલ અને મારું કુટુંબ (યોગ્ય લાગે તેવું, ઓછું વત્તું (થઈ એ ન થઈ) યોગ્ય લાગે એમ કરવા વિનંતી છે.

પૂ. ગાંધીજીનો સત્ય અને અહિંસાનો, સમગ્ર ગ્રામસેવાનો, સર્વોદયનો અને સર્વધર્મ સમભાવ ઈ.નો સંદેશ હિંદ અને દુનિયાની (આધ્યાત્મિક અને શારીરિક) મન અને તનના દુઃખો વિસરતા જનતા કે જે આજે મુશ્કેલીમાંથી શાંતિનો માર્ગ સમજવા અને તેનો અમલ કરવા આતુર છે, તેને પહોંચાડવા પ્રચારક કાર્યકરો કે જેઓ પોતાના ઉપર સુધારી [સાચા શાંતિવાદી થવા જોનાર (અંતઃકરણ અને ...)] આગળ પગલાનું તરફ શોધનારને યોગ્ય તરફ આગળ ... નવા સ્વરૂપ બનાવવાં જોઈએ કે જેથી યોગ્ય સમજે અને સમજાવે તેઓ સંપૂર્ણ ઉપયોગ થઈ શકે.

કોંગ્રેસમાં અને રચનાત્મક કાર્યક્રમમાં પ્રાંતે પ્રાંતે પડેલાં સમજ સહ પુરુષ કાર્યકરોમાંથી અને જાહેર જનતામાંથી પસંદ કરી તે ત્યાગનારા, સત્યનિષ્ઠ અને ચારિત્ર્યવાન કાર્યકરોનાં આ કાર્યમાં આકર્ષણ એવા જોગવાઈ થવા જોઈએ. આવા કાર્યકરોના આસપાસ ઘણી બધી આશાઓ હોવાં જોઈએ. તેમનો નિભાવ, તેમનાં બચ્ચાંઓના (તાલીમ) કેળવણી, સામાજિક (વહેવારુ) ખર્ચ અને આકસ્મિક ખર્ચ ઉપાડી શકે એટલો પગાર તેમને (ગમે તે રૂપમાં) આપવો જોઈએ. કાર્યકરોને જુદાં જુદાં કેન્દ્રમાં યા એક જગ્યાએ સમગ્ર તાલીમ પુરી સગવડ સાથે આપવી જોઈએ. તાલીમ કેન્દ્ર રહેવા જમવાની, રહેવાની સગવડો, જવા આવવાના ખર્ચ સાથે આપવા જોઈએ કે નિશ્ચિંતપણે તેઓ ત્યાં રહી શકે.

રચનાત્મક કાર્યકરો કે જેમના ઉપર ગૃહસ્થાશ્રમનો બોજો છે અને પૂ. ગાંધીજીએ બતાવેલાં સંસ્થાઓના કાર્યના મારફતે કાર્ય જેઓ કરી રહ્યા છે, યા કરે તો તેમના આજના સંજોગો જોઈ વહેવારુ આર્થિક મુશ્કેલી ટાળવી જોઈએ કે જેથી તેઓ રચનાત્મક કાર્યોમાં એકચિત્ત થઈ શકે. રચનાત્મક કાર્યકરોએ ખૂબજ આર્થિક મુશ્કેલી ભોગવી છે અને આજે ભોગવી રહ્યાં છે. તેઓના વહેવારુ દૃષ્ટિએ મુશ્કેલી ટાળવા બનતું કરવું જોઈએ.

ખ્રિસ્તી ધર્મના ... કેળવણી અને અમેરિકન મિશન તરફથી તેના પ્રચારકોને બાઈબલના ઉપદેશ દ્વારા, ઉપકાર અને ઉત્તમ ... બનાવવાને ઘણી સગવડો આપી ખ્રિસ્તી ધર્મનો સંદેશ દુનિયાની જનતામાં સારી રીતે પ્રસરાવી શકાયો હતો અને છે. પૂ. ગાંધીજીનો સંદેશ સર્વધર્મ સમભાવના દૃષ્ટિએ હિંદ અને દુનિયાને પહોંચાડવા તેઓએ વધુ જવાબદારી ભરી તાલીમ પામેલાં કાર્યકરોની જરૂર છે. તેથી ખ્રિસ્તી ધર્મનો પ્રચાર કરવામાં અખત્યાર કરાયેલી યોજનાઓનો અભ્યાસ કરી કાઢી નાંખવા જેવું લાગે તે કાઢી નાંખી ઉપયોગી કાર્યક્રમોનો અમલ કરવો જોઈએ. ખ્રિ. ધર્મના પ્રચારકો કરતાં આ કાર્યકરો વધુ તાલીમવાળા હોવા જરૂરી છે.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓ કરતી કેટલીક સંસ્થાઓ પોતાના અધિકારક્ષેત્રના પ્રદેશોમાં સંગઠિત પ્રયત્ન કરી રહી છે, જ્યારે આવી બધી રચનાત્મક સંસ્થાઓએ આજ સર્વોદયની દૃષ્ટિએ સંગઠિત તાલીમ માટે આગળ આવી એક તાલીમ સંઘ જેવું કાંઈ પણ (બીજા વિભાગે) ઊભું કરવું જોઈએ.

સર્વોદયના દૃષ્ટિએ જનતાના સંગઠિત સેવા સામર્થ્ય-વૃદ્ધિ કરવાના પ્રચાર સારુ હોય ત્યાં કુદરતી ઉપચારના સ્થાન પર યા તો યોગ્ય જગ્યાઓએ વ્યવસ્થિત કુદરતી ઉપચારના કેન્દ્રો ઊભાં કરી કાર્યકરોને સંગઠિત તાલીમ આપવી જોઈએ. જ્યાં કુદરતમય ગ્રામ ગ્રામ્યના સંગઠિત પ્રચાર થતા હોય જેવાકે બને એટલાં સસ્તા અને આદર્શ સાધન દ્વારા હાથનો ઉદ્યોગ અને ચોખા ઉત્પન્ન વધારાતા હોય અને તે અંગેના પણ આદર્શ સાધન માટે પ્રચાર થતા હોય, પશુઓની કેળવણી (વૈજ્ઞાનિક સર્વધર્મીના કેળવણીના દૃષ્ટિએ) અપાતી હોય, પશુ સંવર્ધન ગોપાલન અને ખેતી સુધારણા કામ થતું હોય, ખેતી, ખાદી અને બીજા ગ્રામોદ્યોગો ચાલતા હોય તે તેનાં આદર્શ (વૈદિક આર્થિક દૃષ્ટિએ) સાધનો માટે પ્રચાર થતા હોય, ઇત્યાદિ તે કાર્યકરોને રાષ્ટ્રભાષા અને આંતર રાષ્ટ્રીય કાર્યકર થવાને (આંતરરાષ્ટ્રીય ભાષા (અંગ્રેજી) શીખવાના સગવડ) હોય ત્યાં તાલીમ કેન્દ્ર ઊભું કરવું જોઈએ અને કેન્દ્રોના વિવિધ પ્રવૃત્તિના અભ્યાસી કરી તાલીમ પર કાર્યકરોને આપવા જોઈએ.

આ ઉપરાંત સર્વ સ્થળે ઉપયોગી થઈ પડે એવા નરસેવા બે વિભાગોની તાલીમ માટે આપવા જોઈએ.

સાંસ્કૃતિક સેવા વિભાગનું શિક્ષણ :—અનુભવ જ્ઞાનનું અંતિમ લક્ષ્ય અને ત્યાં પહોંચવાના સરળ માર્ગો (મુખ્ય મુખ્ય ધર્મોનું જ્ઞાન જેવું કે પ્ર-ગાંધીજીના તત્ત્વજ્ઞાનનો સાર, ગીતાનું વિસ્તૃત શિક્ષણ (કારણ તે એક તરફથી અને સમુદ્ર ગ્રંથ હોઈ આખા દુનિયાને શિખવતા છે) હિંદુધર્મ શાસ્ત્રોનો સાર, કુરાન, બાઈબલ અને બીજા મુખ્ય મુખ્ય ધર્મોનું તાત્વિક જ્ઞાન, પૂ. ગાંધીજીના વિચારોને જેઓ પોતાના અંતઃકરણના કસોટીએ ચઢાવી તેમના સાથે સંમત થયા હોય તેવાઓ આવ્યા જેવાકે પૂ. વિનોબાજી, મશરૂવાળા, કાકાસાહેબ, અને એવા (ગાઢ બતાવનાર) બીજા તરફથી તત્વચિંતકો દ્વારા શંકાસમાધાન સાથે ભણવું જોઈએ, કે જેથી કાર્યકરો સર્વધર્મોને જાણે, તેના સત્યનો પ્રચાર કરે, અને સર્વધર્મ સમભાવના દૃષ્ટિબિંદુ વાતાવરણ અને પ્રચારકો ઊભા કરે.

શારીરિક સેવા વિભાગનું શિક્ષણ :—પૂના, ઉરૂલી ગોરખપુર અને એવાં બીજાં આદર્શ સ્થાનોએથી સુંદર પ્રચાર સાથે તે વિભાગોના નિષ્ણાતો મારફત ભણવું જોઈએ.

આ રીતે મન અને તનના રોગોમાંથી વૈજ્ઞાનિક મુક્ત થઈ મુક્ત થવા પ્રયત્ન કરનાર સાધકો, સંગઠિત કાર્યકરો તૈયાર કરવા જોઈએ કે જે સ્વાવલંબી થઈ મન અને તનના રોગોમાંથી બીજાઓને મુક્ત કરવાનો વૈજ્ઞાનિક પ્રચાર કરે, (આવા કાર્યકરો આજકાલ આપણા બેકે પાંચ કાર્યકરો સ્વયંસેવક સગવડ દ્વારા ઊભા કરી જાય તોયે બસ) સેવાર્થે પરમાર્થ બનતે પોતાના ભાગ કરી જાય, તેમ કરવામાં પોતાનો ધર્મ માને, એવા આદર્શ વ્યક્તિઓ બહાર લાવવાના પ્રયત્ન થવા જોઈએ. કાર્યકરો સ્વાશ્રય થઈ સેવાકાર્ય તેથી સર્વ રીતે પણ શિખવતા રહીએ.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

કિશોરોમાં અને રચનાત્મક કાર્યકરોમાં પેદા થ[illegible]
કરવાનાં કાર્યકર્તાઓનાં બાળકો અને છોકરાં તે બધાં સંસ્કારી
બાળકોને ધર્મ સંબંધની દૃષ્ટિએ વ્યવસ્થિત કેળવણી મળે અને બધુ
અભ્યાસ કરી શકે એવા પ્રાંતે પ્રાંતે ગોઠવણ કરવા જોઈએ સરકાર
સાથે પરામર્શ કરવાના તે છોકરાંઓમાં થોડા ઘણા સંસ્કાર મળ
વાવાનો સંભવ છે જે સરકારાધીન યોગ્ય દિશામાં વાળવા શકાશે
અને છોકરાંનું અને તેના આસપાસનાનું ભવિષ્ય સારું નિવડશે. તેમ-
ની પ્રારંભિક બાબતમાં અમુક પગલાં લેવાની આવશ્યકતા [illegible] શકાય.

કાર્યકર્તાઓમાંથી, શિક્ષણ સંસ્થાઓમાંથી કે અન્ય જ-
નતામાંથી આવા યુવકોના જોડાં [illegible] માટે આકર્ષાય એવી તાલીમ
આપવા ઇચ્છતી સંસ્થાઓએ પ્રબંધ કરવો જોઈએ. આગળથી કરાર
એટલા સારુ કે યુવકો પણ તૈયાર થાય, પણ જેવું સર્વ રીતે
ઠીક રહેશે અને જ્યાં તેઓ રહેશે ત્યાં અને આસપાસ તેની અસર
પડશે. આમાં જોડાં ઘણી સફળતા મળી શકશે, એ અનુભવ સિદ્ધ છે.

શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં જ્યારે જ્યારે [illegible] સિ-
વાય ભલે શિક્ષકો અને શિક્ષિકાઓને રખાય પરંતુ ભાષાજ્ઞાનના ધોરણો
રખાય એમ કરવા સર્વોદય ઇચ્છતી સંસ્થાઓએ બનતું કરવું જોઈએ
કારણ ભાષાજ્ઞાનવાળા શિક્ષકો અને શિક્ષિકાઓના હાથમાં ભાવિ
રાષ્ટ્રના ઘડતરનો આધાર છે.

શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં, શિક્ષકો અને શિક્ષિકાઓના પ્રચાર
(ગમે તે રૂપમાં) સંસ્કારી મેળાવડા આકર્ષક એવા કરાવવા, દેશને સં-
સ્કારી બનાવવા ઇચ્છતી સંસ્થાઓએ પ્રયત્ન કરવા જોઈએ કે જેથી એ
કૃત સર્વોદયના તેમ થોડા અંશે [illegible] એમ છે આમાં શિ-
ક્ષકો અને શિક્ષિકાઓને સર્વોદયની દૃષ્ટિએ કેવી આ બાબત તાલીમ અ-
પાય અને તેમને છેવટ [illegible] તો તેઓની મારફત સર્વોદ-
યના અંગોના તમામ કાર્યક્રમોનો પ્રચાર આપણા ખર્ચે અને ઘણી
ઝડપે દેશના ખૂણે ખૂણામાં પહોંચતા થશે એમ છે.

સર્વોદયની દૃષ્ટિ મુજબના સંસ્કારો જે નિશાળમાં
સારા કેળવાયલા મળશે પછી તે શાળાના છોકરાંને અને શિ-
ક્ષકોને દરેક પ્રવૃત્તિમાં મદદ કરે એવાં સાહિત્યના આ બધાં યો-
ગ્ય ઇનામ જાહેર મેળાવડા કરી આપવાં જોઈએ, આ આયોજનની
યોજના કરવી જોઈએ.

જનતા સાથે સંપર્કમાં આવતા તમામ નોકરોને
નોકરીમાં રખાતા પહેલાં સર્વોદય સમાજની દૃષ્ટિએ સારસ તાલીમ
આપવા સરકારને, મ્યુનિસિપાલિટીને, રેલ્વે, પોસ્ટ અને એવા બધા
સંસ્થાઓને સમજાવવા અને તેવા તાલીમ આપી શકે એવા બધા એ-
રણ આદર્શ કાર્યકરો પુરા પાડવા જોઈએ.

ગુજરાત દાદ [illegible] કરવા સંસ્કાર મંડળોએ સ-
ર્વોદયની દૃષ્ટિએ તાલીમ આપવા ગુજરાતમાં પરિભ્રમણ કરતી રહેવા
કે જેઓ આપણાં નાટક, ભજન, રાસ અને સિનેમાનું સ્થાન લે
અને જનતાને આકર્ષે દર્શન કરાવે. આ સંસ્કાર મંડળોએ તાલુકા
કે ગામ દીઠ સર્વોદય પદ્ધતિ પ્રમાણે કરનારને સારા દિશામાં
પ્રગતિ કરનારા ઠીક ઠીક [illegible] માટે જાહેર મેળાવડો કરી ઇ-
નામ આપવાં જોઈએ.

તાલીમ માટે જેને સમય ન હોય એ આપણું
છે એવા તમામ જનતામાં જરૂરી સસ્તાં સાદાં ટૂંકાં દરેક પૂરતું કરતાં
સાહિત્યનો ફેલાવો કરવો, અને સોંકડાં સંસ્કાર કેન્દ્રના નિમિત્ત આ
બધું સરકાર રીતે શિક્ષણ આપવા સાથે કાર્યકરોનાં કરતાં પ્ર-
ચાર કેન્દ્રો ગોઠવવાં જોઈએ.

જે નારકું આ હેતુએ પણ દરમ્યાન પ્રાંતે પ્રાંતે
આ દેશ ભરમાં જનતાંઓને સર્વોદયના દિશામાં વાળી જવાનું
આર્થિક, નૈતિક અને સામાજિક વિકાસમાં સફળ પ્રચાર કર્યો હો-
ય તેને દરેક પ્રવૃત્તિમાં મદદરૂપ થાય એવાં જાહેર મેળાવડો

ફરી ઇનામ આપવાં જોઈએ કે જેથી તેવી સંસ્થાઓ તેમ કરવા પ્રેરાય. રચના આયોજનમાં આરોગ્ય અંગે જનતાને જાગૃતિ લાવી શકાય.

તમામ જેલોમાં સર્વોદયની દૃષ્ટિએ તાલીમ કેન્દ્રો શરૂ કરવા અને ત્યાં દાખલ થયેલાં ગુનેગારો ગુનેગાર મટી આદર્શવાદી, સજ્જન નાગરિક બનીને જીવનમાં સમાજ સાથે બહાર આવે.

તમામ ભિખારીઓને સરકાર મફત ફરજિયાત ભેગા કરે, આ જેલોમાં તાલીમ કેન્દ્રો (સરકાર પાસે) ઊભાં કરાવે, અશક્તોને ધંધાધારી તાલીમ આપે, ઇરાદો તે અશક્તોને સ્વાશ્રયી બનાવવા દૂર રાખે, અશક્તો દ્વારા અન્યશક્તોને પોષવાના ગોઠવણ થવા જોઈએ. આંધળાં અપંગો અંગે પણ તેમની યોગ્યતા પ્રમાણે શારિરિક શ્રમ લઈ શકાય અને તેમના માટે ભિખારીને સારાં સારાં આદર્શ (સર્વોદયની પૂરતી કરનારાં) ભજનો, પ્રભાતિયાં, ધૂન, અસરકારક જનતાને સંભળાવીને જીવન ટકાવી શકે એવા ઉદ્યોગો બનાવવા તાલુકે તાલુકે આ ભિક્ષુક આવાસમાં મૂકવા કે જેથી ભિખારીને યોગ્ય દિશામાં પ્રેરણા કરવામાં, પ્રેરણાના ભેખધારી આવા તેઓ પાસે ઉપયોગી કામ લઈ શકાય. તેમને ભિક્ષુક ગૃહમાં દૂર કરવાના કામની નોંધ રાખીને ભિખારીઓને આપવાં જોઈએ. આવા તાલીમ આપવા શરૂ થતા કાર્યક્રમો સર્વોદય દૃષ્ટિના સંસ્થાઓએ પૂરા પાડવા જોઈએ.

દરેક મહોલ્લાઓમાં ગામમાં કે શહેરમાં રહેનારાં તમામને સમજણ પૂર્વક પ્રેરણા કરી શકે એવાં ઝૂંપડાંમાં ઝૂંપડાં રહેનારાઓમાં સારાં સંસ્કાર જેવાં કે દાતણ કરવાના જગ્યાએ દાતણ કેમ કરવું, સ્નાન ગૃહમાં કેમ નહાવું, ખાવાના રીતે જમવું, રસ્તા ઉપર ઈ તમામ ઠારે, મહોલ્લાને યોગ્ય મહોલ્લે મહોલ્લે અને ગામને ગામડે ગામડે યોગ્ય સ્થળે કરાવવા અનુકૂળ થઈ પડે એવાં સંસ્કારી બોર્ડ ભાવના (સેન્ટ્રલ બોર્ડના) રંગીન અને સુંદર સસ્તાં તૈયાર કરાવી બહુજ સસ્તી કિંમતે લોકોને પૂરાં પાડવાં જોઈએ. લોકો સુવાક્યો યોગ્ય જગ્યાએ ગોઠવે અને વાંચતાં વાંચતાં વાંચનારને તેના યોગ્ય દિશાનું ભાન રહે. (જરૂર ઇનામ કરીને ઝૂંપડાં સુવાક્યોનું સંપાદન કરી શકાય).

દિવાળી, રાસ, શુભ પ્રસંગોના ગીતો, નવરાત્રિના અને લગ્ન પ્રસંગોના ગીતોમાં, અનુકૂળના ગીતો, જેમાં સંસ્કાર રેડવાને નિયમિત ગોઠવેલાં એવા લગ્ન પ્રસંગે અને લગ્ન પત્રિકાના સંદેશાઓ સાથે આવતા પ્રસંગો વિશેનું સંપાદન કરી નિયમિત નકલમાં તેવા કરીને નાખવા સારાં સારાં આદર્શના સંસ્કારોને અનુકૂળ પ્રજાને ગમે તેવા રીતે તેમાં સર્વોદયના સંસ્કાર તત્વો દાખલ કરવાં જોઈએ. ઇનામથી યોજનાપૂર્વક આ બધું થઈ શકશે.

દરેક કુટુંબ, ગામ અને શહેર સર્વોદયના ધોરણો અનુસાર સર્વોદય વિચારો દૂર રાખે તેમ ઉત્તમ ધાર્મિક બનતા સર્વોદયના દૃષ્ટિએ ચાલનારી સંસ્થાઓએ પ્રચારાર્થના નામના આ ચીજ રીતે એવા વસ્તુઓ પણ વિચારી ઘરે ઘરે એવા પ્રકારના વસ્તુઓ આપવા કે જેથી યોગ્ય જગ્યાએ (સ્પષ્ટ રીતે) સમાવેશ થાય અને પાડોશીઓ ત્યાં, કુટુંબમાં, ગામમાં કે શહેરમાં સમાજમાં એવા દૃષ્ટિએ ચાલનાર થઈ અને બીજાને પણ પ્રેરણા આપે એવા જગ્યાએ મૂકવા તેમ ગોઠવણ થવા જોઈએ.

તાલુકા દીઠ (ઉત્તર ગુજરાતમાં) સંસ્કાર પ્રેરનારી હરિફાઈના વસ્તુઓ રાખવા કે દર વર્ષે તાલુકે ગામે ફરનાર થાય. હરિફાઈના વસ્તુઓને ગામ ભાગનું થાય તે ગામે પ્રજાના દૃષ્ટિએ સુધારણા મોટા સુધારા કરવા પ્રજાને તે વર્ષે મદદ કરવા જોઈએ. આવા આવા દિશામાં અનેક હરિફાઈ જાહેર આયોજનમાં આરોગ્ય અંગે સર્વોદયનો — સર્વધર્મ સમભાવનો — પ્રચાર થઈ શકે એમ છે.

દરેક સ્વાશ્રયી રહેવા ઇચ્છનારાં માનવ બનવું રૂચી મહેનત અને સમય બચાવવા કાર્યશક્તિ વધારે, વેચવું ખરીદવું કરે, સામાન્ય મહેનતથી ચલાવી શકે, જેમાં શારીરિક શ્રમનું આધાર રાખવાનું રહે કે શરૂ થોડામાં સસ્તા, સુંદર અને ટકાઉ કે કુટુંબના મર્યાદામાં રહે એવાં ઓજારોનાં સાધનો, રેંટિયા અને ખૂબ ઉપયોગમાં સસ્તા સરળ બનતાં ઉદ્યોગ ગૃહઉદ્યોગોના સાધનો (કે જે આર્થિક અને નૈતિક દૃષ્ટિએ ભારતીય બનાવવા જ) ઉપયોગમાં અને પ્રજાને પૂરાં પડાય તે સંસ્થાઓ ... સાધન ઉત્પન્ન કરી વિચારી, સસ્તા થઈ શકે, ... કાર્ય માટે ... રાખવા

હોવિષ્યાર મશરૂવાળો. એવાઉદ્દેશ આવાં ધોરણ જાહેર કરવાં કરાવવાં જોઈએ-
સમાજવાદ તેમ કુટુંબને ઉપયોગી મર્યાદામાં રાખવાના ઉપાયો
અને તેનાં સાધનો, ખેત ઉદ્યોગ, જીવન, ધંધા અને દેશના ઉપાયો
અને સાધનો વ્યવસ્થિત રીતે ગોઠવવાના જરૂર છે. મર્યાદાનો વિચાર
કરનાર વ્યક્તિ, વ્યક્તિઓ, સંસ્થા, સમાજ કે સરકાર સૌ પોતાના દૃષ્ટિ
અનુસાર આ દિશામાં યોગ્ય વિચાર, નિર્ણય અને અમલ કરી-કરાવવા
જનતા સમક્ષ ઉપાય મૂકવામાં રજુ કરે એ જરૂરનું છે. જાહેર ધોરણોનું આ પણ એક
સ્વરૂપ છે.

સુખ શાંતિ ધોરણ સાથે આંતરિક અને બાહ્ય એમ જરૂરિયાતો
વિચારવાન જરૂરિયાતો પોતાના મર્યાદા વિચારી, ક્રમે ક્રમે ઘટાડતા જવું જોઈએ
અને બાકી રહેતી જરૂરિયાતોમાં શુદ્ધ જીવન હદે વ્યવસ્થિત રીતે વ્યક્તિ અને કુટુંબે
સમાવેશ કરવું જોઈએ નાના મોટાં દરેક કાર્ય કરવામાં વ્યક્તિએ એટલી સુખ-શાંતિ
સમાજ ધોરણમાં સૌ જેટલા હદે કરવા ન કરવા યોગ્યનો વિચાર કરી વ્યવસ્થા
કે અને નિવૃત્તિ સ્વાભાવિક અનુભવ કરીને કરશે તેટલા હદે સાચું સુખ-શાંતિ
અનુભવ પ્રાપ્ત કરી શકશે. એ જો વ્યવસ્થા હોય તો શુદ્ધ હોય ત્યાં ત્યાં
(સ્થળે, સ્થળે) એમાં ક્રમશઃ ધોરણ સાથે આદર્શ કુટુંબનો પ્રતિષ્ઠા આવક
ગોઠવવાં જોઈએ.

વ્યક્તિ, કુટુંબ, ગામ, તાલુકો, જીલ્લો, એમ ઘટકોના વ્યક્તિ
વિકાસના - આદર્શ ધોરણ - વ્યક્તિગત યોજના નક્કી કરાવવા યોગ્ય વિકાસમાં
અવરોધ રૂપ(ગો) આગ દૂર કરવા આદર્શ બાલમંદિરના સાથે આદર્શ
વિદ્યાલય સંસ્થાઓ, શિક્ષકોને એમાં ધાતિલ હોવા જોઈએ તેમાં ધાતિલ આ
ઘટકોના સાથે સરકાર સાથે એમ કરવા આદર્શ ધોરણ સંસ્થાઓએ
ઘડતર કરવું જોઈએ.

195

જે

[illegible] અને દેશના [illegible] (ભાગ્યે જ) [illegible]

[illegible]

197

[illegible] (ભાગ્યે જ) [illegible]

[illegible]

જ્યારે આજે શાહુકાર [illegible] દરિદ્રાઈમાં રખડતા લાખો પૈસા ખાતર તન મન અને ધન [illegible] રસ લઈ રહ્યા છે, બરબાદ પણ થઈ રહ્યા છે! ત્યારે જો જરૂર [illegible] કી [illegible] પણ આ સાધન [illegible] દરિદ્રાઈ [illegible] સારે રસ્તે [illegible] શકાય, કે જેનાથી દરિદ્રાઈમાં [illegible] અને દેશને એકંદરે ફાયદો થાય.

148

[illegible]

[illegible] ?

[illegible] ?

[illegible]

[illegible] ?

[illegible]

[illegible]

[illegible] 197

[illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

વધુને વધુ નાળ(ચ)-ત્રાક- [illegible] [illegible] ના [illegible] ત્યારે ફેરબદલ
(એક કાંતનારથી) નાખુદાને વધારવું ઉપયોગી છે?

રેંટિયાના નાળ(ચ)-ત્રાક-ઝડપને ઉપર [illegible] [illegible] જમાનામાં ફેરવાય [illegible] [illegible] [illegible] છે? ત્યારે [illegible] કેવડું [illegible] વધારવું [illegible] [illegible] એવું બદલવું જોઈએ. રોજ કાંતેલું સુતર (આંટી) [illegible] તારીકે આવે? કઈ રીતે, કયાં સુધી? ([illegible] [illegible] સારું સુતર [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] સારું સુતર [illegible] કરે તેનું શું? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] સુતરના [illegible] [illegible] [illegible] ફેરવવામાં [illegible] આવે તો [illegible]?) [illegible] તેના [illegible] બળનું શું વધુ વધારવું છે?

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] અને ગુજરાતીઓના [illegible] [illegible] નથી? તેની ફેરબદલ વધારવું જોઈએ?

[illegible] ફેરબદલ [illegible] અને તેના [illegible]?

[illegible] સૌ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] કામ ફેરવવાના [illegible] [illegible] [illegible] છે? તેનાં ફેરફાર અને વધારવું ઉપયોગી?

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible],
મનોર ભુવન,
(મનોર [illegible]ની ડેલી)
રસાલા સામે,
ભાવનગર. 198

પૂ. સરદાર સાહેબ, ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible])
સાદર વંદન.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. આપે ભાવનગરમાં [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે, "કોઈ પણ આપણા [illegible] [illegible] [illegible] રીતે [illegible] [illegible] નોકર હોય તો [illegible] તો [illegible] [illegible] નોકર [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] નથી."

આપે જે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] તો હું કહું છું કે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

POST CARD

ADDRESS ONLY

INDIA POSTAGE 9 PS

NEW DELHI DELY. 13 JAN 50

Sardar Vallabhbhai Patel,
Aurangzeb Road,
New Delhi

મુ. વઢવાણ
રજીસ્ટર્ડ
નં-બ્લોની
બારોબાર
૧) ૨૩૧૦-૭૦
તારીખ
૨) ૫-૧-૭૦

ફરિયાદ-અરજી તા-૧૧. ૧૫૫

મે. હિન્દી સરકારના ગૃહમંત્રી સાહેબ
[illegible] સાહેબ

માન. ઈન્સ્પેક્ટર તા. ૬-૧૨-૬૯ ના અમદાવાદ [illegible] તાલુકો કલેક્ટર
[illegible] મારા [illegible] પક્ષાત ખેડુત ઉદેરાજ [illegible] મારુ
[illegible] = મારા કુવામાં ઓજાર મુકવા લગાવી [illegible] તા-૬-૧-૭૦
રૂ-૫૦૦૦) [illegible] સરકાર ઈન્સ્પેક્ટરની પંચનામું તા-૨૦-૭૦ નં-
TAOI-449 [illegible] કુવામાં ઓજાર મુકવા
[illegible] પુના [illegible] તા-૨૬-૧-૭૦ પછી [illegible]
[illegible] તા-૧૨-૭-૭૦ મામલતદાર સાહેબના [illegible]
પંચનામું કર્યું [illegible] આપ્યું છે
ગામ ઉપર સરકાર [illegible] ૧૦૦૦ [illegible]
[illegible] રૂ- ૭૦૦૦ [illegible]
[illegible] કિંમત ૧૦૦૦૦ [illegible]
[illegible] ૭૦૦૦ કર્યું તા-૧૫-૭-૭૦
[illegible] પંચનામું કર્યું [illegible] ગામ ઉપર
[illegible] તા-૭-૧૦-૭૦
ઉપર પંચનામું [illegible] તા-૨૮-૧૦-૭૦ [illegible]
[illegible] અમદાવાદ [illegible]
[illegible] પંચનામું [illegible] ગામ ઉપર કર્યું તે [illegible]
[illegible] મોડેલ
[illegible] તા-૨૩-૧૦-૭૦ [illegible]
[illegible] સાહેબને તા-૨૩ [illegible]
[illegible] નં-૨૨૧૮ [illegible]
[illegible] સરકાર [illegible]
[illegible] રાષ્ટ્રીય સરકારનું [illegible]
[illegible] મદદ કરવી [illegible]
[illegible] પંચનામું [illegible]
[illegible] ખેડુતની [illegible] મારી [illegible] પંચનામું [illegible]
[illegible] તા-૫-૧-૭૦
ઉપર મારી [illegible]
પક્ષાત ખેડુત ઉદેરાજ [illegible]
[illegible]

[illegible]

તા. ૨૦-૨-૫૦

[illegible]

મા. મા. સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ.

મુ૦ દિલ્હી

વિ. વિનંતી સાથે જણાવવાનું કે હાલમાં [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] શિક્ષકો [illegible] [illegible] છે કે- [illegible] જિલ્લામાં દુઃખી છે [illegible] [illegible] [illegible] આપવામાં આવે છે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] તા. ૨૩-૧-૫૦ ના રોજ [illegible]

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

[illegible] રહસ્યું છે. [illegible] છે. [illegible]

છે. [illegible]

[illegible] તા. ૨૭-૨-૪૦.

ના રોજ. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] તા. ૨૪-૨૨ તા. ૨૫ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૨૦૧

M. P. GOHIL.

The Bombay Hair Cutting Saloon.

Imperial Road, Kaisarganj,

Ajmer, ~~193~~ તા. ૨૨-૧-૧૯૫૦

શ્રી. માનનીય સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ.

ની. સેવા માં

તારીખ. છવીસ જાનેવારી કો. પ્રજાતંત્ર રાજ્ય હોને. કે ઉપલક્ષ મે હમ. હાર્દીક. શુભકામનાયે. ઈસ રાષ્ટ્ર કે પ્રતિ. અર્પીત કરતે હૈ

લી:- હરીપુરા અધિવેશન સ્વંયસેવક.

મગનલાલ પ. ગોહીલ

૨૧-૧-૫૦

પૂજ્ય

પરમ પૂજ્ય સરદાર સાહેબ શ્રીની—
સેવામાં— લખું છું—

તા. ૨૬ મીના સોનેરી હિન્દ પ્રજાસત્તાક સ્વતંત્ર બને છે, પણ પૂર્વેનું સ્વપ્ન આજે પ્રત્યક્ષ નજરે અનુભવવામાં આવે છે, આવું અનેરૂં મહદ્ ભાગ્ય પ્રાપ્ત થાય છે તે માટે મહાન પ્રભુની અનહદ દયા-કૃપાથી હૃદય હર્ષ ઘેલું બની રહે છે,—

અને ઘણા સંજોગો પસાર કરી આજે સોનેરી ઘડી પ્રાપ્ત થાય છે— આવા શુભ પ્રસંગને અમારા જીવનમાં ઘણોજ મહત્વનો માની લઈએ છીએ તેમજ સત્યના હીરલા પૂજ્ય બાપુજીનો અમર આત્મા નજર સમક્ષ તરી રહે છે, વહાલા હિન્દને પુષ્પાંજલી સાથે આશીર્વાદ વરસાવશે, શાંતિ અનુભવશે, અને આ અમૂલ્ય દિવસે હર્ષોદ્ માનવ ભારત નવી સોનેરી સૂર્ય સમી [illegible] પ્રકાશિત કરશે, ભારતનાં દુઃખ દારિદ્ર્ય વિદાય લેશે જરૂર નિઃસંશય તે સત્ય નિવડશે,

અમારૂં માનવું છે કે હવે હિન્દ ઉપરનાં આપત્તિનાં વાદળો દીનાનાથ [illegible] પલાયન થઈ જશે, ભારત મસ્તક [illegible] આગળ વધશે, ગગનને [illegible] મહત્વના પાઠનું સ્થાન બની રહેશે તેમજ પૂજ્ય બાપુજીનો આત્મા વધુ વધુ માર્ગ-દર્શક રહેશે!

કોંગ્રેસનું સંગઠન મજબુત પાયા ઉપર રચાશે તેનાં મૂળ બહુ ઊંડાં ઉતરશે તેની સંસ્થાઓ વધુ દૃઢ અને મજબુત બની રહેશે. મહાન પ્રભુ આ શુભ અવસરે નવાન [illegible] બળ, [illegible] વહાલા હિન્દને અર્પણ કરો,

[illegible] સત્યના [illegible] વહાલા સરદાર સાહેબ [illegible] મહાન પ્રભુ બળ, શક્તિ, અને આરોગ્ય સાથે દીર્ઘાયુષ આપ શ્રીને બક્ષી રહો, તે અમારી અંતિમ પ્રાર્થના. સત્યની પ્રતિમારૂપ અમારા [illegible] હૃદયમાં આપ શ્રીની પ્રતિમા [illegible] રહેલી છે. અને રહેવાના માટે [illegible] રહો. અમારા વહાલા સરદાર સાહેબ આપના ઉપર પૂજ્ય બાપુજીના આશીર્વાદ વરસો રહો. એજ અમારી પ્રાર્થના છે

પ્રજાસત્તાક હિન્દનો જન્મદિવસ દિશાઓમાં ગાજી રહ્યો,
તેના દીપક જ્યોત સમસ્ત જગતને પ્રકાશ આપી રહ્યો,
આ અમૂલ્ય પ્રસંગો દ્વારા અમારી શુભ પ્રેરણાઓ આશાઓ
પૂજ્ય પ્રભુના ચરણોમાં સ્વીકાર હો,

અમારા વહાલા સરદાર સા. ના. ને. મહાન પ્રભુ
દીર્ઘાયુષ બક્ષતા રહો, બળ, બુદ્ધિ, તેજ. આરોગ્ય
વૃદ્ધિ કરો, અને અમારી હૃદયની આશીર્વાદ ભાવના
છે

વહાલા હિન્દ આવો પ્રજાસત્તાક બંધારણ સેવા
સ્થાનોમાં આવશે આવો આ શુભ પ્રસંગ દર્શન સમાન
પરાક્રમ આપશે આવો. મહાનુભાવો આપને પ્રાર્થના
છે તેઓ અમારા જીવનને મંગલ પૂર્ણ અવસર
સંપૂર્ણ બોધ રહે છે,

આ શુભ પ્રસંગે આપણી સરકારે સિદ્ધાંતા-
નુસાર દૂર રહે ન્યાય મળતો નથી. નથી આપી
બાબતો આપ કોણ ઉપર દયા નાંખી
છે. અમારા રાષ્ટ્રપતિ સિદ્ધાંત-પુરાવા
ન્યાય સ્વીકારતો મળશે —
સરદાર ને સિદ્ધાંત સ્વીકારને ન્યાય-
મળવો જોઈએ. દાઓ. મળ વીતી નથી.
બોલ બધે. આપ કોણ શુભ સરકારને.
સ્વીકાર પડશે —

ઇન્દુલાલ યાજ્ઞિક

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

૨૧-૧-૪૦

નં - ૨૮

૨૭

મહેરબાન ડેપ્યુટિ એજ્યુકેશનલ ઇન્સ્પેક્ટર
સાહેબની હજુર
(સાબરકાંઠા) હિંમતનગર

સવિનય સાથે મારે પેટમહાલ-વાસા-ગામની ગ્રાન્ટ શાળાના મહેતાજી-
હરિલાલ ... ના નમ્રતા પૂર્વક અરજ એ છે કે —

૧- સાબરકાંઠા જીલ્લાના ઓ-ડે- એડ- ઇ- સાહેબને (૬) અરજી કરી પણ કંઈ ખાતાનો
લાભ મળતો નથી- આથી- આપ સાહેબની હજુરે અરજ કરવી પડેલ છે —

૨- હું ૧૯૨૦માં ૪-થું- ધોરણ પાસ થયો છું- અમદાવાદ જીલ્લો- સાબરમતી ...
મહીકાંઠા- એજન્સી- ઇડર સ્ટેટ- ... શાળાઓ તેમજ ગામની શાળા-
ઓમાં- સરકાર કરેલ છે, તેમજ ખાનગી ધંધાઓમાં કામ કરી બતાવી અનુભવ
લીધેલ છે, મારી ઉંમર- ૨૮ - ૦૩ છે —

જીવનની
જરૂરિયાતો
ખુલાસો-
ખાતાનો લાભ મળવા
નમ્ર વિનંતિ

૩- અમારી પેટમહાલ- ગ્રાન્ટ શાળા- ૩ માસથી બંધ પડેલ હતી- તે અમે ચાલુ
કરેલ છે, શરૂઆતમાં રૂ-૧૫) ગ્રાન્ટ મળતી- પછી રૂ-૨૫) ગ્રાન્ટ થઈ અને
હવે- સંખ્યા- ઉપર ગ્રાન્ટ મળે છે, અમારી શાળા- પોતે અને ગ્રાન્ટ ઉપર ચાલે છે,
આથી મારું જીવન પોષણ પુરું નથી થતું- પ્રથમ સાલે રૂ-૨૦૦) દેવું થયું છે,
બીજી સાલે ૧૦૦) દેવું થયું છે અને આ સાલે જ્યારે ગ્રાન્ટ મળશે ત્યારે
ખબર પડશે. આવા કારણોથી મેં ... આ શાળાને સારા પાયા ઉપર
મૂકી છે, તેમજ શાળામાં કામ સારું કરી બતાવેલ છે, તો મને હવે ખાતાનો
લાભ મળવા મારી નમ્ર વિનંતિ છે —

૪- હું બહારગામ રહું છું. અને સંસારી ... કરવાઈ ગયો છું
હું ખાતાનો લાભ મેળવવા ઇચ્છું છું- તો દયા કરી મને ખાતાનો લાભ-
મળશે એવી આશા છે —

૫- આવી- અમારી એ સ્થિતિ છે, કે- અત્યારે શું ખાવું ? ... માટે
ગ્રાન્ટ મળે ત્યાં સુધી નિભાવ કરવો મુશ્કેલ છે, હું બહારનો માણસ
... છું - અને અહીં પ્રથમ ગામના માણસો કામ કરતા
હોવાથી- તેમને- એ ... અને ...
અહીંની શાળામાં અહીંના ઉમેદવારો કામ કરી શકે એમ છે, તો મને
ખાતાનો લાભ મળવા નમ્ર વિનંતિ છે —

૬- અમારી શાળા- પોતે અને ગ્રાન્ટ ઉપર ચાલે છે, આવી સંસ્થાઓ
માટે ઓફીસની સંપૂર્ણ દરકાર હોવી જોઈએ એથી શિક્ષકોનો
ઉત્સાહ વધે, ઓફીસની મંજુરીથી શિક્ષક બદલાઈ શકે, યા- નિ-
માઈ શકે, તો આવી આબાદ સંસ્થાઓ સારા પાયા ઉપર
ચાલી શકે અને શિક્ષકોને અનુભવ કરી બતાવે —

ફરક ફરક
સરકારે કરવાનું
કારણ -

૭- મારા હૃદયની સત્યતા સિવાય મારી પાસે એકે પણ દાખલો નથી
છતાં મારું જીવન સત્યતાના સિદ્ધાંતને વળગી રહેલ માનતા
આવેલ છું- અને તે અર્થે હું ... છું —
ફક્ત મારા હૃદયની સત્યતા સિવાય મારી પાસે આધાર નથી

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

આવરમાંની રકમે સ્કુલમાંથી- સ્ટોર્સ ખાતાં ખાતાની હિન્દ આઝાદ ફંડની
જે ભાઈની નોકરી કરવા- અને સિદ્ધાંતો- મહાગુજરાતને રાજીનામું મંજુર
કરાવ- સરકારે તોડેલ છે અને મિલિજના ભાગીલ જના કરેલા છે.
દાડમારી વધી જીવન બગાડેલ બતાવેલું છે, આથી હિન્દ આઝાદ
થયું છે, અને હું આપનાની સરકારે ઈરાદો રહેલ છું, મેં જીવતા—
કેમ્ફર૨- આ- ફીગલે- અરજ કરેલ તેમજ આપનામાં અરજ કરેલ-
ખ્યાલમાં આવેલ છે— અમારી- શાખા- સરકારી થયે તેમને લાભ
આપવામાં આવશે, પણ- આ શાખા- હજુ ગ્રાન્ટ ઉપર છે. મને
આપનાનો કે- ઉપર મુજબ- કામ- કરતો- અને લાભ મળતો નથી.
તથે મેં આ- શાખામાં ભોગ આપેલ છે, તેની કદર કરી મને
આપનામાં નોકરી મળે. તેમ લાભ આપવા- મારી નમ્ર વિનંતિ છે
૮— હિંદની બહાર વતનમાં અરજી કરવા છતાં- અમારી ઓફીસે
આ- કંઈ પણ- જવાબ મળતો નથી- આમ જોઈએ છવા પામે- તેઓ
આશાવાન હિંદના- નાશ થાય છે, ન છુટકે- આપશ્રીની હજુર
માં- અરજ કરવા પડે છે, તો- મુનાસીબ- જવાબ મળવા- અને
આપનામાં નોકરી મળવા મારી નમ્ર વિનંતિ છે—

હરિલાલ મોહનલાલ
હેડમાસ્તર- વાવ- માણદ
(આણંદ તાલુકો)

ના—
ગઈ સાલ- ઓફીસ દર કલાના સરક્યુલર ઉપર દરેકની સહી
અને ભાઈભાઈ તોમાં અને કામ આપેલ— શિક્ષકો આપનાની મંજુરી વગર
છૂટા કરાય નહિ- તે- આપના- મનસ્વી રીતે શિક્ષકને છૂટા કરી-
બીજા શિક્ષક રાખવામાં આવે- અને નારાજગી થવામાં આવે છે
જે- સંસ્થા- પોતે અને ગ્રાન્ટ ઉપર નભતા હોય- તેમાં શિક્ષકને મળતી
ગ્રાન્ટમાંથી- ગઈ સાલ રૂ. ૧૨૫ ગામે કામ લીધા- તેનો મેં ઇનકાર કરેલો
પણ- ઓફીસે ધ્યાનમાં ન લીધું- શિક્ષકને તેમ રહેવા- ઇનકાર કરવો-
કરવો પડેલ- દરેક- શિક્ષકની રજા મળવાને એ જ પગાર ગણતરી
છતાં, આથી- અમને- આપનાનો લાભ મળવા- નમ્ર વિનંતિ છે—
૩- ૧૯૫૫- ૫૬ ગ્રાન્ટ વધી- અમુક માસિક વધારો ઘણા અંકે આપેલ-
તેમાં વધારાના અમને નાણાં મળેલ નથી- આમ શિક્ષકને ભારોભાર ભોગવું
પડે છે-
૪ શહેરી સંસ્થામાં હાલ- ૫૦- ૫૨ સંખ્યા- રજીસ્ટર ઉપર છે. અને ૧૨ થી ૧૩
નામ વગરની સંખ્યા છે- પાંચ વર્ગો ચલાવવાના હોય છે, સાથે પોતે કામ
કરવું પડે છે, આવા સ્થાન કામગીરી કરવા છતાં અમને આપનાનો લાભ
મળતો નથી- તો- તે- કરી લાભ મળવા વિનંતિ છે. તેમજ અહીં અમારી
સંસ્થામાં ૩ વરસથી કામ કરું છું. તો- તે- સરકાર ઘણા ના ખેદ
અને- અમારી નમ્ર વિનંતિ છે— આપનો આભાર

હરિલાલ

તા- 21-1-50

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA